

UTRIP

Letnik xxv
Številka 6
Avgust/September 2017

Glasilo Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Poštnina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

UVODNIK

Slovenija ostaja v Upravnem odboru
Mednarodnega sveta medicinskih sester

AKTUALNO

Precepljenost otrok v Sloveniji
padla pod kritično mejo

90 LET
YEARS
www.zbornica-zveza.si

NAGRADNA IGRA CITROËN ZA ČLANE ZBORNICE-ZVEZE

Avtohiša Kranj d.o.o. in Zbornica-Zveza vabita na sodelovanje v nagradni igri za

enoletno brezplačno uporabo novega avtomobila Citroën C3.

Izžrebani nagrajenec bo prejel v enoletno uporabo novi Citroën C3, z zavarovanjem, servisom ter sezonsko opremo pnevmatik. V nagradni igri lahko sodelujejo člani Zbornice-Zveze s poravnanimi obveznostmi z izpolnitvijo spletnega ali tiskanega nagradnega kupona. Spletni kupon je dostopen preko spletnih medijev Zbornice-Zveze (spletno mesto, spletni Utrip, Facebook) in preko Facebook strani Avtohiše Kranj. Izpolnjen tiskani kupon pošljite po pošti na naslov Zbornice-Zveze.

Nagradna igra poteka od 5.6. do 28.11.2017. Nagrajenec bo izžreban na Kongresu Zbornice-Zveze, na Brdu pri Kranju, med 27. in 29.11.2017. Pravila nagradne igre so objavljena na spletni strani in Facebook strani Zbornice-Zveze in Avtohiše Kranj.

Ime: _____
Priimek: _____
Št. članske izkaznice: _____
e-mail: _____
Gsm: _____
Vozim avto: _____

Nagradni kupon

Z izpolnitvijo kupona potrjujem, da se strinjam s pravili in pogoji nagradne igre Avtohiše Kranj in Zbornice-Zveze. Dovoljujem, da Avtohiša Kranj zgoraj navedene podatke uporablja za namen obveščanja o nagradi ter obveščanja o novostih.

UTRIP

strokovno informativni bilten Zbornice zdravstvene in
babiške nege Slovenije –
Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Slovenije

letnik XXV Številka 6, 2017

GLAVNA UREDNICA:

Monika Ažman

ODGOVORNA UREDNICA:

Ksenija Pirš

UREDNIŠKI ODBOR:

Irena Keršič, Andreja Krajnc, Suzana Habot, Marjeta
Berkopec, Anita Prelec

STROKOVNA RECENZIJA:

Anita Prelec

LEKTORIRANJE:

Jelica Žalig Grce

NAKLADA:

14.900 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana
Tel. št.: 01 544 5480, E: 01 544 5481

TRR Zbornice – Zveze pri NLB, d. d.,

poslovalnica Tavčarjeva, Ljubljana
številka: SI56 0201 5025 8761 480

OGLASI:

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov Slovenije
Tel. št.: 01 544 5480, E: 01 544 5481
trzenje@zbornica-zveza.si

OBLIKOVANJE IN PRIPRAVA ZA TISK:

Starling d. o. o.,
Opekarska cesta 28, Vrhnika
Tel. št.: 01 755 7850
starling@starling.si

TISK:

Salomon d. o. o.

SPLETNA STRAN ZBORNICE – ZVEZE:

www.zbornica-zveza.si
Utrip (online)

ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA:

utrip@zbornica-zveza.si

SPREMEMBE V ZVEZI Z NASLOVI

POŠILJAJTE NA:

clanarina@zbornica-zveza.si

ISSN 1581-3738

Revija izhaja 9-krat letno.

Datum izida: 5. 8. 2017

Fotografije za naslovnico:

Cita Lovrenčič Bole, junij 1945. Vir: Nada Bole. Arhiv:
Zbornica – Zveza. Odlikovanja, ki jih je prejela Cita
Bole. Vir: Nada Bole in Daša Bole Kosmač.

UVODNIK

4 Slovenija ostaja v upravnem odboru Mednarodnega sveta
medicinskih sester

DELO ZBORNICE – ZVEZE

12 Delo Zbornice – Zveze v juniju in juliju
20 Razpis za volitve članov IO Sekcije MS v enterostomalni terapiji
20 Razpis za volitve članov IO Sekcije MS in ZT nefrologiji, dializi in
transplantaciji
21 Razpis za volitve članov IO Sekcije MS in ZT v patronažni dejavnosti
22 Magdi Brložnik v slovo

EFN

24 Poročilo EFN o preprečevanju izpostavljenosti medicinskih sester in
zdravstvenih delavcev nevarnim snovem

IZ ZGODOVINE

27 100-letnica rojstva Cite Lovrenčič Bole

AKTUALNO

29 Precepljenost otrok v Sloveniji padla pod kritično mejo
33 Ošpice in cepljenje
36 Izvajanje vzgoje za zdravje za otroke in mladostnike
38 Management krhkosti na individualni ravni: Preventiva krhkosti

ETIKA

41 Priporočamo v branje, Oliver Sacks: Noga, na katero se opreš

PREDSTAVLJAMO VAM

44 Praznovali smo 30 let zobozdravstvene vzgoje in preventive
46 Podelitev priznanj zaposlenim v ZN Onkološkega inštituta Ljubljana

MEDNARODNA SREČANJA

48 26. kongres Mednarodnega sveta medicinskih sester
50 Že 40. Evropska konferenca za cistično fibrozo
52 Udeležba predstavnic Zbornice – Zveze na XV. simpoziju Združenja
medicinskih sester, tehnikov in babic Srbske krajine
53 Medicinske sestre brez meja
55 2. Mednarodni kongres paliativne oskrbe Slavovski Brod, Hrvaška

PRIDOBIVAMO NOVA ZNANJA

56 25. Strokovni seminar Sekcije MS in ZT v zobozdravstvu
59 Medicinska sestra v pediatriji – izzivi sodobne obravnave
60 Celostna zdravstvena obravnava ženske s težavami na področju
duševnega zdravja v rodnem obdobju
62 Vizija in realnost zdravstvene nege in oskrbe v socialnih zavodih
64 Obvladovanje stresa in krepitev osebnostne čvrstosti pri delu s
težavnimi sogovorniki
66 Učili smo se ergonomije na delovnem mestu
67 Nadgradnja in razvoj preventive – kaj prinaša?

IZ DRUŠTEV

69 DMSBZT Koper: Podelitev srebrnih znakov in volilni občni zbor
74 DMSBZT Koper: Spomladanski izlet v Črno goro
76 DMSBZT Ptuj – Ormož: Slavnostna podelitev srebrnih znakov
79 DMSBZT Ptuj – Ormož: Planinski pohod na Menino planino
80 DMSBZT Pomurja: Utrinki delovanja v prvem polletju 2017
82 DMSBZT Nova Gorica: V severnoprimorski regiji se povezujemo
84 DMSBZT Maribor: Slovesno obeležilo 70. obletnico
86 DMSBZT Maribor: Četrty letni koncert pevskega zbora društva
87 DMSBZT Maribor: Razpis za podelitev priznanja srebrni znak 2017
88 DMSBZT Maribor: Zamolčane zdravilne moči začimb
89 DMSBZT Maribor: Predavanja Sanje Lončar v drugi polovici leta
89 DMSBZT Ljubljana: Učna delavnica Energijski sistem človeka
90 DMSBZT Ljubljana: »Ali vaše srce popušča?«
91 DMSBZT Ljubljana: »Vsi na kolo za zdravo telo«
92 DMSBZT Ljubljana: 90 let in spominski pohod na Triglav
96 DMSBZT Ljubljana: Razpis za podelitev priznanj v letu 2017
97 DMSBZT Ljubljana: Druženje upokojenih in spoznavanje gorenjskih
znamenitosti
98 DMSBZT Ljubljana: Druženje upokojenih in ogled Višarj in Planice
100 DMSBZT Ljubljana: Vabilo na vadbo joga v sezoni 2017/2018
102 DMSBZT Ljubljana: Sekcija upokojenih vabi na ogled samostana
Stična in Šentruperta ter na spoznavanje Ljubljane, »Plečnikovove
dediščine«

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

103 Borut Pahor, predsednik RS se je preizkusil v vlogi študenta ZN
105 Možnosti za razvoj e-izobraževanja v zdravstveni negi
107 10 let Fakultete za zdravstvo Angele Boškin
110 Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin objavlja prosto delovno mesto
112 Mednarodni dan MS na Fakulteti za zdravstvene vede UM

ZIVIMO ZDRAVO

114 Zdravstveni turizem – poslovna priložnost
116 Ko Apel podobo svojo na ogled postavi
119 Telesna dejavnost v nosečnosti

IZOBRAŽEVANJA

NAGRADNA KRIZANKA Tosama d. o. o.

121

130

Slovenija ostaja v upravnem odboru Mednarodnega sveta medicinskih sester (International Council of Nurses, ICN)

Delegatke in delegati sveta predstavnikov nacionalnih združenj medicinskih sester, vodilnega organa Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN), so v okviru kongresa, ki je potekal v Barceloni med 27. majem in 1. junijem, izvolili novo predsednico in upravni odbor, ki bosta prihodnja štiri leta vodila največje združenje medicinskih sester na svetu.

Predsednica Mednarodnega sveta medicinskih sester je postala Annette Kennedy iz Irske, hkrati pa je bilo imenovanih še 13 članov upravnega odbora, med njimi tudi Brigita Skela Savič, ki bo skupaj s Karen Bjoro iz Norveške zastopala t. i. regijo 3.

»Imenovanje v upravni odbor ICN, ki bo v prihodnjih štirih letih vodil delovanje več kot 130 strokovnih združenj medicinskih sester s celega sveta, je veliko osebno priznanje in priznanje za razvoj zdravstvene nege v posamezni državi. Slovenija je mednarodno prepoznana kot prostor vrhunskih raziskovalnih in razvojnih dosežkov, ki pomagajo zdravstveni negi odgovoriti na svetovne izzive na področju zdravstva, zato je slovenska zdravstvena nega lahko izredno ponosna na to, da je že polnih šestnajst let aktivno zastopana v največji organizaciji in prispeva svoj delež pomembnega, močnega mednarodnega glasu medicinskih sester. Veronika Pretnar Kunstek, še danes aktivna članica, je več kot uspešno utrta pot naši strokovni organizaciji in jo naredila prepoznavno na globalni ravni. Polnih osem let je, še v času brez prave internetne povezave, skrbela tudi za to, da smo bili preko Utripa seznanjeni z vsemi pomembnimi dogodki, dokumenti, dejavnostmi ICN-a. Njeno delo je nadaljnjih osem let uspešno nadaljeval mag. Peter Požun. Povezava je z razvojem medmrežja postala še tesnejša. Telekonference v času, ko je pod ekvatorjem že dan, pri nas pa trda tema, pa neizbežne. Še več usklajevanj po regijah, še hitrejša odzivanja na predloge tudi drugih organizacij (WHO), še bolj povezani v donacijah za vse prizadete v naravnih nesrečah (cunami) ter vedno in znova preštevaje, koliko nas pravzaprav je, nas izvajalcev zdravstvene nege. Še tako veliko število v milijonih vsakokrat prinese novo razočaranje. Pomanjkanje medicinskih sester ima neslutene razsežnosti in je globalni problem. Kot trenutna predsednica Zbornice – Zveze imam izredno čast in privilegij, da sem imela

priložnost sodelovati tako s kolegico Veroniko kot s kolegom Petrom. Njuno delo in poslanstvo bo odlično in odgovorno nadaljevala izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, naša glavna in odgovorna urednica strokovne revije *Obzornik zdravstvene nege*, tudi nekajletna urednica glasila *Utrip*. Zagotovo bodo aktivnosti drugačne, po vsej verjetnosti pa se bodo odvijale še hitreje, tako kot teče čas in se vrtil svet. Spoštovana Brigita, tebi

srečna popotnica najprej na mednarodni poti, z zagotovitvijo tesnega sodelovanja v domači organizaciji. Hvala lepa tudi tebi, da si prevzela še eno, več kot odgovorno nalogo. Ponosni smo na vas, spoštovani vsi trije«.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

O sodelovanju v upravnem odboru Mednarodnega sveta medicinskih sester

Mag. Peter Požun

Ob izvolitvi v upravni odbor ICN pred 8 leti si nisem predstavljal, kakšnih globalnih razsežnosti je naša mednarodna organizacija. Šele kasneje, ko поблиže spoznaš globalno sliko zdravstvene nege, počasi vidiš vso raznolikost in barvitost, ne samo zdravstvene nege, temveč obenem zdravstvenih izzivov, s katerimi je prežet svet, spoznaš, da so problemi in rešitve medsebojno povezani. Problemi zdravstvene nege v Sloveniji so tako podobni problemom zdravstvene nege v Gani, Mehiki, Kanadi ali Tajvanu, čeprav se nam vsem zdi, da gre za popolnoma različne svetove. Povsod si stroka utira pot in nikjer ni preprosto. Razlogi so povsod podobni ali enaki in jih ni treba naštevati.

ICN ni le urad v Ženevi, čeprav je tam zaposlenih nekaj izjemnih posameznikov, ki se trudijo kar najbolj profesionalno podpirati delovanje globalne organizacije, kot je ICN, ki združuje več kot 130 nacionalnih združenj medicinskih sester skupaj z babicami v skupni organizaciji. Sedež v Ženevi je izjemnega pomena, saj so tam sedeži vseh, za nas pomembnih mednarodnih organizacij:

Globalni sklad za boj proti aidsu, tuberkulozi in malariji (GFATM), Mednarodni urad za izobraževanje (IBE), Mednarodni odbor

mag. Peter Požun

Rdečega križa (ICRC), Mednarodna zveza društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca (IFRC), Mednarodna organizacija dela (ILO), Mednarodna organizacija za migracije (IOM), Urad Združenih narodov v Ženevi

(UNOG), Svetovni gospodarski forum (WEF), Svetovna zdravstvena organizacija (WHO), Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR), Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice (OHCHR), Zdravniki brez meja (MSF), Svetovna trgovinska organizacija (STO). Z večino visokih predstavnikov le - teh sem se imel priložnost pogovarjati o perečih svetovnih vprašanjih v času zasedanj v Ženevi. Vedno so z zanimanjem prisluhnilo temu, kakšen je lahko prispevek zaposlenih v zdravstveni negi pri iskanju odgovorov na izzive, ki se pojavljajo v svetu. V povezavi s tem je bilo izjemno doživetje sodelovati v vladni delegaciji na zasedanju generalne skupščine Svetovne zdravstvene organizacije 2016.

Srečanja z medicinskimi sestrami iz drugih držav, od vzhoda do zahoda, severa in juga, prinašajo neprecenljiva spoznanja. Še posebej tiste življenjske izkušnje in preizkušnje, ki so jih z nami delile kolegice in kolegi iz manj razvitih dežel. Ko spoznaš zgodbo medicinske sestre iz podsaharske Afrike, ki vstane ob treh zjutraj in se napoti s kolesom na delo 40 km stran od vasi, kjer živi. Pri tem nikoli ne ve, kaj bo doživela na poti, posebej zvečer ali ponoči; kraji so nevarni. Ne zaradi živali, ampak zaradi ljudi. Ali kolegica iz Kolumbije, ki je preživela dva dni v ambulanti pod mizo, medtem ko so se zunaj spopadali člani narkokartela in so streljali vsepovprek. Ali izkušnje japonskih kolegic, ki so bile prve na območju cunamija po katastrofi v jedrski elektrarni Fukušima in so tam delovale ves čas in se še toliko let po tej izkušnji zbujajo sredi noči s slikami iz porušene pokrajine.

ICN predstavlja globalni glas medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov in ob spoznanju, da moramo ta glas imeti povsod, kjer se odloča o družbenih in še posebej zdravstvenih vprašanjih, nam je v teh dveh mandatih uspelo navezati dobre stike z nekaterimi pomembnimi mednarodnimi organizacijami. Posebej je bilo pomembno to, da so se ICN-u odprla vrata v

Svetovno banko (World bank) in Mednarodni denarni sklad (IMF), ki sta dve najvplivnejši finančni organizaciji na svetu. Sedeti za mizo s predsednikom Svetovne banke in glavnim ekonomistom, se kot enakopravni sogovornik v dialogu resno pogovarjati o tem, kakšna je lahko vloga zdravstvene nege oz. medicinskih sester pri prispevku k boljšim ekonomskim razmeram in napredku, je seveda edinstvena življenjska izkušnja. In to ni zgolj vljudnostni polurni razgovor, temveč celodnevno zasedanje.

Tudi razgovori s študenti zdravstvene nege, npr. v Melbournu ali Seulu, ki brez zadrege pristopijo in se pogovarjajo, sprašujejo, komentirajo, predlagajo. Možnost, da lahko kot prostovoljci delajo na kongresu ali konferenci, dobro izkoristijo za pridobivanje novih spoznanj in stikov. Nekaj, česar pri nas skorajda ni.

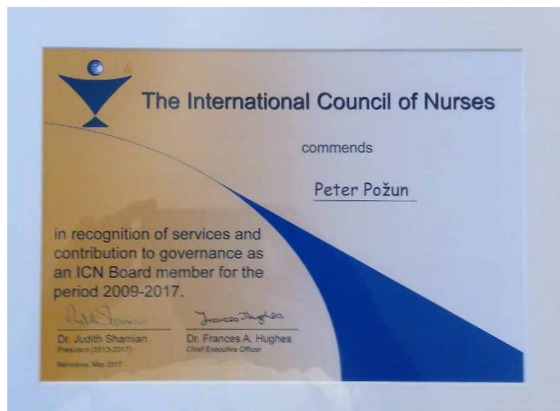
Ali pa sproščen klepet ob čaju s princeso Muna al-Hussein, ki je pokroviteljica zdravstvene nege in babištva na območju vzhodnega Sredozemlja, o razmerah za medicinske sestre na Bližnjem vzhodu in vključevanju žensk v družbeno odločanje. Princesa Muna je tudi velika prijateljica ICN-a in je odigrala pomembno podporno vlogo v diplomatskem svetu pri odpiranju vrat. Tako nam je uspelo v teh dveh mandatih v veliko družino ICN-a sprejeti tudi Palestino, Kitajsko, Indijo in Brazilijo.

Ena izmed aktivnosti ICN-a, ki je zame predstavljala najbolj dragocen del, je delovanje Izobraževalnega sklada za deklice (GCEF), ki v državah v razvoju podpira osnovno in srednješolsko izobraževanje deklet, mlajših od 18 let, katerih eden ali oba starša sta bila medicinska sestra in je eden ali sta oba umrla. Od začetka programa do danes je bilo v GCEF vključenih že več kot 350 deklic. Trenutno ICN podpira 103 dekleta v Keniji, Svaziju, Ugandi in Zambiji. Ti otroci bi bili brez pomoči ICN-a prepuščeni žalostni usodi mnogih deklet v Afriki, tako pa jim z zbranimi donacijami omogočamo šolanje. Srečanja s temi mladimi damami so

bila več kot ganljiva. Zdaj so številne med njimi že zaključile šolanje, tudi univerzitetno, in kar nekaj od njih jih nadaljuje poklicno pot staršev. Ponosen, vesel in hvaležen sem vodstvu ljubljanskega društva, ki je nekajkrat doniralo sredstva v ta sklad in skupni znesek je omogočil celotno osnovnošolsko in srednješolsko šolanje eni izmed deklic. V ta sklad je prispevala tudi Zbornica – Zveza.

Prav gotovo pa je bil en najpomembnejših dogodkov, tako zame kot tudi za naše strokovno združenje in regijo 3, delovni obisk predsednice ICN dr. Judith Shamiani v Ljubljani ter njeno sodelovanje na konferenci regije. V Ljubljani se je srečala z mnenjskimi voditelji zdravstvene in babiške nege v Sloveniji, z ministrico za zdravje Milojko Kolar Celarc, s predsednikom Državnega sveta Mitjo Bervarjem. Z vsemi je izmenjala svoje bogate izkušnje, ki jih je pridobila v strokovni, profesionalni in akademski karieri in predvsem poudarila pomen izobraževanja, zakonodajno urejenost in nujnost ustreznega načrtovanja kadrovskih virov, saj bo v prihodnje treba več in več usposobljenih zdravstvenih delavcev.

V teh dveh mandatih je bilo veliko srečanj in razgovorov s svetovnimi zdravstvenimi avtoritetami ter avtoritetami ter mnenjskimi voditelji v zdravstveni negi na uradnih, še bolj pristno pa na neuradnih srečanjih in razgovorih. Srečanja, ki človeka obogatijo, tako po profesionalni, še bolj pa po osebni strani. Tu ne morem mimo obeh predsednic ICN, pod katerima sem »služil«. Dr. Rosemary Bryant (26. predsednica ICN), živahna Avstralka, vedno z nasmehom na obrazu. Za geslo svojega predsedovanja je izbrala besedo access (angleško dostop). Dostopnost do zdravstvenega varstva in zdravja ter promocija zdravja kot ena izmed osrednjih nalog medicinskih sester. In dr. Judith Shamian (27. predsednica), Kanadčanka, ki je bila izjemno zahtevna predsednica, saj je od vsakega od nas terjala poln angažma pri sodelovanju. Na zasedanju sveta ni bilo možno, da bi se naslonil nazaj in se ne vključil v razpravo,

Priznanje in zahvala mag. Petru Požunu za aktivno sodelovanje in prispevek v odboru ICN (vir: Peter Požun).

saj si bil kmalu »povzvan k besedi«. Njeno geslo predsedovanja je bila beseda impact (angleško vpliv). Vpliv medicinskih sester na družbena dogajanja, posebej pa na zdravstveno politiko.

Seveda je bila obogatitev življenja tudi sodelovanje z vsemi člani sveta v teh osmih letih: posamezniki, izkušeni profesionalci na področju zdravstvene nege, učitelji, raziskovalci, politiki, sindikalisti, ki so prihajali iz vseh celin sveta. Dnevi in ure, ki smo jih preživeli skupaj na zasedanjih, konferencah, letališčih ali pa videokonferencah, včasih že utrujeni od razprav in izzivov, posebej tisti, ki nam angleščina ni materni jezik, smo se na koncu zalotili, da razmišljamo angleško. Zvečer pa prijetno druženje na večerji, veliko smeha in šal iz »sestrskega« sveta. Verjeli ali ne, šale o medicinskih sestrah so povsod podobne.

Bilo je lepo in nadvse poučno potovanje skozi svet zdravstvene nege.

Veliko uspeha, Brigita, veliko nalog je pred vami in srečno ICN!

Prvi vtisi ob izvolitvi v upravni odbor Mednarodnega sveta medicinskih sester

Izr. prof. dr. Brigita Skela Savič

izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, dekanja FZAB

Najprej hvala Zbornici – Zvezi za zaupanje in nominacijo moje kandidature na listi regije 3 za članico upravnega odbora Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN). Skupaj ima ICN 7 regij. Regijo 3 sestavlja 19 držav (Bolgarija, Češka, Hrvaška, Danska, Estonija, Finska, Makedonija, Madžarska, Islandija, Litva, Črna gora, Norveška, Poljska, Romunija, Rusija, Srbija, Slovaška, Švedska in Slovenija), regija ima v upravnem odboru dva predstavnika. Poleg mene je bila kandidatka še Karen Bjoro iz Norveške. V odbor je po statutu izvoljenih

14 članov. Več o tem na <http://www.icn.ch/who-we-are/board-of-directors/>. Slovenija je v regijskih kandidaturah zelo uspešna, saj sem že tretja članica odbora v regiji 3. To kaže na dobro vpetost Zbornice – Zveze v ICN in prepoznavnost med državami v regiji 3 in celotnem ICN.

Mednarodnega sveta medicinskih sester pred kandidaturo nisem dobro poznala. Ob pripravah na kandidaturo me je navdušilo, da organizacija deluje že od leta 1899 in da danes združuje več kot 130 nacionalnih združenj v zdravstveni negi ter tako predstavlja več kot 16 milijonov medicinskih sester sveta in je prvo in najštevilčnejše združenje zdravstvenih delavcev v svetu. ICN stremi h kakovostni zdravstveni negi za vse, ki jo potrebujejo, se odziva in soustvarja zdravstveno politiko na globalni ravni, zavzema se za napredek znanj v zdravstveni negi, zdravstveno nego predstavlja in z različnimi aktivnostmi ter dokumenti usmerja k prepoznavni in spoštovani profesiji, ki jo izvajajo kompetentne in zadovoljne medicinske sestre. ICN zelo tesno sodeluje z nacionalnimi organizacijami v zdravstveni negi, drugimi vladnimi in nevladnimi organizacijami in mednarodnimi organizacijami. Več o sami organizaciji si lahko preberete na spletni strani <http://www.icn.ch>.

Letošnja skupščina nacionalnih organizacij, članic ICN, na kateri so bile izvedene tudi volitve nove predsednice ICN in članov upravnega odbora, je potekala maja v Barceloni v Španiji. Predsednica je postala Annette Kennedy (Irska), člani sveta direktorjev pa

- Pamela Cipriano, prva podpredsednica (ZDA),

- Thembeke Gwagwa, druga podpredsednica (Republika Južna Afrika),
- Sung Rae Shin, tretja podpredsednica (Južna Koreja),
- Fatima Al Rifai, članica, (Združeni arabski emirati),
- Ioannis Leontiou, član, (Ciper),
- Karen Bjoro, članica, (Norveška),
- Brigita Skela-Savič, članica, (Slovenija),
- Roswitha Koch, članica, (Švica),
- Maria Eulália Juvé, članica, (Španija),
- Lisa Little, članica, (Kanada),
- Erika Caballero, članica, (Čile),
- Lian-Hua Huang, članica, (Tajvan),
- Wu Ying, članica, (Kitajska).

Na skupščini so poleg delegatov iz več kot 130 nacionalnih organizacij bili aktivni tudi študenti zdravstvene nege, katerih predstavnik je pozdravil udeležence skupščine. Njegov nagovor je bil usmerjen v izobraževanje v zdravstveni negi, ki naj bo kakovostno, omogočeno naj bo učenje v simuliranih pogojih pred začetkom kliničnega usposabljanja v zdravstvenih ustanovah. Opozoril je na kakovostno mentorstvo, ki ni vedno dostopno, kljub temu **»da si danes študent, jutri pa sodelavec kliničnega mentorja«**. Poudaril je, da je smisel zdravstvene nege negovanje, ki ga je treba podpreti z novimi tehnologijami, znanji in raziskovanjem. Zdravstvena nega ne sme ostati zunaj mej družbenega razvoja, zato naj odgovorni danes poskrbijo za razvoj le te. Povedal je, da so študenti prihodnost zdravstvene nege, zato naj nacionalne organizacije jasno komunicirajo z njimi, naj postavijo jasno vizijo razvoja, naj povedo, kam se mora zdravstvena nega razvijati na strateški in operativni ravni. To naj bo vidno v kliničnem okolju, na fakulteti in naj se odraža v vrednotah delovanja. Njegov nagovor je bil suveren in čuteč.

Novoizvoljena predsednica ICN s člani upravnega odbora in izvršno direktorico dr. Frances Hughes (vir: spletna stran ICN)

Sledil je kongres z naslovom **»Nurses at the forefront transforming care«** (27. 5.–1. 6. 2017), ki se ga je udeležilo več kot 8000 medicinskih sester. Teme kongresa so bile aktualne tako z vidika profesionalizacije zdravstvene nege (izobraževanje, raziskovanje, etika, kakovost idr.) kot tudi raziskav iz dela v kliničnem okolju in so se zlivale z jasno zapisano vizijo, strategijo in vrednotami ICN. Zanimanje za predavanja je bilo izjemno, za nekatera predavanja, kot so teme o na dokazih podprti praksi, je bilo treba priti nekaj časa prej v dvorano, ker so organizatorji dvorano zaprli zaradi velikega zanimanja. Zainteresirani udeleženci so stali tudi v vrstah in čakali na prazen stol, da so se lahko udeležili sekcij, ki so jih zanimale, kar je za naše razmere nepredstavljivo. Poseben pečat je kongresu dala **Judith Shamian**, aktualna predsednica, ki je s kongresom zaključila štiriletni mandat vodenja ICN in ga zadnji dan kongresa predala novoizvoljeni predsednici Annete Kennedy.

Narejen je bil odličen izbor plenarnih predavateljev. Izrečenih je bilo več motivacijskih besed in razmislekov, kje sta zdravstvo in zdravstvena nega danes. Navajam nekaj primerov. **Leslie Mancuso**, predsednica Jhpieg iz ZDA, je v uvodnem predavanju povedala, da se medicinske sestre veliko pritožujejo, da

niso vključene v odločanje, da izvajajo rutinske naloge in niso upoštevane ... in pravi: »**Ali imaš stol za mizo, za katero se odloča? Če ga nimaš, ga prinesi sam! Ne čakaj, da te povabijo! Naredi načrte za prihodnost in govori o njih. Prinesi stol, bodi aktiven in v prihodnosti boš lahko oblikoval sobo za pogovore o zdravstvu in zdravstveni negi.**« Seveda se bo bralcem porajalo vprašanje, kako prinesi »stol«? Odgovor je jasen, da ne gre konkretno za stol, temveč da »stol« predstavlja metaforo, ki nagovarja, da je treba razviti argumentirano razpravo, na osnovi podatkov, dokazov in lastnega raziskovalnega dela. Le tako si lahko izboriš sedež za mizo zdravstvene politike, ne boš ga dobil/la samo za to, ker si medicinska sestra, temveč zato, ker pri tej »mizi« lahko prispevaš k doseganju skupnega cilja in svoje predloge znaš argumentirati. To vedno povem svojim magistrskim in doktorskim študentom, da morajo biti aktivni, pridobiti dokaze in jih znati argumentirati kot mogoče učinke na aktualen problem. Leslie Mancuso še pove, da v svetu primanjkuje 17,4 milijona zdravstvenih delavcev, od tega 9 milijonov medicinskih sester, zato odločitev v zdravstveni negi ne more biti brez medicinskih sester. Nihče ne bo nič naredil za nas, vse moramo narediti sami. Potrebujemo močne in vplivne nacionalne organizacije, potrebujemo vodje za razvoj prioritet in se vprašati, kako lahko naredimo vidni učinek za doseganje sprememb. Potrebujemo znanstvene raziskave v zdravstveni negi, ki gledajo na človeka kot celoto. Samo z medpoklicnim raziskovanjem bomo dobili »naš stol« za mizo. Ko se javno oglasimo, bodimo zagovorniki pacientov, saj s tem predstavljamo tudi poklic, obratno ni razumljeno na ta način.

Veliko zanimanje je kot plenarna predavateljica dosegla **Dr. Linda Aiken**, direktorica, Centre for Health Outcomes and Policy Research, University of Pennsylvania School of Nursing, iz ZDA. Dvorana je bila polna, njeno nizanje dokazov raziskav pa izvrstno. Z gospo sem imela priložnost govoriti večer pred njenim

predavanjem in navdušila me je z odprtostjo in energijo, ki jo daje v raziskave v zdravstveni negi. Naslov njenega predavanja je bil »Safe staffing to transfere care«. Prikazala je več raziskav v ZDA, ki so proučevale povezave med številom medicinskih sester in njihovo izobraženostjo na število pacientov, za katere prevzemajo odgovornost v delovni izmeni. Njene raziskave na temo ustreznega zaposlovanja v zdravstveni negi segajo tudi 20 let nazaj in imajo pozitivne učinke na razvoj izobraževanja in kadrovskih normativov v ZDA in razvitih evropskih državah. V uvodu je jasno pojasnila, da, ko uporabi besedo medicinska sestra, vedno misli na medicinsko sestro z najmanj triletno visokošolsko izobrazbo.

Ko sem poslušala dr. Lindo Aiken, sem se znova soočila z že večkrat prebranimi in slovenski strokovni javnosti že sporočenimi učinki ustreznega zaposlovanja, ki ima dokazano učinke na smrtnost pacientov v zdravstveni obravnavi, znižuje stroške, zmanjšuje bolnišnične okužbe, krajša čas hospitalizacije, manjša število ponovnih sprejemov v bolnišnico idr.

Vsi ti dokazi so bili pridobljeni na reprezentativnih vzorcih in predstavljajo novo znanje, ki bi ga moral upoštevati vsak zdravstveni management, zdravstvena politika, nacionalne organizacije v zdravstveni negi in visokošolski zavodi. Predvsem zadnji morajo diplomante pospremiti z znanjem o pomenu in načinih spremljanja lastnega dela in jim dati popotnico za pozitiven odnos do razvoja znanja v praksi in zdravstveni negi kot znanosti.

Govoriti o tem, da znanje o raziskovanju ne sodi na študij prve stopnje, kot se rado sliši v Sloveniji, je popolnoma na dokazih neutemeljeno razpravljanje, saj že Direktiva 2013/55/EU jasno definira, da mora imeti diplomant znanja o kakovosti, varnosti in na dokazih podprti praksi. Kako bo to pridobil, če

se ne bo naučil osnov raziskovalnega dela in na dokazih podprtega dela? Strokovno pismenost in znanje za akcijsko in aplikativno raziskovanje moramo v dodiplomskih študijskih programih zdravstvene nege posredovati na šesti ravni Evropskega ogrodja kvalifikacij (EOK) oziroma sedmi ravni Slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK).

Gre za en model kompetenc iste ravni, le da smo v Sloveniji iz osmih naredili 10 ravni, kar je naša posebnost ali pa nepripravljenost prilagoditi se na evropsko zakonodajo. V obeh primerih gre vsebinsko za iste generične kompetence. Zato »zmeda« v prilogah k diplomu, ki mora biti izdana v slovenskem in angleškem jeziku in opredeljuje različne ravni kvalifikacij glede na jezik.

Aktualna predsednica **Judith Shamian** je poudarila, **»da investicija v zdravstveno nego ni strošek, je investicija v ekonomsko rast«**. Več je treba narediti na dostopnosti zdravstvenih podatkov, sprašuje se, **»zakaj imam lahko dostop do svojega bančnega računa kjerkoli v svetu, nimam pa dostopa do svojih podatkov o zdravju?«** Predstavnica švedske nacionalne organizacije je opozorila, da danes **»v pacienta usmerjena zdravstvena obravnava« ni več aktualni pogled na poklicno delo v zdravstvu, temveč je potrebna »v osebo usmerjena zdravstvena obravnava«**, saj je treba najprej poznati osebo, da lahko razumeš potrebe pacienta. To seveda pomeni, da je za zdravstveno obravnavo treba imeti več časa in znanja, kar se bo obrestovalo v bolj kakovostnem in hitrejšem reševanju pacientovih problemov. Veliko je bilo razprave o begunski problematiki in vlogi zdravstvene nege pri reševanju le te. Zdravstvena nega naj bi pri reševanju tega problema imela tako imenovani **»TRIPLE IMPACT«** (angleško trojni vpliv), ki naj se kaže skozi 1) vrednote delovanja, 2) v osebo usmerjeno zdravstveno nego in 3) udejanjanje

humanitarnosti. Največja ranljivost beguncev je v zagotavljanju ustrezne zdravstvene obravnave in njihovem pomanjkljivem znanju za doseganje zdravja. Begunska kriza je stanje, na katero se morajo odzvati managerji v zdravstveni negi in nacionalne organizacije v zdravstveni negi.

Vtisos je še veliko in ni mogoče opisati vseh. Navdušujoče je bilo zanimanje udeležencev za kongres, ki se v velikem številu udeležujejo predavanj, postavljajo vprašanja in izražajo svoja mnenja. Vsak dan kongresa se je odvila menjava plakatov, v predstavitev predavanj in plakatov so sodelovale tudi kolegice iz Slovenije.

Prav natančno še ne morem oceniti, kako bo poleg utečenih nalog v upravnem odboru potekal tisti inovativni del moje vključenosti v to mednarodno organizacijo, ki me najbolj zanima in mi predstavlja izziv. Zagotovo pa vem, da želim prispevati k razvoju zdravstvene nege na globalni ravni in deliti naše razvojne dosežke ter iskati nove priložnosti na mednarodni ravni, ki bodo prispevale k razvoju zdravstvene nege v Sloveniji.

Za vse, ki želite stopiti v stik z mano v zvezi z delom v ICN, sem dosegljiva na e-naslovu bskelasavic@fzab.si.

Vesela bom vaših pobud, predlogov in mnenj.

Delo Zbornice – Zveze v juniju in juliju

Anita Prelec

Junij in julij sta bila dva izjemno vroča meseca – za nekatere delovna, za druge že počitniška.

V pisarni Zbornice – Zveze je bilo pestro, v juniju je bilo še kar nekaj strokovnih dogodkov, v izobraževalnih institucijah so zaključevali šolsko leto in udeležili smo se vseh podelitev diplom, kamor smo bili povabljeni.

Želimo biti aktivni tudi na področju oblikovanja zdravstvene politike, zato smo se udeležili vseh tistih pomembnih sestankov, ki pomembno vplivajo na izvajalce v zdravstveni negi in babištvu ter v korist uporabnikov naših storitev. Parlamentarne počitnice bodo kmalu tu – in s tem vsaj kakšen dan oddiha tudi za zaposlene v pisarni Zbornice – Zveze.

1. junij

V prostorih Zbornice – Zveze se je sestala delovna skupina sekcije MS in ZT v patronažni dejavnosti, sestel se je tudi izvršilni odbor Sekcije MS in ZT v družinski medicini.

2. junij

Predsednica se je udeležila slovesnosti, ki je potekala v čast mednarodnima dnevom babic in medicinskih sester v Celju, nagovorila navzoče v Narodnem domu in se družila po prireditvi. Prav tako se je udeležila tudi slovesnosti ob 70-letnici delovanja Društva MSBZT Maribor, kjer je bila slavnostna govornica. V nagovoru je poudarila prispevek Kolaborativnega centra, ki je nekdanje deloval v Mariboru, razvoj patronažne dejavnosti prav na področju Maribora že pred več kot 50 leti ter pomembnost zaposlovanja kadrov s področja zdravstvene in babiške nege. Slednje zato, ker je pomanjkanje medicinskih sester v UKC Maribor daleč največje na eni strani, na drugi strani pa odliv strokovnjakov čez mejo spet največje prav na območju Maribora, sodeč po izdaji potrdil o dobrem imenu.

5. junij

Na Zbornici – Zvezi sta se sestali delovna skupina za pripravo nacionalnih protokolov in Komisija za zasebno delo.

Velika večina ravnateljev srednjih zdravstvenih šol se je odzvala povabilu predsednica Zbornice – Zveze, da se udeležijo skupnega sestanka na sedežu naše organizacije. Na sestanku sta predsednica Zbornice – Zveze in predsednica strokovne sekcije medicinskih sester v vzgoji in izobraževanju Irena Šumak predstavili aktivnosti strokovne sekcije ter vizijo razvoja zdravstvene nege v Sloveniji skozi strategijo zdravstvene nege in oskrbe v sistemu zdravstvenega varstva v RS za obdobje 2011–2020, skozi globalne strateške usmeritve dejavnosti zdravstvene in babiške nege 2016–2020 v okviru Svetovne zdravstvene organizacije ter organizacije Zbornice – Zveze. Predsednica je ob tem poudarila, da si želi čim več medicinskih sester na mestih vodenja in odločanja tudi na področju izobraževanja. Sestanek je bil tudi priložnost za zahvalo dolgoletni sodelavki Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego, članici vseh delovnih skupin, ki so delovale ali še delujejo v povezavi z izobraževanjem, dolgoletni ravnateljici Srednje zdravstvene šole Ljubljana

Mariji Verbič. Ob zaključku profesionalne poti smo ji zaželeli veliko prostega časa in jo zaprosili za pomoč, če bo v prihodnje treba še kdaj pobrskati po preteklih dogodkih in strniti misli, znanje in moč.

Janez Kramar, koordinator regijskih strokovnih društev, se je udeležil slovesnosti ob 20-letnici velenjskega odbora Hospic v Velenju.

6. junij

Sestala se je delovna skupina za nenasilje v zdravstveni negi. Člani so pripravljali gradiva za skupni sestanek z Zdravniško zbornico.

Predsednica se je na zaprosilo vodstva CIRIUS Vipava udeležila sestanka na ZZZS, kjer so se pogovarjali o naboru aktivnosti zdravstvene nege in priznavanju teh s strani ZZZS. Na podlagi omenjenega sestanka se predsednica odloči, da skliče na sestanek vse odgovorne osebe za področje zdravstvene nege v centrih/zavodih za otroke s posebnimi potrebami ter vzgojno-varstvenih zavodih v R Sloveniji, z namenom priprave nabora aktivnosti in kompetenc ter poenotenja izvedbenih standardov storitev.

Dvodnevnega zasedanja in okrogle mize Ministrstva za zdravje sta se v imenu Zbornice – Zveze udeležili Martina Horvat in izvršna direktorica. Predstavniki Slovenije, Avstrije in italijanske regije Benečija so se v okviru partnerstva v Evropskem observatoriju za spremljanje zdravstvenih sistemov in politik zbrali na Bledu, kjer je potekal politični dialog o uvajanju sprememb za razvoj osnovne zdravstvene dejavnosti. Gre za interaktivno srečanje na visoki politični ravni, ki se ga je udeležila tudi ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc. Ob otvoritvi srečanja je ministrica pozdravila udeležence političnega dialoga in dejala: »Veseli me, da smo se zbrali na Bledu, kjer bomo razpravljali o izzivih, ki so pred nami na področju primarnega zdravstvenega varstva in izmenjali dobre prakse v luči reorganizacije naših zdravstvenih sistemov. Danes se soočamo s spreminjajočimi se potrebami in pričakovanji svojih državljanov in z vprašanjem, kako

doseči stabilnost in vzdržnost zdravstvenega sistema. Prepričana sem, da lahko s krepitvijo primarnega zdravstva dosežemo višjo kakovost in dostopnost zdravstvenih storitev.«

Politični dialog je posebna oblika izmenjave znanja in prenosa znanstvenih dokazov v prakso. Običajno so osredotočeni na določeno temo in namenjeni oblikovalcem politik: odločevalcem in njihovim vrhunskim svetovalcem, z namenom zagotoviti podporo za na dokazih utemeljene odločitve. Evropski observatorij ima večletne izkušnje s tovrstnim modelom razprave o različnih temah in z različnimi državami. Povratne informacije iz držav članic so zelo pozitivne. Model političnega dialoga se je izkazal za še posebej koristnega v času tranzicije, ko oblikovalci politik ocenjujejo pretekle dosežke in preverjajo strateške možnosti za nadaljnjo reformo zdravstvenih sistemov.

Glavni cilj političnega dialoga je, da se v okviru sodelovanja na visoki ravni med tremi sodelujočimi državami in Evropskim observatorijem omogoči izmenjava dobrih praks in partnerstvo držav in regij pri naslavljanju sodobnih izzivov v zdravstvu.

7. junij

Na Zbornici – Zvezi smo na delovnem obisku gostili eksperte iz tujine, prof. dr. Walterja Sermeusa iz Leuven Institute for Healthcare Policy (Belgija), prof. dr. Fiono Murphy, University of Limerick (Irska) in prof. dr. Cecilio Rokusek, Nova Southeastern University's College of Osteopathic Medicine Florida. Pogovarjali smo se o izvedbi študije Nursing4cast v Sloveniji (<http://www.rn4cast.eu>) (v Evropi so jo v sedmih državah že izvedli), o ustanovitvi raziskovalnega inštituta na nacionalni ravni, problemih raziskovanja na področju ZN in aplikativnosti raziskovalnih rezultatov v prakso.

Sestanek delovne skupine sekcije MS in ZT v patronažni dejavnosti.

8. junij

Seja OSS je potekala v prostorih Zbornice – Zveze. Sprejet je bil sklep, da se sklepi, sprejeti na OSS, pošljejo v tednu dni po seji, da se pravočasno opravijo aktivnosti do naslednje seje OSS. Lojzka Prestor, koordinatorica skupine za Nacionalne protokole, je predstavila delovanje skupine, članom OSS so bili poslani obrazci za pripravo nacionalnih protokolov ter seznam protokolov, ki so nedokončani. Člani OSS bodo tabelo pregledali ter dokončali protokole. Prisotni so bili seznanjeni s pripravami na Dneve funkcionarjev, ki bodo 15. in 16. septembra v Lipici.

Na seji je bil predstavljen razpis za pridobitev sredstev iz sklada za izobraževanje, še enkrat je bilo poudarjeno, da gre za razpis za izdajo publikacije v letu 2016. Na seji so potekale volitev za člana OSS v UO, skladno s sklepom OSS je bila prijavljena ena kandidatka, ki je z vso podporo bila tudi izvoljena. Nova članica UO za 4-letno mandatno obdobje je Nataša Piletič. Za dobro delovanje sekcije je pogovor potekal o mandatih IO in predsednikov sekcij, o pomenu podanih pravih podatkov tudi članov IO za 16 let nazaj. Člani bodo v Dropboxu dopolnili sezname. Prisotnim je bil skladno s Pravilnikom o priznanjih sporočeno, da osebe, ki prejmejo priznanje za dosežke na ožjem strokovnem

področju, predlaga IO SS, potrdi pa upravni odbor, zato morajo biti pozorni na časovnico, ko pripravljajo razpis, saj UO poteka le enkrat mesečno. Prisotni so bili še enkrat zaproseni, da čim prej pošljejo prispevke za Zbornik ob 90-letnici. Člani pošljejo koordinatorju OSS tudi predloge za člane komisije za priznanja. Iz pisarne Zbornice – Zveze bodo prejeli navodila za pripravo polletnega poročila delovanja sekcije.

Na slavnostni akademiji ob 10. obletnici FZAB na Bledu, ki sta se je udeležili tudi Monika Ažman in Anita Prelec, so bili predstavljeni razvoj in dosežki FZAB. Pester program sta popestrili dve okrogli mizi z domačimi in tujimi strokovnjaki. Ob zaključku so podelili priznanja sodelavcem FZAB in diplome diplomantom.

10. junij

Slovesnosti ob 20. obletnici obstoja društva ILCO na Otočcu se je udeležila predstavnica Zbornice – Zveze Irena Potočar. Društvo, ki šteje 800 članov, je ob svojem 20. jubileju priredilo mednarodno srečanje. Gostje iz 11 različnih držav so imeli bogat program, kjer so predstavili svoje aktivno delovanje društva v dvajsetih letih.

12. junij

Sestanek Komisije za specialna znanja.

Ugledni gosti na delovnem obisku Zbornice – Zveze, 7. junij (arhiv: Zbornica - Zveza)

13. junij

Sestanek organizacijskega odbora za 11. kongres zdravstvene in babiške nege.

14. junij

Na sedežu Zbornice – Zveze je potekala 13. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze. Nekaj najpomembnejših sklepov:

- Upravni odbor je sprejel stališče, da morajo strokovna izpopolnjevanja iz obvezne vsebine za podaljšanje licenčnega obdobja v celoti izpolnjevati časovne in vsebinske pogoje izvedbe, ki so opredeljeni v *Pravilniku o registru in licencah izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege* (Uradni list RS, št. 3/16 in 62/16) in v Navodilu za oceno ustreznosti programa stalnega izpopolnjevanja in določitev licenčnih točk za izvajalce zdravstvene ali babiške nege.
- Za potrebe delovanja delovnih skupin se odpreta dva nova e–naslova: nacionalni. protokoli@zbornica – zveza.si, komisija. licenca@zbornica – zveza.si.
- UO je za novo predsednico delovne skupine za nacionalne protokole imenoval Lojzko Prestor.
- Nova predsednica DS za nacionalne protokole Lojzka Prestor in koordinator OSS Dejan Doberšek predlagata nove člane in njihova imena pošljeta v potrditev na UO.
- Člani upravnega odbora se strinjajo s pobudo Zveze društev slepih in slabovidnih za zvočni zapis knjige Jožeta Lavrinca.
- Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v splošni medicini se preimenuje v Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v družinski medicini.
- Predstavitveno zloženko Zbornice – Zveze, namenjeno dijakom in študentom zdravstvenih smeri, pripravijo Ksenija Pirš, Irena Potočnik in Nataša Piletič.
- Zbornica – Zveza je ustanovila delovno skupino za obvladovanje okužb, povezanih z zdravstvom. DS je organizacijsko vezana

na delovanje Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično-infektološkem področju. Delovno skupino sestavljajo: Veronika Jagodic Bešič, predsednica strokovne sekcije, Marija Kohek, Jana Lavtižar, Nina Suhadolc Milkovič, Zorica Pristov in Marija Rošker. Prvi sestanek DS skliče predsednica Zbornice – Zveze v mesecu septembru.

- Potrjeni so bili potni nalogi za tujino.

Sestanek Komisije za dodeljevanje sredstev iz sklada za izobraževanje.

Sestanek izvršilnega odbora Sekcije MS in ZT v pulmologiji.

15. junij

V prostorih Zbornice – Zveze so imeli sestanke izvršilni odbori Sekcije MS in ZT v pediatriji, Sekcije MS in ZT v družinski medicini ter Sekcije MS in ZT v patronažni dejavnosti.

Slovesnosti, ki je potekala v počastitev desete obletnice preoblikovanja visoke šole v fakulteto, 20. obletnice ustanovitve Inštituta za zdravstveno nego in 24 let od ustanovitve Višje zdravstvene šole v Mariboru, se je udeležila tudi predsednica Zbornice – Zveze. Na slovesnosti so bila podeljena tudi priznanja najboljšim študentkam in študentom v iztekajočem se študijskem letu ter tudi profesorjem in sodelavcem fakultete.

Na povabilo predsednice hrvaškega strokovnega združenja HUMS kolegice Tanje Lupieri se je 6. kongresa z naslovom »Sestrinstvo brez granica« udeležila tudi predsednica Zbornice – Zveze. Na delovnem sestanku skupaj s predsednico Hrvatske komore medicinskih sestara Slavo Šepec, predsednico HUMSa in predsednico Sindikata (Hrvatski strokovni sindikat medicinskih sestara – medicinskih tehničara Anico Prašnjak so spregovorile o aktualnih vprašanjih glede regulacije poklica medicinska sestra in babica ter izvedbe izobraževanja, upoštevajoč smernice EFN in Direktivo EU 2005/36, z dopolnitvijo Direktive 2013/55. Dogovorile so se, da se v jesenskem času srečajo v Sloveniji.

Zveza društev upokojencev (ZDUS) je ob svetovnem dnevu ozaveščanja o nasilju nad starejšimi ter v sklopu kampanje ADA (Age Demands Action) organizirala razpravo med političnimi deležniki, nevladnimi organizacijami in starejšimi strokovnjaki s področij enakosti, nediskriminacije, zanemarjanja, nasilja in zlorabe. Srečanja se je udeležila tudi Darinka Klemenc kot predstavnice Delovne skupine za nenasilje. Podala je predlog, da bi se ponovno oživeli obiski patronažnih medicinskih sester za vse starejše osebe nad 65 let, ne glede na zdravstveno stanje oseb. Na ta način lahko pridobijo veliko informacij in pomagajo samim žrtvam. Prisotne je vprašala, ali je 65 let res meja, ko je nekdo star. Meni, da so se časi spremenili ter da bi bilo treba podati pobudo na Svetovno zdravstveno organizacijo, da se starostna meja spremeni za 10 let navzgor ter da bo na ta račun manj dela in se sredstva tako preusmerijo pomoči potrebnim. Poudarila je dobro sodelovanje strokovne organizacije Zbornice – Zveze z Društvom SOS telefon. Poudarila je, da se Zbornica – Zveza zavzema za javno zdravstvo ter da bi morali vsi deležniki še izboljšati sodelovanje v korist ljudi. Dodala je, da je nujno potrebno prilagoditi sistem prijavljanja nasilja, saj se nihče ne želi izpostavljati. Meni tudi, da je akcijski načrt nujen. Poudarila je tudi potrebo po medresorskem sodelovanju ter predlagala ustanovitev agencije za starejše ali drugega organa na ravni države.

19. junij

Sestanek Častnega razsodišča I. stopnje, za predsednico je bila soglasno imenovana mag. Jožica Eder, za podpredsednico pa asist. Tita Stanek Zidarič.

Predsednica Monika Ažman se je udeležila sestanka mešane delovne skupine, ki je bila ustanovljena iz strokovnjakov, predstavnikov Zdravniške zbornice in Zbornice – Zveze. Na sestanku so sprejeli sklep, da se oblikuje skupna anketa, s katero bi izvedli raziskavo med

zdravstvenimi delavci, vezano na pojavnost nasilja v zdravstvu, njegovo prepoznavanje in ukrepanje. Delo bo skupina nadaljevala v mesecu septembru.

20. junij

V prostorih Zbornice – Zveze se je sestal IO Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji.

21. junij

35. seja Odbora regijskih strokovnih društev je potekala v prostorih Zbornice – Zveze, kjer je bilo podano poročilo s kongresa ICN v Barceloni. Predsednice regijskih strokovnih društev so poročale o dogajanjih po regijah in planu izobraževanj po poletju.

Predsednica Zbornice – Zveze se je udeležila sestanka projektne sveta referenčnih ambulant na Ministrstvu za zdravje. Razgovor na sestanku je potekal glede poteka preizkusa usposobljenosti za zdravnike, ki želijo pridobiti referenčno ambulanto, ne izpolnjujejo pa pogoja, da delo opravljajo več kot 20 let ali nimajo opravljenega specialističnega izpita iz splošne/družinske medicine, ter posodobitve oz. prenove nekaterih protokolov obravnave pacientov v RA. Na kratko je bilo predstavljeno poročilo analize kakovosti dela v RA v letu 2016 ter vsebina »vzorčnih« strokovnih nadzorov. Prisotni so se seznanili tudi s predlogom financiranja po 1. 1. 2018. Sprejme se pilotno testiranje za financiranje in vrednotenje dela v mesecu septembru in oktobru 2017, v katerega se vključijo predlagani trije kazalniki za spremljanje kakovosti. Na ožjem projektne svetu je bil sprejet predlog, da se modul Organizacija dela in komunikacija uvede kot obvezen modul izobraževanja za celoten tim.

22. junij

Monika Ažman in Anita Prelec sta se udeležili sestanka z dr. Zdenko Čebašek Travnik, predsednico Zdravniške zbornice, ki je bil

sklican na temo precepljenosti otrok v Sloveniji. Več o dejavnostih Zbornice – Zveze na to temo preberite v Utripu pod rubriko Aktualno.

26. junij

Izvršna direktorica in predsednica Zbornice – Zveze sta se udeležili seje Komisije državnega sveta za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide, kjer so svetniki obravnavali Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni dejavnosti. Predlog zakona je bil na seji potrjen.

27. junij

Monika Ažman se je udeležila 24. seje Odbora za zdravstvo Državnega zbora.

28. junij

Zbornica – Zveza je sklicala sestanek s predstavniki posebnih vzgojno-varstvenih zavodov. Navzoče je pozdravila Monika Ažman, ki je sklicala prvi sestanek z namenom povezovanja podobnih zavodov ter opredelitvijo vloge ZN v posameznih zavodih. Iz predstavitve posameznih zavodov smo se seznanili, da so znotraj Slovenije različno urejeni, pogosto kadrovsko podhranjeni, brez povezovalne vloge z drugimi službami znotraj zavodov (šolstvo, sociala), nejasnimi kompetencami ZN oziroma kompetence marsikje zaradi kadrovskih primanjkljajev presegajo, tako varuhi, bolničarji in zdravstveni tehniki. Želeli bi sistemsko urediti položaj, tudi do plačnika ZZZS, v njihovem imenu se za boljša plačna izhodišča pogaja SOUS <http://www.sous-slo.net/>. Na jesenskem sestanku bi pregledali dokument kompetenc, ki bo nato šel v potrditev UO in naprej na RSKZN. Naslednji sestanek je v četrtek, 28. 9. 2017, ob 10.00.

4. julij

Sestal se je uredniški odbor Obzornika zdravstvene nege.

5. julij

Monika Ažman se je udeležila sestanka na CPI. Prenova poklicnega standarda (PS) zdravstveno-socialni asistent je zaključena in jo bo predvidoma jeseni obravnaval zdravstveno-socialni svet. Skladno z dogovorom je bila sklicana nacionalna skupina za prenovo poklicnega standarda bolničar negovalec. V samo preoblikovanje PS bolničar negovalec predsednica predlaga vključitev naših članic: Irena Špela Cvetežar, Ivanka Limonšek in Gabrijela Valenčič.

11. julij

Sestanek delovne skupine sekcije MS in ZT v patronažni dejavnosti, kjer so dokončno oblikovali vmesno poročilo treh delovnih skupin za področje prenove dokumentacije na omenjenem področju. Poročilo je bilo posredovano na NIJZ.

Sestanek organizacijskega odbora za 11. kongres zdravstvene in babiške nege.

12. julij

Potekala je 14. seja Upravnega odbora Zbornice – Zveze. Nekaj najpomembnejših sklepov:

- V delovno skupino za oblikovanje in spremljanje izvajanja ukrepov za spodbujanje precepljenosti v Republiki Sloveniji pri Ministrstvu za zdravje kot predstavnici Zbornice – Zveze predlaga Veroniko Jagodic Bašič, predsednico Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično-infektološkem področju in Jasmino Kamenčič Germek, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji.
- Upravni odbor je potrdil člane Komisije za priznanja za obdobje 2017–2021: Boja Pahor, Nada Sirnik, Marina Čok, Aleksandra Skornšek in Renata Nahtigal.
- V skupni projekt Zdravniške zbornice in Zbornice – Zveze »NE DOPUŠČAJMO NASILJA« imenujemo naslednje člane: Dora Lešnik Mugnaioni, Irena Špela Cvetežar,

Aljoša Lapanje, Brane Bregar in Monika Ažman.

- Zbornica – Zveza bo častni pokrovitelj 7. znanstvenega simpozija z mednarodno udeležbo Celostna obravnava pacienta, ki bo potekal 16. 11. 2017 na FZV Novo mesto.
- Potrjeni so bili potni nalogi za tujino.

13. julij

V prostorih Zbornice – Zveze se je sestel izvršilni odbor Sekcije MS in ZT v socialnih zavodih, tu je potekal tudi sestanek projektnega sveta referenčne ambulante.

Sestanki Komisije za licenčno vrednotenje so bili: 7., 14., 22. in 28. julija.

17. julij

Na delovnem sestanku vodstva Zbornice – Zveze z ministrico za zdravje Milojko Kolar Celarc in drugimi predstavniki Ministrstva za zdravje smo obravnavali več tematik: vsebinske dileme ob sprejemu Zakona o osebni asistenci in pobudi za medresorsko usklajevanje z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, javna pooblastila in izvedeni strokovni nadzori s svetovanjem Zbornice –

Zveze v letu 2016, načrtovanje specializacij s področja zdravstvene nege, Pravilnik o stalnem strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, novela Zakona o zdravstveni dejavnosti ter neurejenost področja bolničarjev - negovalcev v socialnovarstvenih organizacijah.

Obvestilo

Spoštovani,
naslednja številka Utripa izide
v začetku oktobra 2017.

Prispevke sprejemamo
do 20. septembra.

Uredništvo

Delovni sestanek vodstva Zbornice – Zveze z ministrico za zdravje Milojko Kolar Celarc (arhiv: Zbornica - Zveza)

Zvestim članicam in članom,

ki so dopolnili več kot 70 let, smo ob letošnjem jubileju,

90-letnici organiziranega delovanja Zbornice – Zveze,
podarili knjigo Zgodbe iz domače shrambe,

katere avtor je Jože Lavrinec, zvesti pisec prispevkov v Utripovi rubriki Živimo
zdravo.

Iskreno se vam zahvaljujemo za vse prejete zahvale in dobre želje za delovanje naše
organizacije v prihodnje.

Zbornica – Zveza

TOSAMA

Bela Stacunca

Kupon ugodnosti

10% popusta na celoten nakup

**15% popusta na vse higienske
vložke in tampone**

Kupon ugodnosti velja do 31. 12. 2017 ob predložitvi ID kartice Zbornice-Zveze. Popusti se ne seštevajo in ne veljajo na izdelke na naročilnico, ki jo predpiše zdravnik, na izdelke v akciji, darilne bone in izdelke z zaklenjeno ceno.

- **Vir**, Šaranovičeva cesta 35, 1230 Domžale
- **Maribor**, Jezdarska ulica 4, 2000 Maribor
- **Koper**, Pristaniška 19, 6000 Koper
- **Izola**, Ljubljanska ulica 1, 6310 Izola
- **Ljubljana**, BTC - Hala A, Šmartinska 152, 1000 Ljubljana
- **Jesenice**, Center Tuš Jesenice, Cesta železarjev 4b, 4270 Jesenice
- **Idrija**, Drogerija Tuš Idrija, Lapajnetova ulica 33, 5280 Idrija
- **Kranj**, Planet Tuš Kranj, Cesta Jaka Platiše 18, 4000 Kranj
- **Litija**, V stavbi Socialno-varstvenega centra, Ljubljanska cesta 3, 1270 Litija

www.tosama.si

Obvestilo o razpisu volitev članov izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester v enterostomalni terapiji

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice – Zveze Sekcija medicinskih sester v enterostomalni terapiji razpisuje volitve za mandatno obdobje (oktober 2017–2020):

- za člane izvršnega odbora (3 mesta)

Pri izbiri članov izvršnega odbora sekcije se upoštevata **regijski** in **strokovni princip**. Vlogo s prilogami naj kandidati pošljejo na sedež volilno-kandidacijske komisije pri Zbornici – Zvezi, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, **do vključno 1. oktobra 2017**, v zaprti ovojnici s pripisom »**Volitve Sekcije medicinskih sester v enterostomalni terapiji – NE ODPIRAJ**«. Volilna komisija bo pregledala vse pravočasne prispelle prijave in izdala kandidacijsko listo. Volitve bodo izvedene na rednem jesenskem izobraževanju sekcije **6. in 7. 10. 2017** v **Termah Zreče**.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Renata Batas, predsednica sekcije

Obvestilo o ponovnem razpisu volitev za člana izvršilnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, v skladu s Pravilnikom o volitvah in imenovanjih Zbornice – Zveze in na **podlagi sklepa 15/17** izvršilnega odbora sekcije ter sklepa volilne komisije na volitvah 3. 6. 2017 objavlja Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji razpis za volitve za štiriletno obdobje (junij 2017–junij 2021) za naslednja mesta:

1. člana izvršilnega odbora (1 mesto) – predstavnika zasebnih dializnih centrov Nefrodial - Fresenius Medical Care. **Rok za prijavo kandidatov: 10. 9. 2017.**

Vloge pošljite v zaprti ovojnici na sedež volilno-kandidacijske komisije na Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Ob železnici 30A, 1000 Ljubljana, s pripisom: **VOLITVE Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na področju nefrologije, dialize in transplantacije – NE ODPIRAJ**«.

Volilna komisija bo pregledala vse prijave, ki bodo dostavljene do 10. 9. 2017 do 12. ure.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Ana Koroša, predsednica sekcije

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije -
Zveza strokovnih društev medicinskih sester,
babič in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Obvestilo o razpisu volitev Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti

zaradi prenehanja mandata predsednici in članicam izvršnega odbora razpisuje volitve za naslednje mandatno obdobje (2017–2021) za:

1. predsednika/predsednico sekcije (1 mesto)
2. člane izvršnega odbora (8 mest)

Upoštevata se regijski in strokovni princip. Pisne prijave pošljite v zaprti ovojnici do vključno **7. oktobra 2017** na naslov: Zbornica – Zveza, Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti, Volilno-kandidacijska komisija, Ob železnici 30 a, 1000 Ljubljana, s pripisom »Kandidatura, ne odpiraj«. Komisija bo pregledala vse pravočasno prispele prijave in izdelala kandidacijsko listo.

Volitve bodo izvedene na seminarju Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti **26. oktobra 2017 v Zrečah**.

Združenje zasebnih patronažnih medicinskih sester imenuje eno članico, ki je stalno vabljen na seje izvršnega odbora sekcije.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Martina Horvat, predsednica sekcije

Magdi Brložnik v slovo

Monika Ažman, predsednica Zbornice - Zveze

Spoštovana strokovna kolegica, cenjena medicinska sestra, dolgoletna predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti, aktivna članica Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje, preprosto draga Magda!

Na vse drugo bi pomislili vsi, ki smo se s teboj družili na zadnji skupščini Zbornice – Zveze konec marca, kot na to, da se bomo danes na tem mestu poslavljali od tebe. Mnogo prezgodaj. Prezgodaj tudi zato, ker si imela še marca toliko smelih načrtov, povezanih s patronažno zdravstveno nego, ki je zaznamovala velik del tvojega življenja in tudi strokovne organizacije Zbornice – Zveze.

V času, ko se je naša država osamosvajala, si že postala podpredsednica strokovne sekcije, od leta 1993 pa do leta 2008 si Strokovno sekcijo patronažnih medicinskih sester pod

okriljem Zbornice – Zveze tudi vodila. Vsi, ki smo tesno povezani z zdravstveno nego in aktivnim delovanjem v stanovski organizaciji, vemo, da predsednikovanje strokovni sekciji ne pomeni le slediti stroki, jo razvijati, povezovati najrazličnejša telesa, sodelavce, strokovnjake, pripravljati strokovna srečanja, pisati strokovne članke, vlagati pobude in predloge, pomeni preprosto popolno predanost, ki je ne zmore vsak. Ti si to zmogla polnih 15 let.

Ob prevzemu vodenja strokovne sekcije si bila leta 1994 pomembna pobudnica ponovnega oblikovanja Republiškega patronažnega kolegija, ki je deloval pri takratnem IVZ. Kot članica stalne strokovne skupine za patronažno varstvo pri Razširjenem strokovnem kolegiju za zdravstveno nego Ministrstva za zdravstvo med letoma 2004 in 2009 si uspešno sodelovala pri usmerjanju doktrinarnih načel stroke na tem strokovnem področju.

V letih najaktivnejšega delovanja pri Zbornici – Zvezi si bila članica številnih delovnih teles in komisij ter tudi članica nadzornega odbora.

Še tako tesne vezi z Ljubljano in krovno organizacijo te nikoli niso odvrnile od pripadnosti tvojemu regijskemu strokovnemu društvu – DMSBZT Celje. Lahko bi rekli, da v določenem časovnem obdobju ni minila prav nobena aktivnost brez tvoje prisotnosti, tvojih idej, predvsem pa dobre volje in nalezljivega smeha. Zagotovo ne bomo pozabili 11. simpozija zdravstvene nege in mednarodnega

dneva medicinskih sester leta 2004, ki se je odvijal v organizaciji celjskega društva. Takratni moto našega praznika je bil »Medicinske sestre delajo z revnimi, proti revščini«. Tudi s tvojo angažiranostjo je stekla akcija zbiranja sredstev za najranljivejše, pa ne le v denarju, predvsem z zbiranjem izdelkov za osebno higieno. Projekt, ki je bil takrat posebnost in bi se ga lahko oprijeli tudi v današnjem času.

Delo z ranljivimi skupinami te je pripeljalo tudi v Delovno skupino za nenasilje. S tvojo veliko zavzetostjo, predvsem pa izrednimi strokovnimi izkušnjami s terena je nastal Protokol obravnave nasilja na delovnem mestu patronažne medicinske sestre, v primeru, da je žrtev bolnik oziroma varovanec. Sama si v zbornik prispevkov strokovnega srečanja, ki se je odvijalo na Debelem Rtiču, takole zapisala: »Ko smo se v DS za nenasilje lotili priprave protokolov obravnave nasilja, smo ugotovili, da je delo patronažne medicinske sestre specifično. Kadar gre za nasilje na delovnem mestu, ni toliko razlik v primerjavi z drugimi področji zdravstvene nege. Razlika je v tem, da mi vstopamo v družino, v njihov dom, torej smo vedno gostje, ne glede na to, kako nas potrebujejo. In prav zaradi tega smo tudi posebej ranljive, kadar ne moremo po svoji vesti opraviti potrebnih intervencij zdravstvene nege v dobro bolnika in družine.«

Spoštovana Magda, tvoje bogato strokovno delo je in bo za vedno zaznamovalo patronažno zdravstveno nego in stanovsko organizacijo. Priznanja, ki si jih prejela za predanost stroki in stanovski organizaciji (zlati znak Zbornice – Zveze leta 2000, zlati znak DS za nenasilje v ZN leta 2005, zahvalna listina ob 35-letnici delovanja Sekcije MS in ZT v patronažni dejavnosti), so le skromna zahvala za vse tvoje opravljeno delo.

Regijsko strokovno društvo Celje ni izgubilo le predane in aktivne članice, vestne nadzornice, izgubili so/smo dragoceno prijateljico, svetovalko, tudi zaupnico in odlično sogovornico za vse priložnosti.

Olga Černe je leta 2000 posvetila tole svojo pesem vsem prejemnicam zlatega znaka, tudi tebi, zato dovoli, da ti jo v imenu 15.000 medicinskih sester povemo še enkrat:

Medicinski sestri

*Moč potrebuješ in znanja.
Ej, koliko je gorja.
Dan za dnem srečuješ trpljenje.
In žalost, bolečine.
Celo mladi so bolni hudo.
In otroci.
Ne bi smelo biti tako.
Sočutja si polna.
Kolikokrat ne spiš zaradi sanj.
Imen bolnikov, težkih stanj.
Stisk roke, spodbudna beseda.
Enako ponoči, sredi dneva.
Storila si vse, kar si mogla.
Toliko je dela.
Res je hudo.
In vendar je tudi lepo.*

V imenu Zbornice – Zveze izrekam globoko sožalje vsem tvojim dragim, tebi, spoštovana Magda, pa globok priklon tvojemu delu in osebnosti. Naj ti bo lepo tam, kamor odhajaš. Vedi, da bodo tvoja dela z zdravstveno nego, še posebej patronažno zdravstveno nego in tudi regijskim društvom in stanovsko organizacijo živela še naprej. Hvala ti za vse.

Kratko poročilo Evropske zveze medicinskih sester ob javni obravnavi v evropskem parlamentu o preprečevanju izpostavljenosti medicinskih sester in zdravstvenih delavcev nevarnim snovem, julij 2017

Javna seja Evropskega parlamenta z evropsko komisarko za zaposlovanje Marianne Thyssen (EPP) o preprečevanju izpostavljenosti medicinskih sester in zdravstvenih delavcev nevarnim snovem, ki ste jo lahko spremljali v živo, je obravnavala dve ključni vprašanji, ki so jih v našem imenu zastavili evropski poslanci:

1. Vsako leto več kot 12,7 milijona zdravstvenih delavcev v EU rokuje z zelo strupenimi in mutagenimi snovmi, študije pa kažejo, da je pri teh delavcih dvakrat večja možnost za spontani splav in deformacije ploda ob rojstvu, dokazljivo povečanje genetskih poškodb in večja pojavnost rakavih obolenj, kot je levkemija. Sedanji zakonski okvir tega tveganja zdravstvenim delavcem sploh ne priznava, kaj šele, da bi predpisoval ustrezno spremljanje ali varnostni nadzor.

Ali se komisarka lahko zaveže k predani obravnavi tega vprašanja: s prepoznavanjem problema v zakonodaji, opredelitvijo nevarnih snovi, ki predstavljajo tveganje, zavzemanjem za nadaljnje izobraževanje zdravstvenih delavcev o teh tveganjih in za uporabo najboljših razpoložljivih varnostnih kontrol.

2. Zdravstveni delavci po vsej EU, zlasti medicinske sestre, vsakodnevno ravnajo z zelo nevarnimi snovmi, vendar Direktiva o rakotvornih in mutagenih snoveh ne določa varnostnih ukrepov za njihovo zaščito. Dokazi jasno kažejo, da se ti delavci srečujejo z veliko večjim tveganjem za nastanek raka, zlasti levkemije, ter veliko večjim tveganjem za spontani splav ali deformacije ploda.

Ali se komisarka lahko zaveže k sprejetju ustreznih ukrepov za zaščito teh delavcev, in sicer najprej z opredelitvijo nevarnih snovi v zakonodaji, nato pa z določitvijo najboljših možnih varnostnih ukrepov za zaščito delavcev pri upravljanju s temi nevarnimi snovi.

Preprečevanje izpostavljenosti medicinskih sester in zdravstvenih delavcev nevarnim zdravilom - kaj kažejo dokazi?

- Vsako leto je več kot 12,7 milijona zdravstvenih delavcev v Evropi, **vključno s 7,3 milijona medicinskih sester, izpostavljenih rakotvornim, mutagenim in za razmnoževanje nevarnim snovem.**

- Po podatkih Evropske komisije je bilo leta 2012 do 106.500 smrtnih primerov zaradi raka, pripisano poklicni izpostavljenosti rakotvornim snovem, zaradi česar je rak prvi vzrok z delom povezanih smrtnih primerov v EU.

- Direktiva o rakotvornih in mutagenih snoveh (2004/37/ES) trenutno ne priznava nevarnosti nevarnih zdravil v zdravstvenem varstvu ali podrobnosti o tem, kako te nevarnosti preprečiti.

- Potrebno je takojšnje ukrepanje, da pri zdravstvenih delavcih preprečimo smrtonosna kemična tveganja pri pripravi in doziranju nevarnih zdravil, vključno s citotoksičnimi zdravili, ki se uporabljajo za zdravljenje bolnikov z rakom.

- Po mnenju Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) so ta zdravila, med katerimi so tudi najbolj nevarne kemikalije, največji kemični dejavnik tveganja v zdravstveni negi.

- Študije kažejo, da je verjetnost za nastanek rakavih obolenj pri zdravstvenih delavcih, ki ravnajo s citotoksičnimi zdravili,

trikrat večja. Ocenjuje se, da v Evropi poklicna izpostavljenost nevarnim snovem vsako leto povzroči 2220 novih primerov levkemije, kar vsako leto povzroči dodatnih 1467 smrti med zdravstvenimi delavci.

- Zdravstveno tveganje zdravstvenih delavcev, ki rokujejo s temi snovmi, je glavna skrb, saj niso klasificirane zgolj kot potencialno kancerogene, temveč tudi kot mutagene (poškodujejo genetski material) in reprotoksične (povzročajo motnje pri reprodukciji).

- Raziskave kažejo, da je verjetnost spontanega splava pri medicinskih sestrah, ki so izpostavljene citotoksičnim zdravilom, dvakrat večja, poklicna izpostavljenost zdravstvenih delavcev nevarnim snovem pa v Evropi po ocenah vsako leto povzroči 17185 splavov. Poklicna izpostavljenost vsako leto v Evropi povzroči tudi 10108 deformacij pri otrocih.

- Povečanje genetskih poškodb je bilo dokazano pri medicinskih sestrah, zlasti pri dnevni bolnišnični medicinski sester, ki med administracijskim postopkom rokujejo z veliko količino toksičnih zdravil. Ker se rak pogosto pojavi šele po desetletjih, je lahko levkemija, danes diagnosticirana pri medicinski sestri ali farmacevtu, posledica izpostavljenosti nevarnim snovem na delovnem mestu v sedemdesetih ali osemdesetih letih 20. stoletja.

- Direktiva bi morala prepoznati problem poklicne izpostavljenosti nevarnim snovem v zdravstveni negi in opredeliti nevarne snovi po dogovorjenih šestih značilnostih.

- Evropska unija bi morala prav tako redno objavljati seznam nevarnih zdravil in smernic za preprečevanje poklicne izpostavljenosti ter ustanoviti Evropski opazovalni urad za poklicno izpostavljenost nevarnim zdravilom.

- Zdravstveni delavci morajo dobiti ustrezne in redne informacije o tveganjih, osebni varovalni opremi ter ustrezne smernice za dekontaminacijo, čiščenje in dezinfekcijo, ki temeljijo na površinski kontaminaciji in vrsti zdravil; redno spremljanje površinske kontaminacije mora postati obvezno.

Ozadje EU

Namen javne obravnave Odbora evropskega parlamenta za zaposlovanje in socialne zadeve o zaščiti delavcev pred izpostavljenostjo rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu je razprava o znanstvenem in gospodarskem vidiku, ki je podlaga za pomemben zakonodajni predlog o spremembi Direktive 2004/37/EC o varstvu delavcev pred tveganjem, povezanim z izpostavljenostjo rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu (poročevalka Claude Rolin (EPP, FR)), in zlasti o pričakovanih posledicah za glavno interesno skupino, medicinske sestre.

Evropska zveza medicinskih sester sodeluje s poslanci evropskega parlamenta in drugimi strokovnimi skupinami za pripravo sprememb Direktive o rakotvornih in kancerogenih snoveh, ki bodo v zakonodaji prvič posebej obravnavale tveganja za zdravstvene delavce pred poklicno izpostavljenostjo nevarnim snovem, in kaj je potrebno storiti za zaščito pred rakavimi obolenji ter reproduktivnimi težavami, ki izhajajo iz rokovanja z rakotvornimi zdravili. Direktiva bi morala opredeliti nevarne snovi po dogovorjenih šestih značilnostih, EU pa bi morala redno objavljati seznam nevarnih zdravil in smernic za preprečevanje poklicne izpostavljenosti. Zdravstveni delavci morajo dobiti ustrezne in redne informacije o tveganjih, osebni zaščitni opremi ter ustrezne smernice za dekontaminacijo, čiščenje in dezinfekcijo, ki temeljijo na površinski kontaminaciji in tipih zdravil; redno spremljanje površinske kontaminacije mora postati obvezno.

Maja 2017 je Evropska zveza medicinskih sester sodelovala na srečanju Evropske mreže za biološko varnost (EBN), ki je združilo zdravstvene poklice, vključno z evropskimi in mednarodnimi združenji strokovnjakov in izvajalcev ter akademskimi strokovnjaki, ki so pojasnjevali najboljše prakse pri spremljanju in ugotavljanju kontaminacij ter preprečevanju izpostavljenosti nevarnim snovem v zdravstvenem varstvu (pogosto bolnišnicah),

izmenjali mnenja o nevarnih snoveh in se dogovorili o tem, kaj je treba storiti ter kako povezati aktivnosti z evropskim parlamentom, Evropsko komisijo in Evropske agencijo za varnost in zdravje pri delu.

Udeleženci so: Juraj Sykora & Aida Batista (Evropsko združenje bolnišničnih farmacevtov – EAHP), Joao Jose Joaquim (Evropsko združenje farmacevtskih tehnikov – EAPT), Paul De Raeve (Evropska zveza medicinskih sester – EFN), Rosa Orriols (Mednarodna komisija za zdravje pri delu – ICOH), Jose Luis Cobos (Španski svet za zdravstveno nego), Johan Vandenbroucke & Tiene Bauters (Mednarodno združenje onkoloških farmacevtov – ISOPP), Kate Ling (HOPE), Paul Sessink (Exposure Control), Olga Delgado (Špansko združenje bolnišničnih farmacevtov), Patrick Crombez (Evropsko združenje onkoloških medicinskih sester – EONS), Richard Price (ECCO), Klaus Meier (Evropsko združenje onkoloških farmacevtov – ESOP) in Ian Lindsley (EBN).

Evropski parlament in Evropska komisija trenutno posodabljata Direktivo o rakotvornih in mutagenih snoveh, evropski poslanci pa so predložili predloge sprememb, ki pojasnjujejo in obravnavajo tveganja zaradi nevarnih snovi v zdravstveni negi, vendar pa v praksi primanjkuje usklajenega evropskega pristopa k preprečevanju izpostavljenosti zdravstvenih delavcev nevarnim snovem.

Predlog Direktive o rakotvornih in mutagenih snoveh v evropskem parlamentu skuša revidirati mejne vrednosti v Direktivi 2004/37/EC o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti rakotvornim ali mutagenim snovem pri delu ter popraviti ali uvesti mejne vrednosti izpostavljenosti 13 kemičnim snovem. Strokovna skupina je to priložnost izkoristila za razpravo o spremembah, ki bodo predložene v naslednjem krogu.

Ustrezna povezava:

<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/29-carcinogens-or-mutagens-at-work/>

Površinske in globoke rane ...

Cicatridina®

sprej in mazilo ZA RANE

Učinkovito dopolnilno zdravljenje **PRI CELJENJU:**

Razjed
(diabetičnih, venoznih ...)
Kirurških ran
Preležanin
Odrgnin in ureznin
Raztrganin
Opeklin

Na voljo v lekarnah in specializiranih prodajalnah

www.cicatridina.si **Dr. Gorkič**

100-letnica rojstva Cite Lovrenčič Bole

Irena Keršič

Cita Bole, roj. Lovrenčič, se je rodila 5. 9. 1917 v Sodražici. V počastitev rojstva znane domačinke so v Domu v Sodražici 25. junija pripravili enodnevno predstavitev njenega življenja in dela. Z Darinko Klemenc sva se odzvali na prijazno povabilo, kjer sta naju sprejeli hčerki Cite Bole, Nada Bole in Daša Bole Kosmač. Skupaj s pobudnico in organizatorko razstave Cvetko Vesel, upokojeno učiteljico zgodovine in geografije na sodraški osnovni šoli ter Pavlino Pihler, ki je pomagala pri postavitvi razstave, sta naju popeljali po razstavi.

Posebno vrednost so dogodku dodali spomini hčera na mamo in druge pomembne medicinske sestre, ki sta jih poznali iz otroštva in so delovale za stroko zdravstvene nege v ustvarjalnem času Cite Bole. Cita Lovrenčič Bole je tako močno zaznamovala slovenski ženski družbeni prostor, da jo avtorice knjige Pozabljena polovica – Portreti žensk 19. in 20. stoletja na Slovenskem, uvrščajo med sto pomembnih žensk omenjenega časa.

Cita je osnovno šolo končala v Sodražici na Dolenjskem in nižjo meščansko šolo v Kočevju. Majda Šlajmer Japelj navaja, da njena prva leta niso prav nič nakazovala njene poznejše razgibane življenjske poti. Starši so bili razmeroma premožni kmetje s trgovino in gostilno. Zaradi očitkov o protiavtstrijski usmerjenosti, ko je bil oče v času njenega rojstva celo zaprt, so ji dali ime po takratni avstro-ogrski cesarici Ziti.

Stara 18 let se je vpisala v šolo Rdečega križa za medicinske sestre v Beogradu. Program šole je bil socialno in zdravstveno usmerjen, praktični del je potekal v patronažnem delu socialnega obrobja ljudi. Diplomirala je leta 1938 in se zaposlila na Infekcijski kliniki v Zagrebu. V letih 1939 do 1940 je službovala v vojaški bolnišnici v Osijeku in nato prišla v Ljubljano, kjer je bila sprejeta na delovno mesto medicinske sestre na Okrožnem zdravstvenem zavodu.

V svojih zapiskih opisuje občutek tesnobe, ogorčenja in sramu, ki so jo obšli, ko je nekega aprilskega jutra zagledala belo zastavo predaje, ki so jo izobesili na ljubljanskem nebotičniku. Po okupaciji Italije se je v času druge svetovne vojne takoj vključila v ilegalno delo Osvobodilne fronte in organizirala tečaje prve pomoči, nege ranjencev in bolnikov. Jeseni leta 1942 so jo Italijani aretirali v službi, sledila je obsodba na 8 let težke ječe. Najprej je bila zaprta v Benetkah, kjer je skrbela za nego bolnih sojetnic in higieno celic, nato v Ascoli - Piceno in potem premeščena v Trani, kjer je dočakala kapitulacijo Italije. S skupino sojetnic se je takoj vključila v ustanavljanje prekomorskih enot v taboriščih Carbonara in Gravina. Sodelovala je

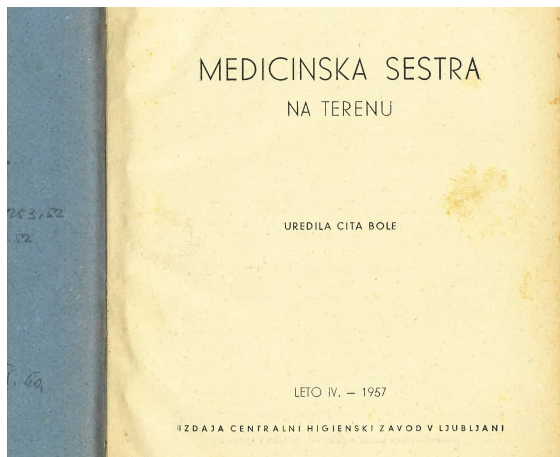

Skupinska fotografija organizatoric razstave in obiskovalk (od leve proti desni): Nada Bole, Irena Keršič, Pavlina Pihler, Daša Bole Kosmač, Cvetka Vesel, Darinka Klemenc (Foto: Irena Keršič)

pri organizaciji bolnišnice za ranjence, šolanju zdravstvenih delavcev za partizanske bolnišnice na okupiranem slovenskem in drugem jugoslovanskem ozemlju in pri ustanovitvi ženske čete prekomork – bodočih partizank. V Slovenijo se je vrnila leta 1944, najprej v partizansko bolnišnico na Ajdovcu in pozneje na Planini, obe v Kočevskem rogu.

Cito je opisal soborec v Prekomorski brigadi: »Cita se je s svojim toplim, človeškim odnosom znala približati človeku in veliko ljudi se je v svojih stiskah zatekalo k njej. Bila je izredno družabna in kulturna, imela je prirojen dar za lepo slovensko besedo in za lepo pesem. Bila je človek širokih pogledov in njeno srce, oplemeniteno z visoko srčno kulturo, je sprejelo vse človeške stiske, zato nikoli ni delala razlik med ljudmi. Njeno osnovno načelo pri delu je bilo: pomagati vsakemu, ki je pomoči potreben«. Povojna leta Cite Bole so zaznamovala zavezanost poklicu medicinske sestre. Vključila se je v delo na področju zdravstveno-socialne politike – skrbi za begunce, vojne sirote, invalide, zagovornišvo in organizacijo zdravstvene preventive, organizacijo zdravstvenega varstva žensk, otrok in družine ter organizacijo načrtovanja družine, kjer bi se otroci rojevali zaželeni in zdravi. »Sveta, o katerem smo sanjali, ni« je večkrat rekla, je pa verjela, da se ga da ustvariti. Leta 1950 se je zaposlila na Centralnem higienskem zavodu. Leta 1958 je zastavila delovanje Komisije za preprečevanje splavov, od leta 1961 je delala v Koordinacijskem odboru za načrtovanje družine. Vztrajno se je borila za fizično in socialno dostopnost zdravstvenega varstva za vse, predvsem za otroke. Enciklopedija Slovenije jo uvršča med začetnike zdravstvene preventive v Sloveniji. Pomemben je njen petnajstletni prispevek k hitremu znižanju umrljivosti dojenčkov, ki ga je dosegla z vzpostavitvijo dispanzerskega varstva, sistematičnim izobraževanjem medicinskih sester, zdravstveno-vzgojnim delom v družinah, podporo patronažni službi in organizacijo načrtovanja dela na osnovi spremljanja epidemiološke situacije v vseh slovenskih regijah.

Z namenom ohranitve stika z vsemi medicinskimi sestrami, je leta 1954 začela izdajati strokovno revijo *Medicinska sestra na terenu*, ki je bila prva strokovna publikacija na področju zdravstvene nege (1954–1961), od leta 1967 do 1969 je bila njena glavna urednica in kasneje sodelavka *Zdravstvenega obzornika*. Cita Lovrenčič Bole je bila dobitnica največjih društvenih, državnih in strokovnih odlikovanj. Sredi osemdesetih let je zbolela in zadnja leta namenila pisanju knjige *Prekomorke*, kjer opisuje zgodbo o ženski četi, ki jo je pomagala ustanoviti. Izida knjige ni dočakala. Umrla je 23. maja 1986. Zadnji izvod knjige *Prekomorke*, ki je bil v prodaji, smo kupili za knjižni arhiv Zbornice – Zveze 26. julija letos.

Cita Bole, navedena kot urednica *Medicinske sestre na terenu* leta 1957. Vir: Zbornica – Zveza.

Viri:

Bole, N. & Bole Kosmač, D., 2017. *Predstavitev življenja in dela Cite Lovrenčič Bole*. Razstava. *Sodražica*, 25. 6. 2017.

Gradišek, A., 1986. *Umrla je Cita Lovrenčič Bole – ugledna zdravstvena in družbeno politična delavka*. *Zdravstveni obzornik*; 20 (3-4), pp. 253–254.

Šlajmer Japelj, M., 2007. *Cita Lovrenčič Bole (1917 - 1986). Medicinska sestra, ena od začetnic zdravstvene preventive*. V: Šelih, A. & Antić, M. Gaber, et al., eds. *Pozabljena polovica. Portreti žensk 19. in 20. stoletja na Slovenskem*. Ljubljana: založba Tuma, pp. 550–553.

Precepljenost otrok v Sloveniji padla pod kritično mejo

Cepljenje je varen in učinkovit javnozdravstveni ukrep, ki ga podpira celotna medicinska stroka. Vendar pa se v Sloveniji precepljenost proti otroškim nalezljivim boleznim zmanjšuje, kar je skrb vzbujajoče, saj je delež precepljenosti pri nekaterih boleznih že padel pod kritično mejo. Zato je Slovenska medicinska akademija v četrtek, 22. junija, ob 15. uri v Domus Medica organizirala posvet o cepljenju, na katerem so strokovnjaki razpravljali o možnih rešitvah, s katerimi bi povečali precepljenosti in s tem preprečili večje izbruhe nalezljivih bolezni tudi pri nas.

»Posvet o cepljenju je organiziran z namenom predstavitve strokovnih podlag v korist cepljenju ter psihosocioloških in pravnih vidikov cepljenja. Cepljenje je namreč najbolj učinkovita metoda preprečevanja nalezljivih bolezni, ki je v razvitem svetu praktično izkoreninila nekatere smrtno nevarne nalezljive bolezni. Žal pa je v zadnjem obdobju prišlo tudi v Sloveniji na račun širjenja dezinformacij do upada precepljenosti otrok, ki je že na kritični meji. Ustvarjeni so pogoji za pojav epidemij bolezni, ki so lahko smrtno nevarne,« poudarja prof. dr. Pavel Poredoš, dr. med., predstojnik Katedre za interno medicino MF UL in predsednik Slovenske medicinske akademije.

»Nalezljive bolezni niso stvar preteklosti, niti niso omejene na nerazvite države. So eden od pomembnih vzrokov smrti otrok po vsem svetu. Pojavi ošpic, otroške paralize, nevarne bakterijske pljučnice in meningitisa ter nepopravljive posledice, ki jih te bolezni pustijo na zdravju, so nenehni opomin in slaba vest družbe. Zadnji dve stoletji sta prinesli izjemen razvoj na področju cepiv, zato pri nas danes mnogih nalezljivih bolezni skoraj ni več. A spomin bi moral ostati in nas opominjati, da se mnoge bolezni zlahka vrnejo, če jim bomo to pustili, saj je svet postal tako majhen, da je pojav nalezljive bolezni na enem koncu sveta lahko v trenutku grožnja za ves svet«, opozarja prim. izr. prof. dr. Alenka Kraigher, dr. med., z Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja, in dodaja: »Cepljenje je v prvi vrsti usmerjeno na

prebivalstvo kot celoto in ne na posameznike, zato se učinki velikokrat odrazijo šele na prihodnjih generacijah, posamezniki, ki so »danes« vključeni v program cepljenja, pa zato lahko dobijo občutek, da je program nepotreben, jim predstavlja zgolj breme in nerazumno odpovedovanje. Napori, ki jih je treba vlagati v uresničevanje ciljev preventive in krepitev zaupanja v zdravnike, cepiva in sistem, zahtevajo veliko mero vztrajnosti in vzdržljivosti, rezultat pa je mogoče doseči le, če se v tem povežejo stroke in obenem celotna družba.«

Cepljenje je pravica in privilegij otroka

»Pediatra na primarni ravni in zdravniki šolske medicine smo najštevilčnejši izvajalci cepljenja. V zadnjih desetih letih z zaskrbljenostjo spremljamo upadanje precepljenosti v Sloveniji pod kritično raven in na to glasno opozarjamo. Po Zakonu o nalezljivih boleznih je pri nas cepljenje proti določenim boleznim obvezno, vendar imamo v svojih ambulantah vedno več staršev in otrok, ki zavračajo cepljenje zaradi nezdravstvenih razlogov. Naša obsežna, dolgotrajna in večkratna strokovna in filozofska pojasnjevanja o pomenu cepljenja, vnovična vabljenja na cepljenje in prijavljanje necepljenih na zdravstveni inšpektorat ne prispevajo bistveno k višji precepljenosti. Z represivno vlogo, ki nam jo nalaga zakonodajalec, pa tudi grobo rušimo odnos med zdravnikom in varovancem oziroma starši. Cepljenje je pravica in privilegij otroka in ne samo skrb in prisila pediatra in šolskega zdravnika, tako kot je kultura cepljenja

javnozdravstveni interes države in njenih prebivalcev,« poudarja Mojca Ivankovič Kacjan, dr. med., spec. pediatrije iz Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca v Mariboru.

Pomembno je cepljenje v vseh življenjskih obdobjih

»V vseh življenjskih obdobjih je preventiva zelo pomembna, tako tudi cepljenje, ki prispeva k zmanjšanju obolevnosti in ohranjanju dobrega zdravja. Nacionalni program cepljenja otrok in mladostnikov je univerzalen, za vse otroke in mladostnike brezplačen in vključuje cepljenja proti enajstim nalezljivim boleznim. Za odrasle program predpisuje cepljenje proti tetanusu vsakih 10 let in priporoča številna cepljenja, posebej v primeru zdravstvenih ali epidemioloških indikacij. Za starejše so posebej priporočljiva cepljenja proti gripi, pnevmokoknim okužbam, pasavcu, pa tudi proti tetanusu in klopnemu meningoencefalitisu. Pri preprečevanju in obvladovanju bolezni, ki jih preprečujemo s cepljenjem, je zelo pomembno vzdrževanje visoke precepljenosti otrok, pa tudi zvečanje precepljenosti v primeru priporočenih cepljenj za otroke, odrasle in starejše, kjer je precepljenost nizka,« dodaja dr. Marta Grgič Vitek, dr. med., z Nacionalnega inštituta za varovanje zdravja.

Zbornica – Zveza se je odzvala na aktualnost obravnavanega področja in 29. 6. 2017 organizirala strokovni posvet, ki se ga je udeležilo več kot 40 vodij oz. pomočnic direktorjev za področje zdravstvene nege iz zdravstvenih domov širom Slovenije. Strokovne vsebine posveta so izvedle mag. Andreja Borinc Beden, dr. med, spec. ped., asist. Tatjana Mrvič, dr. med., spec. ped. (Infekcijska klinika UKCL) in kolegici Veronika Jagodic Bašič, dipl. m. s., in Jolanda Munih, prof. zdr. vzgoje (Infekcijska klinika, članici IO Strokovne sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično-infektološkem področju).

Povzetek intervjuja s prim. dr. Margareto Seher Zupančič, dr. med., spec. ped.

(Okrogla miza STA Kluba o cepljenju, 8. 12. 2015, Ljubljana, Maxi klubski salon)

Zakaj se starši ne odločajo za cepljenje – tako obvezna kot neobvezna cepiva – oz. koliko ima pediater po vaših izkušnjah sploh možnosti, da prepriča starše, naj vendarle cepijo otroka? Cepljenje je najpomembnejši, najbolj učinkovit in najbolj varen javnozdravstveni ukrep za preprečevanje pojava in širjenja nalezljivih bolezni. Spada med največje uspehe v zgodovini

Udeleženci strokovnega posveta o precepljenosti

medicine in je pravzaprav žrtev svojega uspeha. Razlogov, zaradi katerih starši ne cepijo otrok, je več.

Današnje generacije staršev nimajo osebne izkušnje z boleznimi, proti katerim cepimo in se velikokrat ne zavedajo njihove nevarnosti. Še v generaciji mojih staršev praktično ni bilo družine, v kateri ne bi umrl otrok zaradi davice, zadnja epidemija otroške paralize je bila v Sloveniji leta 1978. Večina današnjih zdravnikov ni videla bolnika z davico, otroško paralizo, tetanusom, ošpicami, rdečkami. Bodočim mamicam se ni treba bati, da bodo zaradi okužbe z rdečkami v času nosečnosti rodile hudo prizadetega otroka ali celo splavile. Prevladuje prepričanje, da nas nalezljive bolezni ne ogrožajo, in da v primeru, če bomo zboleli mi ali naš otrok, medicina lahko naredi čudež in pozdravi bolezen brez posledic. To je skupina staršev, ki se zelo sebično zanaša na to, da je njihov otrok varen, ker so drugi otroci cepljeni.

Še najmanj je pravih nasprotnikov cepljenja, ki zatrjujejo, da so cepljenja škodljiva, nepotrebna in da služijo interesom farmacevtskih družb in njihovem dobičku, so pa zelo dobro organizirani in zelo prodorni. Starše odvrtaajo od cepljenja in jim ponujajo različne alternativne metode za vzpostavljanje imunosti. S širjenjem neresničnih podatkov in manipulacijami z »raziskavami« sistematično strašijo starše pred vsemi cepljenji. Žal v Sloveniji še nismo dosegli standarda odgovornosti za javno izrečene besede – vsak posameznik ali skupina ljudi lahko nemoteno širi neresnice, brez posledic. Pri tem jim pri ustvarjanju splošnega nezaupanja do cepljenja velikokrat hote ali nehote zaradi želje po »uravnoteženi« informaciji pomagata tudi mediji.

Nasprotniki cepljenja se zavedajo, da so njihovi otroci zaradi visoke precepljenosti populacije, ki nam jo marsikje v Evropi zavidajo, za zdaj še varni, vendar se to ob potovalnih navadah prebivalcev kaj hitro lahko spremeni.

O trditvi nasprotnikov cepljenja, da nasprotujejo cepljenju zaradi nevarnosti cepljenj, pa toliko: ko njihov otrok želi nadaljevati šolanje v ZDA ali se tam udeležiti počitniškega tabora, pozabijo na nevarnosti in jih cepijo proti vsem boleznim,

ki jih zahtevajo oblasti ZDA za izdajo dovoljenja za šolanje oziroma bivanje. V ZDA namreč necepljeni otroci ne smejo obiskovati javnih vrtcev in javnih šol, ne smejo se vpisati na javne univerze in se udeleževati počitniških taborov.

Največja je skupina zmedenih, prestrašenih staršev, ki sicer niso nasprotniki cepljenja, a jim nekje globoko v podzavesti kljuva: Kaj pa, če je nekaj na tem, kar pišejo in bo imel otrok posledice? Ti starši so dejansko žrtve proticepilne kampanje, so v veliki stiski in potrebujejo našo pomoč.

Pri teh starših lahko pediatri veliko naredimo, za to pa potrebujemo ne le veliko znanja, ampak tudi veliko časa. Zelo pomemben je naš tudi sicer korekten odnos s pacienti in tudi naš osebni vzgled pri cepljenju – sama se vsako leto cepim proti gripi, cepila sem se proti pnevmokoknim okužbam in klopnemu meningoencefalitisu, kar pacientom tudi povem. Če bi mislila, da cepljenje ni potrebno ali da je celo škodljivo, tega ne bi naredila.

Obstaja pa še skupina staršev, ki ne nasprotujejo cepljenju, a cepijo otroka samo proti boleznim, kjer je cepljenje obvezno. To, da je cepljenje v rednem programu, a ni obvezno, zanje ni dovolj, a ne znajo argumentirati, zakaj. Edini argument za necepljenje je ta, da cepljenje proti tej bolezni ni obvezno – teh staršev sploh ni malo.

Kako mimo glob prepričati oz. stimulirati starše, naj cepijo svoje otroke? Kakšno podporo (če sploh) pediatri pričakujejo od države pri pomoči v njihovih prizadevanjih za cepljenje?

Same globe ne bodo rešile problema. Potrebno je sistematično ozaveščanje in izobraževanje vseh, ne le staršev, o pomenu cepljenja pri preprečevanju nalezljivih bolezni. Cepljenje ni težava pediatrov, to bi moral biti javnozdravstveni interes države in vseh njenih prebivalcev. Premalo, če sploh, se govori o tem, da je cepljenje pravica otrok. Otroci imajo pravico, da so zaščiteni pred boleznimi, ki jih lahko preprečimo s cepljenjem – o tem govori veliko mednarodnih dokumentov. Starši, ki otroka ne cepijo, dejansko kršijo to otrokovo pravico.

Kaj pričakujemo pediatri od države? Država že 20 let zamuja pri ozaveščanju prebivalstva o pomenu cepljenja za preprečevanje nalezljivih bolezni, ki lahko kaj hitro ponovno postanejo javnozdravstveni problem. Tu niso dovolj le občasne promocijske akcije, delati je treba sistematično. Zdravstveno vzgojne vsebine o pomenu cepljenja bi morale biti redna vsebina vseh programov od vrtca do fakultete. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti izobraževanju bodočih zdravstvenih delavcev – nikakor ni dovolj, da se o pomenu cepljenja govori v eni uri v sklopu pediatrije ali infektologije, pomen cepljenja je treba poudarjati kot rdečo nit ves čas izobraževanja tako na srednjih in višjih zdravstvenih šolah kot na fakultetah. Menim, da oseba, ki odklanja cepljenje, ne bi smela delati nikjer v zdravstvu. Kako lahko nekdo, ki ne verjame svoji stroki, sploh kredibilno dela v tem poklicu?

Ob upoštevanju našega sociokulturnega okolja predlagam, da cepljenje ostane obvezno. Če bi se pa država odločila, da cepljenje ne bo več obvezno, pa je treba natančno zakonsko določiti odgovornost staršev, ki odklanjajo cepljenje, da prevzemajo vso materialno in moralno odgovornost, če otrok zboli, če bo imel zaradi bolezni trajne posledice ali če bo okužil druge otroke, ki bodo zboleli, imeli trajne posledice, v primeru smrti njihovega ali drugih otrok pa tudi kazensko odgovornost.

Če bi se staršem omogočilo, da se svobodno odločajo o tem, ali naj cepijo svojega otroka, so nujni drugi zaščitni mehanizmi za zaščito populacije (vključitev v kolektivno varstvo, vpis v šolo, udeležba v zdravstvenih kolonijah).

Predlagam, da ima pediater možnost ugovora vesti in ne sprejme otrok, ki jih starši ne želijo cepiti, saj ti otroci ob morebitni bolezni ogrožajo otroke, ki iz zdravstvenih razlogov ne smejo biti cepljeni ali so še premladi, da bi jih lahko zaščitili s cepljenjem.

V veliko pomoč bi nam bilo, če bi pediatre na primarni ravni razbremenili vseh postopkov prijavljanja izogibanja ali odklanjanja cepljenja zdravstveni inšpekciji. S starši, ki odklanjajo cepljenje, naj se ukvarjajo pooblaščen zdravniki

na NIJZ.

Skrajni čas bi že bil, da država zagotovi enoten informacijski sistem, ki bi omogočal takojšnji pregled nad precepljenostjo populacije in ob grozeči epidemiji omogočal identifikacijo necepljenih oseb.

Mediji imate veliko moč pri oblikovanju javnega mnenja. Prosim vas, da se aktivno vključite v ozaveščanje staršev o pomenu preprečevanja nalezljivih bolezni s cepljenjem, ne zaradi nas, pediatrov, ampak zaradi otrok. Z nepreverjenimi informacijami, s polresnicami ali namernimi lažmi se je zelo lahko igrati s čustvi staršev in jih strašiti. Zanima me, kdo bo prevzel odgovornost za morebitne žrtve, če se bodo bolezni, pred katerimi lahko otroke dokazano učinkovito zaščitimo, pri nas ponovno pojavile, otroci pa bodo imeli zaradi njih trajne posledice ali pa bodo celo umrli.

Čestitka

Vsak velik uspeh je zmaga upornosti.
Sigmund Gratt

Na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani je diplomirala naša sodelavka Urška Lešek in postala diplomirana medicinska sestra. Želimo ji uspešno delo in veliko osebne sreče.

Branka in sodelavke ter sodelavci
Oddelka za ortopedijo in športne
poškodbe Splošne bolnišnice Celje

Ošpice in cepljenje

Veronika Jagodic Bašič, Jolanda Munih, UKC Ljubljana, Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja

Počitnice so v polnem zagonu, vreme je lepo, toplo in večina si je že privoščila počitnice ali pa še planira kak dan oddiha daleč stran od vsakodnevnega delovnega ritma. V glavnem razmišljamo o prijetnih dogodkih in iščemo priložnosti za sproščene, zdravju koristne aktivnosti ter druženje s prijatelji in znanci.

Čeprav si želimo, da se vse težave nekam umaknejo, pa tudi v poletnih mesecih velja, da nesreča nikoli ne počiva in tudi okužbe vedno nekje tlijo in izbruhnajo, ko najmanj pričakujemo. V zadnjih letih se vse pogosteje sliši, da so znova na pohodu nalezljive bolezni, za katere je večina od nas – predvsem mlajših – slišala od staršev in starih staršev ali pa le brala o njih. Ena od takih okužb so ošpice, otroška virusna nalezljiva bolezen, proti kateri se je možno cepiti in je bila večina cepljena v otroški dobi. Tisti malo starejši pa so jih preboleli. Slednji se verjetno še spominjajo, da v preteklosti ošpice niso bile redka in tudi ne lahka bolezen. Pogosto so jih preboleli vsi otroci v družini, nekateri pa so zaradi ošpic izgubili brate ali sestre.

V zadnjem času so se prav zaradi nasprotnikov cepljenja v Evropi znova močno razširile ošpice, zelo nalezljiva bolezen, ki pogosto poteka s hudimi zapleti. Pri petih odstotkih obolelih povzročijo vnetje srednjega ušesa, pri odstotku se pojavi sekundarna pljučnica. Encefalitis se pojavi pri enem otroku na 1000 obolelih, smrtnost je 12–15-odstotna, 50 odstotkov preživelih ima trajne posledice. Pri 1/10.000 do 1/1.000.000 otrok se pojavi subakutni sklerozirajoči panencefalitis, ki je vedno smrten (Vincek, 2017). Na drugi strani pa se vnetje možganovine po cepljenju pojavi pri manj kot pri enem na milijon cepljenih otrok.

V Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana, na Kliniki za infekcijske bolezni in vročinska stanja, se v zadnjih sedmih letih vsako leto srečamo z 2–52 primeri ošpic. Izjema ni niti letošnja prva

polovica poletja. Za zdaj nič hujšega, bi lahko rekli. Kljub temu pa se širi zaskrbljenost zaradi nevarnosti pojava epidemije ošpic v Sloveniji in potencialnih posledic, ki bi jih izbruh lahko imel.

V letu 2017 o ošpicah poročajo številne evropske države. V Romuniji je od septembra 2016 do sredine poletja 2017 zbolelo že več kot 8000 ljudi, od tega jih je umrlo več kot 30. V Italiji je bilo od začetka leta do sredine julija prijavljenih več kot 3500 primerov, od tega je 89 odstotkov necepljenih in 7 odstotkov cepljenih z enim odmerkom. Pri 35 odstotkih poročajo o enem ali več zapletih, 40 odstotkov je bilo hospitaliziranih. Med zbolelimi je tudi več kot 255 zdravstvenih delavcev. Podatke o pojavljanju ošpic in drugih nalezljivih bolezni lahko spremljamo na spletnih straneh European Center for Disease Prevention and Control (ECDC): <https://ecdc.europa.eu>

Med nami so posamezniki (žal tudi zdravstveni delavci), ki se sprašujejo, ali bi se cepili ali ne oziroma ali bi cepili svoje otroke ali raje ne. Dvomijo o učinkovitosti cepljenja, čeprav je znano, da so bile določene bolezni izkoreninjene zaradi uvedbe cepljenj. V Evropi in tudi pri nas so v zadnjem času zelo močna društva in civilne iniciative, ki so proti cepljenju otrok. Pri nas so združeni v Društvo za svobodno odločanje. V nekaterih primerih ni krivo samo cepljenje, temveč obveznost cepljenja. Ti starši menijo, da je odločanje o cepljenju velika osebna odgovornost, ki ne bi smela biti prepuščena nobeni medicinski ali znanstveni avtoriteti. Starši se morajo o

cepivih in boleznih tako dobro poučiti, da bodo popolnoma prepričani in pripravljene prevzeti vso odgovornost za posledice svojih odločitev. Druga skupina pa nasprotuje cepljenju samemu. Med najpogostejšimi očitki teh sta predvsem dva: potencialni hudi neželeni učinki z vročinskimi krči, vnetjem možganske opne in celo smrtjo ter »nečistost« cepiv, ki poleg mrtvih ali oslabiljenih virusov vsebujejo še adjuvance, konzervanse, stabilizatorje, ki predvidoma povzročajo avtizem. In pa seveda veliki dobički farmacevtskih družb.

Dejstvo je, da spada cepljenje med enega največjih javnozdravstvenih uspehov v medicini in je znatno prispevalo k zmanjševanju obolenja in umiranja prebivalstva ter podaljšanju pričakovanega trajanja življenja. Veliko nalezljivih boleznih, ki so v prejšnjih stoletjih povzročale velike epidemije z visoko smrtnostjo ter včasih dobesedno zdesetkale prebivalstvo na posameznih območjih, se danes prav zaradi uvedbe cepljenja skoraj ne pojavljajo več, nekatere pa so že povsem izkoreninjene. S cepljenjem letno preprečimo izgubo več kot treh milijonov življenj, še več milijonov ljudi pa zaščitimo pred trajnimi zapleti boleznih. Po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije še vedno na svetu zaradi nalezljivih boleznih, ki bi jih lahko preprečili s cepljenjem, umre skoraj milijon in pol otrok, mlajših od pet let.

V Sloveniji nam je s sistematičnim cepljenjem uspelo izkoreniniti črne koze, eliminirali smo otroško paralizo in davico, ošpice, mumps in rdečke se pojavljajo izredno redko, prav tako tetanus. Dokaj redko se pojavlja tudi oslovski kašelj. Le z izboljšanimi pogoji bivanja, sanitarno-higienskimi ukrepi in ustrežnejšim načinom prehranjevanja ne moremo razložiti drastičnega upada pojavnosti nalezljivih boleznih, proti katerim izvajamo sistematično cepljenje. Dokaz za to so npr. norice, proti katerim ne cepimo otrok in jih zato še vedno preboli večina prebivalstva.

Vsa sodobna cepiva, ki jih uporabljamo v programu cepljenja, so dokazano varna in učinkovita. Kot pri vseh zdravilih je tudi pri cepljenju možen pojav neželenih učinkov.

Številne raziskave so zavrnille različne hipoteze o povezanosti cepljenja z avtoimunimi obolenji, avtizmom, multiplo sklerozo, sladkorno boleznijo, revmatoidnimi obolenji, nenadno smrtjo novorojenčkov, astmo in drugim.

Tveganje za resne neželene učinke je veliko manjše kot tveganje necepljene osebe za nevaren potek bolezni in pojav zapletov. Ošpice, ki jih v necepljeni populaciji preboli skoraj 99 % vseh oseb in so jih preboleli praktično vsi Slovenci, rojeni pred letom 1960, ko se cepljenje še ni izvajalo.

Znano je, da se z visokim deležem cepljenih (90–95 %) vzpostavi kolektivna imunost. S tem so zavarovani tisti, ki zaradi zdravstvenih razlogov ne morejo biti cepljeni in redki posamezniki, pri katerih cepljenje ni bilo uspešno. Precepljenost v Sloveniji pa zaradi vse večjega deleža staršev, ki odklanjajo cepljenje, drastično pada. Na ravni države je bila v letu 2016 komaj 91-odstotna, pod kritično mejo je v enotah Kranj, Koper in Ljubljana, najnižja v enoti Ljubljana Center, kjer je že pod 85 %.

Počitnice so tu in z njimi tudi potovanja. Kar nekaj se jih bo odpravilo v Italijo ali druge predele Evrope, seveda pa bodo potovali tudi ljudje iz teh držav. Vedeti moramo, da je bolnik, okužen z ošpicami, kužen že štiri dni pred pojavom izpuščaja ter štiri dni po njegovem izginotju ter en do dva dni, preden ima kakršnekoli bolezenske znake. Torej širjenja razen s tem, da smo cepljeni, nikakor ne moremo zaustaviti. Pa niso problem le ošpice (čeprav je cepivo OMR najbolj na udaru), enako se nam lahko zgodi tudi z oslovskim kašljem, davico.

Potrebni bodo ukrepi na ravni države, ki bi dvignili precepljenost in povečali ozaveščenost ljudi. Mi kot zdravstveni delavci lahko storimo največ, če se dobro pripravimo na morebiten prihod bolnika z aerogeno prenosljivo boleznijo. Kaže se potreba po dodatnem izobraževanju zdravstvenih delavcev, ki delajo v pediatričnih ali šolskih ambulantah, o pomenu cepljenja ter o komunikaciji s starši/skrbniki ter vseh, ki delajo tako v pediatričnih kot splošnih ambulantah o prepoznavi boleznih, da bi s ciljanimi vprašanji že

v telefonskem pogovoru prepoznali morebitno okužbo z ošpicami (pravilno zastavljena vprašanja ob najavi bolnika že po telefonu; npr. morebitna potovanja, izpuščaji, stik z obolelimi). **Ob vstopu v zdravstveno ustanovo** naj bodo nameščeni plakati/opozorila, naj nas bolniki predhodno obvestijo, ali imajo izpuščaje, vročino in so potovali po endemičnih območjih. Če pri bolniku sumimo, da ima ošpice, ga seznanimo z možnostmi prenosa okužbe ter o samoizolaciji. Verjetni, sumljivi ali potrjeni bolniki morajo biti izključeni iz vrta, šole ali delovnega mesta vsaj še štiri dni po pojavu izpuščaja.

- Prvi ukrep je, da poznamo cepilni status zaposlenih. S kužnim oz. potencialno kužnim pacientom lahko delajo le zdravstveni delavci, ki so bili cepljeni z dvema odmerkoma cepiva ali pa so ošpice preboleli. Za te se smatra, da imajo dovolj dobro imunsko podlago (protitelesa), da so zaščiteni pred okužbo.

- Poskrbimo, da je čakalnica/ambulanta za izolacijo na začetku oddelka/prostora, po možnosti z lastnim vhodom in lastnimi sanitarijami. Zračimo jo vsaj vsaki 2 uri za 10 minut navzven. Če ima soba klimo, naj bo ta ločena od ostale klimatizacije. Če to ni možno, jo je treba izklopiti ter izvajamo zračenje navzven.

- Zdravstveni delavec, ki pacienta sprejme, mu preko ust in nosu nadene kirurško zaščitno masko ter ga osami v čakalnici/ambulanti za izolacijo. Pouči ga o higieni kašlja. Pacient naj si po vsakem onesnaženju rok z izločki dihal ali menjavi maske, roke umije ali razkuži.

- Pacientovi spremljevalci počakajo z njim v isti čakalnici, ki jo, enako kot pacient, ne smejo zapuščati.

- Če je treba pacienta peljati skozi druge prostore, mora imeti obvezno nameščeno zaščitno kirurško masko, ostale prostore pa medtem izpraznimo.

- Po odpustu pacienta vse pripomočke in površine razkužimo in higiensko uredimo. Virus preživi do dve uri, zato te sobe še dve uri po odpustu bolnika ne smemo uporabljati.

- Bolnika čim prej napotimo v domačo oskrbo, če ni znakov za zaplet.

Seveda je pomembno, da zdravstveni delavci stojimo na enem bregu. Stroka uči, da je cepljenje pomembno, vse raziskave in zdrava kmečka pamet govorijo v korist temu. In tako enotno moramo delovati pred svojimi pacienti in starši otrok. Zagovarjati moramo otrokovo zdravje, ki je brez zaščite, ki je na razpolago, lahko prav kmalu ogroženo. Verjetno se je težko bati nečesa, česar ne vidiš, in teh bolezni danes marsikdo res še ni videl; a ne dopustimo, da bi se otrokom zaradi tega zgodilo kaj hudega. Pomembno je ozaveščati in najbrž se bo treba naučiti tudi komunicirati o cepljenju. Zdravstveni delavci se moramo zavedati, da lahko k boljši precepljenosti in boljši zaščiti prebivalstva prispevamo tudi sami s tem, **da se sami cepimo, da cepimo svoje otroke in spodbujamo druge k cepljenju**. Ter ne nazadnje, da sodelujemo pri cepljenju in omogočimo, da je cepljenje čim bolj dostopno vsem prebivalcem Slovenije.

Za konec naj navedemo dve izjavi, ki sta zelo pomenski. Prva je izjava upokojenega zdravnika, ki ga je dal za televizijo. Rekel je, da ne želi, da bi zaradi opustitve cepljenja tudi mi videli to, kar je videl on – ko so matere v enem tednu zaradi davice, rdečk, ošpic, izgubile tudi do pet otrok. In pa izjava Tine Lucu, odgovorne urednice Lize, ki je napisala: »Ne znam si predstavljati, da ne bi pred nalezljivimi boleznimi cepila svojih dveh otrok. Ne bi si upala prevzeti te odgovornosti, tudi če v Sloveniji ni določenih bolezni, so v tujini in normalno tudi tujci prihajajo k nam. In bolezni tako rade potujejo kot ljudje, zakaj bi težile le enim, če lahko vsem.«

Letošnji evropski in svetovni teden cepljenja je potekal pod sloganom **Cepljenje deluje**. Pomembno je, da zdravstveni delavci sledimo temu sloganu in tudi druge prepričamo, da je cepljenje koristno in učinkovito. Na ta način bodo tudi naše počitnice bolj brezskrbne, pa če jih preživljamo doma ali v tujini.

Viri:

Sprejem pacienta s sumom na aerogeno okužbo. Navodilo za delo. Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, Ljubljana. [06.11.2013].

Ošpice – algoritem ukrepanja. NIJZ, 18.1.2016, dostopno na: <http://www.nijz.si/ospice-algoritem-ukrepanja>, [26.6.2017].

Priporočila za preprečevanje prenosa ošpic v zdravstvenih ustanovah. NIJZ. Dostopno na: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/priporocila_za_preprecevanje_prenosa_ospic_v_zu_2015_fin.pdf, [26.6.2017].

Vincek, K., 2017. Ošpice. V: Tomažič, J., Strle, F. s sod., Ljubljana, Infekcijske bolezni – 2. izdaja. Združenje za infektologijo, Slovensko zdravniško društvo, pp. 142–144.

Izvajanje vzgoje za zdravje za otroke in mladostnike v sodelovanju s šolami

Vesna Pucelj, Nacionalni inštitut za javno zdravje

Vzgoja za zdravje je pomemben in nepogrešljiv del promocije zdravja in je definirana kot načrtovan proces za doseganje znanja, povezanega z zdravjem ali boleznijo. Pri tem je seveda treba upoštevati zakonitosti in dinamiko procesa učenja.

Vzgojo za zdravje za otroke in mladostnike na primarni ravni zdravstvenega varstva urejajo Navodila za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Ul., št. 19/98). V navodilih je opredeljena tako vzgoja za zdravje, ki poteka ob sistematičnih pregledih otrok in mladostnikov (1. steber), kot tudi izven pregledov kot t. i. programirana zdravstvena vzgoja (2. steber). Prva oblika praviloma poteka v prostorih zdravstvenega doma (sočasno s samim pregledom), medtem ko se druga oblika izvaja večinoma v vzgojno-izobraževalnih ustanovah (vrtcih in šolah). Izvajalci vzgoje za zdravje se dogovorijo s predstavniki šol/vrtcev o možnostih sodelovanja. Vzgoja za zdravje ob sistematskih pregledih je vrsto let potekala večinoma nemoteno, medtem ko je bilo sodelovanje s šolami precej raznoliko glede na posamezno regijo ali izvajalce. Nekateri so pokrili vse »svoje« šole in vrtce (tudi vse razrede), drugi so sodelovali s šolami/vrtci občasno glede na potrebe in želje šole oz. zdravstvenega doma. Nekateri pa v šole niti niso vstopali. Razlogi za tako stanje so različni, spodbudni in omejevalni tako s strani

zdravstvenih domov kot tudi s strani vzgojno-izobraževalnih ustanov. Vse dejavnosti vzgoje za zdravje na primarni ravni zdravstvenega varstva so za vzgojno-izobraževalne ustanove brezplačne. Plačnik dejavnosti je Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Vzgoja za zdravje ob sistematskih pregledih je zajeta v sami storitvi sistematskega pregleda, medtem ko je vzgoja za zdravje v sodelovanju s šolami financirana preko t. i. pavšala. Čeprav izvajanje in spremljanje dejavnosti vzgoje za zdravje na primarni ravni zdravstvenega varstva poteka že vrsto let, pa se je področje začelo bolj intenzivno razvijati (v smislu sistemizacije dejavnosti) in spremljati šele v zadnjih letih, spremenilo pa se je tudi spremljanje dejavnosti s strani plačnika. V šolskem letu 2015/16 smo se odločili, da bomo natančno pogledali pokritost osnovnih šol z dogovorjenimi dejavnostmi na osnovnih šolah (2. steber). Vse izvajalce smo pozvali, da so nam natančno poročali, katere šole in razrede/oddelke so obiskali, s katerimi vsebinami in v kakšnem obsegu. Glede na poročila lahko ugotovimo, da je bila v opazovanem letu velika večina izvajalcev in šol vključena v

dejavnosti. Z osnovnim programom, to je dve šolski uri v vsakem razredu/oddelku po vnaprej dogovorjenih vsebinah, je bilo pokritih večina šol. Samo 3,6 % šol (18 šol) v celoti ni bilo zajetih z osnovnim programom vzgoje za zdravje, z vidika posameznih oddelkov na šolah pa je bila pokritost oddelkov 89,6%. Razloge za tako visok odstotek lahko poiščemo v že vzpostavljenem sodelovanju v preteklosti in intenzivnemu spodbujanju vključenih za vzpostavitev tega sodelovanja v zadnjem času. Razlogi za neizvedbo pa so predvsem neustrezna kadrovska zasedba (premalo izvajalcev, preobremenjenost z drugimi nalogami) ali pa neuspešno dogovarjanje s šolami. S šolami so sicer sodelovali vsi zdravstveni domovi z izjemo enega.

Načeloma večjih odporov s strani šol na nacionalni ravni ni bilo zaznati, pa vendar so se določene težave vseeno pojavile, ki pa so jih izvajalci samostojno ali pa v sodelovanju s sodelavci NIJZ bolj ali manj uspešno reševali. Pa vendar moramo biti v prihodnosti pozorni na izpostavljene težave (pričakovana visoka stopnja realizacije, preobremenjenost izvajalcev in tudi šol ipd.). V prihodnosti lahko pričakujemo določena nihanja oz. zmanjšanje realizacije. V tem letu smo resnično intenzivno spodbujali sodelovanje med šolskim in zdravstvenim sektorjem na nacionalni ravni, veliko dejavnosti pa se je izvršilo tudi na regijski in predvsem na lokalni ravni (tj. med šolo in zdravstvenim domom). Še vedno se velikokrat zgodi, da morajo izvajalci vsako leto sproti in znova prepričevati predstavnike šol o pomenu vzgoje za zdravje v šolskem okolju in jih motivirati za sodelovanje. Na drugi strani so šole v zadnjih letih zelo obremenjene s svojim rednim delom in doseganjem svoje realizacije ter jim kljub želji ne uspe izpeljati programa vzgoje za zdravje. Visoko stopnjo realizacije pa lahko dosegamo samo s skupnimi močmi in praviimi pristopi.

Šole in zdravstveni domovi so se sodelovanja lotili različno, imeli različna videnja delovanja, pa tudi različne izkušnje in pričakovanja. Zato smo izvajalce vzgoje za zdravje in predstavnike šol povprašali o pomenu vzgoje za zdravje v šolah,

dosedanjih izkušnjah, pričakovanjih in oceni sodelovanja in izvajanja dejavnosti. Predstavniki šol, ki so sodelovali v raziskavi, so zadovoljni z izvajanjem vzgoje za zdravje na svojih šolah. Izkušnje z izvajalci vzgoje za zdravje (in tudi drugimi zdravstvenimi delavci) ocenjujejo kot dobro in si želijo tak način sodelovanja ohraniti. Ocenjujejo, da so vsebine zdravja v šolskem okolju pomembne in bi bilo smiselno ohranjati sodelovanje. Želijo si tudi dodatnih vsebin in oblik sodelovanja, vendar pa se ob tem zavedajo, da večinoma možnosti širjenja programa na šolah nimajo. Tako kot predstavniki šol so tudi izvajalci vzgoje za zdravje večinoma sodelovanje ocenili kot dobro. Prav tako ocenjujejo, da je tak način delovanja potreben za otroke in mladostnike. Zavedajo se omejitev izvajanja v šolah. Oboji pa si želijo, da bi se področje sodelovanja med šolami in zdravstvenimi domovi (gledano širše, ne samo izvajanje vzgoje za zdravje) bolj sistemsko uredilo na nacionalni ravni. Zdaj je veliko preveč odvisno od dobre volje predstavnikov šol in izvajalcev, dobrega preteklega sodelovanja, zainteresiranosti šol, podpore vodstva, prepoznavanja pomena vzgoje za zdravje ipd.

V prihodnosti si želimo predvsem obdržati dobro sodelovanje med zdravstvenimi domovi in osnovnimi šolami ter okrepiti sodelovanje z vrtci, srednjimi šolami ter drugimi ustanovami, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in vzgojo otrok in mladostnikov.

Besedilo povzema dve poročili o izvedbi vzgoje za zdravje in sodelovanju z osnovnimi šolami v šolskem letu 2015/16, objavljenih na spletni strani: <http://www.nijz.si/sl/vzgoja-za-zdravje-za-otroke-in-mladostnike>.

Management krhkosti na individualni ravni: Preventiva krhkosti

doc. dr. Branko Gabrovec, Nacionalni inštitut za javno zdravje,

izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin

Delež starejših od 65 let se bo v Evropi do leta 2060 podvojil na skupno 151 milijonov ljudi (European Commission, 2015). Ta velik napredek v dolgoživosti bo zbledel, če ga ne bodo spremljali standardi zdravja in kakovosti življenja. Starejši ljudje so bolj dovzetni za bolezni; rak, diabetes, kognitivni upad, Parkinsonova bolezen. Življenjski stil in druge intervencije lahko upočasnijo procese staranja. Velja, da so zgodnje intervencije učinkovit zaviralec procesov staranja, hkrati pa izboljšujejo kakovost življenja (Carretero, et al., 2015).

Glede na različne definicije se ocenjuje, da je prevalenca krhkosti pri starejših od 65 let od 4% - 17% (Collard, et al., 2012). Raziskave kažejo (Guessous, et al., 2014), da so indikatorji krhkosti pogosto poročani že pri odraslih v srednjih letih (50 - 64.9 let), zato je pomembno, da zgodnje intervencije zajamejo tudi odrasle v srednjih letih. Ker se lahko proces, ki vodi do starostne krhkosti in oslabiljenosti upočasnijo ali celo popolnoma zavre, je primeren za zgodnje intervencije. Starostna krhkost in oslabiljenost sta namreč močan dejavnik tveganja za izgubo mobilnosti, padce, odvisnost od drugih, institucionalizem in smrt in zato so zgodnje intervencije in morebitno zdravljenje ključnega pomena (Clegg, et al., 2013). Glede na pospešeno staranje populacije v večini evropskih držav in s tem povezanim povečanim številom posameznikov z okvarami ter odvisnostjo od drugih, bi intervencije pripomogle k odlogu odvisnosti od drugih, kar pa je glavni vzrok poseganja po zdravstvenih in socialnih storitvah (British Geriatrics Society, 2014).

Za spopadanje s krhkostjo je pomembno poznati dejavnike tveganja. Morebitni vzroki

so široki in vključujejo več dejavnikov tveganja, ki jih najdemo pri različnih boleznih in stanjih (Woo, et al., 2005). Pomemben dejavnik je spol. Višji indeks krhkosti pri ženskah je omenjen v več publikacijah (Woo, et al., 2005; Buttery, et al., 2015; Mohandas, et al., 2011; Coelho, et al., 2011; NICE Guidelines, 2015). Najpomembnejši dejavnik tveganja je starost, ki z leti starosti narašča (Woo, et al., 2005).

Med socialne determinante krhkosti štejemo: socialno ekonomske faktorje, življenjski stil in socialno podporo (Buttery, et al., 2015). Dokazov na področju prehrane je manj, a kljub temu kažejo, da je krhkost povezava s pomanjkanjem beljakovin, kaloričnega vnosa in vitamina D. Ravno tako je vse več dokazov, da je krhkost povezana tudi z debelostjo, v povezavi z drugimi načini nezdravega življenja (telesna neaktivnost, kakovost hrane, kajenje) (Woo, et al., 2005).

V smisli spreminjajočih se vplivov je telesna aktivnost najbolj proučevana, še posebej vztrajnostna vadba, ki je koristna tako za preventivo in zdravljenje fizičnih komponent krhkosti (Buttery, et al., 2015).

Smernice za preventivo krhkosti (NICE Guidelines, 2015) so bile razvite za svetovanje, kako v srednjih letih izboljšati zdravje in zmanjšati razvoj krhkosti v kasnejših letih. Ta navodila poudarjajo zmanjševanje vedenja, ki povečujejo tveganja za razvoj demence, invalidnosti in krhkosti ter zmanjševanje dolgotrajnih stanj (kardiovaskularne bolezni, diabetes, KOPB). Smernice vključujejo aktivnosti promocije zdravja z vspodbujanjem zdravega načina življenja kot so: zmanjševanje kajenja in konzumiranja alkohola, povečanje telesne aktivnosti, izboljšanje prehranskih navad, doseganje in ohranjanje zdrave teže.

15 PRIPOROČIL PO NICE GUIDELINES (2015):

Promocija zdravega načina življenja:

1. Spodbujanje zdravih navad;
2. Integracija preventivnih ukrepov za področje demence;
3. Dvigovanje ozaveščenosti glede tveganj demence, invalidnosti in krhkosti;
4. Produkcija informacij glede zmanjševanja tveganj demence, invalidnosti in krhkosti;
5. Zmanjševanje uporabe tobačnih izdelkov;
6. Ustvarjanje okolice za promocijo telesne aktivnosti;
7. Zmanjševanje uživanja alkohola;
8. Podpora zdravemu prehranjevanju;

Organizacija storitev in dostopnost:

9. Organizacija storitev za promocijo sprememb vedenja;
10. Zagotovitev dostopnosti storitev;
11. Zagotavljanje nasvetov o zmanjševanju tveganj za razvoj demence, invalidnosti in krhkosti ob vsaki priložnosti;
12. Omogočanje priložnosti za telesne aktivnosti;
13. Omogočanje izobraževanja in kontinuiranega razvoja programov za lokalno osebje, zdravstveno in socialno osebje, prostovoljce v skupnosti za pomoč pri zmanjševanju tveganj za razvoj demence, invalidnosti in krhkosti;
14. Vodenje z zgledom v javnem sektorju;
15. Zagotavljanje podpore na delovnem mestu.

Literatura:

European Commission, 2015. *The 2015 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies - ee8_en.pdf*. (n.d.). Available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2014/pdf/ee8_en.pdf.

Carretero, L., Navarro-Pardo, E., & Cano, A., 2015. *Progression in healthy ageing: frailty, cognitive decline and gender in the European Innovation Partnership for Active and Healthy Ageing*. *The European Journal of Psychiatry*, 29(4), pp. 231–237. <https://doi.org/10.4321/S0213-61632015000400001>.

Collard, R. M., Boter, H., Schoevers, R. A., & Oude Voshaar, R. C., 2012. *Prevalence of frailty in community-dwelling older persons: a systematic review*. *Journal of the American Geriatrics Society*, 60(8), 1487–1492. <https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2012.04054.x>.

Guessous, I., Luthi, J.-C., Bowling, C. B., Theler, J.-M., Paccaud, F., Gaspoz, J.-M., & McClellan, W., 2014. *Prevalence of Frailty Indicators and Association with Socioeconomic Status in Middle-Aged and Older Adults in a Swiss Region with Universal Health Insurance Coverage: A Population-Based Cross-Sectional Study*. *Journal of Aging Research*, 2014, e198603. <https://doi.org/10.1155/2014/198603>.

Clegg, A., Young, J., Iliffe, S., Rikkert, M. O., & Rockwood, K., 2013. *Frailty in elderly people*. *Lancet (London, England)*, 381(9868), pp. 752–762. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)62167-9](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)62167-9).

Rodríguez-Artalejo, F. & Rodríguez-Mañas, L., 2014. *The frailty syndrome in the public health agenda*. *J Epidemiol Community Health*, 68, pp. 703–704.

British Geriatrics Society, 2014. *Fit for Frailty: Consensus best practice guidance for the care of older people living with frailty in community*

and outpatient settings - a report from the British Geriatrics Society. London: The British Geriatrics Society. Available at: http://www.bgs.org.uk/campaigns/fff/fff_full.pdf.

Woo, J., Goggins, W., Sham, A., & Ho, S. C., 2005. Social determinants of frailty. *Gerontology*, 51(6), pp. 402–408. <https://doi.org/10.1159/000088705>.

Buttery, A. K., Busch, M. A., Gaertner, B., Scheidt-Nave, C., & Fuchs, J. (2015). Prevalence and correlates of frailty among older adults: findings from the German health interview and examination survey. *BMC Geriatrics*, 15, 22. <https://doi.org/10.1186/s12877-015-0022-3>.

Mohandas, A., Reifsnnyder, J., Jacobs, M., & Fox, T. (2011). Current and future directions in frailty research. *Population Health Management*, 14(6), 277–283. <https://doi.org/10.1089/pop.2010.0066>.

Coelho, T., Paúl, C., Gobbens, R. J. J., & Fernandes, L., 2015. Determinants of frailty: the added value of assessing medication. *Frontiers in Aging Neuroscience*, 7. <https://doi.org/10.3389/fnagi.2015.00056>.

NICE Guidelines, 2015. National Institute for Health And Care Excellence. *Dementia, disability and frailty in later life – mid-life approaches to delay or prevent onset | Guidance and guidelines | NICE.* (n.d.). Available at: <https://www.nice.org.uk/guidance/ng16>.

Prispevek je nastal na podlagi poročila: SKELA-SAVIČ, Brigita, GABROVEC, Branko (avtor, urednik), HVALIČ TOUZERY, Simona, VENINŠEK, Gregor, STROJNIK, Vojko, JELENC, Marjetka, SELAK, Špela. WP6 Management of frailty at individual level: systematic literature review: Joint Action Advantage. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2017. 206 str.

Ta prispevek je nastal v okviru projekta skupnega ukrepanja o preprečevanju krhkosti (JA-ADVANTAGE), ki je sofinanciran s strani Evropske skupnosti v okviru tretjega zdravstvenega programa (2014-2020). Vsebina tega prispevka predstavlja mnenje avtorja in predstavlja njegovo odgovornost; v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske komisije oziroma Izvajalske agencije za potrošnike, zdravje, kmetijstvo in hrano ali katerega drugega telesa Evropske unije. Evropska komisija oziroma Agencija ne sprejema/ta odgovornosti za morebitno uporabo informacij iz tega prispevka.

Spoštovani člani,

če še ne prejimate aktualnih
e novic Zbornice – Zveze,
se na njih naročite na email:
clanarina@zbornica-zveza.si.

Spremljajte nas tudi na
Facebooku: www.facebook.com/zbornica-zveza/

Zbornica - Zveza

Priporočamo v branje

Oliver Sacks: Noga, na katero se opreš

(UMco, Ljubljana, 2017)

Darinka Klemenc

Angleški pisatelj in nevrolog Oliver Sacks (1933–2015) je v svoji knjigi *Noga, na katero se opreš* popisal lastno izkušnjo, ko se je, ponesrečen na neki norveški gori, komaj privlekel do pomoči in kot pacient izkusil zdravljenje in rehabilitacijo. Delo je izšlo leta 1984, zdaj smo ga dobili tudi v slovenščini pri založbi UMco.

Prevajalki Miriam Drev bi naša stroka lahko očitala precej neposrečeno prevajanje izrazov: (medicinska) sestra, bolničarka, bolničar, negovalec, glavna sestra ...). Težko namreč verjamemo, da so imeli leta 1984 v Angliji in na Norveškem le negovalke in bolničarke, sem in tja je omenjena (medicinska) sestra. Knjiga je zanimiva tudi za našo stroko, saj avtor doživeto in subtilno opisuje svojo nesrečo, reševanje, zdravljenje, okrevanje pa tudi bolnišnično okolje in zaposlene v zdravstvu. Priložnost za razmislek o našem odnosu do pacientov, njihovih stisk, nemoči, tudi o nekaterih etičnih dilemah, s katerimi se vsakodnevno srečujemo. Zanimiva in poučna je tudi strokovna razlaga fenomena »odtujitve« noge zaradi pretrgane mišice, vključujoč človeka kot skupek telesnih, duševnih, socialnih komponent.

V nadaljevanju so navedeni izbrani citati odlomkov, za kar je avtorica tega sestavka pridobila dovoljenje založbe UMco.

Kmalu za tem so me namestili v manjši bolnišnični oddelek v Oddi – v vaško bolnišnico, ki je premogla kvečjemu ducat postelj in osnovne pripomočke, ki so zadoščali potrebam tamkajšnje skupnosti – je noter vstopila bolničarka, očarljiva pojava, čeprav nekam lesenih in robotih gibov. Vprašal sem jo po imenu. »Sestra Solveig, je povedala odljudno ... »Sestra Solveig, prosim – moje ime ni pomembno. Zdaj pa bodite, prosim, tako

prijazni in se obrnite na trebuh. Moram vam rektalno vstaviti termometer.« »Sestra Solveig,« sem dejal, »mi ne bi mogli izmeriti temperature v ustih? Hude bolečine imam in moje vražje koleno se bo izpahnilo, če se bom poskusil obrniti.« »Tu ne morem nič pomagati,« je odvrnila hladno, »takšni so predpisi in predpise moram ubogati. Gre za bolnišnično pravilo – bolniku ob sprejemu izmerimo rektalno temperaturo.« Saj bi se pregovarjal, prosjačil, protestiral, vendar je izraz na njenem obrazu kazal, da bi bilo vse bob ob steno. Poklapano sem se obrnil na trebuh, noga, ki ni bila podprta, pa je padla in pogačica je krvoločno boleče zdrsnila iz žleba. Sestra Solveig je izginila – izginila (meril sem čas) za več kot dvajset minut. Tudi na moje zvonjenje se ni odzvala ali se vrnila, dokler nisem nazadnje zagnal kravala. »Sram naj vas bo!« me je nadrla, ko se je vrnila, v obraz rožnata od jeze. Pacient zraven mene, mlad moški, ki je zaradi hude azbestoze komaj lovil sapo, je šepnil: »Tale je grozna. Druge pa so prijazne.«

Nestrpno sem čakal, da se bo prikazal Swan. Ura kaže šest, kaže sedem, kaže osem. ... Mar sploh namerava priti, sem vprašal glavno sestro, žensko impozantne zunanosti v strogi temno modri uniformi (razigrana bolničarka večer pred tem je bila v progasti). »Gospod Swan pride, kadar ga je volja,« je odrezala. Ob pol devetih je vstopila bolničarka, da bi mi dala zdravila pred operacijo. Rekel sem, da moram

nujno najprej govoriti s kirurgom glede spinalne. »Nič hudega«, je odvrnila; »pacient dobi enaka zdravila za splošno anestezijo ali spinalno.« Hotel sem reči, da bom od teh zdravil omotičen in nezmožen razmišljati, ko se bo prikazal gospod Swan. Odvrnila je, naj si ne delam skrbi, zdaj zdaj bo tu, še preden bodo začela zdravila učinkovati. Nehal sem sitnariti – in jih vzel. Usta so se mi kmalu osušila, dobil sem fosfene – lise in svetlobne bleske pred očmi – in zajela me je nekakšna prismuknjena dremavost Gospod Swan se je pojavil ob osmih in triinpetdeset minut ter me zalotil, kako bolščim v svojo zapestno uro ...

Opis dela fizioterapevtke: »Spet je položila dlan na mojo nogo in otipala mišico, in ponovno se mi je zazdelo, da sem na njenem obrazu prestregel osuplost in zaskrbljenost ter celo sled neobvladanega odpora, kakršen nas obide, kadar se dotaknemo nečesa, kar je nepričakovano mehko in gomazeče. Ob pogledu na mimiko – ki pa je znova zbledela in jo je nadomestil nepristranski izraz strokovnjakinje – so vsi moji strahovi, ki sem jih potlačil, podvojeno privreli na dan ... »Hja,« je zagrmela, »zdaj pa dovolj – nehajmo že s tem otipavanjem, merjenjem, čenčanjem, kaj vem, čim še vsem. Preidimo k *dejanjem*.« »Kakšnim pa?« sem vprašal pohlevno.

Čez čas je v sobo prišla glavna sestra. »Ojoj, kakšna zmešnjava je pri vas, doktor Sacks!« mi je dobrovoljno poočitala. »Vse je nastlano s knjigami, pismi in papirčki – pa s *črnilom* ste popackali rjuhe, če me ne varajo oči!« »Moj nalivnik je kriv,« sem se opravičil. »Včasih pušča.« »No ja, po zajtrku moramo pospraviti, da se bo vse bleščalo. Danes je Glavna Vizita« (v sestri izreki sta besedi nekako dobili veliko začetnico) »in gospod Swan bo tu natančno ob devetih!« Nasmejana in zmajujoč z glavo je odvršala. »Fejst punca je,« sem pomislil ... Kanček stroga in zatiralska, ampak glavna sestra pač mora biti takšna. Pod svojim robotim glasom, tem obupnim nastopom, je dobrosrčna stara sablja. Čajnik so mi izmaknili, še preden sem si natočil tretjo skodelico, sestra Sulu pa mi je prinesla lavor in šepnila: »Brž! Obrijte se!

... Glavna sestra želi, da so pacienti podprti z blazinami in natančno na sredini. Poskušajte ostati tako. Ne smete sloneti postrani!« Privolil sem, da bom upošteval vsa njena navodila in jo prosil, naj pusti vrata odprta, kajti ujel sem na ušesa, da po vsem oddelku čistijo in delajo red – zvoki so bili tako nenavadni, da sem jih želel slišati razločneje. Glavna sestra je lajala, vendar dobročudno kot kak narednik. Sestre in strežniki so tekali sem in tja, vsa nesnaga in smeti so kopnele brez sledu. Vladalo je pol resno in pol smešno vzdušje vojaške inšpekcije – zloščeni škornji, snežno bele gamaše, trebuhu potegnjeni noter, vse brezhbno in nared. Vrvež, vzkliki in smeh so bili nepopisni. Obžaloval sem, da jih lahko samo poslušam, ne pa tudi opazujem. V gromozanskem trušču je pod ukazovalnim glasom in očesom glavne sestre vse dobivalo poštrkano obliko ... Nenadoma sta se hrušč in trušč opazno polegla in nadomestila ju je neobičajna tihota. Prestregel sem šepet, mrmranje, ki pa ju nisem razložil. In že je vstopil Swan v spremstvu glavne sestre, ki je na pladnju nosila njegove kirurške in obredne pripomočke, sledili pa so mu vodilni oddelčni zdravnik in njegovi sekundariji v kratkih haljah, ki so se zdeli čudno mutasti. Šef in njegovo spremstvo so v mojo sobo vstopili svečano in resnobno kot kakšna verska procesija. Swan me ni pogledal, ne pozdravil, temveč je vzel v roke terapevtski list, ki je visel ob vznožju moje postelje, in se od blizu zatopil vanj. »No, sestra,« se je nato oglasil, »kakšno je trenutno bolnikovo stanje?« »Trenutno nima vročice, gospod,« je odgovorila. »Kateter smo mu odstranili v sredo. Hrani se skozi usta. Stopalo ni oteklo.« »Zveni odlično,« je rekel gospod Swan, nato pa se zasukal k meni oziroma bolj k mavčni oblogi spredaj. Ostro je potrkal po njej s členki. »No, Sacks,« me je nagovoril. »Kako se kaj zdi noga danes?« »Zdi se v redu, gospod,« sem odvrnil, »v kirurškem pogledu.« »Kaj mislite s tem – v kirurškem pogledu?« »Tja, khmm – ozrl sem se v glavno sestro, ampak njen obraz je bil kamnit. »Bolečine niso hude in – eee – stopalo ni oteklo.« »Sijajno,« je rekel, si očitno oddahnil. »Torej nobenih težav, domnevam?« »No ja, samo

ena.« Swan se je držal strogo in začel sem jecljati. »noga je ... je ... kaže, da mi ne uspe pokrčiti kvadricepsa ... in, eee ... mišica, kot kaže, nima nikakršnega tonusa. In ... in ... težave imam pri določanju njene lege.« Imel sem vtis, da je Swanu čez obraz hušnil strah, vendar tako bežen, da nisem bil povsem prepričan. »Nesmisel, Sacks,« je odrezal.« »Nič ni narobe. Popolnoma nič. Ničesar ni, kar bi vzbujalo skrb. Popolnoma ničesar.« »Ampak ...« Dvignil je roko kakor policist, ki usmerja promet. »V popolni zmoti ste,« je pribil s prizvokom dokončnosti. »Nič ni narobe z vašo nogo. Toliko razumete, kajne?« Z osorno in, vsaj meni se je zdelo, nervozno kretnjo se je zasukal proti vratom in spremstvo mlajših zdravnikov mu je spoštljivo naredilo špalir. Poskusil sem prestreči izraz na obrazih članov njegove ekipe, ki so se obrnili, vendar so se držali zapeto in z njih nisem ničesar razbral. Procesija je urno švignila iz sobe. Zaprlo mi je sapo. Toliko mučnih, glodajočih strahov in negotovosti, toliko trpljenja, ki sem ga prestal, odkar sem ugotovil, kakšno je moje stanje, toliko upov in pričakovanj, ki sem jih vložil v to srečanje – in zdaj tole! Pomislil sem: kakšne baže zdravnik, kakšne baže človek je to? Sploh mi ni prisluhnil, nobenega zanimanja ni pokazal. Svojih pacientov ne posluša – figo so mu mar! Takšen človek nikdar ne posluša, se nikdar ničesar ne nauči od svojih pacientov. Otepa se jih, jih prezira, zanj so uboge ničle ...

Nato se je pacient obrnil na oddelčnega zdravnika, rekoč da noge čisto nič ne čuti. Ta pa: »Eh, Sacks, kaj vam pa zdaj ni prav? Vam ni bilo rečeno, da je vse, kot mora biti? ... S takšnimi stvarmi se tule ne moremo ubadati. Ortopedi smo po svoje nekakšni tesarji. Pokličejo nas, da opravimo neko delo. Opravimo ga. In to je to ... Praktičen človek sem, vrh glave imam drugega dela.«

Ko se je avtor – pacient pogovarjal s sotrpini, je spoznal, da njegov primer ni edini. »Skoraj vsak pacient, ki je prestal poškodbo ali operacijo okončine, in so mu jo nato dali v mavec ter je ni več uporabljal, je izkusil neko mero odtujitve; slišal sem zgodbe o rokah in stopalih, ki so se zdela »sumljiva«, »neprava«, »čudna«,

»neresnična«, »nenaravna«, »odcepljena« in »odsekana« ... Izkazalo se je, da so imeli mnogi izkušnjo, podobno moji ... in nikomur se ni uspelo o tem pomeniti s kirurgom. Nekateri so poskusili in bili zavrtnjeni, podobno kot jaz.«

A čeprav sem užival v blagoslovih sonca, sem ugotovil, da so se me drugi obiskovalci vrta, ki niso bili bolniki – študentje, bolničarke, zunanji obiskovalci – izogibali. Jaz, mi bolniki v belih spalnih srajcah smo bili potisnjeni na stran, drugi so se nas očitno, čeprav nevede izogibali kot gobavcev. Nobena druga stvar mi ni vlila tako močnega občutka, da so pacienti prav posebna kasta, da so pariye, pregnanci, ki jih družba potisne na stran: pomilovanje, stud, ki so ga vzbujale naše bele halje – občutek nespodbitnega prepada med nami in njimi, ki sta ga uslužnost in uglajenost kvečjemu poudarjali. Spoznal sem, kako sem se v preteklosti, čil in zdrav, tudi sam povsem nevede, ne da bi sploh opazil, z odporom odvrčal od bolnikov. Zdaj ko sem sam bolnik, v bolniški opravi in obleki, pa sem se intenzivno zavedal, kako so se zdravi, zdravstveno neokrnjeni ljudje, odvrčali od mene, ohranjali vmesno razdaljo. Če ne bi bil ob svojem sprejemu v bolnišnico tako prestrašen in zaposlen s sabo, bi morda že tedaj jasneje sprevidel, kaj ta »sprejem« pomeni: bolnišnična oblačila, trak z imenom, odpravo individualnosti, skrčenje na splošni status in identiteto; a začuda je bil potreben tisti prizor na vrtu, da mi je grafično in skoraj komično ponazoril, kako zelo smo ločeni od drugih – in opozoril na brezno, ki ga je treba premostiti ali preskočiti, preden se lahko spet polno pridružiš svetu ljudi ...

Opomba: Avtorica prispevka izjavljam, da namen predstavitve knjige ni povezan s kakršnimkoli oglaševanjem, temveč izključno z namenom informirati strokovno javnost o zanimivem in še posebej za področje poklicne etike uporabnem branju.

Praznovali smo 30 let zobozdravstvene vzgoje in preventive

Damjana Marc

V Zdravstvenem domu Ajdovščina smo obeležili 30 let delovanja na področju zobozdravstvene vzgoje in preventive. Zaključili smo tudi že 30. tekmovanje za Čiste zobe ob zdravi prehrani.

Pomen zobozdravstvene vzgoje

Za zdravje našega telesa je potrebno zdravo zobovje, ki daje obrazu lepoto in nas navdaja s samozavestjo. Bolezni zob, zobna gniloba in bolezni obzobnih tkiv ter nepravilnosti v razvoju čeljusti negativno vplivajo na naše zdravje. Zato želimo z zobozdravstveno vzgojo in preventivo zajeti čim večji del populacije. Cilji zobozdravstvene vzgoje so pravočasno in pravilno seznanjanje populacije o škodljivostih, ki ogrožajo njihovo ustno zdravje, motivirati posameznika, da bo aktivno sledil sodobni preventivi ter da bo izboljšal lastno ustno zdravje in prenašal znanje na svoje bližnje. Pri ohranitvi zdrave ustne votline je zobozdravstveno vzgojno

delo najpomembnejše. Njen končni cilj je ohranitev zdrave ustne votline za vse življenje. To pa lahko dosežemo le, če se zdravstveno-vzgojni proces odvija kontinuirano, načrtno in nam tako uspe priti pri posamezniku do spremembe v vedenju, miselnosti, navadah in stališčih. Čar zobozdravstvene vzgoje je, da je to delo mogoče nenehno razvijati in dopolnjevati. To pa seveda zahteva stalno prizadevanje, nenehno učenje in predanost poklicu. Ko smo zadovoljni s svojim delom, ko smo veseli rezultatov svojega dela, potem nam nobeno delo, nobena ovira ni pretežka, bistveno pa zviša kakovost življenja.

Tekmovanje za čiste in zdrave zobe ob zdravi prehrani

To je vseslovenska akcija pod okriljem Stomatološke sekcije Slovenskega zobozdravniškega društva. Prav z letošnjim letom tekmujejo vse osnovne šole in vsi zavodi in šole za otroke s posebnimi potrebami. Tekmovanje pomeni preverjanje učinkovitosti ustne higiene, vzbujanje interesa, motivacijo in spodbudo za delo naprej. Otrok se rad primerja z drugimi, da dobi orientacijo za svoj razvoj. Ob dosežkih je neprecenljivo njihovo veselje, navdušenje, navijanje, občutek zmagoslavja in ponosa. Če ima otrok slabo ustno higieno in ne opazimo napredka, ga skupaj s starši povabimo v kabinet za ustno higieno na individualno svetovanje, kjer dobijo smernice za pravilno ustno higieno in zdravo prehrano. Dejstvo je, da

Ob 30-letnici tekmovanja za čiste in zdrave zobe ZD Ajdovščina (Foto: Maja Marc)

so skoraj vsa prizadevanja neuspešna, če starši ne sodelujejo in niso dosledni pri vzgoji otrok.

Zobozdravstvena vzgoja in preventiva v Zdravstvenem domu Ajdovščina

Začetki Zobozdravstvene vzgoje in preventive v Zdravstvenem domu Ajdovščina segajo v leto 1986. V istem letu se je dejavnost vključila v vseslovensko Tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani. Vse dejavnosti potekajo s ciljem izboljšanja ustnega zdravja pri šolarjih. Poleg kontrole čistoče zob učence učimo pravilne ustne higijene, svetujemo glede zdrave prehrane in rednega obiskovanja zobozdravnika. Po vseh vrtcih, osnovnih in srednjih šolah izvajamo tudi programirano zobozdravstveno vzgojo v obliki predavanj, delavnic in naravoslovnih dni. Zobozdravstvena vzgoja se začne že v šoli za bodoče starše, nadaljuje v vrtcih, s predavanji za starše in obiskom vseh skupin. Največji obseg predstavlja zobozdravstvena vzgoja v osnovnih šolah, kjer vključimo starše učencev prvih razredov, učence v tekmovanje za Čiste zobe ob zdravi prehrani pa od prvega do šestega razreda.

V srednji šoli izvedemo predavanje za prvi in tretji letnik. Del zobozdravstvene vzgoje je tudi individualno svetovanje v kabinetu za ustno higieno.

V občinah Ajdovščina in Vipava so v Zobozdravstveno vzgojo in preventivo vključene vse šole. Letos smo 30. obletnico delovanja Zobozdravstvene vzgoje in preventive in zaključku 30. tekmovanja za Čiste zobe ob zdravi prehrani obeležili z zaključno prireditvijo v Dvorani prve slovenske vlade v Ajdovščini. Na prireditvi so s svojim prispevkom sodelovale prav vse šole. Ob jubileju je nastal tudi lep zbornik.

Za vse dejavnosti, ki jih izvaja Zobozdravstvena vzgoja in preventiva po vsej Sloveniji, je potrebno dobro sodelovanje med izvajalci, šolami in starši. Potrebna je tudi strokovna podpora s strani zobozdravnikov in NIJZ. Najbolj pa je pomembno, da se izvajalci redno izobražujemo in da verjamemo v svoje delo, katerega pravi rezultati se pokažejo šele v daljni prihodnosti.

Program obogatili gostje iz Zavoda CIRIUS Vipava (Foto: Maja Marc)

Podelitev priznanj zaposlenim v zdravstveni negi Onkološkega inštituta Ljubljana ob mednarodnem dnevu medicinskih sester 2017

Suzana Habot

Prav je, da se na kulturo ne pozabi, ampak jo vsaj delček vpletemo v vsak segment našega življenja in ji damo pomen. To lahko storimo tako, da jo ohranjamo in ji posvetimo vsaj nekaj našega dragocenega časa. Tudi to je eden izmed razlogov, da na Onkološkem inštitutu (v nadaljevanju besedila OI) vsako leto maja namenimo čast medicinskim sestram, zaposlenim na vseh področjih zdravstvene nege, ki so jih predlagali sodelavci in nadrejeni. Svečanost, njim v čast, časovno sovpada s spominom na rojstvo začetnice naše stroke – Florence Nightingale.

Svečana prireditev s kulturnim programom in podelitvijo priznanj zaposlenim v zdravstveni negi na OI je letos potekala 17. maja v predavalnici stavbe C. Tudi letos jo je izvrstno moderirala Katja Kolenc Mokotar, dipl. m. s., ki je sicer zaposlena na kirurškem oddelku OI. Začela se je z uradnim nagovorom vodstva OI, Gordane Lokajner, glavne medicinske sestre in Zlate Štiblar Kisić, generalne direktorice. Zelo smo bili veseli, ker sta se nam pridružili in nam ob mednarodnem dnevu medicinskih sester čestitali tudi predsednica Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije Monika Ažman in predsednica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana Đurđa Sima. Za glasbeni del dogodka smo poskrbeli tako, da smo v goste povabili kar pevko Alenko Godec, ki na glasbenih odrih nastopa že častitljivih 29 let. Je priznana pop in džez izvajalka, ki sodeluje tudi pri muzikalu »Mamma mia!« in se redno udeležuje dobredelnih nastopov. S svojim prekrasnim nastopom nas je osupnila in izzvala marsikatero solzo ganjenosti. Sledila je podelitev letošnjim nagrajenkam.

Letos so priznanja prejele Petra Hrovatin, Tatjana Pouh, Andreja Aberšek in Urška Lipič.

Petra Hrovatin je svojo poklicno pot začela takoj po končani srednji zdravstveni šoli v Ljubljani leta 1990. Najprej je delala na preoperativnem

oddelku, nato na področju intenzivne zdravstvene nege in kot instrumentarka. Zdaj pa že kar nekaj let dela v specialističnih ambulantah, kjer svoje delo opravlja z izjemno pozitivno držo, kakovostjo in humanostjo. Ima izjemen čut za sočloveka, stalno nadgrajuje svoje znanje, je prijazna in si vedno vzame čas za

Alenka Godec med nastopom (Foto: Uroš Čotar)

sogovornika. S svojimi dragocenimi izkušnjami in visokim strokovnim znanjem je mentorica mnogim novozaposlenim.

Tatjana Pouh je na brahiradioterapevtskem oddelku zaposlena že od konca 80. let. Vse od takrat ga tudi vodi, kar opravlja s predanostjo in kakovostno. Njen odnos do pacientov in njihovih svojcev je human in profesionalen. Vedno jim je skušala olajšati prestajanje terapij. Prav takšen pa je tudi njen odnos do sodelavcev. Profesionalen in spoštljiv. Vedno je pripravljena pomagati in prisluhniti težavam vsakogar.

Andreja Aberšek je svojo karierno pot začela na OI leta 1994. Takrat je delala s pacienti z malignimi obolenji prebavil in melanomi, zdaj pa dela na oddelku internistične onkologije. Je zelo profesionalna, sledi strokovnemu razvoju stroke in kakovostnemu izvajanju zdravstvene nege. Njena neposredna komunikacija, dobra volja in pozitivna energija so pravi balzam ob napornih trenutkih tako pacientom kot sodelavcem. Njen nasmeh pripomore k pozitivnemu vzdušju na oddelku. Aktivno se vključuje v timsko delo in je vedno pripravljena priskočiti na pomoč tako bolnikom kot sodelavcem. Je mentorica številnim novozaposlenim, ki jo pri njenem delu opisujejo kot zelo natančno, vestno in velikodušno. Je zelo načelna in kritična do sebe in vedno zagovarja dobrobit pacienta.

Urška Lipič se je OI pridružila leta 2004 z opravljanjem pripravništva na oddelku

internistične onkologije, kjer dela še danes. Svoje delo opravlja vestno, odgovorno, korektno, z nasmehom in pripravljenostjo pomagati vsakomur, ki pomoč potrebuje. Svoje znanje vedno predaja naprej, saj meni, da se celo življenje učimo in da se lahko obenem naučimo kaj novega od vsakega človeka. Do pacientov je skrbna in profesionalna. Svoje delo opravlja s srcem in jo veseli. To pa se vidi tudi pri zadovoljstvu pacientov in njihovih svojcev.

Po podelitvi priznanj nam je o psihološkem zdravju in o njegovem pomenu v vsakdanjem življenju predavala zabavna in poučna gospa Sanela Banović, dr. med., zaposlena na gastroenterološkem oddelku Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. S povedanim in tudi s svojo osebno zgodbo nam je dala misliti in nas obenem tudi pošteno nasmejala. Vsakomur priporočamo, da si ogleda vsaj eno njeno predavanje. Zagotavljamo, da ne bo ostal ravnodušen.

Prireditev smo zaključili z zdravljico nagrajenkam in druženjem. Veselimo se in upamo na čim več tovrstnih prireditev, kajti prav je, da se posameznikom, ki vrhunsko in s srcem opravljajo svoje delo, javno zahvalimo in tudi s tem potrdimo njihovo dobro delo, ki smo ga opazili. Zaključujemo z mislijo Anne M. Mulcahy, ki je bivša direktorica podjetja XEROX: »Zaposleni so največje sredstvo podjetja – so tvoja konkurenčna prednost.«

Nagrajenke (od leve proti desni): Tatjana Pouh, Petra Hrovatin in Urška Lipič (Andreja Aberšek je bila službeno zadržana).
Vir: Arhiv OI LJ. (Foto: Uroš Čotar)

26. kongres Mednarodnega sveta medicinskih sester

Mateja Bahun, Jana Lavtižar

Letošnji kongres Mednarodnega sveta medicinskih sester (ICN) se je odvijal v Barceloni. Udeležilo se ga je več kot 8.200 medicinskih sester iz 135 držav, med njimi tudi predstavniki Slovenije.

Slovenci smo se predstavili s predavanjem Mateje Bahun iz Splošne bolnišnice Jesenice s soavtorico izr. prof. dr. Skela Savič, *Patients' physical and personal dignity during hospitalisation in five Slovenian general hospitals*. Dr. Stanko Grabljevec iz Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana je s soavtorjem Andrejem Škrabo predstavil predavanje z naslovom *Hybrid simulation model of emergency department*. Aktivno smo sodelovali tudi s plakati, in sicer Jana Lavtižar in Mateja Bahun s plakatom *Health promotion for employees in General hospital Jesenice in 1st School of case management in Slovenia – knowledge and empowerment of nurses*. Sedina Kalender Smajlovič in izr. prof. dr. Skela Savič iz Fakultete za zdravstvo Angele Boškin sta predstavili plakat z naslovom *Ergonomic aids in nursing – main findings of a study conducted in Slovenian hospitals*.

V šestih dneh kongresa je bilo organiziranih 8 plenarnih predavanj, 7 okroglih miz, 6 delavnic, 18 simpozijev, 3 satelitski simpoziji, predstavljenih več kot 550 prispevkov, razstavljenih več kot 1900 plakatov ter še mnogo predstavitev raznih organizacij, fakultet, združenj in razstavljavcev. Kongres je potekal v treh jezikih, in sicer v španščini, francoščini in angleščini. V okviru kongresa so potekale tudi volitve novega vodstva največjega združenja medicinskih sester na svetu za obdobje 2017–2021. Predsednica ICN je postala Annette Kennedy iz Irske, hkrati pa je bilo imenovanih še 13 članov upravnega odbora, med njimi tudi izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, ki jo je predlagala Zbornica – Zveza Slovenije.

Nekaj iz vsebine: dr. Linda H. Aiken, ena najpomembnejših in najvplivnejših medicinskih sester raziskovalk na svetu, je govorila o premišljeni izbiri kakovostne bolnišnice za paciente in o pomenu ocen kakovosti ustanov. Govorila je tudi o pomenu zadostnega števila medicinskih sester za zagotavljanje varnosti

Avtorici predstavitvenega posterja, Mateja Bahun in Jana Lavtižar

pacientov v povezavi z umrljivostjo pacientov. Ravno tako je poudarjala raven izobrazbe medicinskih sester in zagovarjala zadostno število diplomiranih medicinskih sester za delo v praksi. Dokazala je, da imajo bolnišnice z zadostnim in dovolj dobro izobraženim kadrom ter dobrimi delovnimi pogoji pomembno manjšo umrljivost in nižje stroške na pacienta ter da imajo 30 % manj pridobljenih hospitalnih okužb. Zelo zanimiva je bila tudi delavnica *Writing for publications*, na kateri so priznane urednice z nami delile svoje bogate izkušnje in spodbujale medicinske sestre k publiciranju. Zaključile so z mislijo, da se ne smemo ustrašiti, če naš članek ni objavljen v prvem poskusu. Kakovost napisanega je kljub enaki vsebini lahko zelo različna, k dobremu pisanju pomaga natančen načrt o tem, kaj sploh želimo sporočiti in veliko vaje. Pomembni misli s kongresa, ki sta se zasidrali v najin spomin in bi ju želeli deliti, sta: »Če ne bomo poskrbeli za medicinske sestre, ne bo nikogar, ki bi poskrbel za paciente« in »Najprej spoznajmo človeka, šele ko spoznamo človeka, lahko poznamo pacienta.« Zadnji dan je bilo možno obiskati bolnišnico, to priložnost sva izkoristili tudi avtorici prispevka.

Izbrali sva srednje veliko bolnišnico **Hospital del Mar**, ki ima 400 postelj, od tega 41 postelj za intenzivno zdravljenje, 33 postelj v dnevni bolnišnici ter 31 mest v urgenci, 69 ambulantnih prostorov, 21 diagnostičnih prostorov, 10 operacijskih dvoran in 2 porodni sobi. Trenutno je v procesu širitve, s čimer bo podvojila velikost in omogočila zadovoljivo zdravstveno obravnavo za potrebe okoliških območij. Se pa je opazilo, da je bolnišnica stara, kajti prostori so ozki in nizki. Na kirurškem in internističnem oddelku sva videli dvoposteljne sobe, kjer je bilo med posteljama le slab meter prostora. Pred vrati so bili nameščeni razkuževalniki in žičnate košarice z osebno varovalno opremo. V prostorih je bilo zelo vroče in nisva opazili klimatskih naprav. Kakšno je stanje v največji poletni vročini, lahko samo ugibamo. Prostori, v katerih sprejemajo urgentne paciente (čakalnice, hodniki), so skromno opremljeni, nisva našli nobenega razkuževalnika in zelo skromno število (za naše zahteve neprimernih) košev. Predvsem pa je kot kontrast dogajanju v slovenskih bolnišnicah vse potekalo zelo umirjeno, niti enega človeka, ki bi hodil izrazito hitro, nisva videli.

Člani Zbornice - Zveze s predstavnicami nacionalnih združenj Hrvaške, Makedonije in Srbije

Vseh šest dni kongresa je bilo napornih, saj so si prispevki sledili na 10 minut, vmes so se vzporedno dogajali še drugi dogodki in včasih nama je komaj uspelo priteči od ene kongresne dvorane do druge. Ob tem se je zgodilo, da te je varnostnik na vratih odslovil, ker je bil prostor že poln. Morda zgolj primerjava, na kongresu ni bilo hrane in pijače. Voda, ki je bila naprodaj, je bila petkrat dražja, kot v trgovini. Hrano, ki

smo jo lahko kupili na le dveh stojnicah, pa smo udeleženci lahko pojedli na šestih razpoložljivih mizah.

Kljub temu sva pod vtisom številnih odličnih predavanj in plakatov preživeli prijetne ure, predvsem sva bili ponosni na kakovostne slovenske predstavitve in visoko raven kakovosti zdravstvene nege, ki smo jo prikazali.

Že 40. Evropska konferenca za cistično fibrozo

Majda Oštir

Evropska konferenca za cistično fibrozo (CF) je potekala v španski Sevilli od 7. do 10. junija. Konferenca poteka vsako leto in je namenjena vsem strokovnjakom, ki se ukvarjajo s CF, od zdravnikov, medicinskih sester, psihologov, fizioterapevtov, socialnih delavcev, dietetikov do mikrobiologov, raziskovalcev.

Dejansko je namenjena vsem članom tima za CF, ki v okviru multidisciplinarnega pristopa obravnavajo paciente s CF. Konference se je udeležilo okoli 2700 strokovnjakov iz vse Evrope in tudi iz Kanade, Združenih držav Amerike.

Konferenca poteka pod pokroviteljstvom European cystic fibrosis society (ECFS). Evropsko združenje za CF je mednarodna skupnost znanstvenih in kliničnih strokovnjakov, ki se zavzemajo za izboljšanje preživetja in kakovosti življenja ljudi s CF s spodbujanjem visokokakovostnih raziskav, izobraževanja in oskrbe. V okviru tega združenja deluje več delovnih skupin različnih strokovnjakov, med njimi je tudi ECFS Nursing Special interest Group (NSIG) – skupina medicinskih sester. Cilji te skupine so: razširjati najboljše prakse, ki temeljijo na dokazih, sodelovati pri raziskavah in revizijah za spodbujanje in vrednotenje kakovosti obravnave pacientov s CF, spodbujati, uporabljati in prispevati k nadaljnjemu razvoju standardov oskrbe za CF, delovati medprofesionalno z drugimi disciplinami

za nadaljnje izboljšanje oskrbe pacientov s CF in zagotoviti izobraževalne priložnosti za medicinske sestre specialistke za CF, da bi podprli njihov nadaljnji poklicni razvoj.

NSIG je pred začetkom konference organiziral en dan strokovnega programa za medicinske sestre, ki se ga je udeležilo okoli 150 medicinskih sester iz različnih držav. Strokovni program je bil pripravljen s poudarkom na uporabi socialnih medijev v namen strokovne komunikacije in izobraževanja ter izpostavil probleme in prednosti na področju uporabe socialnih medijev v povezavi s komunikacijo med pacienti in medicinskimi sestrami. En del strokovnega programa pa je bil namenjen etičnim dilemam in predstavitvam kompleksnih primerov iz prakse in paliativne oskrbe pri otrocih in odraslih. Strokovni program je potekal v obliki predavanj, delavnic in mreženja med medicinskimi sestrami. Predvsem pa je bilo neprecenljivo druženje s kolegicami specialistkami za CF, s katerimi smo izmenjale mnenja o praksi in delu v različnih centrih za CF. Pridobila sem veliko

informacij, predvsem pa dodatne informacije na področju intravenoznega zdravljenja z antibiotiki na bolnikovem domu. To področje je izjemno razvito v državah Evrope in v svetu, pri nas pa še v povojih. Glede na to, da pacienti s CF preživijo ogromno časa v bolnišnici, je zdravljenje na domu med zelenimi oblikami zdravljenja. V Sloveniji bo v prihodnosti treba organizirati različne možnosti pomoči pacientu, in sicer od priprave zdravil do oskrbe žilnih katetrov na domu.

Potekale so tudi volitve v izvršni odbor NSIG, kamor sem z osebno predstavitvijo svojega dosedanjega dela na strokovnem področju kandidirala tudi sama in bila izvoljena za naslednja tri leta.

V družbi kolegic izvršnega odbora ECFS Nursing Special interest Group: Yulia Gendler, Ellen Julie Hunstad, Raman Ann, Signe, Majda Oštir, MacDonald Kath in Silvia Rodriguez Torres

Konferenca je bila strokovno zelo pestra. Med pomembnejšimi temami, ki sem jih spremljala, so bile: prehod pacientov iz pediatrije na obravnavo k odraslim, ki zagotovo predstavlja stres pacientom in staršem in zahteva dobro sodelovanje tako zdravstvenih delavcev kot pacientov in njihovih družin. Zelo aktualna tema je bila tudi obravnava pacientov z okužbo z netuberkuloznimi mikrobakterijami, ki predstavlja kar precejšen izziv tako za paciente kot zdravstvene delavce. Zelo pomembno področje je bilo preprečevanje bolnišničnih

okužb, saj imajo pacienti v izmečku prisotnih veliko bakterij, ki so pogosto rezistentne. Poudarek je bil na doslednosti in ozaveščenosti zdravstvenih delavcev. Zelo zanimivo področje strokovnega programa so bila predavanja v sklopu psihosocialnih tem, ki so obravnavala spopadanje pacientov in družin z boleznijo, sodelovanje pri terapijah, ki pacientu vzamejo 3–4 ure dnevno, možnosti podpore in motivacije pacientov in njihovih družin. Predstavljene so bile tudi različne raziskave in izsledki na področju novih zdravil na osnovi molekularnega delovanja, ki za paciente predstavljajo veliko upanje.

Sama sem aktivno sodelovala v tomorrow lounge sekciji, kjer sem predstavila temo Omejitve pri aplikaciji zdravil zaradi jezikovnih ovir. V praksi se srečujemo s pacienti, kjer starši zelo slabo ali nič ne govorijo slovensko, pa tudi dojemanje bolezni je zaradi kulturnih razlik zelo drugačno. Predstavila sem dobro prakso pri dveh albansko govorečih družinah in otrokom s CF.

Predavanje »Communicating barriers and drug administration«, Majda Oštir

Z veliko mero novega znanja, idej in načrtov sem se vrnila domov, kjer bomo lahko s kolegicami in timom za CF izboljšali in nadgradili obstoječo prakso in tako vplivali na kakovostno in varno obravnavo pacientov s CF in njihovih družin.

Zahvaljujem se Urošu Krivcu, vodji Službe za pljučne bolezni, ki je podprl mojo udeležbo na konferenci in mi pomagal pri pridobivanju finančnih sredstev.

Udeležba predstavnic Zbornice – Zveze na XV. simpoziju Združenja medicinskih sester, tehnikov in babc Srbske krajine

Darinka Klemenc

Na Kozari v Republiki Srbski je junija potekal XV. simpozij Združenja medicinskih sester, tehnikov in babc Republike Srbske (Udruženja medicinskih sestara - tehničara i babica Republike Srpske), ki sva se ga letos udeležili tudi predstavnici Zbornice – Zveze Irena Špela Cvetežar, vodja Delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi pri Zbornici – Zvezi in Darinka Klemenc, članica skupine.

Od leve proti desni: Živana Vuković - Kostić, predsednica Združenja medicinskih sester, tehnikov in babc Srbske Krajine, Darinka Klemenc, članica, in Irena Špela Cvetežar, vodja Delovne skupine za nenasilje pri Zbornici – Zvezi

Slovesnosti ob odprtju simpozija se je udeležilo okrog 180 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, pretežno iz zdravstvenih ustanov Republike srbske, pa tudi od drugje. Organizator v svojem poročilu omenja (<http://www.umsit-bl.com/>) udeležbo kolegic in kolegov iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore, Nemčije, Švedske in Norveške. V treh dneh simpozija je aktivno ali pasivno na strokovnem dogodku sodelovalo 230 udeleženk in udeležencev. Združenje je nevladna organizacija, članstvo v njej je prostovoljno; trenutno imajo približno 2000 članic in članov. Simpozij je potekal pod sloganom »Duboko vjeruj u ono što želiš i zapamti da je izguljeno samo ono čega smo se odrekli«, v našem prevodu (Klemenc) »Globoko verjemi v tisto, kar želiš, in zapomni si, da je izgubljeno le tisto, čemur smo se odrekli«. Simpozij je potekal pod pokroviteljstvom Ministrstva za zdravje in socialno varstvo Republike Srbske. Odprtja simpozija so se udeležili predstavniki vseh zdravstvenih, izobraževalnih ustanov s področja zdravstvene in babiške nege, predstavniki sindikata in drugi. V imenu Zbornice – Zveze je navzoče pozdravila Darinka Klemenc, v imenu DMSBZT Ljubljana pa Đurđa Sima. Strokovni del je obsegal številne strokovne teme, med drugim: varnost pacientov, medpoklicno in medinstitucionalno sodelovanje, trpinčenje/mobing in stres na delovnih mestih, vloga in položaj zdravstvene

nege v sistemu zdravstvenega varstva, zdravstvena nega na nekaterih specifičnih področjih (anestezija, onkologija, kirurgija, interna, informatika, preventiva), bolnišnične okužbe, izobraževanje za zdravstveno nego, poklicna etika, komunikacija. Skupno je bilo predstavljenih 95 strokovnih prispevkov (ustno ali na plakatih).

Plenarna tema je bila posvečena analizi kompetenc in profesionalnega statusa medicinskih sester v odnosu do sodobno zasnovane zdravstvene nege. Štiri predstavnice iz Slovenije smo imele aktivno udeležbo: v imenu Delovne skupine za nenasilje sva Irena Špela Cvetežar in Darinka Klemenc izvedli dveurno dobro obiskano in z živahno razpravo podprto okroglo mizo s predstavitvijo 15-letnih izkušenj delovanja Delovne skupine za nenasilje pri preprečevanju in prepoznavanju nasilja na delovnih mestih medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v Sloveniji,

o izobraževanju in ozaveščanju zaposlenih, oblikovanju protokolov, sodelovanju na nacionalni in mednarodni ravni na tem področju, o izkušnjah reševanja posameznih primerov nasilja. Drugi dve kolegici iz Slovenije z aktivno udeležbo sta predstavili: dr. Ljiljana Leskovic s Fakultete za zdravstvene vede Novo mesto »Interdisciplinarni pristop k izgorelosti v zdravstveni negi«, Majda Čaušević z Onkološkega inštituta pa »Posebnosti zdravstvene nege pri obravnavi bolečine pri onkološkem pacientu«.

Na spletni strani Združenja (<http://www.umsit-bl.com/izvjestaj-xiv-simpozijum-umstib-rs.aspx>) so zapisani tudi zaključki XV. simpozija, ki jih je povzela predsednica Mr. sci. Živana Vuković - Kostić, ki se ji s strani Zbornice – Zveze zahvaljujemo za gostoljubje, Združenju pa želimo uspešno delovanje in se veselimo nadaljnega sodelovanja.

Medicinske sestre brez meja

Marta Blažič

Hrvaška zveza medicinskih sester je od 15. do 18. junija organizirala mednarodni kongres z naslovom Sestrinstvo bez granice. Na 6. kongresu so sodelovala vsa njihova strokovna društva in tuji predavatelji, med katerimi je bilo kar nekaj slovenskih.

V imenu Zbornice – Zveze se je kongresa udeležila Monika Ažman, predsednica, aktivni udeleženci so bili izr. prof. dr. Brigita Skela Savič, Đurđa Sima, Gordana Lokajner in mag. Peter Požun. V okviru Sekcije MS in ZT v oftalmologiji smo se kongresa udeležile Lucija Grudnik, Andreja Udovč, Marta Blažič, Breda Kojc in Alenka Poštrak. Imeli smo dve aktivni udeležbi.

Opatijo se pogosto omenja kot biser Jadrana. Mesto je umeščeno na vznožje planote Učka

in je od slovensko-hrvaške meje oddaljeno pol ure vožnje. Opatija je s svojimi klimatskimi karakteristikami, prekrasno arhitekturo, hoteli, parki in sprehajališči mesto, kjer je možen oddih skozi celo leto.

Naselje Opatija se je razvilo v sredini 15. stoletja. Skokovit razvoj turizma je bil v obdobju vladanja Avstro-Ogrske, ki ji je pripadala tudi Hrvaška. Že takrat se začne Opatija spreminjati v turistično mesto. Železniška povezava, gradnja hotelov, klimatsko zdravilišče, sprehajalne poti

so dale mestu popolnoma novo podobo in najperspektivnejšo turistično destinacijo, ki se je ohranila do danes.

Danes mesto ponuja številne hotele, kongresne centre, ki omogočajo obiskovalcem možnost izobraževanja in tudi oddiha.

Namen kongresa je bil prikazati delovanje posameznih društev, izobraževanje medicinskih sester, kako skupaj iskati rešitve za priznavanje in reguliranje poklica, kar prispeva k razvoju stroke. Domači in tuji predavatelji so s prispevki, z izmenjavo izkušenj zagotovo omogočili, da smo si vsi udeleženci obogatili znanje. Obnovili smo tudi stara poznanstva in stkali nova.

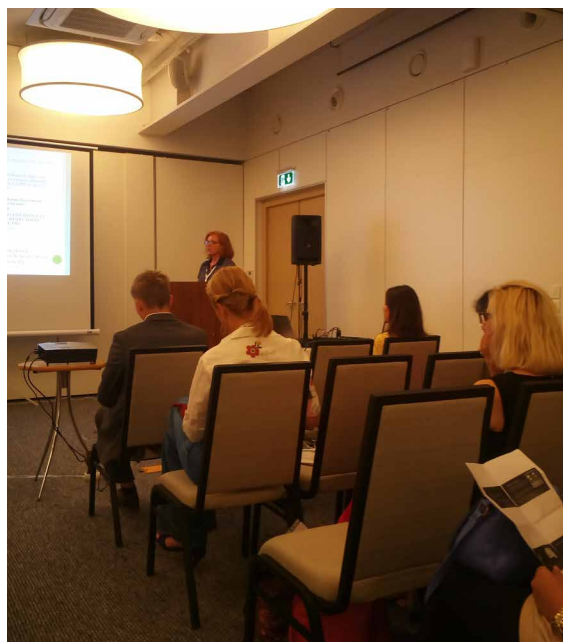
Perspektiva, zdravstvena politika, vpliv zakonodaje na zdravstveno nego, kakovost v zdravstvu so bila področja, ki so jih predstavili domači in tuji predavatelji. Kongres se je nadaljeval in bil organiziran po sklopih, zato so vzporedno potekala predavanja iz različnih področij.

Marta Blažič med predavanjem (Foto: Andreja Udovč)

V okviru Društva oftalmoloških medicinskih sester in tehnikov na temo **Transplantacija v oftalmologiji** sem z aktivno udeležbo sodelovala tudi sama. V okviru predavanja Transplantacija pri okuloplastičnih operacijah kot skupine primerljivih primerov (SPP) so bili predstavljeni posamezni primeri, vloga medicinske sestre in financiranje tovrstnih operacij.

Kolegice iz UKC Maribor pa so pripravile predavanje Transplantacijska dejavnost na oddelku za očne bolezni. Prispevek je predstavila Breda Kojc.

Breda Kojc med predavanjem (Foto: Marta Blažič)

Kljub soboti in nedelji je bila udeležba številna. Udeležencem je bila prikazana celostna obravnava pacienta in vloga medicinske sestre na vseh področjih našega dela. Nekaj malega časa je ostalo tudi za izmenjavo izkušenj in druženje. Koristno smo porabile ta čas, saj je na takšnih srečanjih tudi na neuraden način možno pridobiti ogromno informacij, ki so lahko uporabne tudi v našem kliničnem okolju. Mednarodni kongres omogoča, da postajamo medicinske sestre brez meja.

2. Mednarodni kongres paliativne oskrbe Slavonski Brod, Hrvaška

Majda Čaušević

Združenje za paliativno oskrbo Slavonski Brod je letos organiziralo 2. Mednarodni paliativni kongres v Slavonskem Brodu, ki je potekal od 5. do 6. maja 2017. Predsednik organizacijskega odbora prof. dr. sc. Ivo Matić je v uvodnem nagovoru poudaril, kako se dostojanstvo družbe vrednoti glede na odnos do najranljivejših oseb, med katere uvrščamo tudi bolnike v paliativni oskrbi.

Bolnikom ne moremo podaljšati življenja, vendar lahko njim in njihovim svojim pomagamo pri izboljšanju kakovosti življenja in ohranitvi dostojanstva. S celovitim pristopom pomagamo bolnikom in njihovim svojim pri vzdrževanju biološkega, fizičnega, psihičnega, socialnega in duhovnega stanja.

Paliativna oskrba zajema obdobje od diagnoze neozdravljive bolezni do žalovanja po smrti bolnika. Najpomembnejši so multiprofesionalnost in odnos do obolelih ter dobro izobražen tim v ustanovah in skupnostih. Samo dobro znanje lahko izboljša skrb pri neozdravljivo bolnih in njihovih svojcih.

Cilj kongresa je bil definirati probleme in težave, s katerimi se srečujemo ter uskladiti in poenotiti nadaljne načrte razvoja paliativne oskrbe v regiji in širše. Program kongresa je bil sestavljen iz številnih predavanj s primarne, sekundarne in terciarne ravni zdravstvenega varstva, v katerih je bilo predstavljeno lajšanje in zdravljenje simptomov in spremljajočih se težav, ki se pojavljajo pri paliativnih bolnikih. Enako pomembna pozornost je bila namenjena tudi duhovni oskrbi, pomenu in vlogi hospica ter koordinatorske in edukativni vlogi v paliativni skrbi.

Na povabilo kolega **Josipa Božića, mag. med. tech.** iz Hrvaške in predsednice Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in

zdravstvenih tehnikov Slovenije **Monike Ažman** smo se kongresa v Slavonskem Brodu aktivno udeležile tudi članice stalne delovne skupine za paliativno zdravstveno nego iz Slovenije. S svojimi specialnimi znanji smo se predstavile **Gabrijela Valenčič** – Paliativna oskrba v socialno zdravstvenem zavodu, **Klelija Štrancar** – Duhovno spremljanje v paliativni skrbi, **Darja Noč** – Aromaterapija, **Hedvika Zimšek** – Hospic – paliativna oskrba na domu in **Majda Čaušević** – Obvladovanje bolečine v paliativni oskrbi. S svojimi znanji in izkušnjami smo suvereno prispevale k uspešni izvedbi mednarodnega paliativnega kongresa v Slavonskem Brodu in se ob tem zahvalile gospodu **Josipu Božiću** za povabilo in izkazano gostoljubnost v času trajanja kongresa.

Slavonski Brod, 5. maj (od leve proti desni): Heda Zrimšek, Klelija Štrancar, Gabrijela Valenčič, Josip Božić, Majda Čaušević in Darja Noč

25. Strokovni seminar Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu: »Izzivi v zobozdravstvu«

Loti Hreščak

7. in 8. aprila smo organizirali 25. strokovni seminar Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu z naslovom »Izzivi v zobozdravstvu«. Strokovni seminar je potekal na Primorskem, v Kongresnem centru Bernardin, v prelepem in prijaznem okolju Portoroža, še enem biseru Slovenije.

Posebej veseli in presenečeni nad rekordnim številom udeležbe smo po začetnem uvodnem pozdravu predsednice sekcije, Marine Čok, kar z malo treme začeli s strokovnim delom, kajti prva predavateljica je k nam prišla iz Švedske.

Pa je bila trema odveč. Prevajalka **Nina Šavron Ivancič** je uspešno in strokovno prevajala in tako nam je lahko **Linda Gassner, dipl. ustni higienik**, v obsežnem predavanju predstavila kar dve temi, in sicer temo **Zdravljenje zob za življenje** in **Od prvega zoba do brezzobosti**. Predstavila je delovanje zobozdravstvenega varstva na Švedskem in pripomočke za ustno higieno, ki jih priporočajo pacientom v različnih življenjskih obdobjih in zdravstvenem stanju njihovih zob in obzobnih tkiv.

Sledil je zasluženi odmor z jutranjo pogostitvijo, tako da smo potem lahko prisluhnili predavatelju **Matevžu Jancu, dr. dent. med. spec.**, z vedno aktualno temo **Komunikacija v timu**. V svojem predavanju je poudaril, da v zdravstvu obstaja dobro uveljavljena povezava med komunikacijo v timu, delovno moralo in varnostjo za pacienta. Če so vloge in odgovornost posameznikov v zdravstvenem timu jasno določene, je možnost strokovnih napak manjša, s tem pa je zagotovljena večja varnost in uspešnost zdravljenja pacienta. Tak pristop seveda zahteva dobro strategijo in natančno določene postopke za specifične time. Opredelil je, kaj je komunikacija, tipe osebnosti, sodelovanje v timu, lastnosti dobrega tima in ovire v profesionalnem sodelovanju.

V nadaljevanju nam je **Tina Kadunc, dipl. m. s.**, predstavila **Komunikacijo s pacientom v zobozdravstvu**. V svoji predstavitvi se je osredotočila predvsem na komunikacijo pacient-medicinska sestra. Predstavila nam je pomen znanj in veščin, ki jih moramo osvojiti in so izjemno pomembna za profesionalno komuniciranje s pacientom. Poudarila je zavedanje pomembnosti poslušanja, pomen ugotavljanja pacientovih potreb in njegovega doživljanja ter partnerski odnos. Vse to so prvi koraki k dobri komunikaciji.

V popoldanskem delu predavanj nam je **Jure Klaj, dr. dent. med. spec.**, predstavil zanimivo temo z naslovom **Priprava pacienta na kombinirano ortodontsko-kirurško zdravljenje**. V predavanju je poudaril, da se skeletne nepravilnosti kraniofacialnega področja večinoma zdravijo s kombiniranim ortodontsko-kirurškim zdravljenjem. Za dober rezultat zdravljenja je ključnega pomena dobro sodelovanje med specialistom zobne in čeljustne ortopedije in specialistom maksilofacialne kirurgije. V predstavitvi nam je predstavil protokol poteka kombiniranega zdravljenja in sodelovanja. Z ortodontijo je nadaljevala **Nina Žagar, dipl. m. s.** Predstavila nam je predavanje z naslovom **Vloga medicinske sestre v ambulanti za zobno in čeljustno ortopedijo**. Za kakovostno in učinkovito delo mora medicinska sestra pri svojem delu poznati in upoštevati pravice pacientov, pravila ZZZS, varovanja osebnih podatkov, osnove dobre

komunikacije, medicinske administracije in računalništva. Svoje znanje mora nadgraditi s poznavanjem zobne in čeljustne ortopedije, poznavanjem ortodontskih aparatov glede na funkcijo, snemnost ter lokacijo in delovanje letih. Medicinska sestra v ortodontski ambulanti mora poleg instrumentov in materialov, ki se uporabljajo v zobozdravstveni ordinaciji, poznati še široko paleto ortodontskih instrumentov in materialov, ki se nenehno izboljšujejo in dopolnjujejo.

Po odmoru je **Simon Indihar iz NJIZ** predstavil **E-naročanje**. E-naročanje je informacijska rešitev za namene elektronske napotitve in elektronskega naročanja na zdravstvene storitve s primarne na sekundarno in terciarno raven in znotraj sekundarne in terciarne ravni. Rešitev nudi pacientom hitro, varno in učinkovito naročanje na zdravstvene storitve. Kot zadnja predavateljica v petkovem poznem popoldnevu nam je **Romana Mance Kristan, dr. dent. med. spec.**, predstavila predavanje z naslovom

Vpliv ustrezne ustne higiene na sistemsko zdravljenje. Poudarila je, da je parodontalna bolezen obolenje, ki ga povzročajo bakterije, na katere se organizem odzove z vnetjem. Mnogi podatki kažejo, da parodontalna okužba lahko vpliva na sistemsko zdravje, saj bakterije lahko vdrejo v krvni obtok in dospejo do nekaterih organov, s čimer ogrožajo zdravje posameznika. V raziskavah se je pokazala povezava med parodontalno boleznijo in srčno-žilnimi obolenji, sladkorno boleznijo, prezgodnjim porodom in porodom otrok z nižjo porodno težo, osteoporozo in pljučnimi obolenji. Večinoma lahko nastanek in napredovanje parodontalne bolezni preprečimo z dobro ustno higieno, ta pa je možna z ustreznimi pripomočki in pravilno tehniko čiščenja. Pri izbiri pripomočkov za ustno higieno so glavnega pomena enostavnost uporabe, učinkovitost in neškodljivost. Večer smo kot vsako leto zaključili ob skupni večerji, z glasbo in plesom, kot je to pri nas že prijetna navada.

Izvršni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu (Foto: Irena Šumer)

Naslednji dan smo že ob sedmih zjutraj poskrbeli za telo in duha. **Gašper Pinter, dipl. kin.**, nas je vodil z osvežujočo jutranjo telovadbo na naši obali. Prijetno razgibani smo potem nadaljevali v kongresni dvorani, kjer je Gašper Pinter izjemno spodbudno, prijetno, sproščujoče in zelo čustveno predstavil predavanje z naslovom **Kako poskrbeti zase**, kako z majhnimi koraki poskrbimo tako za svoje duševno kot telesno zdravje. Po tako spodbudnem predavanju je imel **asist. mag. Tadej Ostrc, dr. dent. med.**, specialist zobne protetike, kar težko nalogo, saj nam je predstavil resno temo z naslovom **Protetična oskrba pacientov po kirurški terapiji in obsevanju v področju glave in vratu**. V svojem predavanju nam je povedal, da Slovenija sodi med države z najvišjo incidenco raka ustne votline. Večina tumorjev je diagnosticiranih v napredovali fazi, zato je pri teh bolnikih potrebno zdravljenje s kirurško resekcijo in obsevanjem. Po končanem zdravljenju je pomembno, da pacient ohrani

dobro kakovost življenja. Predstavil nam je, na kakšne načine pri rakavih bolnikih protetična oskrba nadomesti manjkajoča tkiva in vzpostavi ponovne funkcije. Možnosti protetične oskrbe vključujejo fiksne in snemne pripomočke, obturatorske proteze in protetične rešitve, sidrane na zobnih vsadkih.

V sobotnem dopoldnevu nas je pozdravila **izvršna direktorica Zbornice – Zveze Anita Prelec, dipl. m. s.** Povedala nam je, kakšne so naloge in delo Zbornice – Zveze, kako se dokončno urejajo licence. Pohvalila nas je za rekordno udeležbo in nam zaželela prijeten delovni dan in druženje.

Čeprav smo v tem jutru že poskrbeli za dušo in telo, pa smo potem, ko je bila na vrsti zadnja predavateljica, z zanimanjem prisluhnili, kako poskrbeti tudi za našo urejenost. **Lea Pisani, Image Coach**, nam je v svojem predavanju z naslovom **Urejenost medicinske sestre v zobni ambulanti** predstavila, kako lahko obleka odraža naše osebne lastnosti in kako kaže na odnos do nas samih, našega dela in do ljudi, s katerimi komuniciramo. Ljudje smo vizualna bitja. Zaradi vedno hitrejšega življenjskega ritma smo se še dodatno izurili v zaznavanju in vrednotenju podob. Oblačila in obnašanje so elementi, s katerimi lahko odločilno vplivamo na ustvarjanje vtisa. Službeno oblačilo je obleka vloge. V našem primeru igra vlogo zanesljive, zaupanja vredne, profesionalne, urejene, čiste osebe.

In v zgodnjem sobotnem popoldnevu se je zaključil še en strokovni seminar. Hvala predavateljem za trud in čas, da so nam predstavili zanimive teme. Celotna ekipa organizacijskega odbora se vsem slušateljem iskreno zahvaljuje za številno udeležbo, v upanju, da smo zadovoljili pričakovanja tako s strokovnimi temami kot s samo organizacijo seminarja. Vaši oddani anketni vprašalniki in vaša velika udeležba nam to do neke mere potrjuje. Vendar vemo, da se lahko nenehno izboljšujemo, tudi z vašo pomočjo, zato bomo veseli vsakega predloga. Izvršni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu vas pozdravlja v upanju, da se čez leto dni ponovno srečamo.

*Gašper Pinter, dipl. kin., med predavanjem
(Foto: Irena Šumer)*

Medicinska sestra v pediatriji – izzivi sodobne obravnave – poročilo strokovnega srečanja medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji

Majda Oštir, Jasmina Kamenčič, Renata Vettorazzi

Srečanje je potekalo 15. maja na Pediatrični kliniki v Ljubljani. Namen srečanja je bil predstaviti stanje na področju zdravstvene nege (ZN) v pediatriji z različnih vidikov in ravni zdravstvenega varstva.

Srečanje je popestril kolega Anders Ringner iz Švedske, ki nam je predstavil pediatrično ZN in izobraževanje na Švedskem. Skrb za zdravje otrok je prednostna naloga vsake sodobne družbe in je osnova za zagotavljanje zdravja vseh ljudi, saj omogoča krepitev najboljših sposobnosti vsakega posameznika s ciljem ohranjanja telesnega in duševnega zdravja ter dobrega počutja. Kolegici iz zdravstvenega doma Dr. Adolfa Drolca Maribor, Jasmina Kamenčič in Mateja Voršič, sta nam predstavili delo na primarni ravni ter področje vzgoje za zdravje. Služba za zdravstveno varstvo predšolskih otrok je najvišje organizirana pediatrična ustanova zunaj bolnišnične dejavnosti, ki skrbi za celovit, kompleksen in neprekinjen potek zdravstvenega varstva novorojenčkov, dojenčkov ter malih in predšolskih otrok. Zelo pomembna naloga medicinske sestre je, da pri otroku in starših razvija zavedanje in sposobnost, da bodo zdravje resnično doživeli kot vrednoto in se tako zavedali tudi svojih dolžnosti za ohranjanje zdravja. Vzgoja za zdravje za otroke in mladostnike poteka na primarni ravni zdravstvenega varstva v dveh oblikah: vzgoja za zdravje ob sistematskih/namenskih pregledih otrok in mladostnikov in vzgoja za zdravje kot del rednega sodelovanja z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami (vrtci in šole). Otroci in mladostniki s posebnimi potrebami predstavljajo poseben izziv za medicinske sestre, saj se z njimi srečujemo na vseh ravneh zdravstvenega varstva, je poudarila Ivanka

Limonšek ter opozorila tudi na nekaj primerov dobre prakse v sodelovanju pri prehajanju otrok med različnimi zdravstvenimi ustanovami, kar je potrdila Monika Pevec iz Klinike za pediatrijo UKC Maribor. Ugotavljamo pa, da imamo premalo znanja s tega področja, predvsem pri uporabi različnih tehnik rokovanja, pristopa in komunikacije z otrokom in mladostnikom s posebnimi potrebami. Velik napredek medicine in ZN na področju diagnostike, zdravljenja in rehabilitacije vpliva na preživetje otrok z nizko porodno težo, prirojenimi nepravilnostmi, hudo akutno obolelih in kronično bolnih. Renata Vettorazzi in Majda Oštir sta opozorili na nekaj dejavnikov, ki so prisotni v zdravstveni negi v pediatriji v Sloveniji ter na pomen znanja in usposobljenosti medicinske sestre. Prisotna je porast kroničnih bolezni pri otrocih in mladostnikih v Sloveniji, kot so astma, atopijski dermatitis, alergije, diabetes, kronične vnetne črevesne bolezni, juvenilni idiopatski artritis, bolezni mišično-skeletnega sistema ter duševne in vedenjske motnje. Kakovostna pediatrična zdravstvena nega je odvisna od zadostnega števila primerno usposobljenih medicinskih sester in implementacije z dokazi podprte, v družino usmerjene ZN. Kolega Ringner iz Švedske je predstavil novo razmišljanje o usmerjenosti ZN nazaj k otroku in ne v družino, ki se še vedno vključuje v vse dejavnosti, ni pa na prvem mestu. O atravmatski obravnavi otrok in mladostnikov je Majda Oštir predstavila osnovna načela, in sicer: preprečevanje oziroma

zmanjševanje ločevanja otroka od svojcev, promoviranje, spodbujanje in zagotavljanje možnosti nadzora v procesu zdravljenja in ZN ter preprečevanje telesnih poškodb in bolečine. O pomenu izobraževanja medicinske sestre in potrebi po specializaciji je spregovorila tudi Barbara Kegl iz Fakultete za zdravstvene vede Univerze Maribor, ki nam je predstavila, kako trenutno poteka izobraževanje ter kakšne so potrebe in načrti za prihodnost. Danilo Mencinger nam je predstavil področje ZN v intenzivni terapiji, ki je v zadnjih desetletjih zelo napredovala in omogoča preživetje zelo bolnih otrok. Področje intenzivne terapije v pediatriji potrebuje visoko usposobljene medicinske sestre, predvsem pa zadostno število teh. Kazalniki kakovosti, ki se nanašajo na manjše število medicinskih sester v pediatrični zdravstveni negi, so: napake pri aplikaciji zdravil, okužbe osrednjih katetrov, okužbe krvi, intravenozne infiltracije in pritožbe pacientov/družin. Predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman je predstavila Direktivo 2013/55/EU o poklicnih kvalifikacijah ter poudarila pomen kompetenc medicinske sestre. Na okrogli mizi smo predstavniki z različnih področij

na področju pediatrije opozorili na trenutne probleme in izzive, s katerimi se srečujemo. Izpostavljena področja so bila specialna znanja v pediatriji, kadrovski normativi, ki so zastareli ali pa jih ni, zahteve sodobne ZN v pediatriji, ki zahtevajo dobro usposobljeno medicinsko sestro, neurejena področja, kot je dolgotrajna oskrba v zdravstveno-socialnih zavodih ter neurejenost urgentnih ambulant v pediatriji, ki delujejo kar v okviru bolniških oddelkov nekaterih bolnišnic in niso dodatno kadrovsko podprte.

Zaključne misli, ki so tudi področja, na katerih bomo morali delati v prihodnje, pa so: medicinska sestra v pediatriji potrebuje specialna znanja; v ZN v pediatriji potrebujemo minimalne kadrovske normative, ki bodo poleg kakovostne in varne obravnave omogočali tudi zdravstveno nego, usmerjeno v družino ter atravmatsko obravnavo otroka in mladostnika; povečati moramo raziskovalno delo, da bomo zdravstveno nego podprli z dokazi ter treba bo urediti področje urgentnih ambulant, ki niso priznane in kadrovsko podprte, kar ne omogoča kakovostne in varne obravnave otrok in mladostnikov.

Celostna zdravstvena obravnava ženske s težavami na področju duševnega zdravja v rodnem obdobju

Aljoša Lapanja, Lidija Mrak, mag. Branko Bregar

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji je 23. maja v Psihiatrični bolnišnici Idrija organizirala strokovno srečanje z naslovom Celostna zdravstvena obravnava ženske s težavami na področju duševnega zdravja v rodnem obdobju. Izobraževanje je potekalo tudi v luči praznovanja 60. obletnice delovanja Psihiatrične bolnišnice Idrija.

Nosečnost, porod in materinstvo v najzgodnejšem obdobju otrokovega življenja so del pomembnega življenjskega prehoda, ko se ženska sooča s telesnimi in duševnimi izzivi. Številne ženske potrjujejo, da je vstop v materinstvo velika prelomnica. Biti noseča,

roditi otroka in postati mati, odločiti se za materinstvo – to so delci izjemno vznemirljivega in zahtevnega življenjskega cikla. To pomeni prevzeti naloge in odgovornosti, za katere ni preprostih navodil (Držgin, 2009).

Obrađivana vsebina strokovnega seminarja je pritegnila veliko udeležencev različnih strokovnih področij iz celotne Slovenije, ti so z zanimanjem prisluhnili zelo pomembnim vsebinam, ki so v slovenskem strokovnem in laičnem prostoru velikokrat prezrte. Udeležba kolegic iz primarnega zdravstvenega varstva in porodničnic dokazuje, da moramo pri obravnavi te ranljive skupine sodelovati multidisciplinarno in povezano, pri čemer je najpomembnejši prenos informacij in kontinuirana zdravstvena obravnava od časa nosečnosti naprej. V predavanjih je bila predstavljena vloga različnih strokovnjakov, s poudarkom na pravočasnem prepoznavanju dejavnikov tveganja in prvih simptomov oz. znakov razvijajoče se duševne motnje. Izpoved osebne izkušnje ob izgubi otroka ene od predavateljic je vsem udeležencem segla globoko v srce in pustila visoko sporočilno vrednost, da moramo biti najprej samo ljudje, ki zmorejo prisluhniti, držati za roko, slišati in dovoliti, da ženska v stiski izrazi bolečino na sebi lasten način.

V najtežjih trenutkih, s katerimi je lahko soočena vsaka ženska v različnih obdobjih življenja, so znanja in spretnosti v medosebnem odnosu med žensko – pacientko in medicinsko sestro najbolj pomembna. Sposobnost vzpostavitve medosebnega odnosa z ustrezno komunikacijo je ena izmed temeljnih kompetenc, ki naj bi

jih posedovale medicinske sestre na področju psihiatrije. Žal se vse prevečkrat daje prevelik poudarek poznavanju psihopatologije in s tem poudarek na samo medicino, kar nas oddaljuje od negovanja in »biti« zdravstvene nege na področju psihiatrije. Izkušnje iz klinične prakse pogosto kažejo, da v medosebnem odnosu pacientom ne nudimo tistega, kar potrebujejo. Potrebe po opolnomočenju strokovnjakov zdravstvene in babiške nege, ki so bile izkazane na strokovnem srečanju, dokazujejo kompleksnost znanja in veščin, ki naj jih poseduje medicinska sestra na področju psihiatrije v skrbi za žensko v njenih najbolj občutljivejših življenjskih obdobjih. Izobraževanje se je zaključilo z željo po nadaljevanju širjenja znanja iz tega področja, ki ga strokovni delavci na vseh ravneh zdravstvenega varstva nujno potrebujemo za zadovoljevanje potreb, ki jih imajo ženske v stiski v obporodnem obdobju.

Za konec še misel dr. Zalke Drglin (2009, p. 117): »[...] **kot zdravstvenemu strokovnjaku so vam vrata v življenje nastajajoče družine široko odprta. Ženski, ki se sooča s hudo žalostjo, mučnimi dvomi, strahom, krivdo in tesnobo, boste z znanjem, občutljivostjo in naklonjenostjo pokazali pot naprej. S tem bo postal naš skupni svet vsaj za odtenek svetlejši.**«

Udeleženci strokovnega srečanja (Foto: Aljoša Lapanja)

Literatura:

Drglin, Z., 2009. Zima v srcu: ko se materinstvu pridružita depresija in tesnoba, radost pa odide: kažipot skozi obporodne stiske. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, pp. 12; 117.

Anica Gorjanc Vitez med uvodnim predavanjem
(Foto: Aljoša Lapanja)

Vizija in realnost zdravstvene nege in oskrbe v socialnih zavodih

Marija Bartolj, članica IO strokovne sekcije

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih je pripravila 38. strokovno srečanje z naslovom »Vizija in realnost zdravstvene nege in oskrbe v socialnih zavodih«. Dogodek je potekal v Hotelu Šport na Otočcu 29. in 30. maja.

Namen srečanja je bil izvajalcem zdravstvene nege in oskrbe predstaviti izzive, ki nam jih prinaša razvoj dolgotrajne oskrbe, spoznati nove inovativne oblike skrbi za starostnika, nadgraditi strokovna znanja in predstaviti nekaj elementov, ki pripomorejo k doseganju in zagotavljanju kakovosti stroke.

Tatjana Buzeti, generalna direktorica Direktorata za dolgotrajno oskrbo, je predstavila zasnovo sistemske ureditve dolgotrajne oskrbe ter predviden načrt aplikacije te v prakso. Predstavila je način ugotavljanja upravičenosti uporabnikov do pravic iz naslova dolgotrajne oskrbe in načine financiranja le-teh.

Izr. prof. dr. Jana Mali, univ. dipl. socialna delavka, je predstavila nekaj inovativnih sprememb v oskrbi starostnika, ki jih nekateri domovi že zdaj izvajajo kot dopolnilno dejavnost tako za svoje uporabnike kot tudi v sodelovanju s širšo lokalno skupnostjo. Poudarila je, da je treba s koordinacijo obstoječih dobrih praks in razvojem novih oblik pomoči razviti tak sistem, ki bo omogočal dostopno, dosegljivo in učinkovito pomoč uporabnikom dolgotrajne oskrbe.

Zdenka Kramar, dipl. m. s., mag. zdr. nege, je poudarila, da je kakovost v ustanovi zasnova, ki mora opredeljevati vrednotenje in presojo celostne oskrbe uporabnika. Strokovni nadzor s svetovanjem je pomemben element kakovosti zdravstvene oskrbe v zdravstvenih zavodih in pokaže, v kolikšni meri se oskrba uporabnikov izvaja skladno z merili kakovosti, opredeljenimi v standardih. Lahko se izvaja kod nadzor s svetovanjem nad posameznim izvajalcem zdravstvene dejavnosti ali/in strokovni nadzor dejavnosti. Izvaja ga Zbornica – Zveza z namenom izboljšanja lastne stroke.

Zastopnica pacientovih pravic za Dolenjsko in Belo krajino Zlata Rebolj, dipl. m. s., je prisotne seznanila z Zakonom o pacientovih pravicah in njegovega izvajanja v praksi. Tudi Zakon o pacientovih pravicah je instrument, ki zagotavlja kakovostno, varno in strokovno obravnavo uporabnikov zdravstvenih storitev.

Samanta Mikuletič, mag. zdr. neg., je v prispevku predstavila del raziskave o vedenju medicinskih sester na področju socialno-varstvenih zavodov o informacijski varnosti. Problematika nerazumevanja informacijske

varnosti predstavlja nevarnost na področju varovanja uporabnikovih osebnih podatkov.

Doc. dr. Viktorija Tomič je predstavila pomen preprečevanja prenosa okužb, povezanih z zdravstveno oskrbo. Opozorila je na potrebo po reviziji programa za preprečevanja okužb, povezanih z zdravstvom za socialno-varstvene zavode, ki bi celostno obravnavali to problematiko.

Monika Ažman, predsednica Zbornice – Zveze, je predstavila prenovo poklicnega standarda za izobraževalni program tehnik zdravstvene nege. Poudarila je, da se kompetence v revidiranem standardu ne spreminjajo, z dodatnimi socialnimi vsebinami pa bodo nadgrajena znanja na področju socialne oskrbe.

Darko Lončnar, dipl. zn., mag. zdr.-soc. manag., in Urban Bole, dipl. zn., sta predstavila pogostost in značilnost nasilja, ki so mu izpostavljeni zdravstveni delavci na področju socialnega varstva. Ničelna toleranca do nasilja, izobraževanje zaposlenih o prepoznavi sprožilnih situacij za nasilje in o izvajanju tehnik za zmanjševanje možnosti izbruha nasilja, pripomorejo k bolj varni obravnavi za uporabnike, svojce in zdravstvene delavce. V delavnici je bilo prikazano, kako se lahko pri zgodnji prepoznavi potencialnega nasilnega vedenja temu izognemo z uporabo deeskalacijskih tehnik in kako poskrbimo za lastno varnost in varnost uporabnikov.

Monika Ažman, predsednica Zbornice – Zveze

Laura Petrica, dipl. m. s., in Snežana Umičević, dipl. m. s., sta udeležencem predstavili parenteralno prehrano v domačem okolju pri bolnikih z odpovedjo prebavil. Predstavili sta venski port in na delavnici demonstrirali pripravo parenteralne prehrane in oskrbo venskega porta.

Za konec je Rajko Škarič poudaril pomen nasamih za ohranjanje lastne integritete, da bomo lahko v obojestransko zadovoljstvo opravljali svoje poslanstvo – pomoč sočloveku.

Delavnica »Oskrba venskega porta« (z leve proti desni): Laura Petrica in Snežana Umičević

Obvladovanje stresa in krepitev osebnostne čvrstosti pri delu s težavnimi sogovorniki (sodelavci, svojci, pacienti)

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na področju nefrologije, dialize in transplantacije

mag. Boža Pirkovič

Čustvena pismenost bistveno prispeva k uresničevanju etike skrbi, ki poudarja etično držo, sočutnost in empatijo, pozoren odnos, prilagodljivost in odzivnost (Tschudin, 2004)

Sporazumevanje je osnovni del človekovega življenja, ker je človek socialno bitje. Vsak dan sporočamo informacije o sebi drugim in prejemamo sporočila ljudi, ki jih srečujemo. Ko poslušamo besede, jih včasih težko razumemo ali jih razumemo drugače, kot je mislil sogovornik. Sporazumevanje pa se zaplete pri nebesedni komunikaciji, ko sporočamo s čustvi.

Zavedajoč se problematike je Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji 3. junija v Antq Palace Hotelu v Ljubljani organizirala psihološko delavnico. V svojih delovnih okoljih se namreč pogosto srečujemo s konfliktnimi situacijami, zato smo se želeli naučiti prepoznati čustva pri sebi in prepoznati čustvena stanja sodelavcev, pacientov in njihovih svojcev. Seminar je vodil dr. Silvo Šinkovec. Na delavnici smo spoznali osnove čustvene pismenosti in temeljne čustvene inteligence. Naučili smo se, da je poleg razumevanja drugih, pomembno tudi razumeti, slišati in čutiti sebe. Prevzeti moramo odgovornost za jasno in neposredno sporočanje. Spoznali smo nekaj osnovnih mehanizmov in načinov obrambne komunikacije skozi »igre vlog«. Na primerih pa smo se učili, kako sporočati jasno in neposredno. Tako smo spoznali, da nam delovno okolje omogoča poleg vseh obveznosti tudi priložnost, da se učimo novih oblik komunikacije in tako bogatimo svojo osebno kulturo življenja. Drugi ljudje so zrcala, v katerih prepoznamo sebe. Težavni sogovorniki

postanejo naši učitelji v različnih veščinah, zato ob njih rastemo in tako postopoma zadovoljno živimo svoje poslanstvo.

Medicinske sestre, ki delujemo na področju nefrološke dejavnosti, se srečujemo z oblikami težke komunikacije v timu ali pri delu s pacienti. Zato je pomembno, da se poleg poslušanja besed učimo razbrati nebesedna sporočila in se tako izognemo napakam ter konfliktnim situacijam na delovnem mestu.

Po psihološki delavnici pa smo v Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji izvedli volitve predsednice in članov IO sekcije za obdobje junij 2017–junij 2021. Na volilni skupščini je predsednica volilne komisije Boža Pirkovič skupaj s članicama Benedikto Lipičar Kovšca in Rozalko Mihelič predstavila prijavljene kandidate za predsednico in člane IO Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji za štiriletno mandatno obdobje. Zaradi večjega števila vloženih kandidatur za člane IO sekcije smo se odločili za posvet s pravno službo

*Delovna skupina na izobraževanju za pripravo Monografije razvoja ZN v nadomestnem zdravljenju.
(Foto: Sabina Pivk Frumen)*

Zbornice – Zveze, ki je sestavila kandidacijsko listo. Po predstavitvi vizije obeh kandidatki za predsednico sekcije smo izvedli volitve. Navzočih je bilo 34 volivcev, kar je v skladu s 15. členom Pravilnika o delu strokovne sekcije Zbornice – Zveze.

Za predsednico Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji za štiriletno obdobje od junija 2017 do junija 2021 je bila izvoljena **Ana Koroša, dipl. m. s. (UKC Maribor)**. Za člane IO sekcije pa so bili izvoljeni: **Benedikta Lipičar Kovšca (Nova Gorica), Perko Mateja (Jesenice), Ana Hostnik, (Ljubljana – pediatrija), Likar Cvetka (Ljubljana), Sonja Pečolar (Slovenj Gradec), Darijan Marič (Murska Sobota) in Marica Parapot (Novo mesto)**. V razširjeni izvršilni odbor se vključijo: **mag. Boža Pirkovič (SB Trbovlje), Mojca Zavolovšek (SB Celje), Blaža Rota (SB Izola) in Katarina Kac (UKC Maribor)**. Razpis za enega (1) člana IO, ki bo zastopal zasebne dializne centre Nefrodial, se ponovi in objavi v avgust/septembrskem Utripu 2017.

Novoizvoljeni predsednici Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji in članom Izvršilnega odbora je dosedanja predsednica, Mirjana Rep iskreno čestitala in jim žajelela veliko uspeha na odgovorni poti na nacionalni ravni.

Obvestilo

Spoštovani,

če ne želite prejemati Utripa v papirni obliki,
ker ga preirate preko spletne strani
Zbornice – Zveze,
nam to sporočite na e-naslov:
clanarina@zbornica-zveza.si

Uredništvo

Učili smo se ergonomije na delovnem mestu

Danijela Pušnik

Na Kliniki za ginekologijo in perinatologijo UKC Maribor smo za medicinske sestre in babice organizirali izobraževanje s področja ergonomije. Iz zbirke podatkov obdobjnih zdravniških pregledov je med zaposlenimi v zdravstveni in babiški negi razvidna pogosta obolevnost mišično skeletnega sistema, prisotna je tudi debelost. Nova pridobljena znanja in pa knjižica za promocijo zdravja UKC Maribor so zato pomemben uvod v izboljševanje življenjskega sloga na delovnem mestu.

25 kolegic, kolikor smo imeli prostih mest, se nas je v soboto, 3. junija, zbralo na delavnici ergonomije na delovnem mestu. V svojo sredino smo povabili strokovnjaka doc. Davida Ravnika, Ph. D. (Republika Češka), dipl. fiziot., Eur. Erg. Delavnica je bila sestavljena iz dveh delov: v teoretičnem smo prejeli ogromno informacij, pomembnih ne samo za delovno okolje, temveč za vsak dan. Ne nazadnje službenih in ostalih ur dneva ne moremo ločiti. V drugem delu pa smo imeli praktične vaje, ki smo jih izvajali v prazni bolniški sobi ob in na bolniški postelji.

V času šolanja in ob sprejemu v službo smo različne generacije prejemale različna navodila za pravilen pristop k dvigovanju, obračanju, spremljanju ... pacientov. Po današnji doktrini veliko teh tehnik ni pravilnih. Še pomembnejši pa je podatek, da smo tudi s pravilnim dviganjem izpostavljeni nevarnostim – poškodbam. Zato bi morali slediti najboljšim zdravstvenim ustanovam, ki v skrbi za zdrave in učinkovite zaposlene vlagajo v opremo, pripomočke, nekatere institucije so »prijazne do zaposlenih – ne dvigujemo«. Pri nas dvigujemo, vlečemo, predstavljamo paciente, delamo v prisilni drži, ker nimamo postelj, nastavljivih po višini. Nimamo pa tudi v »glavi«, kako vse skupaj pravilno izvesti. Če ne hitimo in si pomagamo ter uporabimo pripomočke, ki jih imamo na razpolago, lahko v miru in z ohranitvijo zdrave hrbtenice tudi prestavimo pacienta. Za zdrav mišično skeletni aparat je pomemba tudi skrb za lastno zdravje in dobro fizično kondicijo. Zakon o varnosti in zdravju pri delu stremi k promociji zdravja, tako da bi zaposleni nova znanja uporabljali tudi v vsakdanjem življenju. Pred začetkom dela lahko vsi v timu izvedemo nekaj vaj za ogrevanje, nekaj dihalnih vaj, premikov kože in razteznih vaj. Vse vaje so izvedljive v delovnem oblačilu. Mi smo poskusili in nam je bilo všeč. Seznanili smo se še z drugimi vajami: za moč, aerobne vaje, sprostitve in druge podporne tehnike, kot so akupunkturne točke in uporaba kinezioloških trakov.

Del udeleženk delavnice ergonomije na delovnem mestu s predavateljem doc. D. Ravnikom pred stavbo Klinike za ginekologijo in perinatologijo v UKC MB, 3. 6. 2017 (Foto: Sonja Lipuš Velički)

Uvajanje ergonomije na delovnem mestu je pomembno, saj se delovna doba daljša, starostna struktura zaposlenih je starejša, delo pa mora biti kakovostno opravljeno. Z ergonomskega vidika si želimo tudi urejeno delovno okolje s pripomočki in posteljami, nastavljivimi po višini. Zadovoljen zaposlen v dobri psihofizični kondiciji, za katero bo skrbel v službi in doma, bo zdrav dočakal upokožitev.

Pa še nekaj zanimivih informacij z delavnice:

- telovadimo vsak dan pred začetkom dela,
- skrbimo za ravno držo, uravnavajmo stabilnost hrbtenice s hrbtnimi, trebušnimi mišicami in mišicami medeničnega dna,
- skrbimo za stabilizacijo medenice,
- raztezanje mišice naj traja 15 sek,
- ob dvigovanju poskrbimo za ravno hrbtenico, je ne rotirajmo, gibljimo se z nogami, upognjene imejmo v kolčnih in kolenskih sklepih (opazujemo malčke, kako to počnejo!, gibljimo se kot pri tai chiju),
- pri obračanju, posedanju pacientov delujemo preko pacientovega ramenskega in medeničnega obroča, kar zelo poenostavi fizično obremenitev izvajalca,
- pri posedanju, dvigovanju, prestavljanju pacienta stojmo ob pacientu (ne pred njim, da nas pacient objema, ko ga dvigujemo),
- uporabljajmo pripomočke, ki jih imamo na razpolago (preprosti pripomočki – rjuhe, blazine, podloge, PVC vrečke),

- delajmo na primerni višini (uporaba stola ob bolniški postelji),
- gibajmo se tudi zunaj delovnega časa, rekreacija vpliva na fizično in psihično počutje in zmanjšuje stres,
- ne sedimo s prekrizanimi nogami, ne nosimo visokih pet,
- v avtu sedimo vzravnano, po vožnji vsaj 10 minut hodimo vzravnano, šele potem odnašajmo kovčke, vrečke ... nikoli jih ne pobirajmo z zadnjega sedeža tako, da se obračamo nazaj,
- za preprečevanje karpalnega sindroma ohranjajmo zapestja v nevtralnem položaju (pomagamo si lahko s preprosto masažo s palcem od dlani v smeri vseh prstov)
- in ker imamo bolj ali manj vsi otroke ali pa smo sami odvisniki od mobilnih aplikacij – poleg slabe držje, sedenja, se pojavljajo tudi poškodbe tetiv na palcih zaradi hitrega drsenja po tipkovnici, kar dokazano vodi v zgodnjo invalidnost.

Delavnic so se udeležile sodelavke različnih starosti, tudi mlajše, kar je pomembno, kajti kar se »Janezek nauči, to Janez zna«, znanje pa bodo lahko prenašale tudi na naslednje rodove. Nismo dobili vseh informacij, ki smo jih želeli, ker je bilo premalo časa. Zagotovo pa je bil storjen pomemben korak k ohranjanju zdravja na delovnem mestu, če bomo le redno in vztrajno vadili v službi in doma.

Nadgradnja in razvoj preventive – kaj prinaša?

Mirna Nemanič

Sekcija medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji je 16. junija organizirala strokovno srečanje »Nadgradnja in razvoj preventive«. K dobri udeležbi na srečanju je prispevala tudi lokacija seminarja, saj so nas že zjutraj pobožali sončni žarki, čez dan pa smo slišali šum morja. Srečanje je namreč potekalo na slovenski obali, v Strunjanu.

Skupinska fotografija udeležencev izobraževanja (Foto: Boštjan Viher)

Strokovno srečanje je bilo razdeljeno na tri sklope. Že v uvodnem predavanju nam je mag. Jožica Mesarič predstavila temo Izzivi, motivacija in zahtevnost svetovanja. Medicinske sestre se pri svojem delu v praksi srečujemo z izzivi svetovanja in ravno pri izvedbi svetovanja je pomembno vseživljenjsko izobraževanje ter dodatna znanja. Svetovanje je obojestranski proces, kjer sodelujeta oba, svetovalec in udeleženec. Svetovanje in delo v promociji zdravja je izziv, ki predvideva neprekinjeno izpopolnjevanje in spreminjanje.

Kolegici iz Zdravstveno-vzgojnega centra Velenje, Karmen Petek, mag. zdr. nege, in Dea Hudarín Kovačič, dipl. babica, sta predstavili preventivno dejavnost v Zdravstvenem domu Velenje – Vitalni, zadovoljni in sproščeni s programom Cindi Velenje.

Doc. dr. Andreja Kvas nas je nagovorila s temo Prepoznavanje zaznavnih stilov in učnih strategij udeležencev v procesu zdravstvene vzgoje. Predavateljica je poudarila, da tudi medicinske sestre, ki izvajajo promocijo zdravja in zdravstveno vzgojo, pri svojem delu upoštevajo model Vakog oz. različne stile zaznavanja. Raziskave kažejo (Rose & Goll, 1993), da 35 % ljudi pri učenju daje prednost vidnemu zaznavnemu kanalu, 25 % je slušnih učencev in 40 % ljudi si informacije najbolje zapomni preko gibalnih/kinestetičnih dejavnosti.

Prisluhnili smo tudi mag. Nataši Novina, ki je predstavila programe v Termah Krka za varovanje zdravja zaposlenih v podjetjih.

Zelo smo se razveselili telovadbe in vaj na plaži, ki jih je demonstriral Roman Šiler, dipl. fth.

Drugi sklop predavanj je začela viš. pred. Nataša Vidnar z zanimivo temo Medicinska sestra in mediji. Komuniciranje z mediji ne pomeni samo obveščanja novinarjev o našem delu. Mediji so namreč most do javnosti, ki jih želimo doseči (podoba ustanove v javnosti). Vsak nastop v medijih je dragocena priložnost za predstavitev zavoda, iz katerega prihajamo.

Najdaljšo predstavitev je imel bontonolog Saša Županek, ki je s predavanjem Javno nastopanje: Vsakdo se slej ali prej znajde v položaju govornika, ko ni vseeno, kako in o čem zastavi besedo, dobro nasmejaj udeležence srečanja. Na humorni način je predstavil situacijske pluse in minuse, ki se nam lahko zgodijo med javnim nastopanjem.

Sledil je še tretji sklop predavanj. Diplomirani medicinski sestri iz Zdravstvenega doma Sevnica Mojca Vidmar in Petra Starešinič sta predstavili, kako se vključuje Center za krepitev zdravja v lokalno okolje. Predavateljici sta povedali, da se je z vključevanjem CKZ ZD Sevnica v lokalno skupnost začel uresničevati cilj zmanjševanja neenakosti v zdravju.

Zanimiva je bila tudi predstavitev Darjana Spudiča, dipl. kin., in Tatjane Gregorič, dipl. m. s., ki sta predstavila primer dobre prakse – Vključevanje kineziologa v delovanje Zdravstvenovzgojnega centra v ZD Črnomelj.

Strokovno izobraževanje pa smo zaključili s predavanjem Sandre Gaber Flegar, mag. zdr. nege, in Mitja Dišiča, dipl. kin., ki sta v tandemu predstavila temo Skrb za zdravje v romski skupnosti – organizirana telesna vadba v romskem naselju Pušča.

Na koncu smo ugotovili, da smo bogatejši za delček v mozaiku znanj s področja promocije zdravja in zdravstvene vzgoje. Poslovlili smo se v upanju, da se srečamo na naslednjem izobraževanju Sekcije medicinskih sester v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji, ki ga načrtujemo novembra 2017. Seveda bo tudi to strokovno srečanje preventivno obarvano.

Uporabljen vir:

Rose, C. & Goll, L., 1993. *Umetnost učenja. Ljubljana: Tangram.*

Podelitev srebrnih znakov SDMSBZT Koper, svečanost ob mednarodnih dnevih babic in medicinskih sester ter volilni občni zbor

Boja Pahor

Maj, s soncem obsijan pomladni mesec, ki pred začetkom poletja privablja nasmeh na obraze nam dragih oseb, mnogim najlepši mesec v letu. V maju obeležujemo dan ljubezni, dan mladosti, dan prijateljstva, mednarodna dneva medicinskih sester in babic. Že sedmo leto zapored v maju podeljujemo srebrni znak SDMSBZT Koper za dosežke na področju zdravstvene in babiške nege članom društva. Prav tako smo po štirih letih ponovno podelili naziv častni član društva.

Letošnja svečanost ob mednarodnem dnevu medicinskih sester in podelitev srebrnih znakov društva za leto 2017 je potekala 11. maja v Portorožu. Na slavnostni prireditvi in podelitvi priznanj nas je s svojo prisotnostjo razveselil predsednik ORSD in član UO Zbornice – Zveze Janez Kramar, ki je pozdravil prisotne in čestital dobitnikom priznanj.

Ker je v maju potekel štiriletni mandat članom UO in komisij našega društva, smo združili prijetno s koristnim in 11. maja izpeljali volilni občni zbor. Na letošnji svečanosti se je zbralo veliko članov društva. Od 911 članov in članic nas je bilo na svečanosti in na volitvah 96. Volilni občni zbor smo izpeljali v odmoru med dvema dogodkoma – podelitvijo srebrnih znakov in občnim zborom. Ko so članice volilne komisije šteje glasove, smo drugi uživali v skeču Valentine Šukljan in Nataše Kobal, članic Kulturnega društva Domovina Osp in Kulturnega društva 5. kader Ankaran.

Po zaključku skeča se nam je pridružila predsednica volilne komisije Marina Čok ter razglasila rezultate volitev. Za predsednico društva je bila znova izvoljena Doroteja Dobrinja, za podpredsednico društva pa Maja Praček. Ostali rezultati volitev so objavljeni na spletni strani našega društva.

Letošnji dobitniki najvišjega priznanja društva so: Bojana Baričič iz Splošne bolnišnice Izola, Marjan Kapel iz ZD Koper, Sofija Lutman iz Splošne bolnišnice Izola, Klavdija Viler iz ZD Izola in Simon Veladžič iz Ortopedske bolnišnice Valdoltra. Za častno članico društva je bila imenovana Ivica Smajla, dr. med., spec. pediater, predstojnica Oddelka za pediatrijo Splošne bolnišnice Izola.

Ivica Smajla, dr. med., spec. pediatrije, častna članica društva

Bojana Baričič

je leta 1986 končala Srednjo zdravstveno šolo Piran in si pridobila naziv zdravstveni tehnik. Istega leta se je zaposlila v Splošni bolnišnici Izola na otroškem kirurškem oddelku. Na Tatrah je leta 1989 sodelovala kot medicinska sestra pri usposabljanju mladostnikov, ki niso redno hodili v srednjo šolo in niso bili deležni učenja obrambe in zaščite. Aprila 1990 je na pobudo izolskega Rdečega križa opravila tečaj za predavateljico prve pomoči. Leta 1994 je nadomeščala porodniški dopust kolegice, ki je delala v endoskopskem kabinetu in se takrat prvič srečala z endoskopskimi preiskavami. Ob ustanovitvi Sindikata delavcev v zdravstveni negi v zavodu je postala prva predsednica sindikalne enote, njen mandat je trajal štiri leta. Leta 1996 se je vrnila na kirurški oddelek, tokrat je delo opravljala najprej na travmatološkem oddelku, kasneje pa na abdominalnem oddelku.

V endoskopskem kabinetu je začela delati leta 2003, kjer je zaposlena še danes. Zaradi specifičnosti in zahtevnosti dela je konec leta 2004 opravila endoskopsko izobraževanje v Ljubljani. Od leta 2006 je članica upravnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endoskopiji.

Zaradi potrebe po dodatnem izobraževanju in vse večjega napredka pri endoskopskih preiskavah se je odločila, da se vpiše na dodiplomski študij, ki ga je uspešno zaključila 2012 in si pridobila strokovni naziv diplomirana medicinska sestra.

Udeležuje se različnih predavanj, ki jih organizira Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper. Sodelovala je tudi v pevskem zboru Sonček.

V okviru Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endoskopiji in gastroenterologiji se je udeležila dveh kongresov ESGENA v Berlinu in Barceloni. Večkrat je aktivno sodelovala na strokovnih izpopolnjevanjih oz. seminarjih, ki jih je organizira strokovna sekcija. Aktivno je sodelovala pri izpeljavi delavnice PEG (pravilno negovanje, rokovanje s hranilno gastrostomo). Aktivno je sodelovala na strokovnem srečanju v organizaciji SDMSBZT Koper v Ortopedski bolnišnici Valdoltra, s predavanjem o PEG-u.

Leta 2013 se je udeležila izobraževalnega programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija in opravila tečaj Temeljni postopki oživljanja in defibrilacije po smernicah AHA. Od leta 2009 sodeluje v izvajanju preventivnega programa Svit.

Bojana je članica Zbornice – Zveze od leta 1993. Od leta 2006 je aktivna članica UO društva.

Predlagatelj: Članice UO SDMSBZT Koper Svojo podporo k predlogu je pisno podala tudi Sekcija MS in ZT v endoskopiji in gastroenterologiji. Zapisali so:

Bojana Baričič aktivno sodeluje pri razvoju zdravstvene nege na področju endoskopske dejavnosti že vrsto let. Kot članica izvršnega odbora sekcije pripomore k vodenju naše sekcije, se aktivno vključuje pri pripravi strokovnih izobraževanj in izdelavi nacionalnih protokolov. Vedno je pripravljena sodelovati pri pripravi in izvedbi letnih srečanj, tako pri strokovnem, kot tudi pri organizacijskem delu. Pri svojem delu je kritična in natančna. S svojim zgledom spodbuja sodelavce k pridobivanju novih znanj in aktivnemu sodelovanju. Odlikuje jo pošten in neposreden odnos do sodelavcev in čuteč

ter profesionalen odnos do pacientov. S svojim delom omogoča dobro sodelovanje in pretok pomembnih informacij v svoji regiji, kar je pomembno za enotno delovanje stroke.

Marjan Kapel

se je rodil v Brežicah, odraščal in z družino živel v Luciji, kjer je končal osnovno šolo. Srednjo zdravstveno šolo je zaključil v Piranu 1997. leta. Pripravnništvo je opravljal v SB Izoli. Po zaključenem pripravništvu se je zaposlil v SB Izola na kirurškem oddelku, kjer je delal do leta 1999. Želja po novih izzivih ga je pripeljala v takrat novoustanovljeno Prehospitalno enoto v ZD Koper, kjer je ostal do leta 2005. V času od 1999 do 2005 je voluntiral v SB Izola na oddelku za anestezijsko in reanimacijsko. Leta 2005 se mu je ponudila priložnost za redno zaposlitev v SB Izola na oddelku za anestezijsko in reanimacijsko in Marjan je delo sprejel. Tu je ostal do leta 2007. Od leta 2007 se je znova zaposlil v ZD Koper – prehospitalna enota, kjer dela še danes. Želja po novem znanju je Marjana vodila skozi celotno poklicno pot. Tako je voluntiral v SB Izola, sodeloval in delal je v helikopterski nujni pomoči od leta 2003 do 2005. Od leta 2007 sodeluje z asist. mag. Markom Bitencem, dr. med., pri anestezijskih. Od leta 2009 pri anestezijskih sodeluje tudi v Centru Medicor.

Aktivne udeležbe na strokovnih srečanjih: 2001 – Politravma v predbolnišničnem okolju, Debeli rtič (organizacijski odbor); 2004 – Teoretično in praktično usposabljanje iz temeljnih postopkov oživljanja, za medicinske sestre in zdravstvene tehnike ZD Koper; 2006 – Usposobljenost reševalcev, ključ do življenja – evropski projekt (programski in organizacijski odbor); 2008 – predstavitev delovanja perfuzorja – za medicinske sestre, ZT in zdravnike ZD Koper; 2008 – predstavitev delovanja respiratorja, s poudarkom na kapnometriji – za medicinske sestre, ZT in zdravnike ZD Koper.

Marjan je sodelavec, ki si ga vsakdo želi v svoji sredini. Je pozitivna oseba, nasmejan in vedno pripravljen pomagati in deliti svoje znanje z drugimi. V svoji dolgoletni profesionalni karieri se je izkazal s predanim odnosom do dela in sodelavcev. Je dolgoletni član Zbornice – Zveze in član Sekcije reševalcev v zdravstvu. Pri svojem delu je usmerjen k pozitivnim vrednotam in spoštovanju stroke ter vpeljevanju izboljšav. Ob rednem delu se nenehno izobražuje in posodablja svoje znanje. Kot sodelavec, mentor in vzoren sodelavec si zasluži posebno priznanje, zato ga predlagamo za priznanje srebrni znak SDMSBZT Koper za leto 2017.

Predlagatelj: strokovni kolegij ZD Koper

Sofija Lutman

se je rodila v Somboru v Vojvodini. Ko je bila stara 9 mesecev, je prišla z družino v Slovenijo, v Izolo. Tu je preživela svoje otroštvo in končala osnovno šolo. Po osnovni šoli se je vpisala na Srednjo zdravstveno šolo Piran. Nato se je leta 1992 zaposlila kot pripravnica v SB Izola. Čeprav je bila njena želja delati na kirurškem oddelku, je z delom pričela na nevrologiji, ker na kirurškem oddelku ni bilo prostega delovnega mesta. Po opravljenem pripravništvu je začela delati na nefrološko-diabetičnem oddelku. Delo je bilo razgibano, saj so tam bili bolniki z različnimi boleznimi. Izobraževala se je na področju sladkorne bolezni, ker so imeli veliko pacientov, ki jih je bilo treba naučiti aplicirati insulin, o prehrani in skrbi za svoja stopala. Na drugi strani so bili bolniki s težavami ledvic in pripravo na dializo, zato se je izobraževala tudi na tem področju. Dolga leta je bila mentorica pripravnikom v zdravstveni negi. Od njih je vedno pričakovala, da so dosledni, zavzeti pri delu, marljivi in da natančno in strokovno opravljajo svoje delo.

Ponosna je na svoj poklic, vedno pozitivna, prijazna do pacientov in njihovih svojcev. Zaveda se, da je treba spoštovati in razvijati humane vrednote poklica medicinske sestre. Leta 2008 je začela z delom v Internistični urgentni in specialistični ambulanti. Tako se je začelo zanjo novo poglavje, povsem drugačen potek dela, vključitev v nov tim. Sofija je človek, ki se hitro prilagaja tako na delo kot na sodelavce. Vključila se je v izobraževanje, tokrat njej še neznanemu področju urgence, hematologije in revmatologije, saj iz tega področja ni imela izkušenj. Ambulantno delo zahteva polivalentno znanje, ki ga Sofija zna prenesti z zdravstveno-vzgojnim delom na paciente. Od leta 2015 vodi naročanje pacientov na koronarografijo.

Do svojega dela je vselej pozitivna in profesionalna, izžareva neizmerno toplino in optimizem, je potrpežljiva in dovzetna za nove izzive. S humanim pristopom do pacientov in njihovih svojcev je vedno vzgled vsem svojim sodelavcem. Na koncu so zapisali še: »Zelo smo ponosni, da imamo v svojem timu našo Sofijo.«
Predlagatelj: Hermina Kastelic, glavna medicinska sestra internega oddelka SB Izola

Klavdija Viler

se je rodila v Kopru, osnovno šolo je obiskovala v Izoli, srednjo zdravstveno šolo v Piranu. Uspešno je zaključila višjo zdravstveno šolo v Ljubljani in nato še 3. letnik visoke zdravstvene šole v Izoli. Z željo po dodatnih znanjih se je Klavdija vpisala na Fakulteto za vede o zdravju ter zaključila magistrski študij dietetike.

Svojo poklicno pot je začela daljnega leta 1982 v stari bolnišnici v Izoli in se še istega leta selila v novo bolnišnico na hribu – SB Izola. Prve delovne izkušnje je pridobila v operacijskem bloku na delovnem mestu instrumentarke. Na svoji profesionalni poti je pridobivala dragocene izkušnje, ki so jo leta 2005 popeljale v ZD Izola na delovno mesto patronažne medicinske sestre. Sprejela je izziv in postala vodja patronažne službe ter nege na domu.

S svojimi bogatimi in dolgoletnimi izkušnjami v svoje delo vnaša vsa novo pridobljena znanja ter izboljšuje organizacijo dela v timu. Klavdija je inovativna, kritično razmišlja, gradi dobre medsebojne odnose in je vedno pripravljena izboljševati prakso zdravstvene nege z novimi pristopi. Pri svojem delu se zaveda pomembnosti povezav z drugimi službami in v širši lokalni skupnosti. Vsestransko je zagovornica bolnikovih pravic in dostojanstva. Svoje znanje

in dolgoletne izkušnje kot mentorica zdaj prenaša na študente Fakultete za vede o zdravju ter jih z veseljem deli tudi s sodelavci. Klavdija Viler je medicinska sestra, ki je do pacientov razvila veliko mero empatije, varne čustvene razdalje in potrpežljivosti. K pacientom pristopa individualno in z razumevanjem za njihovo stisko. S svojim strokovnim pristopom, toplim človeškim odnosom in zavzetostjo je dala poklicu pravo podobo.

Predlagatelj: sodelavci zdravstvene in babiške nege ZD Izola

Simon Veladžić

je v Ortopedski bolnišnici Valdoltra zaposlen od leta 1999. Že v času pripravništva je izkazoval posebne vrline in spretnosti, s katerimi je pritegnil sodelavce in vodje, da so ga spodbujali k nadaljnjemu izobraževanju. Svojo poklicno pot je začel na bolniškem oddelku, jo nadaljeval na oddelku pooperativne zdravstvene nege in od leta 2013 na področju anestezije, kjer od istega leta opravlja dela in naloge vodje.

Spodbude sodelavcev in lastna želja po znanju so ga privedle do odločitve, da je študij nadaljeval na Fakulteti za vede o zdravju Izola, kjer je leta 2013 diplomiral z odliko in priznanjem za najboljše diplomsko delo v študijskem letu. Raziskava diplomskega dela na temo hipotermija pri ortopedskih operacijah je bila osnova za nadgradnjo raziskave in predstavitev izsledkov

tako v Sloveniji kot na mednarodnem srečanju ortopedov EFORT.

Pri delu izkazuje izjemen čut za red, premore veliko znanja, je izjemno natančen in dosleden, kar ga uvršča med zanesljive in izjemne sodelavce. Svoje znanje je koristno uporabil pri pripravi internih dokumentov, kot so organizacijska navodila in standardi, vezani na področje anestezije, izjemno vlogo pa je odigral pri ustanavljanju krvne banke v bolnišnici, kjer je tako samostojno kot v timu aktivno pripravljaj najrazličnejša gradiva, ki so pripomogla k vzpostavitvi ustreznega sistema kakovosti in varnosti na tem področju.

Simon je med sodelavci cenjen kot vesten, zanesljiv in natančen ter kot sodelavec, ki s svojim znanjem vedno prispeva k napredku in izboljšavam. Njegovo znanje uporabljamo na ravni celotne bolnišnice. Je kolegialen in usmerjen k pozitivni komunikaciji. Pri delu je s svojim znanjem in ravnanjem podpora tako zaposlenim v zdravstveni negi kakor tudi zdravnikom in drugim sodelavcem. Zaradi vsega naštetega menimo, da je Simon kljub svoji izjemni skromnosti primeren kandidat za podelitev priznanja srebrni znak.

Predlagatelj: mag. Mira Šavara, kolegij ZN Ortopedske bolnišnice Valdoltra in tim medicinskih sester v anesteziji

(Od leve proti desni): Doroteja Dobrinja, predsednica društva, dobitniki srebrnih znakov za leto 2017: Simon Veladžić, Klavdija Viler, Sofija Lutman, Bojana Baričič in Marjan Kapel

Spomladanski izlet SDMSBZT Koper v Črno goro

Elvira Blašković

V SDMSBZT Koper smo se odločili, da letos za svoje člane organiziramo štiridnevni izlet v Črno goro. 24. maja smo se v večernih urah podali na pot.

Nočna vožnja po avtocesti skozi Liko in Dalmacijo ni bila preveč naporna, saj v dobri družbi čas mineva hitreje. V jutranjih urah smo prečkali dolino Neretve in pot nadaljevali skozi Neum in mimo Dubrovnika v Črno goro. Z avtobusom smo se zapeljali na trajekt ter si tako skrajšali pot in prišli v Tivat, nato v Kotor in nadaljevali pot do Budve. Četrtkovo jutro v Budvi ni bilo nič kaj prijazno, deževalo je, pihala je burja. No, mi Primorci smo burje vajeni, tako da smo se po namestitvi v hotelu odpravili na sprehod po starem delu mesta. Budva je najbolj obiskano turistično mesto v Črnogorskem primorju. Po II. svetovni vojni se je staro mesto vedno bolj širilo z graditvijo številnih hotelov, apartmajev in poletnih hišic. Staro mesto Budva je ostalo nedotaknjeno in je kot tako paša za oči in atrakcija za turiste.

Naslednji dan smo imeli celodnevni izlet (montenegro-tura). Vozili smo se po eni od najlepših panoramskih gorskih cest nad zalivom Boka Kotorska do Cetinja. Mesto je nekdanji sedež črnogorskih vladarjev, danes pa muzejsko mesto. Po kratkem sprehodu po mestu in kavici smo se naprej peljali do nacionalnega parka Lovčen in si ogledali Njegošev mavzolej.

Njegošev mavzolej se razprostira po celotnem območju Jezerskega vrha. Do njega vodi 461 stopnic, ki vodijo skozi tunel in pripeljejo do predverja mavzoleja. Stopnice so bile za nekatere velik izziv, ampak s skupnimi močmi smo jih vsi premagali in prispeli do mavzoleja. Z razgledne ploščadi se razprostira čudovit razgled na okolico.

Zadovoljni prispeli na sam vrh Lovčena

Na poti proti Kotorju smo se ustavili v vasici Bukovica, kjer smo pokušali Njogošev sir, pršut in vino. Vožnja do Kotorja po stari cesti je bila nepozabno in adrenalinsko doživetje. Razgled na dolino in zaliv je nekaj, kar ostane za vedno. Lepote kraja in okolice je težko opisati, to moraš preprosto doživeti..

V Kotorju nas je čakal lokalni vodnik in nam razkazal stari del mesta. S svojimi šalami na račun Črnogorcev nam je polepšal dan in v sproščenem vzdušju smo nadaljevali ogled Kotorja – stari del mesta je obdan z mestnim obzidjem in je pod zaščito UNESCO. Po celodnevem potepanju v prelepem petkovem popoldnevu smo se vrnili v Budvo.

Sobotni dan je bil namenjen ogledu Podgorice in največjega vinorodnega območja v Šipčanicu ter obisku vinske kleti Plantaže. Tam gojijo avtohtono trto krastač, ki raste samo na tem območju.

Popoldanski izlet z ladjico po Skadrskem jezeru je bil res nekaj posebnega. Skadrsko jezero je največje jezero na Balkanskem polotoku. Leži na meji med Črno goro in Albanijo. Jezero je nacionalni park in je največji ptičji rezervat na kontinentu.

In prišla je nedelja, dan, ko se je bilo treba odpraviti proti domu. Na poti smo si ogledali še soline Ston.

Pravijo, da vse, kar je lepo, hitro mine, ampak lepi spomini ostanejo. Tokratno druženje s kolegicami je bilo izjemno. Bilo je veliko smeha, dobre volje in pozitivnega vzdušja. Po vsakodnevnih obremenitvah na delovnem mestu je tak izlet balzam za dušo in telo. Še bomo potovali skupaj, to smo si obljubili, ko smo se na Kozini in v Kopru poslavljali od kolegic in odšli vsak proti svojemu domu.

Udeleženci izleta pred vinsko kletjo Plantaže

Slavnostna podelitev srebrnih znakov DMSBZT Ptuj – Ormož

Suzana Komperšak, Tanja Ribič Vidovič

V DMSBZT Ptuj – Ormož smo 26. maja obeležili mednarodna dneva babic in medicinskih sester, ko smo v Grajski pristavi Ormož slavnostno podelili srebrne znake našega društva.

Rabin Kuhner je zapisala: »Kadar storiš dobro delo, te preplavi čudovit občutek. Kakor da bi se nekaj v tvojem telesu odzvalo in reklo, da, tako bi se moral počutiti.«

Maj je mesec pomladi, ko se je narava prebudila v vsej lepoti; 1. maj predstavlja dan solidarnosti za vse delavce in tega se iz leta v leto vedno močnejše zavedamo tudi medicinske sestre, ko se v svojih delovnih okoljih vsakodnevno srečujemo z obremenitvami, s stiskami, pritiski ...

In prav zaradi današnjih časov moramo biti, spoštovane kolegice, toliko bolj povezane in složne ter ponosne na svoj praznik.

V društvu smo ponosni, da so med nami kolegice, ki v svojih delovnih okoljih izstopajo, ki nesebično dan za dnem, iz izmene v izmeno skrbijo za bolnike in jim lahko ob našem skupnem prazniku iz srca čestitamo.

Zaradi odsotnosti predsednice Tanje Ribič Vidovič je navzoče nagovorila podpredsednica Nevenka Rosič, ki je poudarila, da smo medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki v prvih vrstah zdravstvenega sistema, žal pa je naše delo večkrat prezrto in premalo cenjeno. S svojim delom pomembno prispevamo k izboljšanju zdravja in preprečevanju bolezni. Poslabšanje razmer v zdravstvu občutijo tako pacienti kot izvajalci zdravstvene nege. Po izsledkih smo zaposleni v zdravstveni negi najbolj obremenjeni v zdravstvu, kar se kaže z visoko stopnjo stresa in obolevnosti.

Srebrni znak za življenjsko delo je prejela Irena Klasinc.

Irena Klasinc je srednja medicinska sestra. Njena prva zaposlitev je bila v ZD Ptuj, v Šolskem dispanzerju. Opravljala je dela v kurativi in preventivi. Od leta 1999 dalje je bila zaposlena v Ambulanti družinske in šolske medicine dr. Andolšek Tominc, kjer je nadaljevala svoje poslanstvo otroške medicinske sestre in skrbela za organizacijo dela v ambulanti, vse do svoje upokojitve, 1. oktobra 2016. V DMSBZT Ptuj – Ormož je vključena vse od leta 1976, zadnjih dvajset let pa aktivno deluje v predsedstvu društva. Ireno Klasinc bi opisali kot izredno odgovorno in čutno osebo. Odlikujejo jo strokovnost, zanesljivost, predvsem pa predanost delu medicinske sestre. Delo z otroki opravlja zavzeto, še vedno, čeprav v pokoju, pomaga v ambulanti, ko jo potrebujejo. Tudi v DMSBZT Ptuj – Ormož si ne znamo predstavljati dela brez nje. Je nepogrešljiva. Vedno je pripravljena pomagati in svetovati. Svoje znanje z veseljem prenaša na mlajše sodelavce. Irena Klasinc je medicinska sestra v pravem pomenu besede, srčna in humana. Je medicinska sestra s širokim znanjem in izkušnjami. Vse zastavljene naloge opravlja resno, strokovno in korektno. Je vzorna medicinska sestra, ki je profesionalna, predvsem pa pozitivna in predana bolnikom. Med njenimi osebnimi lastnostmi izstopa izjemen občutek za človeka, še zlasti za otroke. Izžareva toplino, prijaznost, pravičnost, pozitivno energijo z veliko empatije in srčnosti. Ponosni smo, da smo jo lahko spremljali na njeni bogati poklicni

poti. Čeprav je že v zasluženem pokoju, je polna novih idej, pozitivne energije in dobre volje.

Srebrni znak DMSBZT Ptuj – Ormož so prejele:

Sabina Bricelj Čelan se je leta 2003 kot diplomirana medicinska sestra zaposlila v Splošni bolnišnici dr. Jožeta Potrča Ptuj. Leta 2012 je uspešno končala študij na Fakulteti za organizacijske vede in se zaposlila na delovnem mestu pomočnice direktorja za zdravstveno nego.

Aktivno sodeluje kot koordinatorica v učnem zavodu, je habilitirana predavateljica in nosilka predmeta Zdravstvena nega v intenzivni terapiji na Evropskem centru Maribor. Konstantno se izobražuje in skrbi za zagotavljanje izvajanja kakovostne in varne zdravstvene obravnave v skladu s sodobnimi strokovnimi smernicami in razvojem stroke v celotni bolnišnici. Sabina Bricelj Čelan odlikujejo profesionalnost, človekoljubnost, humanost, korekten odnos do pacientov in sodelavcev. Zastavljene naloge opravlja z vso resnostjo in z veliko odgovornostjo. Njeno delo je pomemben prispevek v zdravstveni obravnavi pacientov v slovenskem prostoru.

Je spoštljiva, dosledna, zna poslušati. Zanesljivost in natančnost so njene vrline, s svojo srčnostjo in preprostostjo zmeraj znova preseneti vse nas, ki delamo z njo.

Dragica Golob je na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani diplomirala leta 1987, naziv diplomirana medicinska sestra pa je pridobila leta 2002 na Visoki zdravstveni šoli v Mariboru. Leta 1987 se je zaposlila v Splošni bolnišnici Ptuj na Internem oddelku, kjer je opravljala delo odgovorne medicinske sestre. Svojo poklicno pot je nadaljevala v Zavodu Dornava. Leta 1997 pa se je zaposlila v Domu upokojencev Ptuj, kjer opravlja delo odgovorne medicinske sestre – vodje tima, trenutno v Enoti Kidričevo. Od leta 2010 do 2015 je bila vodja dislocirane enote Doma upokojencev Ptuj Muretinci, kasneje pa krajši čas tudi vodja dislocirane enote Juršinci.

Dragica Golob se že leta aktivno vključuje v delo društva in je članica predsedstva. S svojim znanjem in bogatimi izkušnjami pomembno prispeva h kakovosti storitev na področju institucionalnega varstva. Odlikujejo jo strokovnost, zanesljivost, predvsem pa predanost delu medicinske sestre in zavzetost za dobro oskrbo pacienta.

Marjana Vogrinec se je leta 1978 zaposlila v Psihiatrični bolnišnici Ormož kot srednja medicinska sestra. Svoje delo ves čas opravlja marljivo, vestno in odgovorno, najprej je bila zaposlena na enoti ženskega oddelka, pozneje na psihogeriatričnem oddelku. Je srčna medicinska sestra, na katero se lahko zanesesh. Stoji za svojimi dejanji in besedami. Je prisrčna, sodelavce zna nasmejati, navdušiti in tudi poučiti, kadar je treba. Marsikatero medicinsko sestro je s svojimi bogatimi izkušnjami vodila skozi prva leta dela na psihiatriji, spregovorila z njo o tabujih in stereotipih ter jo poučila o strokovnem pristopu do bolnikov z duševno motnjo.

Odlikuje jo pošten in neposreden odnos s sodelavci. S svojimi vrlinami in delom je veliko prispevala k boljši kakovosti na oddelku. Odlikujejo jo vrednote, ki jo bodo za vedno, kljub upokojitvi, ohranile v lepem spominu.

Helena Pikel je medicinska sestra, pisana z veliko začetnico. Svojo profesionalno pot je začela kot višja medicinska sestra leta 1995 na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Ptuj, od leta 2002 pa je zaposlena v Centru starejših občanov Ormož kot vodja tima.

Delo medicinske sestre v socialno-varstvenem zavodu zahteva številna dodatna znanja komunikacije in preprečevanja socialne izključenosti starostnika. Tega se Helena zaveda in je uspešno zaključila izobraževanje za samopomoč po programu Zveze društev za socialno gerontologijo Slovenije. Je koordinatorica mreže skupin za samopomoč v Centru za starejše občane Ormož in predavateljica na intervizijskih srečanjih voditeljev. Z veliko vztrajnostjo ji je uspelo vzpostaviti skupino tudi v lokalnem okolju.

S svojim bogatim znanjem zna svojcem, stanovalcem in sodelavcem svetovati, kako premagati strah pred boleznijo in staranjem. Njen stik z ljudmi je spoštljiv, sočuten. Odlikuje jo izreden čut za pomoč bolnim in oslabeлим.

Je vzorna medicinska sestra, je profesionalna, predvsem pa pozitivna in predana bolnikom. Izžareva toplino, prijaznost, pravičnost, pozitivno energijo z veliko empatije in srčnosti.

Priznanja DMSBZT Ptuj – Ormož so prejeli:

Liljana Grof, Psihiatrična bolnišnica Ormož; Helena Seidl Stefanović, Zdravstveni dom Ptuj; Brigita Jureš, Zdravstveni dom Ptuj; zobozdravstvena enota Zdravstvenega doma Ormož.

Svečana podelitev srebrnih znakov je potekala v sproščujočem vzdušju. Vsi, ki smo se zbrali v Ormožu, smo ponosni na svoje kolegice in smo jim iz srca tudi povedali, da jih spoštujemo in cenimo, da so zaradi njih naša delovna okolja bolj prijetna, bolj človeška!

Samuel Rogers je zapisala, da je glasba univerzalni jezik in res jezik glasbe razumemo vsi. Podelitev srebrnih znakov sta z glasbo čudovito polepšali Monika Ratek s flavto in Klara Rapoša na klavirju.

Da pa je imelo naše druženje hudomušen pridih, sta poskrbela Tonček Žumbar in Danica Cvetko iz KD Velika Nedelja z odlomkom iz komedije Srečen zakon. Ob tej igri smo vsi pokazali, da se znamo še smejeti na svoj račun in se od srca nasmejati.

Vsem prejemnicam srebrnih znakov in priznanj iskrene čestitke.

Slavnostna podelitev srebrnih znakov (od leve proti desni): Nevenka Rosić, podpredsednica, Helena Pikel, Marjana Vogrinec, Sabina Bricelj Čelan, Dragica Golob, Irena Klasinc, Brigita Mlinarič, predsednica komisije za priznanja, Suzana Komperšak, moderatorka (Foto: Langerholc)

Planinski pohod na Menino planino

Suzana Komperšak

Člani in članice DMSBZT Ptuj – Ormož smo se s svojimi otroki 3. junija odpravili na naš že tradicionalni planinski izlet na Menino planino.

Po Pohorju in Golteh, oba pohoda sta bila nadvse uspešna, smo se letos odločili, da nas bo korak vodil po Menini planini. Menina planina je prostrana gozdnata kraška planota na nadmorski višini 1200 do 1500 metrov v Kamniško-Savinjskih Alpah. Poteka v smeri vhod–zahod v dolžini 20 km, v smeri sever–jug pa se razširi le 10 km. Planina je dobila ime po menihih iz gornjegrajskega benediktinskega samostana. Menino pokrivajo obsežni pašniki, pokrajina je razjedena z vrtačami in brezni. Jezero Biba in brezno Jespa sta zavarovana kot naravna spomenika.

Polni novih pričakovanj in spoznavanja naravnih lepot se nas je velika skupina hribovskih navdušencev od kmetije Semprimožnik preko Klanca podala na Menino planino. Pot poteka skozi gozd in je ravno dovolj strma, da smo se

preznojili in smo si v Domu na Menini planini zaslužili pravo planinsko malico. Na planini smo uživali v razgledih in kar mirno in brez slabe vesti smo se posedli, nekateri celo polegli v travo in uživali v naravi. Osvojili smo tudi najvišji vrh Vivodnik na 1508 m.

Na teh naših pohodih naravo zajemamo s polnimi pljuči, bolj smo odprti za rastline, živali, okoliške vrhove in seveda drug za drugega. Druženja so potrebna, radi se potepamo naokoli, veselimo se ponovnih srečanj s svojimi kolegicami iz drugih zavodov in tudi slabo vreme in dež, ki nas je pregнал s planine, nam ni skalil dobre volje.

Preživeli smo dan v prijetni družbi, v naravi in nabrali smo si veliko energije za naslednje dni. Smeh, ki nas je spremljal ves dan, se nam še zmeraj prikrađa na usta in gasilska fotografija ostaja lep spomin.

Udeleženci planinskega izleta na Menino planino (Foto: Suzana Komperšak)

Utrinki delovanja Strokovnega DMSBZT Pomurja v prvem polletju 2017

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja

Dragica Jošar

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja deluje že 57 let. Z novim letom je delovanje društva v vlogi predsednice sprejela Dragica Jošar. Delovanja društva je usmerjeno v strokovno izobraževanje. Poleg strokovnega izobraževanja nudimo tudi kulturne in športne aktivnosti, ki vplivajo na zadovoljstvo izvajalcev ZNO kot tudi vseh, ki so vključeni v obravnavo.

V okviru DMSBZT Pomurja delujeta tudi vokalna skupina Žarek in ljubiteljska gledališka skupina, ki skrbita za razvedrilo članov društva kot tudi članov drugih stanovskih društev. Člani društva delujejo tudi na drugih področjih, kot so Rdeči križ, Karitas, Društvo za boj proti raku, v lokalnih skupnostih, kjer spodbujamo preventivo in zdrav način življenja ter v skupinah za samopomoč.

Načrt dela, ki smo si ga zastavili že lani, vestno izvajamo. Strokovne vsebine posameznih

srečanj, ki običajno potekajo v popoldanskem času, izbiramo različno po zavodih, v katerih zaposleni v zdravstveni negi živimo in delamo (kirurški oddelek SB MS in posebni socialno-varstveni zavod Dom Lukavci). Medicinske sestre so kot predavateljice same predstavile zavode in primere dobre prakse v zdravstveni negi. K sodelovanju smo povabili tudi sodelavce v multidisciplinarnem timu, da so nam predavane vsebine predstavili s svojega zornega kota. Organizirali smo tudi predavanja za osebno rast s priznanimi strokovnjaki z različnih področij.

Srečanje članov DMSBZT Pomurja v Lendavi, razgledni stolp Vinarium

Vokalna skupina Žarek

Izvedli smo tudi strokovno srečanje Poklicna etika in zakonodaja v zdravstvu (modul licence). Kot poslanci smo se udeležili Skupščine Zbornice – Zveze. 7. aprila, ob mednarodnem dnevu zdravja, smo v sodelovanju z Zbornico – Zvezo, Sekcijo MS in ZT v psihiatriji, Sekcijo babic in NIJZ v sklopu Sejma sodobne medicine v Gornji Radgoni organizirali celodnevni seminar z naslovom Medicinske sestre in babice v skrbi za duševno zdravje. Prav tako smo se odzvali vabilu Nacionalnega inštituta za javno zdravje, ki je 7. aprila na Trgu kulture v Murski Soboti organiziral shod za meščane z zdravstveno-

vzgojnimi aktivnostmi. Naše članice in člani so merili krvni tlak in krvni sladkor, prikazali TPO z AED ter svetovali.

Udeležili smo se tudi svečane slovesnosti ob 12. maju v Ljubljani. Na lokalni ravni smo imeli srečanje s kulturnim programom v Lendavi na razglednem stolpu Vinarium. V sodelovanju s Splošno bolnišnico Murska Sobota smo izvedli tudi celodnevno strokovno srečanje Okužbe, povezane z zdravstvom v Pomurju – dediščina preteklosti in izzivi prihodnosti. Izvedli smo tudi strokovno ekskurzijo v Šmarješke Toplice, kjer so nas kolegice tople sprejele in nam predstavile svoje delo v zdravstveni negi. Skupaj se trudimo uspešno nadaljevati po začrtani poti, umetnosti druženja in življenja, ki nas preko sodelovanja, povezovanja in sprejemanja sprememb vodi v strokovni razvoj in kakovostno ter varno zdravstveno nego, namenjeno sočloveku.

Udeleženci strokovne ekskurzije v Šmarjeških Toplicah

Medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki društva severnoprimske regije se povezujemo na različnih področjih zdravstvene in babiške nege

Monika Kalin Vodopivec, Metka Špacapan, Rada Skočir

Kako smo se v zdravstveni in babiški negi povezovali prvo polovico leta 2017?

Izobraževanje v januarju

Januarja smo v Zdravstvenem domu Nova Gorica skupaj s Sekcijo reševalcev v zdravstvu organizirali izobraževanje o temeljnih postopkih oživljanja z uporabo AED, ki je del obveznih vsebin pri pridobivanju licenčnih točk za ohranjanje licence. Večina udeležencev je bila iz novogoriške regije. Teoretični del smo povezovali s praktičnimi vsebinami. V manjših skupinah smo imeli pod budnim očesom inštruktorjev vsi udeleženci možnost praktične izvedbe različnih postopkov. Praktični primeri so bili predstavljeni na način, da so udeležencem omogočili razmišljanje in ustrezno odločanje glede postopanja pri različnih situacijah in po različnih scenarijih v praksi.

Predavatelji Tanja Doljak Milost, Ivan Pelicon ter Aleš Doljak so tudi člani DMSBZT Nova Gorica in so del reševalne ekipe Zdravstvenega doma Nova Gorica. Bili so profesionalni do udeležencev in dobro organizirani ves čas izobraževanja tako pri teoretičnih in praktičnih razlagah kot tudi pri pisnem in individualnem praktičnem preverjanju znanja. Udeleženci so bili z organizacijo izobraževanja zelo zadovoljni.

Pohod na Slivnico v aprilu

Na velikonočni ponedeljek se nas je zbralo osemtrideset udeležencev vseh starosti z namenom pohoda na Slivnico. Dan je bil sončen in ravno prav topel za hojo v hrib. Kot vedno nasmejani in polni dobre volje s pijačo in jedačo v nahrbtniku, da se med potjo okrepcamo, smo se v ravno prav hitrem tempu podali na

pot izpred občinske stavbe v Cerknici. Pot nas je vodila med smrekovimi gozdovi čez pašnike in med prebujajočim pomladnim cvetjem proti vrhu Velike Slivnice. Višje, kot smo se vzpenjali, lepši je bil pogled na Javornike in Cerkniško polje z jezerom z le tu in tam malo zaplato vode.

Pohod na Slivnico (Foto: Slavica Babič)

Med potjo smo pogledovali na vse smeri, da bi opazili dviganje megle, saj bi se nam le tako razkrila lokacija znamenite Coprniške jame. To je opisal že Valvasor. Iz nje naj bi se dvigal topel vlažen zrak, ki se kondenzira v meglo, kar je pripomoglo k nastanku pripovedk o domovanju coprnic na Slivnici, ki naj bi z uroki oteževale življenje okoliškemu prebivalstvu. Po okrepcilu in počitku pri koči smo se povzpeli na vrh, ki doseže 1114 m višine. V dolino smo sestopali po drugi strani hriba, tako da smo si ogledali še ruševine cerkvice sv. Miklavža. Ljubitelji

čemaža pa so prišli na svoj račun, saj ga je bilo v izobilju. Po prihodu v dolino smo se podali v Dolenje Jezero, kjer smo si ogledali še muzej. Tu so nam predstavili izdelavo drevaka, kmečkega orodja in prevoznih pripomočkov. Ob maketi Cerkniškega jezera, obdanega z ene strani z Javorniki ter Slivnico in Bloško planoto, na drugi strani z zaselki ob obrobju jezera, nam je bilo na zanimiv in preprost način prikazano nastajanje jezera (stekanje in odtekanje voda). Je eno največjih presihajočih jezer v Evropi, kadar pa je veliko vode, je tudi največje jezero v Sloveniji. Je pomembno mokrišče, zato je zaščiten z Naturo 2000. Tu ima svoje domovanje veliko vrst ptic, sesalcev, metuljev in dvoživk. Ogledali smo si tudi film, ki prikazuje razvoj in življenje ljudi v sožitju z naravo v vseh letnih obdobjih.

Čez vse leto tu potekajo različne dejavnosti, ki se prilagajajo letnemu času (ribolov, kolesarjenje, paša živine, košnja pašnikov ...).

Po vseh doživetjih pred vožnjo proti domu smo ob dobri hrani in klepetu podoživljali prečudovit dan, za kar sta zaslužni organizatorki, naši kolegici Slavica Babič in Nada Pisk. Velika hvala!

Mednarodni dan medicinskih sester (Foto: Monika Kalin Vodopivec)

Aktivnosti ob 5. in 12. maju 2017

Maja smo praznovali skupaj medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki. V sodelovanju s Splošno bolnišnico Nova Gorica smo te dni organizirali aktivnosti ob mednarodnem dnevu babic, mednarodnem dnevu higijene rok in mednarodnem dnevu medicinskih sester. Aktivnosti smo namenili zaposlenim, pacientom in obiskovalcem. Potekale so v Splošni bolnišnici »Dr. Franca Derganca« Nova Gorica.

Izobraževanje v maju

Skupaj z DMSBZT Maribor smo organizirali tudi izobraževanje na temo Kakovost in varnost v zdravstvu. Predavanja so nam dala možnost, da pridobljeno znanje prenesemo v svoje delovne sredine in tako pripomoremo k večji varnosti ter zadovoljstvu pacientov in zaposlenih. Ob tem bi se za pomoč in sodelovanje iskreno zahvalila predsednici DMSBZT Maribor. Kseniji Pirš.

Seminar Kakovost in varnost v zdravstvu (Foto: Monika Kalin Vodopivec)

Strokovna ekskurzija v juniju

Začetek junija je bila organizirana strokovna ekskurzija v Srbijo. Poleg ogleda znamenitih krajev je bil organiziran tudi strokovno vodeni ogled Zdravstvenega doma v Bajini Bašti.

Z druženjem, dobrim sodelovanjem, izmenjavo strokovnega znanja in izkušenj bomo skupaj lahko promovirali svoj poklic ter nudili kakovostno zdravstveno nego in pomoč sočloveku.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor slovesno obeležilo 70. obletnico organiziranega strokovnega združevanja v regiji

Ksenija Pirš

V petek, 2. junija, smo v mariborski dvorani Union obeležili visok jubilej društva, ki smo mu posvetili bogat kulturni program, 4. letni koncert stanovskega pevskega zbora La Vita s pihalnim orkestrom Slovenske policije.

Časti vrednih 70 let delovanja društva, organiziranega, prostovoljnega, strokovnega, poklicnega združevanja medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v širši mariborski regiji, ki delujejo na področju upravnih enot Maribora, Ruš, Slovenske Bistrice in Lenarta, je zgodba o ljudeh, ki so verjeli v skupnost in poslanstvo, ki je preživelo sedem desetletij.

Začetki delovanja mariborskega društva segajo v leto 1947, ko so bile medicinske sestre maloštevilne. Danes društvo združuje okoli 2.000 članic in članov, študentov, zaposlenih in upokojenih kolegic in kolegov, iz izobraževalnih, zdravstvenih in socialno-varstvenih ustanov v regiji.

Slovesen pričetek jubilejne svečanosti društva
(Foto: Jože Pristovnik)

Ko večkrat zapišemo »*Veritas temporis filia*«, prevajamo znano modrost: »*Resnica je hči časa*«. O tem zgovorno pričajo naši številni pomembni dosežki, zarisani v času in prostoru, ki se tesno prepleteta z ustvarjanjem. Osredotočali smo se na razvoj in napredek posameznikov in skupnosti. Ne da bi toliko razmišljali o času, smo razmišljali o ideji, da se stvari nenehno razvijajo. V ospredju so bili spoštovanje, veselje, upanje in pričakovanja za prihodnost.

Na dogodku so bile zato podeljene zahvalne listine za dolgoletno sodelovanje pri razvoju področja zdravstvene nege, babištva in oskrbe v regiji ter podporo pri delu strokovnega združenja, njenih članic in članov. Tako smo priznanje namenili slehernemu posamezniku, ki so mu zahvalo prenesla vodstva zavodov. Zahvaljujemo se jim za to priložnost.

Zahvalne listine so prejeli Srednja zdravstvena in kozmetična šola Maribor, Fakulteta za zdravstvene vede Univerze v Mariboru, ZD dr. Adolfa Drolca Maribor, ZD Slovenska Bistrica, ZD Lenart, Univerzitetni klinični center Maribor, Dom upokojencev Danice Vogrinc, Dom dr. Jožeta Potrča Poljčane, Sončni dom, Dom starejših občanov Tezno, Dom starejših Idila, Zavod Hrastovec in Slovensko društvo Hospic, območna enota Maribor.

Zahvalo za podporo pri delovanju društva, za sodelovanje pri strokovnih in drugih dogodkih društva pa je prejela tudi Slovenska vojska, Center vojaških šol mariborske Kadetnice, s katero društvo sodeluje že vrsto let.

Za uspešno delo preteklih desetletij smo se poklonili tudi posameznikom, ki so v regiji prispevali k razvoju sodobnega strokovnega združenja, ki danes v svojem poslanstvu trdno stopa v prihodnost.

Predsednice društva so bile **Marta Fištravec, Sonja Kobilica Gros, Marija Kambič, Marija Geršak, dr. Majda Šlajmer Japelj, Helena Polovič, Adrijana Elvič, Lucija Tekauc, Maija Zupančič, Martina Forjan, Elizabeta Mlinarič, doc. dr. Bojana Filej in mag. Milica Lahe.**

V slavnostnih nagovorih je bila poudarjena vloga in pomen dela zaposlenih v zdravstveni negi, babištvu in oskrbi za zdravje ljudi. Medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki namreč predstavljamo pomembne deležnike v sistemu zdravstvenega varstva in pomemben glas v doseganju ciljev trajnostnega razvoja družbe, tudi v Sloveniji. Prizadevamo si za strokovno, kakovostno, varno, učinkovito in vsem dostopno zdravstveno obravnavo, k čemur strokovno področje zdravstvene nege in babištva prispeva ključni delež. Ob pacientih so namreč 24 ur dnevno, vse dni v tednu, skozi vse leto, v vseh okoljih delovanja, v najrazličnejših trenutkih življenja, od rojstva do smrti. Medicinskim sestram je mar za ljudi, zato javnost, vlado in druge opozarjamo na svojo vlogo in prispevek za razvoj družbe, katere prioriteta je spoštovanje zdravja kot najvišje vrednote, ki naj ji služijo solidarnost in enake možnosti vseh.

Medicinske sestre smo kot največja poklicna skupina v zdravstvu v različnih delovnih okoljih ključne za doseganje teh ciljev. Brez vlaganja držav v poklicno skupino medicinskih sester pri doseganju le teh ne bomo uspešni, še poudarjajo

Monika Ažman, predsednica Zbornice - Zveze ob jubileju društvu izročila priznanje za dolgoletno delo in razvoj strokovnega področja ZBN v regiji (Foto: Jože Pristovnik)

Udeležene so nagovorili Ksenija Pirš, predsednica društva, Monika Ažman, predsednica Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, mag. Zdravko Luketič, podžupan mestne občine Maribor in prim. asist. dr. Jernej Završnik, predsednik Zdravniškega društva Maribor.

Bogat kulturni program je prispeval stanovski pevski zbor društva »La Vita« z osrednjimi gosti, pihalnim orkestrom Slovenske policije. Dogodku je bil v celoti posvečen njihov že 4. letni koncert.

Vsem in vsakomur posebej iskrena hvala za zaupanje in sodelovanje v uresničevanju poslanstva, številnih nalog in aktivnosti v naših prizadevanjih.

Četrty letni koncert pevskega zbora društva La Vita

Anemarija Smonkar

Letošnji četrti letni koncert pevskega zbora La Vita je bil svojevrsten poklon našemu matičnemu društvu za pomenljivih sedem desetletij organizirane stanovske povezanosti v zdravstveni in babiški negi severovzhodnega dela naše lepe dežele. V veselje in ponos nam je, da lahko poklanjamo osebnim in predragoceni dar, ki ga imamo priložnost razvijati v društvu, kajti ljubezen do petja ne more ostati skrita na dnu srca ... Rojeni smo, da bi ljubili in bili ljubljene takšni, kakršni smo ...

Da smo prazničnemu zvenu dodali nekaj več, smo zelo hvaležni, da je z nami praznično darilo sooblikoval nadvse priznani orkester Slovenske policije pod taktirko dirigenta Nejca Bečana.

Da smo znova drug drugemu ognja dajali in ga postavili na čudoviti podstavek naše koncertne dvorane Union, smo hvaležne, da zmoremo dati svojemu delu tako lepo glasbeno spremljavo, ki

jo vsa ta leta plemeniti naša draga zborovodkinja Klementina Mikec Korpič. Dodana vrednost v naši interpretaciji sta bila tudi naša korepetitorica Mirjana Kostić in veliki prijatelj našega zbora Bojan Marošević, ki se je z monologom Salierija iz Puškinove drame Mozart in Salieri še kako dotaknil naših src.

Prisrčno zahvalo za sooblikovanje praznične akademije namenjamo tudi predsednici društva Kseniji Pirš, ki že deset let uspešno in zavzeto vodi naše društvo in vsem vam, drage kolegice in kolegi, ki ste z nami preživeli nepozabni praznični večer.

Tako kot smo zapele v Bernsteinovem Somewhere, tako želimo nagovoriti vsakogar, ki bo prebral te vrstice ... Samo s pokončno držo, s sočutjem do sočloveka, z veseljem do dela in zaupanjem v dobroto, bomo ustvarili prihodnost. Prihodnost, kjer bo mesta za vse ...

Prim. asist. dr. Jernej Završnik, direktor in Milena Frankič, glavna medicinska sestra ZD dr. Adolfa Drolca MB izročila zahvalo za delovanje društvu in pevskega zboru društva La Vita, na fotografiji v družbi Anemarije Smonkar, vodje pevskega zbora (Foto: Jože Pristovnik)

Razpis DMSBZT Maribor za podelitev priznanja srebrni znak v letu 2017

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor (v nadaljevanju društvo) podeljuje priznanje »srebrni znak« posameznici/posamezniku ali skupini za dosežke na področju zdravstvene ali babiške nege, za delovanje v društvu, za razvijanje in ohranjanje dobrih medsebojnih odnosov med sodelavci v negovalnem in zdravstvenem timu, skrbi za stanovsko delovanje svojih članov, razvijanju stikov med člani in med društvi ter krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v regiji delovanja.

V skladu s Pravilnikom o priznanju društva bomo letos podelili do pet priznanj. Priznanje srebrni znak bo svečano podeljeno dobitnicam in dobitnikom na regijski svečanosti društva ob zaključku leta.

Kandidatko/kandidata za priznanje lahko predlaga članica/član društva, ki dela na področju zdravstvene ali babiške nege, vodstvo službe/dejavnosti zdravstvene ali babiške nege v zavodu ali izobraževalni instituciji, v kateri je kandidat/kandidatka zaposlen(a), v skladu s Pravilnikom o priznanju društva.

Kriteriji za podelitev priznanja srebrni znak so:

- prispevek k humanizaciji odnosov med uporabniki in člani negovalnega ter zdravstvenega tima;
- kakovostno, učinkovito in uspešno poklicno delo na področju zdravstvene ali babiške nege;
- izobraževalno delo na področju zdravstvene ali babiške nege;
- prispevek k promociji zdravja pacientov;
- delo v humanitarnih organizacijah in drugih društvih;
- najmanj 20-letno obdobje dela na področju zdravstvene ali babiške nege in
- obvezno članstvo v DMSBZT Maribor.

Predlagatelji morajo pisne predloge z življenjepisom in podrobno utemeljitvijo poslati najkasneje do **26. 10. 2017** na naslov: **Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor, predsednica Komisije za priznanja, ga. Milena Frankič, Ulica talcev 9, 2000 Maribor – s pripisom »NE ODPIRAJ – SREBRNI ZNAK 2017«.**

Vloge, ki bodo prispele po določenem datumu, se ne bodo upoštevale. Dodatne informacije dobite pri predsednici komisije gospe Mileni Frankič (02/22 86 209 ali milena.frankic@zd-mb.si) oz. na spletni strani društva na naslovu: <http://www.dmsbzt-mb.si> v rubriki Komisija za priznanja.

Milena Frankič,
predsednica komisije za priznanja

Ksenija Pirš,
predsednica društva

Zamolčane zdravilne moči začimb

Viktorija Štiglic

19. maja smo se v prostorih mariborskega društva ponovno zbrali nekateri navdušeni nad znanjem, ki izvira iz narave in poslušali zadnje predavanje Sanje Lončar v spomladansko-poletnem sklopu, kjer smo spoznavali zamolčane zdravilne moči začimb.

Lončarjeva je znova na zanimiv način predstavila izjemne moči začimb, ki jih imamo na vrtu ali na poličkah v kuhinji.

Predavateljica je rastline razdelala v tri sklope: pomožne rastline, ki imajo učinkovine, ki uničujejo ali zavirajo, ministerske rastline, ki odpravijo presežke in pomanjkanja, sem sodijo na primer čemaž, kopriva, drobnjak in kraljevske rastline, kot pove že samo ime, so te najbolj pomembne in imajo najvišjo energijo. V ta razred sodijo vrtnica, ingver, žafran, črna kumina, bazilika. Zanje velja, da delujejo v vsakem telesu drugače in pomagajo tam, kjer jih telo potrebuje.

Slišali smo marsikaj zanimivega, med drugim tudi to, da so se mumije, pripravljene z začimbami, ohranile celo 4000 let, saj začimbe delujejo proti bakterijam.

Predavateljica je med drugim na primeru suhomesnate klobase razložila, kaj preprečuje, da bi se meso pokvarilo – vmešan je česen, majaron in poper, zato tako začinjeno meso pustijo bakterije pri miru.

Slišali smo tudi, da meta deluje spodbujajoče, bazilika je za redčenje krvi, lovor deluje kot analgetik, kumina proti glivicam, klinčki in muškadni orešček pa protivnetno.

Spregovorila je tudi o inteligentnosti začimb, ki svoje delovanje prilagajajo našim potrebam. Primer: ingver in komarček bosta nemirni želodec pomirila, zaspanega pa predramila.

Na njenem predavanju smo spoznali, da lahko s pomočjo začimb omilimo ali celo pozdravimo veliko težav, s katerimi se spoprijemamo v vsakdanjem življenju.

Na razpolago imamo kar nekaj začimb, ki uspešno delujejo na razmnoževanje nevarnih bakterij, delujejo protivirusno, uravnavajo sladkor in holesterol ter delujejo protivnetno in protibolečinsko.

Spoznanje, da moč začimb ni samo kozmetične narave in prijetnega vonja, ampak so velikokrat enakovredne sinteznim zdravilom, je zelo spodbudno.

Začimbe so tudi zelo močni antioksidanti, in kot meni Lončarjeva, danes plačujemo veliko za različna superživila, ki obljublajo močne pozitivne učinke v telesu, pozabljamo pa, da nam čudežne rastline lahko rastejo na vrtu ali v cvetličnem lončku.

Ko bomo naslednjič pripravljali kosilo, bomo zagotovo bolj premišljeno izbrali začimbe, s katerimi bomo obogatili jed.

Po mnenju predavateljice si začimbe zaslužijo, da obudimo stara znanja in jih prenesemo tudi prihodnjim rodovom. Kdo ve, morda jih bomo prav kmalu nujno potrebovali.

Med predavanjem (Foto: Mitja Prapertnik)

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor vabi svoje člane na

predavanja Sanje Lončar, ki bodo potekala v prostorih društva (Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor), v naslednjih terminih:

- petek, 15. september 2017 ob 16. uri: **Zdravilne moči začimb pri težavah z ožiljem,**
- petek, 20. oktober ob 16. uri: **Kako ohranjati in obnavljati živčevje in možgane?**
- petek, 17. november ob 16. uri: **Kako pospešiti zaspani metabolizem?**

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi in je **za člane društva brezplačen.**

Prijave in dodatne informacije:

Na izobraževanje se prijavite preko prijavnice na spletni strani društva www.dmsbzt-mb.si,
PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE, do zapolnitve prostih mest.

Koordinatorica izobraževanj
Viktorija Štiglic, l. r.

Predsednica društva
Ksenija Pirš, l. r.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana vabi svoje člane na dvodnevno učno delavnico **Energijski sistem človeka,**

ki bo potekalo v petek, 6. oktobra in v soboto, 7. oktobra 2017, v petek od 16.00 do 20.00, v soboto od 08.30 do 14.00 v društvenih prostorih na Poljanski cesti 14 v Ljubljani.

Vodila jo bo priznana strokovnjakinja na področju komplementarnega zdravljenja Milena Plut Podvršič, dr. med., ki takole vabi:

»Uradna medicina nas podrobno seznanja z zgradbo in delovanjem materialnega dela človeka, premalo pa z energijskim. Na delavnici se bomo seznanili s tremi ravni delovanja svojega telesa, poudarek pa bo na energijski ravni. Veliko bomo spoznali o sebi, o svoji energijski naravi, o občutenju notranjih pretokov energij, izmerili in spreminjali svoje energijske vrtince in krepili notranje organe. Med izvajanjem tehnik bomo meditirali in se podali v svet zunaj časa in prostora« ...

Delavnica je aktivna, zato pridite v udobnih oblačilih. Prijave sprejemamo do zapolnitve prostih mest (20):

- preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana,
- na tel. številko: 041 754 695 (ga. Irma Kiprijanović).

Prispevek za člane DMSBZT Ljubljana znaša 35 EUR, za člane ZZBN 45 EUR, za nečlane 70 EUR.

Predsednica DMSBZT LJ:
Đurđa Sima

Podpredsednica DMSBZT LJ za interesne dejavnosti:
Nada Sirnik

»Ali vaše srce popušča?«

Karmen Terbovc

Začetek maja je namenjen ozaveščanju ljudi o srčnem popuščanju. Kakšni so vzroki za nastanek srčnega popuščanja in znaki, ki jih opazimo pri pacientih s srčnim popuščanjem? Zavedanje, da je srčno popuščanje resna in neozdravljiva bolezen, ki pa se da dobro zdraviti, je majhno.

Prevladuje mišljenje, da je srčno popuščanje bolezen starejših in da mlajši ne morejo zboleti oz. da njihovo srce ne popušča. Porast kroničnih nenalezljivih obolenj, kot so hipertenzija, diabetes, hiperlipidemija ... in stresno življenje, in s tem posledično povečana incidenčna stopnja miokardnega infarkta, ki je pogosto osnovni vzrok za srčno popuščanje.

Tako smo tudi letošnje leto zaposleni v ambulanti za srčno popuščanje pripravili program predavanj na temo srčnega popuščanja, ki je bil 3. maja v Delavskem domu Trbovlje. Poudarek je bil na pomenu izvajanja dihalnih vaj, ki omogočajo bolnikom s srčnim popuščanjem tudi večjo fizično zmogljivost – da se ne zadihajo tako hitro, seveda pa je tudi to premo sorazmerno s stopnjo srčnega popuščanja in telesne kondicije. Pomen dihalnih vaj in demonstracijo dihalnih vaj nam je predstavila Olivera Babić, dipl. fiziot., udeleženci predavanja so tako po njenih navodilih tudi sami naredili nekaj enostavnih dihalnih vaj, ki jih bodo lahko izvajali tudi doma. Karmen Popošek, sms, nam je izčrpno predstavila zdravstveno-vzgojno delo medicinske sestre v ambulanti za srčno popuščanje. Sledila so predavanja zdravnikov na temo, kaj je samo srčno popuščanje, zdravljenje srčnega popuščanja in kako je organizirana ambulanta za srčno popuščanje v Splošni bolnišnici Trbovlje. Pomen doslednega jemanja predpisanih zdravil, možnosti priprave zdravil za onemoglega svojca, kam z zdravil s pretečenim rokom trajanja in kje naj bodo zdravila shranjena, sem v sklopu predavanj poudarila tudi sama.

Dijaki Srednje zdravstvene šole Zagorje z mentorico pri merjenju vitalnih funkcij udeležencev.

Naj poudarim, da zdaj že drugo leto dobro sodelujemo s Srednjo šolo Zagorje. Dijakinje so vsem obiskovalcem, ki so to želeli, izmerile krvni tlak in raven sladkorja v krvi. Ker smo letošnje leto želeli privabiti na predavanje tudi mlajše, smo skupaj z dijakinjami, ki sodelujejo v ekipi RK Zagorje, pripravili demonstracijo zunanje masaže srca ter kako ukrepati ob srčnem zastoju ali akutnem koronarnem sindromu. Udeleženci predavanja so se tudi praktično preizkusili v zunanji masaži in tako obnovili znanje iz prve pomoči. Zavedati se moramo, da znanja iz laične prve pomoči, ki smo se ga naučili pred vozniškim izpitom, nikoli več ni treba ponavljati oz. obnavljati. Ravno zato smo želeli prikazati, kako zelo pomembne so prve minute, ki vodijo v uspešnost zdravljenja oz. celo preživetja prizadetega človeka. Ljudje se ustrašijo, ne le ker si ne upajo, ampak ker so preprosto pozabili, ne znajo nuditi prve pomoči v primeru srčnega zastoja. Pa ni samo srčni zastoj tisti, na katerega se neustrezno odzivajo laiki, problem so tudi

prometne nesreče, utopitve, zastrupitve Skupno zavedanje, da lahko kot prvi na kraju storimo največ, če le nudimo prvo pomoč in pokličemo reševalno službo, še mora preiti v naš način oz. v način razmišljanja širše populacije ljudi.

Obiskovalci so bili s programom, ki smo ga pripravili, zelo zadovoljni in poudarili, da si želijo več takšnih predavanj. Sledila je tudi pogostitev, ki jo je organiziralo gostišče Kum.

Rek, da se pomena zdravja oz. kaj je zdravje, začnemo zavedati šele ko zbolimo, še kako drži, vendar s takšnimi brezplačnimi predavanji omogočimo ljudem, da začnejo razmišljati o zdravju kot vrednoti in ga nimamo za samoumevnega.

Dijaki Srednje zdravstvene šole Zagorje z mentorico, ki so sodelovale pri ozaveščanju prebivalcev Zasavja.

»Vsi na kolo za zdravo telo«

Ljuba Steblovnik

Ne vem, kdo se je prvi spomnil tega slogana, je pa vodil naše društvo v soboto, 24. junija, na solkansko, v Brda in nazaj.

Ob 7.00 smo se zbrali v Tivoliju s pozdravom v topel sončni dan ...

Jutranja društvena kavica je bila še na avtocesti pred Novo Gorico. Solkan, turkizno zelena Soča sta nas navduševala in v Plavah, kjer most prečka reko, smo dobili kolesa. Večja in manjša, vedno dobro pripravljena. Startali smo na novi kolesarski stezi, še neoznačeni na zemljevidih. Poteka po desnem bregu reke Soče do Solkana in je dolga 16 km. Dolina je ozka, prostora je le za cesto na eni in progo na drugi strani reke. Od Plav teče reka počasi, leno. Pred Solkanom je namreč zapora za hidroelektrarno. Vozili smo se pod pogorjem Sabotina. Steza je namenjena samo kolesarjem, in to v obe smeri, je brez vsega drugega prometa. Speljana je skoraj samo navzdol, telo se še utruditi ni moglo in že smo bili na razpotju, na koncu prvega dela.

Drugi del, dolg 9 km, smo nadaljevali nad Solkanom proti Pevmi, na italijanski strani.

Cesta je makadamska, zato je kolo poskakovalo po kamnih in gramozu z mano vred ... Od blizu smo si ogledali ogromno okroglo zgradbo, Kostnico. Po širokem stopnišču smo se povzpeli v visoko okroglo dvorano z okrog 57.500 napisov vojakov – italijanskih soldatov in približno 500 avstroogrskih vojakov, skupaj skoraj 58.000 imen, padlih na soški fronti v 1. svetovni vojni. Veličastno obeležje in spomin!

Od tu smo se vozili po cestah mimo zaselkov Oslavje, malo navzgor, malo navzdol, po gričkih in dolinicah vasi Podsabotin, do Števerjana, znanega po prireditvi narodne glasbe. Tukaj se cesta vzpenja navzgor do vasi. Zasopli smo pritiskali pedale v najvišji prestavi, da le ni bilo treba sestopiti Občudovali smo gričevnato pokrajino z vinogradi, enkrat na italijanski, drugič na slovenski strani, kupčki sivke ob cesti, urejene domačije, med drevjem pa vabeče marelice, še na drevesih. Pred Humom, na

slovenski strani, se cesta vendarle spusti, da veter šumi v čeladi na glavi in pri gostišču v vasi je bila zadnja postaja kolesarjenja.

Zahvalili smo se za dobro pripravljena kolesa. Zdržala so italijanski makadam in hitri spust po asfaltu ... Tu nas je čakal avtobus za prevoz do karavle na Sabotinu. Slišali smo razlage o bojih med prvo svetovno vojno. Soldati so veliko pretrpeli v kavernah Sabotina. V vseh letnih časih in slabi oskrbi so se bojevali in varovali mejno črto.

Vračali smo se po »osimski cesti« iz Slovenije, po ozkem italijanskem cestnem koridorju dolgem okrog dva km, spet na domače ozemlje v Solkan. Čakalo nas je kolesarsko »kosilo na žlico« in posladek ... kot vedno odlično izbrano za lačna usta.

Dan je bil še svetel, ko smo se pripeljali v Ljubljano.

Mišice na nogah bodo jutri povedale, ali sem jih preveč obremenjevala ... To je bil trening za naslednji teden, ko naše društvo praznuje 90 let v skrbi za ranjene in bolne na prazničnem planinskem pohodu na Kredarico in Triglav.

Kolesarska proga Plave - Solkan

90 let DMSBZT Ljubljana in spominski pohod na Triglav

Ljuba Steblovnik

Letos praznujemo 90 let delovanja našega društva v skrbi za ranjene in bolne. Kako lepše proslaviti obletnico kot s pohodom na Kredarico in Triglav?

Odločitev za pohod in organizacijo je predlagal Boris. Veliko skrb in organizacijo pa je sprejela vodja pohodništva in naša predsednica DMSBZT Ljubljana Đurđa Sima.

Breme našega pohoda in varovanja s Kredarice na Triglav in nazaj na Kredarico pa so prevzeli člani GRS Jesenice. Tako smo imeli popolno oskrbo. Gorske reševalce je vodil vodja GRS Jesenice Gorazd Bregant. Prve stike z GRS Jesenice je opravil naš reševalec Damjan Remškar. Pri organizaciji pohoda se je zelo potrudila naša predsednica Đurđa. Tudi drugi člani izvršnega odbora DMSBZT Ljubljana so nam omogočili ta čudoviti pohod. Vsem prisrčna hvala.

2. julija smo s pohodom na Triglav počastili spomin na vse, ki so od leta 1927–2017 delovali v zdravstveni negi. Posebna zahvala gre tistim, ki so delovali v vojnem času. V najtežjih razmerah za zdravstveno nego je med 1. svetovno vojno delovalo več kot 50.000 bolničark in bolničarjev. Številni med njimi so bile tudi iz naših krajev. Posebej so se bolničarke in bolničarji žrtvovali med 2. svetovno vojno. Delovali so v gozdovih v skritih bolnišnicah. To so bile nemogoče delovne razmere za zdravstveno nego. Na prostoru nekdanje skupne države jih je padlo skoraj 4000. Za razvoj sodobne zdravstvene nege so izjemno prispevale tudi kolegice po 2. svetovni vojni. Takrat so današnja organiziranost zdravstvene

nege praktično ustvarile iz nič. Ob koncu pohoda nam je spomin uhajal tudi na fante in dekleti, ki so med 2. svetovno vojno leta 1944 prišli na Triglav. V najtežjih razmerah brez varovanja so na vrh »prilezle« tri partizanske skupine. Na vrhu so vse tri skupine razvile tudi slovensko zastavo in tako oznanile, da je Triglav naš in ostaja naš. Na vrh so skupine hotele že leta 1942, vendar so jim številni nemški vojaki v Triglavskem pogorju to preprečili.

»Vstopnico za Triglav, prosim« je predlagal Matevž Trebušnik na začetku 20. stoletja. Kljub svoji teži je vedel, da mora tudi on na Triglav. Da je prišel na vrh, sta ga dva potiskala, dva pa vlekla proti vrhu. Kljub temu se je dobro zavedal, da ta gora ohranja ponos in dostojanstvo našega naroda.

Tudi mi smo se odločili, da počastimo spomin na prve pristopnike in na vse, ki so obranili našo goro Triglav. Posebej je bil ob tem zaslužen Jakob Aljaž. Kot vemo, je bil župnik Aljaž rojen v vasi Zavrh pod Šmarno goro. Ko je prišel za župnika v vas Dovje, je za goldinar – takrat v vrednosti 60 žemljic – kupil vrh Triglava, 16 kvadratnih metrov. Nato je dal 7. avgusta 1895 postaviti stolp, ki se še danes imenuje po njem – Aljažev stolp. Tako nam je priboril vrh Triglava izpod nemških in avstrijskih oblastnikov. Do takrat so bile namreč vse kočje nemške. Oskrbniki koč so govorili nemško in dajali prednost nemškim turistom. Tudi Triglav je bil takrat »nemški očak«. Kasneje je na Triglavu tudi ob najbolj pomembnih trenutkih zaplapolala slovenska zastava. Med drugo svetovno vojno kar trikrat in tudi ob slovenski osamosvojitvi.

Pred samim pohodom smo najprej zbrali skoraj 60 predprijav. Veliko, tudi življenjsko željo, osvojiti Triglav je pri mnogih na žalost preprečila nestanovitna vremenska napoved. Na koncu se je pohoda udeležilo 35 članic, prijateljev in sorodnikov v dveh skupinah. Druga skupina se nam je na Kredarici pridružila v soboto. To skupino je v zadovoljstvo vseh vodil planinski vodnik Jože Hribar iz Koroške, sodelavec GRS Jesenice.

V petek popoldne smo se z avtobusom odpeljali do Pokljuke. Razdelili smo gorniško opremo,

Pohodniki pred domom na Kredarici, tik pred spustom v dolino (Foto: Mija Pecik in Boris Sima)

čelade in pasove za varovanje in z veselim korakom začeli pot do Vodnikove kočje. Energije je bilo veliko! Pot prekrasna, narava vredna občudovanja ... Tik pred nočjo smo prispeli v kočjo. Čakala nas je večerja, topla voda, tuš in rezervirane postelje. Pogovarjali smo se z mlado oskrbnico in prijaznimi, mladimi gostitelji, načrtovali smo odhod za naslednji dan.

V soboto ob 8. uri smo si po zajtrku z velikimi pričakovanji naredili nahrbtnike in se podali v strmino, da zagledamo Kredarico. Trajalo je skoraj štiri ure ... Izmikala se je, zadnja vzpetina s cikcakasto potjo, ki se je na koncu vzravnala in ... juhu. Prvih sedem je bilo zmagovalcev za sobotno dopoldne. Tudi drugi so se kmalu pridružili slavju ob modrem nebu nad kočjo in ob majhni cerkvici ob njej.

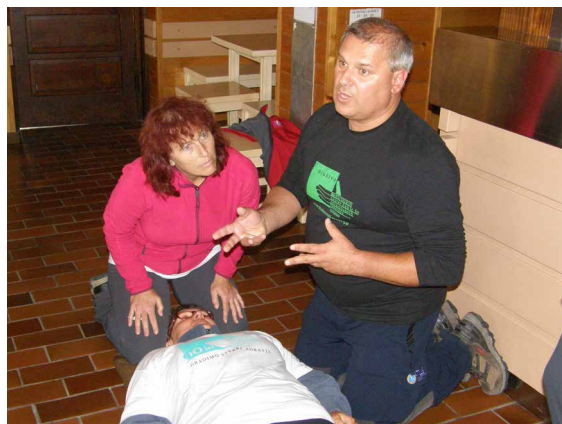
Popoldanski program je bil namenjen predavanju sodobnega pristopa poškodovancu in reanimaciji. Tudi predavanje je organizirala naša Đurđa. Gospod Tone Posavec, izkušen reševalec, predavatelj prve vrste, je bil deležen pohval vseh udeležencev. Pozno popoldne se je vreme ustalilo. Megle so se razkadile in oblake je za kratek čas pregnalo sonce. Ravno toliko, da je na pristajališču ob Triglavskem domu na Kredarici lahko pristal helikopter podjetja Flycom. Izstopila sta naša Jerica in Igor in takoj pristopila k prikazu oskrbe ponesrečenca v gorah. To je bil naš prispevek in znak, da medicinske sestre in zdravstveni tehniki rešujemo ponesrečence tudi zunaj delovnega

časa – tudi v gorah. Ker se je veter krepil, je moral helikopter takoj odleteti. Mi pa smo nadaljevali s prikazom oskrbe ponesrečenca. Naredili smo tudi skupinsko fotografijo v zelenih čepicah in v belih majicah društva z napisom: 90 LET GRADIMO STEBRE ZDRAVJA. Ob tem smo bili žalostni, ker kolegici nista izkoristili izjemne priložnosti za polet na Kredarico. Po zgodnji večerji smo imeli sestanek in pripravo za vzpon na Triglav. Gorski reševalci GRS Jesenice so nam natančno razložili, kako mora potekati vzpon za srečno vrnitev ... Vsi smo si tega zelo želeli. Po sestanku smo bile še dejavne. Tudi ob tej priložnosti smo medicinske sestre ponovno opravile pomembno poslanstvo društva DMSBZT Ljubljana – delovanje društva v javnem interesu. Tako smo drugim udeležencem v koči na Kredarici brezplačno merile krvni tlak in krvni sladkor.

V nedeljo zgodaj zjutraj je bil čudovit jutranji pogled skozi okno. »Triglav je bil škrlaten«. Tako je ta redek pojav vremena ocenil dežurni vremenoslovec z naše najvišje vremenske postaje na Kredarici. Vremenske razmere in pogled na jasno nebo z Aljaževim stolpom kot majhno pikico na vrhu je bil izjemen. Tu in tam so se v steni Malega Triglava že videli prvi plezalci. Ob sedmih smo vsi gorniško pripravljene vstopili v steno. S kompleti samovarovanja in ob navodilih naših gorskih reševalcev smo začeli vzpon na Mali Triglav. Prvi malo hitrejši in drugi previdno za njimi. Z malo strahu, negotovosti, z veliko častjo do mogočne skalne gore, ponosa našega naroda, smo se vzpenjali korak za korakom. Vzpenjali smo se prosto ali pripeti na jeklenico. Zbrano smo hrepeneli osvojiti vrh. Vsi smo ga dosegli! Razgled je bil čudovit. Jeseniški gorski reševalec nam je pokazal okoliške vršace in Šmarno goro v daljavi. Še skupinsko sliko smo naredili in se vračali z enako previdnostjo do Doma na Kredarici.

Čakala nas je vrnitev v dolino. Kar dolga je bila do Kovinarskega doma v Krmi. Noge so bile že utrujene. Mišice so pekle, a pot je bila lepa, borovi grmički, rožice so nas spremljale na vseh travnatih površinah in še med skalami ... Nepozabno! Veliko teh lepot je zajetih v naših fotoaparatih za spomin, za nekoč.

V Ratečah sta nas čakali večerja in zaključna slovesnost. Vsak udeleženec je dobil spominsko knjižico o zgodovini Triglava. Zbral jo je naš Boris, ki nas je vodil že na več kot 100 planinskih poteh. Vsak je prejel za spomin tudi miniaturni Aljažev stolp. Đurđa je v imenu pohodnikov in društva prejela skromno zahvalo. Knjiga Jakob Aljaž in Triglav s podpisi vseh udeležencev spominskega pohoda bo na ogled v društvenih prostorih DMSBZT Ljubljana. Ob tem smo se že javno zahvalili članom Gorske reševalne službe Jesenice. Z našo izkazano pomočjo bodo izboljšali nabor svoje opreme. Ob 90-letnici organiziranega delovanja našega društva smo izrazili tudi našo skromno željo; da bi še letos Gorska reševalna služba dobila reševalni helikopter. To zahteva tudi EU. Tako bo naše delovanje in sodelovanje z GRS še bolj tesno, ker že danes v njihovih vrstah deluje veliko naših kolegov reševalcev.

Demonstracija sodobnega pristopa ponesrečencu, na sliki Nerina Gončin in demonstrator Anton Posavec (Foto: Mija Pecik in Boris Sima)

Prav povezanost med društvi je temelj uspešnosti, kar je v zaključnem nagovoru poudarila naša predsednica DMSBZT Ljubljana Đurđa Sima. Razrezala je veliko torto s sliko vzhajajočega sonca nad Triglavom in napisom TRIGLAV 2017. Sledile so tri javne zahvale za idejo, organizacijo, izvedbo in vso vloženo skrb, da smo se vsi počutili varno in prijetno. Posebej se je zahvalila tudi članica regijskega društva Slovenj Gradec Danica Repas. Tudi pohodnice

in pohodnik iz gorenjskega društva so se zahvalili, da so Triglav lahko osvojili z nami. Bilo je ganljivo in tako lepo, da bo vsem ostalo v lepem spominu.

Na pohodu na Triglav smo imeli kljub ne preveč dobri vremenski napovedi izjemno vreme. V petek na začetku nekaj dežnih kapljic, na to pa oblačno do Vodnikove koč. Ker ni bilo vroče, pot ni bila težka. Po nočnem dežju, ki ga je bilo malo, se je že zjutraj zjasnilo. V takšnem vremenu smo v soboto prišli na Kredarico. Posebno darilo ob vzponu na Triglav pa smo dobili v nedeljo zjutraj in dopoldne. Na vrhu je bil izjemen dan brez vetra. Samo ob vrnitvi na Kredarico je rahlo pršelo iz oblakov. Ob tem smo imeli izjemno srečo. Prav takrat je v Bovški kotlini divjala huda nevihta. Močan udarec strele je ob 8.15 ustavil celo žičnico na Kanin. Vsem, ki se pohoda niso udeležili, je zato lahko zelo žal. Čeprav smo imeli srečo z vremenom, na žalost ni šlo brez težav. Naš vodnik Boris že petnajst let

na skupnih pohodih opozarja, da se moramo na pohod kondicijsko dobro pripraviti. Na žalost vse kolegice tega še vedno niso upoštevale. Največ težav je imela kolegica, ki je skoraj obnemogla že prvi dan pod Vodnikovo koč. Do koč ne bi prišla, če ji naš vodnik zadnji del poti ne bi nosil pretežkega nahrbtnika. Utrujenost je nekaterim povzročala težave vse dni pohoda. Tudi tokrat se je pokazala pravilna odločitev našega vodnika, da pohod začnemo že v petek. Nekateri, ki so pohod začeli v soboto, so imeli do Kredarice kar nekaj težav z utrujenostjo. V enem kosu so namreč morali prehoditi celotno pot s Pokljuke na Kredarico.

In kaj smo si zaželeli za naslednjo veliko obletnico delovanja društva? Želja je bila tiha ... Čez 10 let morda osvojimo podoben vrh!

Srečno, DMSBZT Ljubljana, na vseh poteh!

Pohodniki na poti proti Kredarici (Foto: Mija Pecik in Boris Sima)

Razpis za podelitev priznanj DMSBZT Ljubljana

Izvršni odbor Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana na podlagi Pravilnika o priznanjih DMSBZT Ljubljana razpisuje **zbiranje predlogov za podelitev priznanj: srebrni znak društva, plaketa društva, naziv častni član društva in naziv podporni član društva.**

Priznanje »**srebrni znak**« prejme član društva za dolgoletno aktivno delovanje v društvu, še posebej za aktivno delovanje in sodelovanje pri ohranjanju in razvijanju kulturne in zgodovinske dediščine medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov; skrbi za kulturno, stanovsko, izobraževalno, raziskovalno, socialno in športno delovanje svojih članov, razvijanje stikov med člani in med društvi ter krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v slovenskem in mednarodnem prostoru. Podeljena bodo štiri priznanja.

Pisno priznanje »**plaketo društva**« prejme član društva za posebne dosežke in/ali kakovostno izvajanje zdravstvene in babiške nege v praksi ter human odnos do pacientov in sodelavcev. Podeljena bodo štiri priznanja.

Naziv »**častni član društva**« prejme oseba, ki ni član društva, je pa s svojim delom pomembno prispevala k uspešnemu delu in razvoju društva.

Podeljen bo en naziv.

Naziv »**podporni član društva**« prejme fizična ali pravna oseba, ki ni član društva, je pa s svojim materialnim in nematerialnim prispevkom pomembno prispevala k delu društva ali izvedbi pomembne aktivnosti društva.

Predloge za priznanja lahko podajo člani, telesa in organi društva. **Pisni predlog naj vsebuje** navedbo, za katero priznanje je posameznik predlagan, osnovne podatke o kandidatu (življenjepis), podrobnejšo utemeljitev predloga z navedbo, za katero obdobje delovanja je kandidat predlagan ter podpis predlagatelja.

Predloge pošljite do 20. oktobra 2017 na naslov:

Peter Koren, Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, Poljanska cesta 14, 1000 Ljubljana v zaprti ovojnici, s pripisom: **Komisija za priznanja – ne odpiraj.**

Komisija bo upoštevala le pravočasno prispеле predloge z utemeljitvijo.

Priznanja, plakete in nazivi bodo podeljeni na **simpoziju društva 17. novembra 2017 v Ljubljani.**

Predsednik Komisije za priznanja:
Peter Koren

Predsednica društva
Đurđa Sima

Druženje in spoznavanje gorenjskih znamenitosti upokojenih medicinskih sester DMSBZT Ljubljana

Marija Filipič

29. maja smo se v spremstvu predsednice sekcije upokojenih medicinskih sester, Olge Koblar odpeljali iz Ljubljane proti Gorenjski v Dvorje.

Obiskali smo grad Strmol, ki se dviga ob vznožju dvorjanskega hriba z lepo urejeno ravnino z ribnikom in parkom ter lepim razgledom na okolico. Z zadnje strani ga obkroža gozd, ki je v preteklosti bil zasajen s sadnim drevjem in drugimi gospodarskimi kulturami. Strmol pravzaprav ni grad, ampak je dvorec, kjer so se že v 13. stoletju naselili grofje Strmolški, vendar je vso zgodovino dvorec ohranil slovensko ime. Današnja oblika in mogočen videz pa je grad dobil s prenovo zadnjih lastnikov Rada in Ksenje Hribar. Bila sta izjemna ljubitelja umetnosti. Pri njiju so se zbirali in družili imenitneži in priznani umetniki. Oprema gradu je bila pripeljana iz vsega sveta. Dragocene starine: pohištvo, preproge, slike, porcelan, kipi, posodje, srebrnina še danes pričajo o izjemnem smislu za lepoto in dragocenost umetnin gospodarjev. Tudi prenova grajskih prostorov v smislu preišljene opreme soban, z napeljavo instalacij, vgraditvijo centralne kurjave in opremljenostjo z radijskim sprejemnikom dokazujejo, kako sta bila lastnika dobra in napredna gospodarja. Z žalostno zgodbo, ki jo je po pripovedi njune sobarice izpovedal lastnikov nečak pisatelju Dragu Jančarju lahko v knjigi »TO NOČ SEM JO VIDEL« spoznamo kruto resnico o življenju in koncu gospodarjev Hribar. Danes je dvorec državni kulturni spomenik in obiskovalcem ponuja številne možnosti za sprostitvene dejavnosti. Pri vhodu v avlo dvorca nas pozdravlja nagačen krokodil, ki je bil ljubljencek gospe Hribarjeve in zgodba o njem še bolj utrdi mnenje o drugačnosti lastnice.

Nadaljevali smo z obiskom Adergasa – župnijske cerkve Marijinega oznanjenja in ob cerkvi dominikanskega samostana v Velesovem. Sprejel nas je zelo prijeten duhovnik, ki je z veseljem in gorečnostjo razložil zgodovino in pomen obstoječih objektov. Nemško govoreče nune - dominikanke iz okolice Dunaja so že v letih 1160 s svojimi bogatimi dediščinami kupovale posestva na Trati – AN DER GRAS – in pridobile pravice župnijske cerkve. Domačini, predvsem hlapci, so okrog samostana začeli graditi hiše in naseljenost se je močno povečala. Zaradi bogastva prebivalc samostana so bili velikokrat tarča turških napadov. Same so se reševale s skrivanjem v rovih v bližnjem gozdu. Druge premičnine so bile izropane, le Marijin kip je bil ohranjen, ker so ga vedno vzele s sabo. Današnja podoba je cerkev dobila v 18. stoletju. Dominikanski redovniški red je cesar Jožef II. razpustil. Med 2. svetovno vojno so Nemci želeli odpeljati v Nemčijo slike in bogato vsebino cerkvene dediščine z najstarejšim Marijinim kipom. Ker je duhovnik iz Kranja za to namero izvedel, je domačinom svetoval, naj ponoči v strogi tajnosti slike zazidajo. Tako so slike resnično ohranili. Danes krasijo oltarje in ob primerni naravni svetlobi dobijo prav poseben izraz. Leseni in kamniti kipi so izdelani v baročnem slogu. Tudi orgle so zelo pomembne. V prostorih pod cerkvijo so grobnice, vendar imajo tu le nekaj sester in dva duhovnika zadnje počivališče.

V Cerkljah smo obiskali Marijin vrtec, ustanovljen leta 1996, ki izvaja program vzgoje in izobraževanja predšolskih otrok. Vzgoje,

izobraževanja, varstva in prehrane so deležni otroci v starosti od 11. meseca do vstopa v šolo. Ker so zasebni župnijski vrtec, nudijo otrokom tudi krščansko vzgojo s poudarkom na krščanskih vrednotah. Z igro, vsakodnevnimi dogodki, z občudovanjem in spoštovanjem narave otroku razvijajo in oblikujejo osebnost in ga uvajajo v samostojno življenje. Z izdelki, ki so jih nekateri zelo umetniško naredili, ko so posnemali arhitekta Plečnika, so dokazali, da so že sposobni ocenjevati dela umetnikov. Njihova dela so bila razstavljena pri vходу v vrtec. Žal pa je bilo veliko njihovih stvaritev poškodovanih ali popolnoma uničenih v namerno povzročenem požaru njihovih delavnic. Vodja vrtca nam je povedala, da bodo delavnice že obnovili, le da niso bila ogrožena življenja. Res je. Delo teče naprej, morda malo okrnjeno, a z močno voljo, z dobrimi zgledi in pozitivnimi dejanji še utrjujejo življenjske vrednote. Ob poslušanju kratkega kulturnega programa in predstavitev Plečnika iz otroških ust smo se poslovili od njih.

Lokalna vodička nam je predstavila CERKLJE; KI SO NAJLEPŠE V DEŽELI TEJ IN NAS NAJ V EVROPI ZASTOPAJO ŠE NAPREJ. Odlikujejo se po naravni lepoti, bogatih zgodovinskih izročilih, urejenostjo okolja in predvsem gostoljubnostjo prebivalcev. Kraj je zelo zaznamoval Ignacij Borštnik. V njegov spomin prirejajo številne kulturne, športne in družabne prireditve. Spoznali smo spominski park z doprskimi kipi domačih veljakov, ki so zaznamovali Cerklje kot zakladnico kulture.

Ivan Hribar, ljubljanski župan, si je v kraju za poletno bivališče uredil vilo v secesijskem slogu. Spomenik Davorinu Jenku je osnovan po predlogu arhitekta Plečnika in stoji v središču Cerkelj pred novejšo cerkvijo Marije Vnebovzete. Znamenitostim, naravnim lepotam, spominskim znamenjem, arheološkim najdbam, muzejskim vsebinam ni videti konca. Kraj je vreden ogleda, ker le tako ga lahko še posebej vzljubiš.

Čas je bil za obisk Krvavca, ki velja za najbolje urejeno smučišče in je po številnih programih privlačen za obiskovalce poleti in pozimi. Tudi mi smo bili deležni pozornosti njihovih delavcev ob vstopanju in izstopanju iz gondole. Spoznali smo njihovo usposobljenost, prijaznost in pripravljenost za pomoč. Z gondolsko vožnjo smo prispeli do prve postaje na Krvavcu, do Tihe doline, kjer smo doživeli poseben krst, posebno pozornost svoje predsednice. V prelepem naravnem okolju smo bili obdarjeni s čudovitimi pozornostmi, nepozabnimi dejanji, kot v raj. Prekrasni razgledi se ne dajo opisati. Treba jih je doživeti. Imeli smo možnost, da se še malo sprehodimo po drugih vrhovih tega pogorja.

Srečno smo se vrnili v dolino. Veseli in zares srečni smo se po kosilu v Cerkljah odpravili domov. Taki in številni drugi podobni dogodki močno bogatijo in lepšajo naše življenje. Hvaležni smo vsem, ki sodelujejo pri organizaciji naših programov.

Druženje in ogled Višarij in Planice upokojenih medicinskih sester DMSBZT Ljubljana

Marija Filpič

V prvem polletju smo upokojene medicinske sestre v spremstvu Olge Koblar in Borisa Sime 22. junija z ogledom Višarij zaključile zadnje srečanje.nagradno igro. Povabili smo ga k pogovoru.

Čudovito jutro s popolnoma opranim nebom je našo dobro voljo le še stopnjevalo. In tako smo se odpeljali novim dogodivščinam naproti. Na Svete Višarje smo se pripeljali mimo Kranjske Gore, Rateč, Podkorena, nemoteno prečkali mejo z Italijo, nadaljevali pot skozi ozko mestno jedro Trbiža. Trbiž je bil nekoč slovenski kraj, pa tudi po priključitvi k Italiji zelo priljubljen med Slovenci. Zdaj je poln zapuščenih, starih hiš in tudi malo neobljuden. Prispeli smo do kabinske žičnice, ki je bila urejena bolj zaradi potreb smučarskega centra na gori. Služi pa tudi za lažji in boljši dostop turistom in romarjev do cerkve, ki je posvečena Višarski Materi božji. Že iz 16. stoletja so Višarje znane kot romarski kraj. Obiskovalci so bili Slovani, Germani in Romani. Današnji romarji prihajajo iz vse Evrope in tudi drugih delov sveta. Cerkev na višini 1766 metrov nad morjem privabi veliko starih in bolnih ljudi. Čudoviti razgledi z vrha so nas resnično očarali. Vrh Kamnitega Lovca in vrhovi zahodnih Julijskih Alp ponosno obdajajo goro in vabijo z razgledi in morda tudi obiskom. Cerkev s tremi oltarji v baročnem stilu, številnimi kipi svetnikov in krasnimi poslikavami so ena sama umetnost, ki daje stavbi in kraju poseben pomen.

Na isti način smo varno sestopili z gore in krenili v dolino Zajzere. Po Kanalski dolini smo sledili poti mimo Ovčje vasi do doline Zajzere. Julius Kugy je s pomočjo gorskih vodnikov zelo pogosto osvajal gore iz te doline. Postal je izjemen poznavalec gora, pridobil je veliko ljubiteljev in somišljenikov in bil je spoznan za sovražnika Italijanov. Prostovoljno in neoborožen je deloval proti italijanski vojski. Šele pred nekaj leti so mu v Ovčji vasi postavili spomenik, ki smo ga obiskali tudi mi.

Nadaljevali smo v Mangartsko dolino, v kateri ležita dva naravna bisera, dve čudoviti jezerci, ki sta z Mangarta vidni kot mali očesci. Seveda moraš imeti na gori Mangart kar malo sreče, saj je velikokrat vrh ovit v meglo. Tudi ta prelepi košček zemlje je bil nekoč slovenski. Zdaj je

spoznan kot narodni park in je zaradi kristalno čiste vode, z mogočno podobo Mangarta čedalje bolj oblegan s turisti in obiskovalci. Bogata favna in flora z vodnim bogastvom tvorijo enega od najmanjših narodnih parkov.

Obiskali smo dolino Planico, ki je prava paša za oči zaradi prelepe narave pod Poncami. Med Ratečami in Tamarjem v Planici nastaja nov nordijski center, prostor, kjer vsak mlad športnik lahko trenira v najboljših možnih pogojih v številnih športih. Seveda pa so osnovna športna posebnost Planice smučarski skoki, kar pa je dolino že daleč iz zgodovine močno zaznamovalo. Da človek na skakalnicah in letalnicah lahko leti sto in tudi več kot dvesto metrov in da se je to dogajalo prav tu v Planici, pomeni res nekaj izjemnega in bo vedno zapisano v zgodovini našega športa. Da smo si sploh lahko predstavljali, kaj skoki pomenijo, smo se s sedežnico zapeljali do zaletišča srednje skakalnice. Pogled v dolino je bil neverjeten, še bolj neverjetna pa je bila misel, kako pogumni so skakalci, ki to višino preletijo s smučmi. V gozdnem delu Planice smo obiskali hišo, ki je Karađorđevi kraljevi družini služila za oddih in bivanje v svežem, zdravem okolju. Zdaj je hiša nenaseljena z nedoločenim lastnikom.

Končni cilj našega izleta je bila Žirovnica, slikovita vas pod Stolom, zaznamovana z osebami, ki so krojili slovensko kulturo. V gostišču smo imeli še prosto druženje ob kosilu.

Ves čas našega popotovanja smo bili deležni številnih drobnih pozornosti predsednice Olge Koblar. Naše druženje je zaradi nje bilo še lepše in popolnejše.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana vabi na vadbo JOGE v sezoni 2017/2018:

KMDPŠ

Poljanski nasip 58, I. nadstropje (sejna soba).

Urnik: PONEDELJEK

1. skupina od 16.00 do 17.30. Vadbo vodi *Slavka Verovšek*.

2. skupina od 17.45 do 19.15. Vadbo vodi *Katja Hribar*.

Prijave sprejema *Žana Mikloš*, tel. 030 336 929, med 18. in 19. uro, od ponedeljka do petka.

OČESNA KLINIKA

Zaloška 29a. (vhod z Grablovičeve ulice).

Urnik: TOREK

1. skupina od 16.15 do 17.45, 2. skupina od 18.00 do 19.30. Vadbo vodi *Karmen Hirsch*.

Prijave sprejema *Janja Filipovič*, tel. 030 642 235, med 18. in 19. uro, od ponedeljka do petka.

PORODNIŠNICA (nekdanja BABIŠKA ŠOLA)

Šlajmerjeva 3.

Urnik: ČETRTEK

1. Skupina od 18.00 do 19.30, 2. skupina od 19.45 do 21.15. Vadbo vodi *Karmen Hirsch*.

Prijave sprejema *Katja Hribar*, tel. 031 317 263, med 19. in 20. uro, od ponedeljka do petka.

V Idriji

Urnik: SREDA

1. skupina od 18.00 do 19.30, 2. skupina od 19.30 do 21.00. Vadbo vodi *Vesna Paradižnik*.

Prijave sprejema *Sabina Vihtelič*, tel. 041 427 962, od ponedeljka do petka med 19. in 20. uro.

Zasavje

ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE

Rudarska c. 12 (sejna soba)

Urnik: SREDA

1. skupina od 16.30 do 18.00, 2. skupina od 18.00 do 19.30. Vadbo vodi *Vesna Korbar*.

Prijave sprejema *Marija Filipič*, tel. 031 686 700 ali: 03 562 85 63, od 18. do 19. ure.

Vadbo PILATESA

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA LJUBLJANA

Poljanska 69 (mala telovadnica).

Urnik: SREDA

1. skupina od 16.00 do 17.00. Vadbo vodi *Andreja Zavrl*.

Prijave sprejema *Božena Beučič Crnič*, tel. 031 633 029, med 12. in 15. uro od ponedeljka do petka.

Program razgibalnih vaj za hrbtenico, sklepe in pravilno držo

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA

Poljanska 69 (mala telovadnica).

Urnik: SREDA

1. skupina od 17.30 do 19.00. Vadbo vodi *Apolonija Grum*.

Prijave sprejema **Ljubica Šavnik**, tel. 031 789 567, od ponedeljka do petka.

Z jogo, pilatesom in programom razgibalnih vaj bomo začeli v tednu od 2. oktobra 2017. Finančni prispevek članic in članov je 80 EUR, za upokojene člane 60 EUR, za študente 20 EUR, plačljiv v enem obroku. S sabo prinesite veljavne članske izkaznice. Prispevek bomo pobirali ob začetku prve vadbe. V primeru, da bo v skupinah ostalo še kaj prostih mest, se nam lahko pridružijo tudi nečlani. Prispevek za nečlane znaša 120 EUR.

Za vadbo priporočamo lahko oblačilo (majico, športne hlače), podlogo, brisačo ter voljo za stalno in redno udeležbo.

Prijave bomo začeli sprejemati 1. septembra 2017.

Prisrčno vabljeni!

Za dejavnost joge pri DMSBZT LJ:
Katja Hribar

Podpredsednica DMSBZT LJ za interesne dejavnosti:
Nada Sirnik

Predsednica DMSBZT LJ:
Đurđa Sima

Nagradna križanka TOSAMA d. o. o.

Nagrajenke nagradne križanke Tosama d. o. o. iz junij/ julijske številke
Utripa so:

1. Maja Crnčec, 1000 Ljubljana
2. Sandra Kuronja, 9000 Murska Sobota
3. Primož Urbas, 1233 Dob
4. Valerija Dragar, 3310 Žalec
5. Rozika Kačič, 2204 Miklavž na Dravskem Polju

Geslo – pravilna rešitev nagradne križanke se glasi:
ZA OTROŠKE GLAVICE.

Nagrade bodo posredovane po pošti.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, Sekcija upokojenih medicinskih sester

vas v torek, 12. 9. 2017 vabi na **ogled samostana Stična in Šentruperta – dežele kozolcev**. Odhod avtobusa ob 7.00 s parkirišča za avtobuse pod dvorano Tivoli in ob 7.10 z avtobusne postaje. Stična je pomembna vas zaradi pestrega kulturnega in zgodovinskega dogajanja – Stiški rokopisi, največje halštatsko gradišče na Slovenskem, cistercijanski samostan Stična – Cistercijanska Opatija Stična, najstarejši samostan v Sloveniji in edini delujoči cistercijanski... Samostan in cerkev sta danes zavarovana kot nepremična spomenika državnega pomena.

Po ogledu samostanske prodajalne in po kakšnem nakupu nas bo pot vodila do Šentruperta, slovenskega bisera gotske stavbne zgodovine. Cerkev sv. Ruperta in Dežela kozolcev na 2,5 hektarja prikazuje vse razsežnosti dediščine kozolcev in je bila odprta leta 2013. Druženje bomo zaključili s poznim kosilom in se nato odpeljali proti Ljubljani.

Prispevek članov za izlet: 25 EIR

Prijava: Olga Koblar, 7. 9. 2017, med 16. in 18. uro na 031 495 456.

Možna predčasna prijava: **Irma Kiprijanović, 041 754 695.**

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, Sekcija upokojenih medicinskih sester

vas v torek, 26. 9. 2017 vabi na **spoznavanje Ljubljane, »Plečnikove dediščine«**.

Zbrali se bomo na Trnovskem mostu pred Trnovsko cerkvijo ob 9. uri.

Do tja nas pripelje mestni avtobus, proga številka 2 ali 11, in izstopimo pri Križankah.

Trnovski most je pred Trnovsko cerkvijo, most preko reke Gradaščice, ki povezuje ljubljanska predela Krakovo in Trnovo. Plečnik je živel samosvoje življenje, predano umetnosti in ustvarjanju. Bistvo njegovega ustvarjanja je v konfliktu. Užival je v radikalni dvoumnosti. Vedno znova je presenečal. Več zanimivih informacij sledi na spoznavanju Plečnikove dediščine. Po ogledu si bomo vzeli čas za kosilo in druženje.

Prispevek članov za izlet: 15 EUR

Prijava: Olga Koblar, 22. 9. 2017, med 16.00 in 18.00, na 031 495 456.

Možna predčasna prijava: **Irma Kiprijanović, 041 754 695.**

Vljudno vabljeni.

Predsednica

Sekcije upokojenih medicinskih sester:

Olga Koblar, s. r.

Predsednica

DMSBZT Ljubljana:

Đurđa Sima, s. r.

Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije se je ob mednarodnem dnevu medicinskih sester preizkusil v vlogi študenta zdravstvene nege

Manca Pajnič, Ljubiša Pađen, Robert Sotler,

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je 11. maja na povabilo študentov obiskal Zdravstveno fakulteto Univerze v Ljubljani. Ob mednarodnem dnevu medicinskih sester in v okviru projekta »SKUPAJ – spodbujamo drug drugega« se je pridružil študentom in študentkam zdravstvene nege v simuliranem kliničnem okolju ob izvajanju praktičnih intervencij. Ob koncu obiska si je ogledal potek vaj še v kabinetu oddelka za delovno terapijo ter v kineziološkem laboratoriju oddelka za fizioterapijo.

Ob prihodu so predsednika Pahorja sprejeli dekan fakultete doc. dr. Andrej Starc, viš. pred. Robert Sotler kot glavni koordinator obiska, izr. prof. dr. Janez Žibret, prodekan za raziskovalno delo in infrastrukturo, doc. dr. Andreja Kvas, predstojnica oddelka za zdravstveno nego ter Nik Prebil, predsednik študentskega sveta.

V predverju fakultete so študentke drugega letnika zdravstvene nege v okviru predmeta Zdravstvena vzgoja pripravile stojnico, kjer so s plakatom o urejenosti ter vsestranskem delu opozarjale na mednarodni dan medicinskih sester. Obenem so vse mimoidoče povabile k preskakovanju kolebnice, počepom ter uporabi stopnic v luči vzgoje za zdrav življenjski slog. Po kratki rekreaciji je bil predsednik povabljen v

dekanat, kjer je pred ogledom kabinetov dobil personalizirano haljo z emblemom Zdravstvene fakultete.

Ogled simuliranega okolja se je začel v kabinetu za prvo ter nujno medicinsko pomoč, kjer so predsednika pričakali dr. Damjan Slabe, asistentka Eva Dolenc ter študenti drugega letnika, ki sodelujejo pri ekipi prve pomoči. Predsedniku Pahorju je bila predstavljena simulacija oskrbe poškodovanega motorista v primeru prometne nesreče s temeljnimi postopki oživljanja, uporabo AED (avtomatskega eklektičnega defibrilatorja) ter zunanjo masažo srca, v kateri se je preizkusil tudi sam.

V kabinetu za zdravstveno nego smo predsednika pričakali viš. pred. Ljubiša Pađen, pred. Manca Pajnič, Sabina Simonič, strokovna sodelavka, sicer zaposlena v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana ter študenti prvega letnika zdravstvene nege. Za predsednika Pahorja smo pripravili simulacijo preveze kompleksne rane, pri kateri je zelo zavzeto sodeloval ter postavil kar nekaj vprašanj.

Sledil je ogled kabineta za zdravstveno nego otroka, kjer so pred. Martina Bizjak in študenti

Personalizirana halja s predsednikovim podpisom (Foto: Aleš B. Ivanko, Cubus Image d.o.o.)

Študentje skupaj s predsednikom Borutom Pahorjem in mentorico pred. Martino Bizjak v kabinetu za zdravstveno nego otroka (Foto: Aleš B. Ivanko, Cubus Image d.o.o.)

prvega letnika zdravstvene nege pripravili simulacijo kopanja novorojenčka. Predsednik se je začudil teži lutke, vendar smo mu pojasnili, da gre za običajno povprečno težo novorojenčkov, ki znaša okrog 3.500 gramov. Zanimivo mu je bilo tudi dejstvo, da se novorojenčka kopa skupaj s tetra pleničko.

Ker smo predsedniku želeli pokazati, da izobražujemo tudi za druge zdravstvene poklice, je najprej obiskal kabinet - stanovanje oddelka za delovno terapijo, kjer so predsednika sprejeli pred. Alenka Oven, predstojnica oddelka ter študenti. Prikazali so mu posebnosti v prilagoditvi domačega okolja za osebe na invalidskem vozičku ter nekatere druge prilagoditve manj zmožnih oseb. Ob koncu obiska kabinetov se je predsednik ustavil še v kineziološkem laboratoriju, kjer so študenti fizioterapije z mentorico prikazali različne metode ocene funkcionalnih zmožnosti.

Veseli smo, da sta se nam ob zaključku obiska na sproščenem klepetu ob kavi s predsednikom Pahorjem lahko pridružili predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman ter izvršna direktorica Zbornice – Zveze Anita Prelec. Dekan je najprej opozoril na dolgoletno tradicijo izobraževanja za zdravstvene poklice na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani. V nadaljevanju je izpostavil nujnost usposabljanja študentov v simuliranem okolju ter pomen raziskovanja in spremljanja novosti pedagoškega osebja, saj to pripomore k odličnosti in zaželenosti študentov ZF na trgu dela. Monika Ažman se je predsedniku najprej zahvalila za častno pokroviteljstvo

kongresa zdravstvene in babiške nege novembra na Brdu pri Kranju, ko bo Zbornica – Zveza praznovala 90. obletnico. Skupaj z Anito Prelec sta predsedniku na kratko predstavili položaj medicinskih sester v Sloveniji, seznanili sta ga s problematiko odhajanja diplomiranega kadra v tujino, dolgoletnega čakanja na nov zakon ter zadovoljstvo nad sedanjo ministrico za zdravje. Predsednik Pahor pa je vse zbrane ter tudi ostale zaposlene in študente povabil na obisk in ogled predsedniške palače.

Od leve proti desni so: dekan Andrej Starc, predsednik Borut Pahor, predsednica Zbornice – Zveze Monika Ažman, izvršna direktorica Zbornice – Zveze Anita Prelec, predstojnica oddelka za zdravstveno nego Andreja Kvas (Foto: Aleš B. Ivanko, Cubus Image d.o.o.)

Vodstvo Zdravstvene fakultete se je gospodu predsedniku ob koncu obiska s skromnim darilom, sliko izpod rok članov likovne skupine Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, zahvalilo za njegov prihod in promocijo.

Ob izhodu je sledilo samo še »obvezno« fotografiranje z vodstvom, zaposlenimi in vsemi sodelujočimi pri obisku.

Na tem mestu bi se radi iskreno zahvalili študentom za pobudo ter izjemno pripravljenost ob organizaciji obiska. V vsej zgodovini Zdravstvene fakultete je bilo to prvič, da smo imeli tako visok obisk, na kar bomo še dolgo ponosni.

Možnosti za razvoj e-izobraževanja v zdravstveni negi

Rok Drnovšek, Saša Šajn Lekše, Aleš Vehar, Katja Gaberšek, Ines Baškovč,

Zdravstvena fakulteta Univerze v Ljubljani

Uvod

E-izobraževanje veča dostopnost do izobraževalnih vsebin, spreminja pedagoški proces in vodenje izobraževanja. Udeleženci več ne komunicirajo v živo, »face-to-face«, ampak s pomočjo informacijsko komunikacijske tehnologije. Vsebina se aktivno ustvarja, uporabniki pa so prostorsko (Bregar et al., 2010) in časovno neodvisni udeleženci izobraževanja.

V visokošolskem izobraževanju se na mednarodni ravni vse pogosteje uporablja prosto dostopna programska oprema, Object-oriented Dynamic Learning Environment (Moodle) (Reis et al., 2015). Moodle je vsestransko uporaben, saj omogoča interaktivno, strukturirano in postopno posredovanje multimedijskih učnih vsebin in podpira različne načine preverjanja znanja in komunikacije. Na Moodlu lahko zgolj posredujemo učne vsebine ali pa uporabljamo tudi napredne oblike komunikacije ter aktivacijo učečih z ocenjevanjem in komentiranjem med udeleženci (angl. peer assisted learning) (Tenório et al., 2016). Moodle redno uporabljajo tudi študenti zdravstvene nege 1. in 2. stopnje na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani.

Takšen način posredovanja izobraževalnih vsebin je primeren tudi za poklicno izpopolnjevanje v zdravstveni negi. Tuje raziskave kažejo, da medicinske sestre pozitivno sprejemajo e-izobraževanje, njihova stališča pa se razlikujejo glede na to, koliko uporabljajo informacijsko tehnologijo in na kakšnem delovnem mestu so zaposlene. E-izobraževanju so bolj naklonjene medicinske sestre v splošnih bolnišnicah, v primerjavi z medicinskimi sestrami v univerzitetnih klinikah (Karaman, 2011).

Pridobivanje znanj v zdravstveni negi ni omejeno izključno na formalno izobraževanje. Zaradi nenehnih sprememb v klinični praksi in vključevanja novih znanj pomembnost pridobiva

vseživljenjsko učenje, ki se v zdravstveni negi pojavlja v oblikah poklicnih izpopolnjevanj, internih izobraževanj in izobraževanj za pridobivanje licenčnih točk. Možen način učinkovitega širjenja znanj med medicinskimi sestrami je tudi e-izobraževanje.

Z raziskavo smo študenti 1. in 2. stopnje zdravstvene nege Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani želeli ugotoviti, kakšna so stališča slovenskih medicinskih sester do e-izobraževanja. Rezultati raziskave bodo služili kot eno izmed izhodišč za ustrezne načine posredovanja znanj med medicinskimi sestrami in študenti zdravstvene nege.

Metode

Za zbiranje podatkov smo uporabili spletni anketni vprašalnik, ki je bil posredovan rednim in izrednim študentom Zdravstvene fakultete. Anketiranje je potekalo med 8. 1. 2015 in 15. 2. 2015. Pred anketiranjem so se študenti srečali z e-izobraževalnim gradivom Zdravstvena nega pacienta po vstavitvi tumorske endoproteze kolka.

39 ustrezno izpolnjenih vprašalnikov je bilo analiziranih s programsko opremo SPSS. Poleg opisne statistike so bile izdelane kontingenčne tabele za vizualizacijo deležev zajetega vzorca. Ker podatki niso normalno porazdeljeni glede na Shapiro-Wilk test, je bil za primerjavo osrednjih vrednosti uporabljen neparametrični Mann-Whitney U test.

Rezultati

Anketiranci so se zunaj študijskih obveznosti že srečevali z drugimi oblikami izobraževanja. Predhodno vključevanje anketirancev v različne oblike izobraževanja je prikazano v Tabeli 1. V okviru kliničnega usposabljanja so se anketiranci sicer srečali z e-izobraževalnimi vsebinami (platforma Moodle), ki v tabeli ni zajeto kot predhodno vključevanje v e-izobraževanje.

Anketiranci so opredelili stopnjo strinjanja s trditvami, vezanimi na splošni odnos do vključevanja e-izobraževanja v zdravstveno nego ($M = 4$ ("Se strinjam")) in prednostmi e-izobraževanja kot oblike izobraževanja ($M = 4$ ("Se strinjam")). Izstopala je izključno trditev, da e-izobraževanje omogoča individualno odločanje o času in pristopu k učenju učne snovi ($M = 5$ ("Se popolnoma strinjam")). Na vseh trditvah smo izvedli Mann-Whitney U test, vendar nismo zaznali statistično značilnih razlik glede na zaposlitveni status ali starostno skupino.

Kot glavne prednosti e-izobraževanja so anketiranci navedli: izvajanje v domačem okolju, cenovna ugodnost, možnost optimalne razdelitve časa, učinkovitost podajanja učnih vsebin, možnost uporabe forumov, povezovanje s soudeleženci v izobraževanju in prisiljenost v aktivno sodelovanje. Glavne slabosti e-izobraževanja: slaba preglednost in strukturiranost gradiv, navajenost na fizične vire, časovni obseg, potreba po dodatni motivaciji, pretirana uporaba multimedijskih vsebin, pomanjkanje osebnega stika in slaba seznanjenost z uporabo programske oziroma strojne opreme. Kot razloge za slabo vključevanje

e-izobraževanja na področju zdravstvene nege so navedli nizek interes medicinskih sester in pomanjkanje ustreznih gradiv v slovenskem jeziku.

Diskusija

Študenti zdravstvene nege so pozitivno naravnani do e-izobraževanja. V prihodnosti bo e-izobraževanje še pridobilo pomen (Bregar et al., 2010), saj omogoča individualno učenje v domačem okolju. Udeleženci si lahko razporedijo čas učenja glede na potrebe in obveznosti. Ravno zato je e-izobraževanje nadvse primerno za poklicno izpopolnjevanje, saj omogoča usklajevanje vseh obveznosti. V tuji literaturi najdemo dokaze za učinkovitost e-izobraževanja, ki jo lahko primerjamo z učinkovitostjo tradicionalnega in lahko izboljša profesionalno vedenje medicinskih sester (Sinclair et al., 2016). Kljub temu e-izobraževanje ne sme nadomestiti tradicionalnih oblik izobraževanja. Zaradi osvajanja praktičnih veščin in potreb po socialnih stikih in interakcijah, ki omogočajo mreženje in razvoj veščin komunikacije, mora e-izobraževanje zgolj smiselno dopolnjevati tradicionalne pristope v izobraževanju.

Vseživljenjsko izobraževanje in izpopolnjevanje izvajalcev zdravstvene nege je nujno potrebno za zagotavljanje kakovosti storitev, vendar so zaradi izmenskega dela in osebnih obveznosti za učeče večkrat obremenjujoča. Ker e-izobraževanje omogoča ustrezno časovno načrtovanje učnih obveznosti, lahko domnevamo, da bodo e-izobraževalne vsebine med strokovnjaki dobrodošle, saj bodo lahko zagotavljale učenje na udeležencu prijaznejši način.

Vrsta izobraževanja:	N anketirancev	Odstotek	Število izobraževanj [M]
neformalna izobraževanja	24	61,5 %	3–5
strokovna izobraževanja	9	23,1 %	1–3
e-izobraževanja	10	25,6 %	1–3

Tabela 1: Predhodno vključevanje anketirancev v različne oblike izobraževanj

Omejitev raziskave je majhno število raziskovalnih enot in izbira ciljne populacije, saj so študenti še vključeni v formalno izobraževanje, vendar raziskava zajema tudi 20 redno zaposlenih izrednih študentov. Po implementaciji e-izobraževalnih vsebin v prihodnosti bo treba raziskati še dejanski odziv in uporabniško izkušnjo s strani ciljnih populacij.

Zaključek

Področje e-izobraževanja se neprestano razvija, dopolnjuje ter nadgrajuje. Pozitiven odnos, učinkovitost, praktičnost, prilagojenost ter individualnost so le nekatere izmed pozitivnih lastnosti le-tega. Predstavlja inovativen način pridobivanja znanja, ki posamezniku omogoča krojenje lastne poti profesionalnega izpopolnjevanja.

Literatura:

- Bregar, L., Zgajmajster, M. & Radovan, M., 2010. *Osnove e-izobraževanja: priročnik. 1. natis. Ljubljana: Andragoški center Slovenije*, pp. 12–14.
- Karaman, S., 2011. *Nurses' perceptions of online continuing education. BMC Medical Education*, 11(1), pp.86.
- Reis, L.O., Ikari, O., Taha-Neto, K.A., Gugliotta, A. & Denardi, F., 2015. *Delivery of a urology online course using moodle versus didactic lectures methods. International journal of medical informatics*, 84(2), pp.149–154.
- Sinclair, P.M., Kable, A., Levett-Jones, T. & Booth, D., 2016. *The effectiveness of Internet-based e-learning on clinician behaviour and patient outcomes: A systematic review. International journal of nursing studies*, 57, pp.70–81.
- Tenório, T., Bittencourt, I.I., Isotani, S. & Silva, A.P., 2016. *Does peer assessment in on-line learning environments work? A systematic review of the literature. Computers in Human Behavior*, 64, pp. 94–107.

10 let Fakultete za zdravstvo Angele Boškin

Izr. prof. dr. Brigita Skela Savič

Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin (FZAB) je s slavnostno akademijo obeležila 10. obletnico svojega delovanja. Fakulteta, ki je svojo pot začela v študijskem letu 2007/2008 kot Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, je doslej v svet poklicnega dela pospremila že 278 diplomantov in 23 magistrstov zdravstvene nege ter sodelovala pri 55 domačih in mednarodnih raziskovalnih in razvojnih projektih.

Ravno vrhunski raziskovalni, razvojni in pedagoški dosežki so leta 2014 postavili temelje za preoblikovanje visoke šole v Fakulteto za zdravstvo Jesenice. V lanskem letu se je preimenovala v Fakulteto za zdravstvo Angele Boškin po prvi šolani skrbstveni sestri pri nas in uspešno akreditirala doktorski študij Zdravstvene vede treh smeri (Zdravstvena nega, Promocija zdravja, Zdravstveni management). Danes ima akreditiranih že sedem študijskih

programov na vseh treh bolonjskih stopnjah, vključno z nedavno akreditiranim študijem Fizioterapija (VS).

Zgodovina

Ideja o ustanovitvi nove visoke šole na Jesenicah se je pred dobrim desetletjem porodila zdravstvenim strokovnjakom iz Gorenjske, ki so zaznali, da regija zaradi demografskih trendov in naraščajočih kadrovskih potreb v zdravstvenih zavodih potrebuje kakovostno visokošolsko

institucijo za izobraževanje v zdravstveni negi. Dodatno utemeljitev je podala še raziskava takratnega Inštituta za varovanje zdravje o preskrbljenosti z diplomiranimi medicinskimi sestrami v Sloveniji do leta 2033. Ustanovitev so podprli zdravstveni zavodi gorenjske in osrednjeslovenske regije, Ministrstvo za zdravje, Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije ter drugi deležniki, ustrezne prostorske in druge materialne pogoje za začetek delovanja pa je zagotovila Občina Jesenice, ki je tudi ustanoviteljica fakultete.

Dosežki

Uveljavljanje prve samostojne visoke šole zunaj univerz ni bilo preprosto, tudi zaradi nekaterih dvomov, če je lahko takšna šola zares kakovostna. Da bi upravičili zaupanje svojih podpornikov in ustanoviteljice, Občine Jesenice, smo zato razvoj že od začetka postavili z jasno vizijo, ki stavi na odličnost izobraževanja in raziskovanja, poslovno odličnost in družbeno odgovornost. S številnimi pionirskimi dosežki smo tako v desetih letih iz ideje regijsko zasnovane šole prerasli v fakulteto, ki je danes vodilna v Sloveniji po svojem prispevku k razvoju zdravstvene nege kot znanstvene discipline.

Čeprav trdno zasidrana v gorenjski regiji, iz katere izhaja, je Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin presegla začetne regionalne okvire, med drugim tudi s študijskimi programi, ki jih izvaja v Ljubljani. Hkrati je vseslovensko prepoznana po kakovostnem pedagoškem delu, dobrem znanju svojih študentov in njihovi zavzetosti za pridobivanje novih znanj ter odlični zaposljivosti diplomantov.

Kot prva fakulteta v Sloveniji je pridobila mednarodno akreditacijo za študij **zdravstvene nege** na prvi in drugi bolonjski stopnji, v naboru študijskih programov pa so še programi **fizioterapije** (prva bolonjska stopnja), **promocije zdravja** (druga bolonjska stopnja), **doktorskega študija zdravstvenih ved** (tretja bolonjska stopnja) ter dva **programa za izpopolnjevanje** po prvostopenjskem študiju (Okužbe, povezane z zdravstvom in Duševno zdravje).

Za celovit pristop h kakovosti dela je fakulteta pridobila certifikata kakovosti ISO 9001:2008 in KzP (Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja). Leta 2015 se je uvrstila med finaliste izbora za priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost (PRSP) in prejela tudi EFQM-ov certifikat za poslovno odličnost s štirimi zvezdicami »Prepoznani v odličnosti«.

Udeleženci 10. znanstvene konference

Prispevali smo prve nacionalne smernice za izvajanje študija prve stopnje Zdravstvena nega (VS) v skladu z direktivo EU. Bili smo začetniki razprave o pomenu razvoja naprednih znanj, kot so specializacije in znanja na ravni strokovnega magisterija ter doktorskega študija. Velik poudarek dajemo izgradnji standardov strokovne in znanstvene pismenosti tako na ravni študijskih programov kot strokovnih in znanstvenih dogodkov fakultete. Študenti prve in druge stopnje pomemben prispevajo pri razvoju nacionalne revije Obzornik zdravstvene nege. Naš nabor raziskovalnih tem in projektov je širok, ravno tako mreža mednarodnih sporazumov. Naši študenti in učitelji redno odhajajo na mednarodne izmenjave, prav tako tuji študenti in učitelji prihajajo na izmenjave k nam.

Zelo smo ponosni, da smo pridobili nacionalni raziskovalni projekt ARRS »Zdravstvena nega kot znanstvena disciplina«, kar kaže na našo raziskovalno učinkovitost in primerljivost z drugimi znanstvenimi disciplinami.

Fakulteta je pomembno prispevala k izgradnji profesionalne identitete diplomantov zdravstvene nege, saj je leta 2010 razvila poklicno prisego, ki smo jo poimenovali po Angeli Boškin in jo je Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije predlagala kot nacionalno prisego za vse diplomante prve stopnje. Najboljšim diplomskim in magistrskim delom od leta 2011 naprej podeljujemo nagrade Angele Boškin, visokošolske učitelje za njihovo kakovostno delo in prispevek k razvoju fakultete nagradimo s priznanjem Angele Boškin.

Povezovanje s kliničnimi okolji in prepoznavni strokovni in znanstveni dogodki

Fakulteta gradi na inovativnem modelu povezovanja s kliničnimi okolji, vključno z izobraževanji, ki jih organizira v okviru Šole za klinične mentorje. Hkrati je vzpostavila več drugih prepoznavnih dogodkov, kot je Moja kariera – Quo Vadis, ki vsako leto poveže stroko pri razvoju zdravstvene nege. Oba dogodka sta bila v letu 2017 izvedena že desetič. Leta 2009 je bila pobudnik in organizator prve študentske konference študentov zdravstvenih ved, ki jo od takrat vsako leto organizira druga slovenska

visoka šola ali fakulteta zdravstvenih študijskih programov. FZAB je na začetku junija že desetič organizirala tudi mednarodno znanstveno konferenco zdravstvene nege in zdravstvenih ved, na kateri so uveljavljeni domači in tuji strokovnjaki predstavili najbolj aktualno raziskovalno in razvojno delo iz kliničnih okolij, visokošolskih in drugih zavodov ter razvojne strategije na področju sodobne zdravstvene obravnave. Letošnja deseta mednarodna znanstvena konferenca, ki je potekala pod naslovom Kontinuiran razvoj zdravstvene nege v družbi in njen prispevek k promociji zdravja (Bled, 8.–9. 6. 2017), se je udeležilo več kot 70 strokovnjakov iz Slovenije in 15 iz tujine. Izdan je bil zbornik predavanj s 74 prispevki, od tega 11 mednarodnih. Predstavljeni so bili tudi rezultati projekta ARRS »Zdravstvena nega kot znanstvena disciplina«. Letošnjo znanstveno konferenco je spremlja delavnica »The Healthy Brain Boot Camp«, ki je obravnavala aktualno tematiko s področja ohranjanja vitalnih možganskih kapacitet v obdobju zgodnje faze demence in pomembnost kognitivne rehabilitacije in je plod večletnega sodelovanja med FZAB in Nova Southeastern University.

Zahvale

V imenu vseh, ki smo oblikovali visoko šolo, in vseh tistih, ki peljemo Fakulteto za zdravstvo Angele Boškin k novim izzivom, se zahvaljujemo vsem akterjem, ki so dali svoj prispevek k našemu razvoju. Zahvala gre vsem visokošolskim učiteljem in nepedagoškim

Slavnostna akademija, okrogla miza (od proti desni): Simona Hvalič Touzery, Cecilia Rokusek, Joane Brooke, Fiona Murphy, Walter Sermeus

sodelavcem, študentom in diplomantom, ki nosijo znanje, sposobnosti in ime fakultete na svoji poklicni poti. Zahvala gre vsem VSU iz tujine, ki so nam pomagali pri razvoju študijskih programov druge in tretje stopnje. Zahvala vsem kliničnim mentorjem in strokovnjakom iz prakse, zdravstvenim zavodom in drugim partnerjem fakultete, ki stremijo k razvoju in odličnosti. Zahvala gre ustanoviteljici Občini Jesenice, ki nam je omogočila ustrezne prostorske in materialne pogoje za začetek delovanja fakultete.

Na Slavnostni akademiji so bile izročene zahvale: Zdenki Kramar kot pobudnici za ustanovitev visoke šole, županoma Občine Jesenice (Tomažu Tomu Mencingerju in Borisu Janezu Bregantu), mag. Stevu Ščavničarju iz Razvojne agencije zgornje Gorenjske, predsednikoma Upravnega odbora (Janezu Poljšaku, mag. Rini Klinar), enaindvajsetim visokošolskim učiteljem, ki

sodelujejo v pedagoškem procesu 10 let in trem zaposlenim v upravni dejavnosti za 10 let dela na fakulteti. Zahvalo za 10 let sodelovanja so prejele učne baze Splošna bolnišnica Jesenice, Klinika Golnik in Center za usposabljanje, delo in varstvo Matevža Langusa, Radovljica. Zahvalo za velik prispevek k razvoju Fakultete za zdravstvo Angele Boškin na področju razvoja magistrskega študija Zdravstvena nega je prejela red. prof. dr. Fiona Murphy. Zahvalo za podporo Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin pri razvoju naprednih projektov za razvoj zdravstvene nege v Sloveniji je prejela Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije.

Hvala vsem, ki nam zaupate in sodelujete s Fakulteto za zdravstvo Angele Boškin.

Fakulteta za zdravstvo
Angele Boškin

Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin objavlja prosto delovno mesto raziskovalec in visokošolski učitelj na področju zdravstvenih ved za nedoločen čas (eno delovno mesto).

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:

- zaključen doktorat znanosti,
- bibliografija s področja zdravstvenih ved, javnega zdravja, zdravstvene nege,
- doseženi pogoji za izvolitev v znanstveni naziv ali v naziv visokošolskega učitelja po merilih FZAB,
- 5 let delovnih izkušenj z raziskovalnim delom in delom na raziskovalnih projektih,
- znanje angleškega jezika,
- znanja s področja temeljnega in aplikativnega raziskovalnega dela,
- samostojno delo na področju raziskav,
- računalniška znanja (MS Windows, Word, Excel, internet, e-pošta, el. poslovanje...).

Rok za prijavo začne teči z dnem objave oglasa in traja do 18. 8. 2017. Kandidati naj pisno vlogo z življenjepisom pošljejo po pošti na naslov Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin, Spodnji Plavž 3, 4270 Jesenice, s pripisom »Za razpis«.

Dajte svoji karieri nov zagon!

Visokošolski strokovni študijski program

Zdravstvena nega

Drugi prijavni rok: od 22. do 29. avgusta 2017

Študijski program za izpopolnjevanje

Okužbe, povezane z zdravstvom

Vpis: do 8. septembra 2017

Magistrski študij

Zdravstvena nega

Prvi prijavni rok: do 4. septembra 2017

Magistrski študij

Promocija zdravja

Prvi prijavni rok: do 4. septembra 2017

Doktorski študij

Zdravstvene vede

Prvi prijavni rok: do 4. septembra 2017

Fakulteta za zdravstvo

Angele Boškin

Telefon: 04 586 93 61

E-pošta: referat@fzab.si | Spletni naslov: www.fzab.si

OBVESTILO O SPREMEMBAH PRIJAVNIH ROKOV NA VISOKOŠOLSKE PROGRAME PRVE STOPNJE

Vse tiste, ki se želite vpisati na študijski program prve stopnje Zdravstvena nega (VS) obveščamo, da v skladu z Zakonom o visokem šolstvu letos ni več tretjega prijavnega roka, kar pomeni, da bodo podatki o še prostih mestih za drugi prijavni rok objavljeni 21. avgusta 2017 na portalu eVŠ na spletni strani razpisa za vpis. Drugi prijavni rok bo potekal od 22. do 29. avgusta 2017. Prijavo za vpis kandidati oddajo prek elektronske vloge na [spletnem portalu eVŠ](#).

Letošnja novost v drugem prijavnem roku je, da se na še prosta vpisna mesta lahko prijavijo poleg kandidatov, ki se niso prijavili v prvem prijavnem roku ali se niso uvrstili v nobenega od v prvi prijavi naštetih študijskih programov tudi kandidati, ki se niso vpisali v študijski program, v katerega so bili sprejeti v prvem prijavnem roku, oziroma so se iz tega študijskega programa izpisali do vključno 18. avgusta 2017. Novost je povezana s tem, da tretjega prijavnega roka letos ni več.

Vir: http://www.mizs.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/article/55/10133/

Mednarodni dan medicinskih sester na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru

Patricija Lunežnik, Anemarija Smonkar, Darinka Reisman, Sebastjan Jekl in

izr. prof. dr. Miljenko Križmarić

V maju smo obeleževali mednarodni dan medicinskih sester tudi na Fakulteti za zdravstvene vede (v nadaljevanju FZV). Na svojevrsten način smo se poklonili največji poklicni skupini na področju zdravstva, ki zagotavlja enako in dostopno zdravstveno nego vsem pacientom.

Študentski svet FZV je na pobudo Simulacijskega centra FZV na ta dan pripravil ogled specifičnega dela medicinskih sester, prikazan v simulacijskem okolju. Prihodnjim medicinskim sestram in zdravstvenim tehnikom smo želeli omogočiti dodaten vpogled v obravnavo pacienta, ki se običajno odvija skrita za zidovi operacijske sobe. Gostili smo strokovnjake iz kliničnih okolij, ki so predstavili svojo vlogo in naloge pri obravnavi kirurškega pacienta.

pacienta in vzdrževanje njegovih vitalnih funkcij med operacijo. Na naslednji etapi je bilo predstavljeno delo medicinske sestre inštrumentarke pri postopku laparoskopske operacije. Na tretji, zadnji etapi pa so udeleženci spoznali oskrbo kardiokirurškega pacienta v oddelčni intenzivni negi. Udeležencem je bila prikazana tudi priprava izvajalca zdravstvene nege na izvedbene aktivnosti zdravstvene nege v sobi s kontaktno izolacijo.

Na praznični dan v Simulacijskem centru Fakultete za zdravstvene vede v Mariboru (Foto: Miljenko Križmarić)

Dogodka so se udeležili dijaki Srednje zdravstvene in kozmetične šole Maribor ter študenti Fakultete za zdravstvene vede Maribor. Z udeleževanjem so pridobili izvrstno izkušnjo vpogleda v obravnavo pacienta pred, med in po operativnem posegu.

Organizatorji in izvajalci smo bili s potekom dogodka izredno zadovoljni, saj menimo, da tovrstni dogodki popestrijo izobraževalni proces in pomembno vplivajo na poklicno pot posameznika.

Na simulatorjih in na pravi medicinski opremi je svoje bogate klinične izkušnje predajal gostujoči strokovnjak. Na prvi etapi so udeleženci spoznali postopek uvoda v splošno anestezijo

FAKULTETA ZA ZDRAVSTVENE VEDE NOVO MESTO

VABI K VPISU V ŠTUDIJSKE PROGRAME 1., 2. IN 3. STOPNJE

- **Visokošolski študijski program**
Zdravstvena nega
- **Magistrski študijski program**
Vzgoja in menedžment v zdravstvu
- **Doktorski študijski program**
Edukacija in menedžment v zdravstvu

Informacije o vpisu in informativnih dneh:

spletna stran: www.fzv-nm.si, telefon: 07/393 00 18, 07/393 00 17

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev
medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije
Nacionalni center za strokovni, karierni in osebnostni razvoj
medicinskih sester in babic pri Zbornici – Zvezi

Spoštovane kolegice in kolegi,
ob 90- letnici organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem
z veseljem najavljamo

11. KONGRES ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE 2017,

ki bo potekal od 27. do 29. novembra 2017
v Kongresnem centru Brdo, Brdu pri Kranju.

Vodilo kongresnih vsebin je moto:

**MEDICINSKE SESTRE IN BABICE –
KLJUČNE ZA ZDRAVSTVENI SISTEM**

Hvaležni vam bomo, če informacijo o kongresu prijazno delite s svojimi sodelavkami in sodelavci, kolegicami
in kolegi na delovnih mestih.

Programsko organizacijski odbor:

Monika Ažman, Tamara Štemberger Kolnik, Andreja Kvas, Branko Bregar, Anita Prelec, Gordana Lokajner,
Suzana Majcen Dvoršak, Darinka Klemenc, Janez Kramar, Jože Prestor, Miha Okrožnik, Dejan Doberšek,
Gordana Njenjić.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Zdravstveni turizem – poslovna priložnost

mag. Tadeja Krašna, dr. Emira Premrov,

Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled

V sodobnem času ljudje posvečamo veliko pozornost zdravju in zdravemu načinu življenja. Skrb za zdravje, izstopanje iz rutine vsakodnevnega življenja in kakovostna zdravstvena oskrba so pogosto tudi motivi za potovanja. S tem se ukvarja zdravstveni turizem, ki je posebna veja turistične dejavnosti, pri kateri je težišče na zdravljenju in zdravstvenih oziroma medicinskih storitvah.

Za realizacijo le-tega je treba razpolagati z ustreznimi naravnimi danostmi, nastanitvenimi, medicinskimi in paramedicinskimi zmogljivostmi. Osnovni namen tovrstnega turističnega bivanja je ohranjanje psihičnega in fizičnega ravnovesja, stabilizacija zdravstvenega stanja in ozdravitev posameznika. Nabor ukrepov je zelo širok in zajema preventivo, zdravljenje, rehabilitacijo, operativne posege, wellness, fitnes ipd.

Razlog, da ljudje iščejo zdravstvene storitve v tujini, je predvsem cenovno ugodnejše zdravljenje, kakovost storitev, zdravljenje z alternativno medicino, zagotavljanje anonimnosti, želja po združitvi potovanja z zdravljenjem za dokaj ugodno ceno, drugačno doživetje dopusta in tudi tiste storitve, ki se v matični državi ne izvajajo.

Zdravstveni turizem pridobiva na pomenu, saj se življenjska doba ljudi podaljšuje, število oseb, ki zbolevalo za civilizacijskimi boleznimi (bolezni srca in ožilja, adipoznost, diabetes, alergije idr.), vse večje, zdravstvene zavarovalnice pa so pripravljene kriti čedalje manj stroškov za zdravljenje. Po vsej verjetnosti bomo ljudje zaradi tega v prihodnosti morali več stroškov zdravljenja kriti sami.

Po poročilu VISA in Oxford Economics se v naslednjih 10 letih predvideva 25-odstotna letna rast zdravstvenega turizma. Na letni ravni je to 11 milijonov zdravstvenih turistov. Še pred leti je zdravstveni turizem veljal za neperspektivno

panogo, zdaj pa se po poročilu Visa in Oxford Economics predvideva vedno večja rast; do leta 2025 naj bi trg medicinsko potovalnih storitev dosegel astronomski milijon bilijonov dolarjev prometa. Medical Tourism Index (MTI) je za tiste, ki iščejo dodano vrednost storitev in visoko kakovost zdravstvenih storitev leta 2016 naredil seznam 41 top destinacij zdravstvenega turizma. Na prvem mestu je Kanada, sledijo Velika Britanija, Izrael, Singapur, Indija in Nemčija itd. Zdravstveni turizem je pomemben dejavnik razvoja celotnega turizma, zato se čedalje več turističnih destinacij odloča za izboljšanje svoje infrastrukture, potrebne za razvoj zdravstvenega turizma. Širjenje in plemenitenje ponudbe zdravstvenega turizma se bo v prihodnosti nadaljevalo. Kot ponudniki se bodo vključevale nove destinacije z novimi storitvami, ki so plod stalnega razvoja znanosti in tehnologije.

Slovenija ima izredno dobre pogoje za razvoj zdravstvenega turizma, saj razpolaga z naravnimi danostmi, ki ugodno delujejo na ohranjanje in izboljšanje zdravstvenega stanja. Prav tako izpolnjuje vse pogoje, potrebne za kakovostno in strokovno izvedbo te dejavnosti, vključno z vrhunskimi zdravstvenimi in medicinskimi strokovnjaki, ki obvladajo sodobne metode in pristope zdravljenja ter ustrezen zdravstveni nadzor.

Zdravstveni turizem že predstavlja pomemben del ponudbe slovenskega turizma, tako po številu nočitev kot tudi po hitrosti uvajanja

novosti v zdravstveno turistični ponudbi. Možnost zaslužka z zdravstvenim turizmom so prepoznale številne potovalne agencije, ki so se specializirale za organiziranje in posredovanje ponudbe zdravstvenih storitev, na primer storitve slovenskih zdravilišč, zasebnih zdravstvenih in zobozdravstvenih klinik in rehabilitacijskih centrov ter laboratorijev za genetske analize.

Vse naštetu utemeljuje razlog razvoja visokošolskega študijskega programa Zdravstveni turizem. Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled je edina visokošolska institucija v Sloveniji, ki ponuja tovrstno izobraževanje. Naše osrednje vodilo je izobraziti visoko usposobljen kader in hkrati prispevati h gospodarskemu razvoju kraja in širše družbene skupnosti ter njene medsebojne povezanosti z zdravstvenim turizmom. Študij priporočamo vsem, ki jih zanima delo z ljudmi, organizacija potovanj, skrb za zdravje, oblikovanje inovativne, ustvarjalne in celovite ponudbe po meri posameznega gosta. Poudarek je na timskem delu, študiji primerov, na samostojnosti in suverenosti posameznika. Diplomante Zdravstvenega turizma želimo pripraviti za takojšnje samostojno opravljanje dela na področju zdravstvenega managementa in jim tako omogočiti neposredno zaposlitev po zaključku študija.

V študijskem letu 2017/2018 bomo na program Zdravstveni turizem vpisali prvo generacijo študentov. Študenti lahko izbirajo med izbirnima moduloma Management zdraviliškega turizma in Management wellness turizma. Na študij

se lahko prijavijo preko eVŠ v 1. letnik ali v 2. letnik po merilih za prehode (če so diplomirali na sorodni višji strokovni šoli). Diplomant, ki bo zaključil študij na Visoki šoli za hotelirstvo in turizem Bled, bo znal povezati zdravstvo in turizem v »all inclusive« ponudbo za turista, ki pripotuje v turistično destinacijo z namenom koriščenja zdravstvenih storitev. To pomeni, da pripravi različne pakete, ki poleg prevoza vključujejo bivanje, zdravstvene in medicinske storitve, postoperativno nego ipd. Ureja tudi korespondenco med gostom in izbranim zdravnikom, s čimer lahko odpravi jezikovne bariere, usmeri gosta na ustrezne strokovnjake, izdela predračun za zdravstvene (medicinske) storitve in organizira dodatne turistične dejavnosti (izleti). Na ta način gostu zagotovi občutek varnosti in vzpostavi ustrezno zaupanje v ponujene storitve.

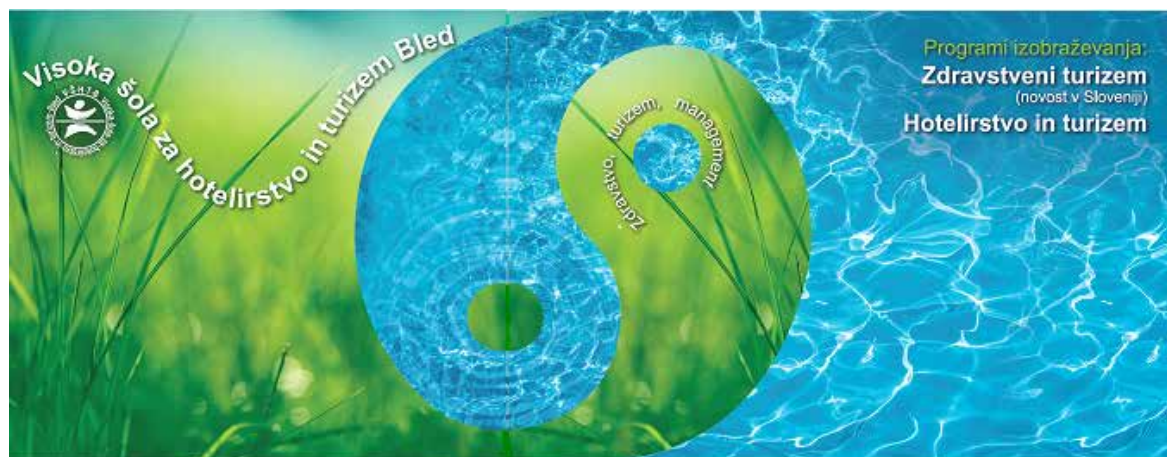
Vabimo Vas, da se nam pridružite na Bledu.

Kontakt:

www.vs-bled.si, telefon: 040 322 106, 040 322 299, 08 205 59 59

Vir:

Medical Tourism Association, 2016. Medical Tourism Industry Valued at \$439B; Poised for 25% Year-Over-Year Growth by 2025, <http://www.prnewswire.com/news-releases/medical-tourism-industry-valued-at-439b-poised-for-25-year-over-year-growth-by-2025-300303041.html> [30.06.2017].

Ko Apel podobo svojo na ogled postavi Pomisli o priporočilih zdravega prehranjevanja

Jože Lavrinec

Ni bolj pokvarljive robe, kakor je hrana. Naj bo še tako kakovostna, naj bo še tako privlačna, takoj, ko jo zaužijemo, postane neužitna! In ni bolj diskutabilne znanosti, kakor je prehranska.

Nekaj posebnega je del o zdravem prehranjevanju, o katerem ga ni človeka, ki ne bi vedel vsega. Zato o tem pišejo prave disertacije tako vrtnarji kakor frizerji - oboji se namreč čutijo dobesedno poklicani k zdravstvenemu razsvetljevanju. O tem občasno spregovorijo politiki (običajno z jamranjem o premalo regresirani lastni prehrani) in celo programerji namesto sprostitvenih dejavnosti sestavijo aplikacijo, ki namesto nas hranilno ovrednoti hrano, še preden jo dobimo na mizo. Boljši in celo slabši (samo, da so fotogenični) kuharji s svojimi načeli zdravega prehranjevanja solijo ne le jedi, temveč tudi pamet vsem gledalcem TV šovov in »športni vaditelji« z njo služijo ne samo v času službe, ampak celo v prostem času. Nacionalna navodila zdravega prehranjevanja so sicer jasna, so preprosta, kolikor je to le mogoče. Zajeli bi jih lahko v nekaj stavkih ali celo v nekaj točkah, a kaj, ko je preprosto za preproste ljudi enako kot nestrokovno, in zato raje poslušajo in se poučujejo pri prej naštetih nekompetentnih osebkih, ki o zdravem prehranjevanju znajo povedati na zapleten, nerazumljiv in po možnosti še kontradiktoren način.

Res je, trenutna uradna priporočila zdravega prehranjevanja so mogoče nekoliko zastarela. Toda takšna je usoda prav vseh priporočil. Takoj ko vsem recenzentom uspe nadeti pravi lesk za izdajo, se pod fasado že pojavijo prve razpoke. Nič ni bolj žalostnega, kakor pripravljati priporočila. Vsa, brez izjeme, pa naj bodo za

zdravo prehranjevanje ali pa za obravnavo kakšne bolezni, so takoj ob izidu presežena z novimi znanstvenimi dognanji, ki zapisano osvetlujejo z druge strani. In kje je potem še čas za implementacijo, ki ravno tako terja svoj davek in če priporočila niso zapisana dovolj obširno, so hitro bolj v breme kakor v korist. A je dobro tudi to, ker nas silijo v razmišljanje (vsaj nekatere) in iskanje novih poti (ja, zgolj nekatere).

Večini ljudi največ težav povzročata vizualna podoba zdravega prehranjevanja. Skorajda shizofrenično se zapletajo z drobcenimi delci podobe, kritizirajo in negodujejo nad posameznimi elementi ilustracije, ki bi po njihovem morala biti absolutno umetniško in strokovno dovršena podoba pravilnega prehranjevanja. Kakšna zmota! Povsem nepomembno je, ali gre za »piramido« ali »mavrico« ali »krožnik« zdrave prehrane (Slovenci bi se lahko pozabavali s kozolcem ali mogoče kaščo zdrave prehrane), pomembno je le, da je ilustracija nacionalna! Žal zelo veliko nadobudnih študentov zdravstvene nege, pa tudi že diplomiranih kolegic (tudi zdravniki imajo isti problem), ilustrira svoje predstavitve s povsem naključno podobo, ki jo najdejo na internetu. Pogosta je že zdavnaj presežena »črna« USDA piramida, ravno tako niso redki MyPlate pladnji. In res ni pomembno, imamo staro ali novo CINDI piramido, pomembno je le, da to znamo pravilno predstaviti in razložiti. Tu pa se seveda skriva dodatna kleč! Ta ilustracija služi

za ponazoritev uravnotežene, zdrave prehrane zdravim ljudem različnih starosti. Povsem drugače jo bomo razlagali mladostniku v cvetu njegovih let in drugače starostniku, ki se bliža zaključku svojega popotovanja! In ko bomo imeli pred seboj kronične bolnike, bo razlaga prilagojena njihovemu zdravstvenemu stanju ali pa je raje sploh ne uporabimo.

Kljub vsemu za opis zdravega prehranjevanja ne potrebujemo veliko besed: zdrava prehrana je uravnotežena, je zmerna, je pestra in je varna! Skromne štiri besede, ki skrivajo štiri načela in opišejo celoto, ki pa je skoraj nihče ne razume, brez kopice dodatnih pojasnil, pravil in razlag.

Ko se pogovarjamo z ljudmi, so večinoma prepričani, da ne potrebujejo prav nobenih dodatnih pojasnil o zdravi, kaj šele o dietni prehrani. Oni vendarle uživajo popolnoma zdravo hrano! Le kako lahko dvomimo o tem? Na njihovem jedilniku se znajdejo tako BIOživila, pa razna superživila, redno posegajo po več različnih vrstah nerafiniranega olja, mesa sploh ne jedo, kaj šele mleka (sploh pa ne alpskega), kruha skoraj ne uživajo, če že, jedo pa pirin kruh itd. Veliko spretnosti je potrebno, da jih zapletemo v odkrit pogovor in pouk, na koncu pa z začudenjem ugotovijo: »Joj, pa toliko novega smo slišali!«. Ja, slišali. Ne pa tudi osvojili!

Že več kot 15 let različne raziskave naših prehranskih navad ugotavljajo in opozarjajo: jemo preveč mastno, energijsko prebogato hrano, z vse preveč enostavnih sladkorjev in vse premalo prehranskih vlaknin in še vedno premalo zelenjave (čeprav količina le-te počasi raste). Zelo malo ljudi se dejansko zdravo prehranjuje. Tako ni nič čudnega, če število pretežkih ljudi narašča, če nam grozi prava poplava sladkorne bolezni tipa 2, če ... Tako pravijo velike nacionalne raziskave, a jih tudi male, parcialne, samo potrjujejo, mogoče opozarjajo na regijske posebnosti. Kakorkoli že, Slovenci se ne prehranjujemo najbolj zdravo. Kar pomeni, da je pred nami še ogromno dela za popularizacijo zdrave prehrane in zdravega življenjskega sloga. In ni čudno, da lahko ob prebiranju tujih prehranskih navad doživimo

prav šok! Britanci so pri upoštevanju načel zdrave prehrane daleč pred nami. Sanjsko daleč. Njihova analiza za leto 2014 pravi, da povprečen Britanec preseže le za 380 kcal dovoljeni energijski vnos, da praktično skoraj ne presega 35 % energijskega vnosa z maščobami, da je zelo blizu priporočilu o uživanju sadja in zelenjave in podobno je tudi pri mesu. Torej se je mogoče zdravo prehranjevati! In da ne bo izgovorov: njihova »Eatwell Guide« so zelo podobna našim CINDI priporočilom. No ja, skeptični že kalkulirajo: »Britanci statistično dosegajo zdravo prehranjevanje, kar pomeni, da gre za statistični segedin«, a kaj, ko pri nas tudi statistični segedin ni takšen, kot bi si ga želeli.

In ko smo že pri šokih, sledi še en šok. Čeprav se Britanci, vsaj statistično, prehranjujejo dokaj zdravo, niso nič bolj zdravi! Tako kakor mi, se spopadajo z epidemijo debelosti, z vse preveč novo odkritimi sladkornimi bolniki, z brezmejno populacijo, ki kar kliče po razvoju srčno-žilnih obolenj. Za ilustracijo še nekaj podatkov: Slovenci se po različnih raziskavah (nekoliko so tudi regijsko pogojene) ponašamo s 15 do 21 odstotki debelosti (ITM je nad 30), Britanci pa se kljub zdravi prehrani lahko potožijo s kar 25 odstotki debelih ljudi. Ima potemtakem sploh smisel slediti načelom zdravega prehranjevanja? Če bi podlegli malodušju ter zanikali ves dosednji trud in znanje in v odgovor na takšno ali podobno vprašanje odgovorili negativno, bi kvečjemu prilili kakšno vedro bencina na ogenj, v katerem plantijo želje in interesi prehranske industrije. Prehranska industrija, ki se diči z reklom »delamo v korist človeka«, dejansko izkorišča zmedo in nejasnosti na področju zdravega prehranjevanja. Zatorej bo treba vztrajati pri prehranskih priporočilih, čeprav z zavestjo, da niso popolna. Tega se Britanci že zavedajo in v svoje Eatwell Guide ter v priporočila za obravnavo debelosti in sladkorne bolezni že vključujejo dopolnila, popravke in iščejo nove, bolj uspešne poti. Tudi naša nacionalna priporočila se bodo sčasoma spremenila ter prilagodila novim spoznanjem in potrebam. Vprašanje je le, kako hitri in kako uspešni bomo pri tem početju. Je pač tako: v

Veliki Britaniji je že povsem jasno, da Eatwell ni bil uspešen in nujno potrebuje prenovo, pri nas bomo morali o tem še korenito tehtati in iskati dodatne poti za implementacijo. Le kakšne drobce bomo mogoče spremenili takoj. Drugače nas bo arogantno povozila alternativa, ki že tako močno meša štrene.

Vprašanj, s katerimi se srečujemo in se bomo še srečevali, je ogromno, a jih kljub vsemu lahko stlačimo v tri skupine:

1. Kakšno stališče bomo zavzeli do živil, ki vsebujejo nasičene maščobne kisline? Preteklost namreč do teh živil ni bila prijazna. Nasičena maščoba je bila in je večinoma še vedno inkriminirana, čeprav dokazov za negativne učinke na zdravje srca in žilja preprosto ni. In še nekaj: medtem ko doživljamo spremembe zakonodaje v korist obveznemu označevanju in omejevanju trans nenasičenih maščobnih kislin, bo tako ali tako treba spremeniti celotna navodila o vnosu maščob.

2. Tudi o količini energije, ki naj bi jo pokrivali z maščobo, bi lahko razpravljali. Je še vedno treba omejevati maščobno energijo na 30 % dovoljenega energijskega vnosa? Naj energijski vnos ne presega 35 %? Ali pa je mogoče sploh nepotrebno omejevati količino maščob v prehrani? Dileme, dileme, dileme, ki bi jih bilo treba razrešiti. Tako ali drugače!

3. Ker maščoba ni edina težava, s katero se srečujemo, bo eno obsežno vprašanje treba nameniti tudi vnosu ogljikovih hidratov. Ne glede na nekatera skorajda histerična odrekovanja, so ogljikovi hidrati pomemben del naše mešane, pestre prehrane. Da se izognemo novim nesmisлом, bo treba postaviti nova merila tako na področju kakovosti kakor količine, se soočiti z nekaterimi omejitvami in razmisliti, kako vse skupaj razložiti preprosto, razumljivo, a še vedno dovolj zapleteno, da bodo zadovoljni tudi vsi »na videz« dobro izobraženi ljudje.

In še nekaj, kar predstavlja dodaten izziv. Ker smo kar nekako vajeni, da igra preventiva sladkorne bolezni pomembno vlogo v zdravem prehranjevanju, se bo pač treba posvetiti tudi (ali pa predvsem temu) področju. Tako se bo rešil tudi problem debelosti in srčnožilnih obolenj.

Uporabljeni viri:

Gabrijelčič Blenkuš, M., et al., 2009. *Prehrambene navade odraslih prebivalcev Slovenije z vidika varovanja zdravja*. Inštitut za varovanje zdravja Slovenije, Ljubljana.

Day, C. & Bailey, J.C., 2011. *Obesity in the pathogenesis of type 2 diabetes*. *The British Journal of Diabetes & Vascular Disease*; 11, pp. 56-63.

Newton, JN., Briggs, AD., Murray, CJ., Dicker, D., Foreman, KJ., Wang, H. et al., 2015. *Changes in health in England, with analysis by English regions and areas of deprivation, 1990–2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study*. *Lancet*, doi:10.1016/S0140-6736(15)00195-6.

Sackner-Bernstein, J., Kanter, D. & Kaul, S. *Dietary Intervention for Overweight and Obese Adults: Comparison of Low-Carbohydrate and Low-Fat Diets. A Meta - Analysis*. *PLoS One* 2015;10(10):e0139817.

Telesna dejavnost v nosečnosti

Nasvete je pripravila mag. Darija Ščepanović

- Ali lahko zdaj, ko sem noseča, še vedno telovadim?
- Nikoli nisem telovadila, med nosečnostjo pa bi rada začela. Ali je to dobro?
- Katere dejavnosti so zame varne in katere nevarne? Koliko sem lahko aktivna?

Zmerna telesna dejavnost naj bi bila tudi v nosečnosti običajen del vsakdana, če seveda ženska nima zdravstvenih težav oziroma zapletov v zvezi z nosečnostjo. Ustrezna telesna dejavnost med nosečnostjo ugodno vpliva na zdravje nosečnice in ploda in je odlična priprava na porod. Priporočamo, naj bodo nosečnice zmerno telesno dejavne vsak dan v tednu vsaj 30 minut.

Primerne oblike dejavnosti za nosečnice so hoja in tek, plavanje in vadba v vodi, kolesarjenje, pilates in joga, aerobika, fitness in tek na smučeh, pri določenih športnih zvrsteh pa so potrebne posebne prilagoditve (alpsko smučanje, drsanje in rolanje, športi z loparji, moštvene igre z žogo, jahanje in potapljanje).

Nekaj primerov varnih vaj za mišično zmogljivost pomembnejših mišičnih skupin v nosečnosti:

a) Počepi: nosečnica iz vzravnanega stoječega položaja počepne, tako da pokrči kolke in kolena z ravno hrbtenico (ohranjati mora fiziološke krivine hrbtenice), kot bi se želela uvesti na nevreden stol. Nato se dvigne v začetni pokončni položaj.

b) Veslanje stoje v predklonu z elastiko: v razkoraku se nekoliko nagne naprej. Stopi na elastiko, prosta konca prime z rokami. Dviguje roke, tako da približa lopatici. To isto vajo lahko naredi tudi z lažjimi utežmi ali s platenkama.

c) Sklece: nosečnica se namesti v položaj na vseh štirih, upogne komolce in spusti obraz proti tlam (pri tem vzdržuje fiziološke krivine hrbtenice), nato se vrne v začetni položaj.

d) Krepitev trebušnih in hrbtnih mišic – odmik kolena in roke: Nosečnica leže na bok in pokrči noge. Odmakne koleno, nato koleno primakne v izhodiščni položaj. Sočasno z odmikanjem in primikanjem kolena dviga in spušča tudi zgornjo roko.

E) Upogib zgornjega dela trupa: nosečnica leže na hrbet, eno nogo flectira v kolku, dlani položi pod ledveno krivino. Dvigne glavo in ramena nekoliko od podlage, tako da se upogne v prsnem delu in ne v ledvenem delu hrbtenice (ohranja fiziološko ledveno krivino).

Vir:

Videmšek, M., Bokal Vrtačnik, E., Ščepanović, D., Žgur, L., Videmšek, N., Meško, M. & Hadžić, V., 2015. Priporočila za telesno dejavnost nosečnic. *Zdravniški vestnik*, 84 (2), pp.87–98.

Grand hotel Sava ^{☆☆☆ superior}

Rogaška Slatina · Slovenija

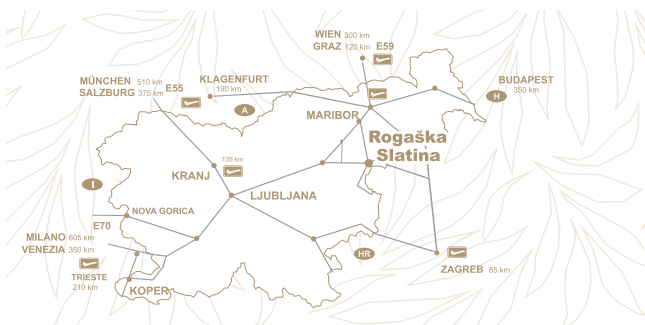

I FEEL SLOVENIA

Poslovnost malo drugače

Rogaška
Kongresni center

Kongresni center Rogaška ponuja posebne ugodnosti pri organizaciji seminarjev, kongresov in drugih strokovnih ali poslovnih dogodkov za vse strokovne sekcije in regijska strokovna društva.

Srečanje v harmoniji narave

INFORMACIJE IN REZERVACIJE

Žan Sekirnik
Tel: 03 811 4393
GSM: 051 305 717
Faks: 03 811 4390
zan@rogaska.si
www.rogaska.si

Člani Zbornice - Zveze s kartico in članstvom v CLUBU SAVA pridobijo 25% popusta na namestitev in 10% popusta na Wellness storitve. Članstvo je brezplačno.

Najem konferenčnih dvoran

Dvorana	Kapaciteta	Najem pol dnevi (do 4 ure) v EUR	Najem celodnevni v EUR
Dvorana velika (Tempel + Styria + Donat)	do 300 oseb	450	800
Dvorana Tempel + Donat	do 200 oseb	350	600
Dvorana Styria + Donat	do 200 oseb	350	600
Dvorana Styria	do 100 oseb	250	400
Dvorana Donat	do 90 oseb	250	400
Dvorana Tempel	do 100 oseb	250	400
Male sejne sobe Sava	do 15 oseb	100	150
Sejna soba Zagreb	do 20 oseb	100	150

Kongresni center Rogaška ima veliko dvorano, ki sprejme tudi do 300 oseb. Dvorano je mogoče za različne delavnice razdeliti v tri manjše zvočno izolirane dvorane. Poimenovane so po znanih izviri mineralne vode: Tempel, Donat in Styria. Vsaka dvorana po pregraditvi sprejme do 100 oseb. Tako se lahko popolnoma prilagodimo velikosti dogodka in številu udeležencev. Posebno privlačnost daje dvoranam steklena stena, ki ponuja veliko naravne svetlobe, čudovite podobe narave, odmaknjenost od mestnega vrveža in hitrosti delovnika. Center ima najmodernejšo tehnično in vizualno opremo (LCD-projektor, pomočno projekcijsko platno, ozvočenje, govorniški pult, predsedniško omizje, flip-chart, video, DVD-predvajalnik, grafooskop, prenosni in fiksni mikrofon, tv, prenosni računalnik, po naročilu sistem za simultano prevajanje s premišninimi kabinami, videokonferenčno tehniko, dokumentirno kamero, telefonski in internetni priključek ...).

Cena je enotna za najem dvorane z osnovno tehniko (flip-chart, grafooskop, video, ozvočenje – fiksni, prenosni in kravatni mikrofoni, DVD-predvajalnik, CD-predvajalnik, pomočno platno). Možnost različnih postavitvev v dvoranah. V primeru da 70 % udeležencev dogodka biva pri nas, je najem dvorane GRATIS.

Bodite deležni ugodnosti, ki si jih zaslužite. Postanite član najboljšega hotela v Rogaški Slatini, član Cluba Sava – Grand hotela Sava.

Več na www.rogaska.si

TEMA SREČANJA

POKLICNA ETIKA V PRAKSI
ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE
NEGE - obvezna vsebina

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 14. 09. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 08.00 uri.
Registracija udeležencev od 08.00
do 08.30 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani: www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane Zbornice
- Zveze znaša 60 EUR, za nečlane
120 EUR in se plača po izstavljenem
računu.
Število udeležencev je omejeno do
32.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne in pedagoške točke pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si
do 07. 09. 2017, oziroma do zasedenosti mest
(32). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanović (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

POKLICNA ETIKA V PRAKSI
ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE
NEGE - obvezna vsebina

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

16. 09. 2017, ZD TRBOVLJE,
Rudarska cesta 12.
Začetek ob 08.30 uri.
Registracija udeležencev od 08.30 do
09.00 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane Zbornice
- Zveze znaša 60 EUR, za nečlane
120 EUR in se plača po izstavljenem
računu.
Število udeležencev je omejeno do
32.

Licenčne in pedagoške točke

Program je v postopku vrednotenja
pedagoških in licenčnih točk pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si
do 10. 09. 2017, oziroma do zasedenosti mest
(32). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanović (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

OHRANJAJMO ZDRAVJE IN
KREPIMO TELO

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Torek, 19. 09. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 15.45 uri.
Registracija udeležencev od 15.30 do
15.45 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Izobraževanje je namenjeno članom
DMSBZT Ljubljana. Kotizacije ni!
Število udeležencev je omejeno do
30.

Licenčne in pedagoške točke

Program je v postopku vrednotenja
licenčnih in pedagoških točk pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si
do 16. 09. 2017, oziroma do zasedenosti mest
(30). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanović (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

DRUŠTVO
MEDICINSKIH
SESTER, BABIČ IN
ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOVA
MARIBOR

TEMA SREČANJA

**OBRAVNAVA TEŽAVNIH
PACIENTOV – DEESKALACIJSKE
TEHNIKE**

**KOMUNIKACIJA IN PRISTOPI
PRI PACIENTU Z AGRESIVNIM
VEDENJEM**

*Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija*

Četrtek, 21. september 2017,
od 16.00 do 19.00, v prostorih
DMSBZT Maribor (Ulica heroja
Jevtiča 5), Melje.

Program izobraževanja

Strokovno izpopolnjevanje je
namenjeno zaposlenim v zdravstveni
in babiški negi ter oskrbi.

Več o programu preberite na spletni
strani društva: www.dmsbzt-mb.si

Organizator

DMSBZT Maribor

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Strokovno izpopolnjevanje je za
člane društva brezplačno, za člane
Zbornice - Zveze (drugih regijskih
društev) znaša 25 EUR za nečlane
Zbornice - Zveze znaša 50 EUR, v
ceno je vključen DDV.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim
v zdravstveni in babiški negi in
je vpisan v register strokovnih
izpopolnjevanj Zbornica - Zveze,
pod številko 2017 - 12 - 12.

Dodatne informacije in prijava

Kotizacija se nakaže na TR DMSBZT
Maribor, številka 0451 5000 0111
670, sklic 00 90 pri Nova KBM d.
d., po prejemu računu. Prijave na
strokovno izpopolnjevanje potekajo
na spletni strani društva,
www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA
NA IZOBRAŽEVANJE.
Vljudno vabljeni.

IZOBRAŽEVANJA

društvo
medicinskih
sester, babič in
zdravstvenih
tehnikov
Ljubljana

TEMA SREČANJA

ŠOLA PROTI BOLEČINI V KRIŽU

*Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija*

Petek, 22. 09. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 14.45 uri.
Registracija udeležencev od 14.45 do
15.00 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani: www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacije za člane DMSBZT
Ljubljani ni!
Kotizacija za člane Zbornice - Zveze
je 10,00 EUR brez DDV-ja, za
nečlane 20,00 EUR z DDV-jem .
Število udeležencev je omejeno do
15.

Licenčne in pedagoške točke

Program je ovrednoten z licenčnimi
in pedagoškimi točkami pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 12. 09.
2017, oziroma do zasedenosti mest
(32). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanović (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

**30 - LETNICA ENOTE ZA
INTENZIVNO NEGO IN
TERAPIJO V MARIBORU**

*Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija*

22. 9. 2017, Maribor, Kongresni
center Habakuk.

Program izobraževanja

Nekatera urgentna stanja v pediatriji

Organizator

Klinika za pediatrijo, Univerzitetni
klinični center Maribor

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Brez kotizacije.

Licenčne in pedagoške točke

Program je v postopku vpisa v
register strokovnih izpopolnjevanj in
vrednotenja za pridobitev licenčnih
ter pedagoških točk pri Zbornici -
Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Manja Fras, 02 321 24 65, prijave na
spletni stani UKC Maribor.

DRUŠTVO
MEDICINSKIH
SESTER, BABIC IN
ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV
MURBOR

TEMA SREČANJA

**OBRAVNAVA BOLNIKA S
SLADKORNO BOLEZNIJO
V RAZLIČNIH OKOLJIH
ZDRAVSTVENEGA VARSTVA**

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 19. oktober 2017, od 16.00 do 19.00, v prostorih DMSBZT Maribor (Ulica heroja Jevtiča 5), Melje.

Program izobraževanja

Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi.

Več o programu na: www.dmsbzt-mb.si

Organizator

DMSBZT Maribor

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Strokovno izpopolnjevanje je za člane društva brezplačno, za člane Zbornice - Zveze (drugih regijskih društev) znaša 25 EUR za nečlane Zbornice - Zveze znaša 50 EUR, v ceno je vključen DDV.

Licenčne in pedagoške točke

Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je vpisan v register strokovnih izpopolnjevanj Zbornice - Zveze, pod številko 2017 - 12 - 12.

Dodatne informacije in prijava

Kotizacija se nakaže na TR DMSBZT Maribor, številka 0451 5000 0111 670, sklic 00 90 pri Nova KBM d. d., po prejemu računu. Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani društva, www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE. Vljudno vabljeni.

Strokovno društvo medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja

TEMA SREČANJA

**KAKOVOST IN VARNOST V
ZDRAVSTVU:
modul licenca**

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 23. 9. 2017, HOTEL VIVAT MORAVSKE TOPLICE
Začetek ob 08.00 uri.
Registracija udeležencev 7.30 - 8.00.

Program izobraževanja

Program srečanja je objavljen na spletni strani Zbornice-Zveze.

Organizator

DMSBZT Pomurja

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Za člane društva ni kotizacije, za člane drugih RSD znaša 60 EUR, za nečlane Zb - Zv znaša 120 EUR. Nakažite jo na TR DMSBZT Pomurja, 02340-00111735734 pri NLB d. d., s pripisom: Kakovost in varnost. Število udeležencev: 110.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj ter vrednotenja za licenčne in pedagoške točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Za dodatne informacije lahko posredujete sporočilo na naslove: dragica.josar@gmail.com ali 031 354 123
Prijava na seminar bo potekala preko E-prijavnice, ki je dosegljiva na spletni strani Zbornice - Zveze.

DRUŠTVO
MEDICINSKIH
SESTER, BABIC IN
ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV
LJUBLJANA

TEMA SREČANJA

**TEMELJNI POSTOPKI
OŽIVLJANJA Z VKLJUČENIM
AED**

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Ponedeljek, 25. 09. 2017, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 08.30 uri.
Registracija udeležencev od 08.00 do 08.30 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na spletni strani: www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane znaša 80 EUR ter 160 EUR za nečlane društva in se plača po izstavljenem računu. V kotizacijo je všteto gradivo in organizacija seminarja ter osvežitve med odmori.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj ter vrednotenja za licenčne in pedagoške točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 16. 09. 2017, oziroma do zasedenosti mest (32). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

PET KLJUČNIH DEJAVNIKOV
DO BOLJŠIH MEDSEBOJNIH
ODNOSOV

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Sreda, 27. 09. 2017, DMBZT
Ljubljana, Poljanska 14.
Pričetek ob 16.00 uri.
Registracija udeležencev med 15.45
do 16.00.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani: www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacije za člane DMSZT
Ljubljana ni.
Za člane ZZBN znaša 15 EUR, za
ostale udeležence 30 EUR.
Število udeležencev: do 30.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne in pedagoške točke pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/
zavod, davčna št., št. članske
izkaznice, št. licence) do 20. 09.
2017, oziroma do zasedenosti
mest. Dodatne informacije: Irma
Kiprijanovič (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

POKLICNA ETIKA V PRAKSI
ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE
NEGE - obvezna vsebina

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 28. 09. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 08.00 uri.
Registracija udeležencev do 08.00 -
08.30 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane Zbornice
- Zveze znaša 60 EUR, za nečlane
120 EUR in se plača po izstavljenem
računu.
Število udeležencev je omejeno do
32.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne in pedagoške točke pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 20. 09.
2017, oziroma do zasedenosti mest
(32). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanovič (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

OBRAVNAVA PACIENTOV
NA CENTRU ZA KLINIČNO
TOKSIKOLOGIJO IN
FARMAKOLOGIJO

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 28. 09. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 15.00 uri.
Registracija udeležencev od 15.00
do 15.30 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani: www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Za člane DMSBZT Ljubljana ni
kotizacije!
Število mest je omejeno do 30.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne in pedagoške točke pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 25. 09.
2017, oziroma do zasedenosti mest
(30). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanovič (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

TEMELJNI POSTOPKI
OŽIVLJANJA Z VKLJUČENIM
AED

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Sobota, 30. 09. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 08.30 uri.
Registracija udeležencev od 08.00
do 08.30 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani: www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane znaša
80 EUR, ter 160 EUR za nečlane
društva in se plača po izstavljenem
računu. V kotizacijo je všteto
gradivo in organizacija seminarja ter
osvežitev med odmori.

Licenčne in pedagoške točke

Program je v postopku za
pridobitev licenčnih in pedagoških
točk pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si
do 20. 09. 2017, oziroma do zasedenosti mest
(32). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanović (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

SEMINAR IZ PALIATIVNE
OSKRBE PACIENTA

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

6. oktober 2017, Tolmin

Program izobraževanja

Program izobraževanja bo objavljen
na spletni strani www.zbornica-zveza.si.

Organizator

DMSBZT Nova Gorica

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Višina kotizacije znaša 60 EUR za
člane Zbornice - Zveze, 120 EUR za
nečlane Zbornice - Zveze, v ceno je
vključen DDV (za dijake, študente,
upokojene, ki so člani društva je
izobraževanje brezplačno).

Licenčne in pedagoške točke

Program strokovnega srečanja je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj in licenčnega
vrednotenja pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava na izobraževanje bo potekala
preko e-prijavnice na spletni strani
Zbornice - Zveze.
Dodatne informacije: info@drustvo-mszt-novagorica.si

IZOBRAŽEVANJE

TEMA SREČANJA

RANE, STOME, INKONTINENCA
(z učnimi delavnicami)
IN SVEČANA AKADEMIJA OB 30.
OBLETNICI DELOVANJA SEKCIJE

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 6. in sobota, 07. oktober 2017
v Termah Zreče.
Registracija udeležencev prvi dan od
08.00 do 09.00 in drugi dan od 08.30
do 09.00.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani Zbornice - Zveze:
www.zbornica-zveza.si

Organizator

Sekcija medicinskih sester v
enterostomalni terapiji

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV: 1 dan za nečlane
Zb - Zv 190 EUR, za člane Zb - Zv
95 EUR, 2 dni za nečlane 320 EUR,
za člane 160 EUR. Nakažete jo na
TRR ZZBNS – ZSDMSBZTS: 0201
5025 8761 480, sklic na št. 00 0215-
06102017, s pripisom za Sekcijo MS
v ET.

Licenčne in pedagoške točke

Program strokovnega srečanja je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj in licenčnega
vrednotenja pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Na strokovno srečanje se prijavite
preko e-prijavnice Zbornice - Zveze.
Dodatne informacije dobite pri
Dragici Jošar po elektronski pošti:
dragica.josar@gmail.com

TEMA SREČANJA
ZAGOTAVLJANJE DELOVNEGA
OKOLJA BREZ NASILJA ZA
ZAPOSELENE IN PACIENTE V
ZDRAVSTVENEM SISTEMU

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Ponedeljek, 9. in torek, 10. oktober 2017,
Otočec, hotel Šport.

Program izobraževanja

Program seminarja je namenjen vsem udeležencem, ki želijo spoznati, kako lahko uveljavljamo ničelno toleranco do agresije in nasilja v zdravstvu in se v primeru pojava tudi zavarujemo.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija znaša 320,00 EUR za dva dni ali 190,00 EUR za en dan, člani Zbornice - Zveze imajo 50 % popust.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj ter vrednotenja za licenčne in pedagoške točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Program je v celoti objavljen na spletni strani: www.zbornica-zveza.si
Dodatne informacije: 051 384 627

TEMA SREČANJA

PALIATIVNA OSKRBA

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

12. oktober 2017, Kranj,
Zavarovalnica Triglav Kranj.

Program izobraževanja

Program je v celoti objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Gorenjske in SDSPZN pri Zbornici - Zvezi

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Izobraževanje znaša 95 EUR za člane Zb - Zv ter 190 EUR za nečlane Zb - Zv. V ceno izobraževanja je vključeno gradivo za udeležence, potrdilo o udeležbi in pogostitve med odmori. Kotizacija se nakaže na račun DMSBTZ Gorenjske.

Licenčne in pedagoške točke

Komisija je s sklepom 2017-231-231 ugotovila skladnost programa z zahtevami Pravilnika in programu dodelila licenčne točke za aktivne in pasivne udeležence.

Dodatne informacije in prijava

Prijave sprejemamo preko elektronske prijavnice na spletni strani Zbornice - Zveze (E - prijavnica) oz. na naslov: nina.trifoni@gmail.com

TEMA SREČANJA

OBVEZNA IN PRIPOROČENA
VSEBINA: ZAKONODAJA S
PODROČJA ZDRAVSTVA

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 13. 10. 2017, v predavalnici "Uradnega lista Ljubljana", Dunajska cesta 167, Ljubljana.
Pričetek ob 08.00 uri. Registracija udeležencev od 07.30 do 08.00 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane znaša 60 EUR ter 120 EUR za nečlane društva in se plača po izstavljenem računu. V kotizacijo je všteto gradivo in organizacija seminarja ter osvežitve med odmori.

Licenčne in pedagoške točke

Program je ovrednoten z licenčnimi in pedagoškimi točkami pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 06. 10. 2017, oziroma do zasedenosti mest (80). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

“URGENTNI PACIENT - OD GENERACIJE DO GENERACIJE”

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

19. in 20. oktober 2017,
Terme Čatež, Topliška cesta 35,
8251 Čatež ob Savi. Registracija
udeležencev od 8.00 do 8.50

Program izobraževanja

Program je v celoti objavljen na:
www.zbornica-zveza.si
Vabljeni k sodelovanju v okviru
prostih tem/prikazov primerov, ki
jih oddate do 5. 9. 2017.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in
zdravstvenih tehnikov v urgenci

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev
Kotizacija z DDV znaša za člane Zb -
Zv s 50% popustom 160€, za nečlane
320€. Kotizacijo nakažite na TR -
NLB, posl. Tavčarjeva 7, Ljubljana,
št.: 02015 - 0258761480, sklic na
številko 00 0224 - 19102017 ali jo
poravnate po izstavljenem računu.

Licenčne in pedagoške točke

Vloga za pridobitev licenčnih in
pedagoških točk za vpis strokovnega
srečanja/dogodka v register
izpopolnjevanj/izobraževanj je bila
oddana na Zbornico - Zvezo.

Dodatne informacije in prijava

Prijave preko e-prijavnice, ki se
nahaja na spletni strani Zbornice -
Zveze ali na tina.gros@gmail.com.
Dodatne informacije in oddaja
prispevkov prostih tem: vida.
bracko@gmail.com, tel. št. 041 909
328. Organizator bo poskrbel za
zbornik predavanj, osvežitev med
odmori in večerjo. Vljudno vabljeni!

TEMA SREČANJA

NOVOSTI PRI OBRAVNAVI
ŽENSK IN DRUŽIN V
REPRODUKTIVNEM OBDOBJU

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 20. 10. 2017, v Trbovljah
(Delavski dom).
Registracija udeležencev od 8.-9.ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja bo objavljen
na spletni strani www.sekcija-babic.si
si in www.zbornica-zveza.si

Organizator

Sekcija medicinskih sester in babic

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane Zbornice
- Zveze s 50% popustom znaša
95 EUR, za nečlane pa 190 EUR.
Kotizacijo nakažite na TR št.: 0201
5025 8761 480, sklic na številko 00
0207-20102017.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko e-prijavnice na spletni
strani Zbornice - Zveze. Dodatne
informacije dobite na e-naslovu
pogorelc.mateja@gmail.com

TEMA SREČANJA

OPOLNOMOČENJE
ZAPOSLENIH V ZDRAVSTVU IN
SOCIALNEM VARSTVU

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 20. 10. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 08.00 uri. Registracija
udeležencev od 08.00 do 08.30 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja bo objavljen
na spletni strani www.sekcija-babic.si
si in www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Kotizacija z DDV za člane Zbornice
- Zveze znaša 20 EUR, za nečlane
40 EUR in se plača po izstavljenem
računu.
Število mest je omejeno do 30.

Licenčne in pedagoške točke

Program je ovrednoten z licenčnimi
in pedagoškimi točkami pri Zbornici
- Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 10. 10.
2017, oziroma do zasedenosti mest
(30). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja

TEMA SREČANJA

OBRAVNAVA PACIENTOV Z NUJNIMI STANJI NA ORL PODROČJU

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Četrtek, 26. 10. 2017, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 15.30 uri. Registracija udeležencev od 15.30 do 16.00 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Za člane DMSBZT Ljubljana ni kotizacije!
Število mest je omejeno do 30.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj ter vrednotenja za licenčne in pedagoške točke pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 23. 10. 2017, oziroma do zasedenosti mest (30). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

TEMA SREČANJA

8. Pomurski in 4. mednarodni simpozij o kronični rani KRONIČNA RANA IN IZZIVI PRIHODNOSTI

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Petek, 27. 10. 2017, HOTEL RADIN RADENCI- kongresna dvorana Začetek ob 08.30 uri. Registracija udeležencev 8.00 - 8.30.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Pomurja, SB Murska Sobota, Delovna skupina za oskrbo kronične rane v SB MS

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Za člane društva kotizacije ni, za člane drugih RSD znaša 60 EUR, za nečlane Zb – Zv 120 EUR. Nakažite jo na TR DMSBZT Pomurja, 02340-00111735734 pri NLB d. d., s pripisom: 8. Pomurski simpozij. Število udeležencev: 110.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj ter vrednotenja za licenčne in pedagoške točke pri Zbornici -Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Za dodatne informacije lahko posredujete sporočilo na naslove: dragica.josar@gmail.com; marija.kohek@sb-ms.si; brigita.kirurgija@gmail.com
Prijava na seminar bo potekala preko E-prijavnice, ki je dosegljiva na spletni strani Zbornice - Zveze.

TEMA SREČANJA

TUDI BESEDA JE ZDRAVILO

Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija

Torek, 10. in sredo, 11. oktober 2017, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 07.45 uri. Registracija udeležencev od 07.45 do 08.00 ure.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Dvodnevno izobraževanje je namenjeno članom DMSBZT Ljubljana. Kotizacija brez DDV-ja znaša 25 EUR.

Licenčne in pedagoške točke

Program je ovrednoten z licenčnimi in pedagoškimi točkami pri Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 01. 10. 2017, oziroma do zasedenosti mest (20). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

**Strokovno društvo medicinskih sester,
babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja**

TEMA SREČANJA

2. Konferenca INTEGRITETA V ZDRAVSTVU

*Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija*

Petek, 14. 11. 2017, hotel Vivat,
Moravske Toplice.
Začetek ob 08.15 uri.
Registracija udeležencev 7.45- 8.15.

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Pomurja in SB Murska
Sobota

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Za člane društva kotizacije ni, za
člane drugih RSD znaša 60 EUR, za
nečlane Zb – Zv 120 EUR. Nakažite
jo na TR DMSBZT Pomurja,
02340-00111735734 pri NLB d. d., s
pripisom: 2.konferenca: Integriteta v
zdravstvu. Število udeležencev: 110.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne in pedagoške točke pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Za dodatne informacije lahko
posredujete sporočilo na naslove:
Dodatne informacije : Dragica Jošar,
dragica.josar@gmail.com ali na tel.:
031 354 123. Prijava na seminar bo
potekala preko E-prijavnice, ki je
dosegljiva na spletni strani Zbornice
- Zveze.

TEMA SREČANJA

“TEČAJ ATCN - Tečaj dodatnih
postopkov zdravstvene nege
pri obravnavi ogroženega
poškodovanca”

*Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija*

16., 17. in 18. november 2017,
Hotel Bellevue, Na Slemenu 35, 2208
Mariborsko Pohorje. Registracija
udeležencev od 8.00 do 8.30.

Program izobraževanja

Intenzivni tečaj je namenjen vsem
dipl. m. s./zn., ki želijo nadgraditi
svoje znanje in praktične veščine
pri oskrbi življenjsko ogroženega
poškodovanca. Program objavljen
na: www.zbornica-zveza.si

Organizator

Sekcija medicinskih sester in
zdravstvenih tehnikov v urgenci
Prejmete ATLS/ATCN učbenika.
Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev
Kotizacija z DDV: za člane Zb - Zv
s poravnano članarino 490 EUR,
za nečlane 700 EUR. Kotizacijo
nakažite na TR - NLB, posl.
Tavčarjeva 7, Ljubljana: Zbornica -
Zveza, št.: 02015 - 0258761480, sklic
na številko 00 0224 - 16112017.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne in pedagoške točke pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Obvezne prijave in dodatne
informacije pri Nadi Macura Višič
na e-naslov: nada.macura@gmail.com
ali na tel. št.: 031 853 014
Prejmete uradni ATCN certifikat.
Vljudno vabljeni!

IZOBRAŽEVANJE

**društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Ljubljana**

TEMA SREČANJA

Četrtek, 30. 11. 2017, DMSBZT
Ljubljana, Poljanska cesta 14.
Začetek ob 15.00 uri.
Registracija udeležencev od 15.00 do
15.15 ure.

*Datum, kraj, lokacija dogodka in
registracija*

OBRAVNAVA PACIENTA Z ODVISNOSTJO OD ALKOHOLA

Program izobraževanja

Program izobraževanja je objavljen
na spletni strani www.zbornica-zveza.si

Organizator

DMSBZT Ljubljana

Kotizacija, nakazilo, št. udeležencev

Za člane DMSBZT Ljubljana ni
kotizacije!
Število mest je omejeno do 30.

Licenčne in pedagoške točke

Strokovno izobraževanje je v
postopku vpisa v register strokovnih
izpopolnjevanj ter vrednotenja za
licenčne in pedagoške točke pri
Zbornici - Zvezi.

Dodatne informacije in prijava

Prijava preko prijavnice na spletni
strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 24. 11.
2017, oziroma do zasedenosti mest
(30). Dodatne informacije: Irma
Kiprijanović (041 754 695) - irma.
kiprijanovic@gmail.com

UTRIP	DOBIČKAR	BREZ-VEREC, BREZ-BOŽNIK	PROSTOST	EMILIO ESTEVEZ	MEHANIČNO, VOJAŠKO UČENJE	DANSKA FILMSKA IGRALKA NIELSEN
PRIKRITO POSTAVLJENA VOJAŠKA ENOTA	7					
FRANC. IME ZA ANTWERPEN				IVAN TAVČAR		
ŠTEVILO Z DVEMA NIČLAMA				DALJSE CASOVNO OBDOBJE		
VODNA TEHTNICA			10		2	
DISCIPLINSKA KAZEN		5			ZUNANJA NOSNA ODPRTINA	ABOTEN MOŠKI, NEUMNEŽ
UŽITNA GOBA, KARŽELJ						
KOREJSKI AVTO DEL GOVEJEGA ŽELODCA				SIBIRSKI VELETOK POTUJOČI GRŠKI PEVEC		

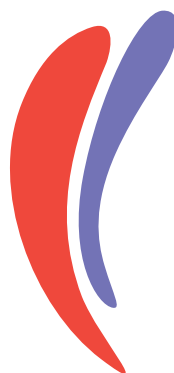
AVTOR: MARKO DREŠČEK	JAMO-SLOVEC	RJAV, STRUPEN SREDOZEM, PAJEK	STRIPOVSKI JUNAK FORD	VZPOREDNI TIRNICI	AVSTRISKI SLIKAR (THOMAS)	DANIEL DEFOE	PUŠČAVNIKOVO BIVALIŠČE	MANJŠE NASELJE KRAJ PRI M. SOBOTI	1		NARODNI PARK NA KJUŠUJU AM. IGRALKA (DEMI)		
ZUNANJE MINISTRSTVO ZDA	12							13					
BESEDA, KI SE BERE V OBE SMERI ENAKO				6					ALJAŽ PEGAN	NAJVIŠJI GERMANSKI BOG NOGOMETAŠ TUCE	3		
FRANC. IZDELOVALEC KLAVIRJEV IN HARF						MESTO V TEKSASU AM. PODJETNIK (ELON)					CHARLES IVES PREŠTEVANJE		
SUROVINA ZA OLJE IN PLATNO		11		FILMSKA IGRALKA THOMPSON					KULTUR. MINISTER (TONE) AM. IGRALKA (EVE)			8	
EMIL NOLDE			NAŠ TEOLOG (ALQJZIJ)	TELESNO UNIČEN ČLOVEK NEMŠKA PEVKA		SKRBNIKI OTROKA TEMNI DEL DNEVA			LUČAJ DESERT IZ ZAVRETEGA VINA IN JAJC			ZNANOST	BIVŠI GLAVNI TAJNIK OZN (KOFI)
PESNIK IN DRAMATIK ŽUPANČIČ											ADAMOVA DRUŽICA UŽITNI DEL RASTLINE		
GLAVNATA SPOMLADANSKA SOLATA	15							MESTO NA ZAHODU NEMČIJE LOJZE PETRLE					
BIVŠI ŠPANSKI KOLESAR (ABRAHAM)					14	DEŽ, KI SPROTI ZLEDENI NA DREVJU	4				RADIJSKA SPIKERKA KALAN		
FIZIČNI DELAVEC		16				PRODUKT ŽGANJA APNENCA				9	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (JAMES)		

OZNAČENE ČRKE RAZPOREDITE V LIK	1	2	3	4	5	6	7	8
	9	10	11	12	13	14	15	16

Marko Drešček

Jasmin sport je Tosamina blagovna znamka izdelkov za intimno higieno, namenjena športnikom in športnicam. Prvi unisex vložki za aktivne vpijajo znoj, menstrualno kri in druge izločke, zato med vadbo zaščitijo kožo intimnih predelov in oblačila. Njihova zgornja plast je iz tencela, skozi katerega tekočina zdrsne. Koža tako ni vlažna in se ne segreva, zato se tudi ne vname in ne odrgne. Letošnje poletje Tosama Jasmin sport po Sloveniji promovira s kolesom Pony.

Pravilne rešitve - geslo nagradne križanke nam posredujte do 20. septembra na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov clanarina@zbornica-zveza.si in izžrebali bomo 5 nagrajencev. Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali 5 nagrad, ki jih prispeva Tosama d. o. o. Vrednost dveh prvih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 30,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost dveh drugih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 20,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost tretje nagrade pa predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 10,00 evrov.

Srce in **duša**

Povezujemo najpomembnejše.

2017

Kongresni center St. Bernardin, Portorož

8. - 9. september 2017

www.edumedic.si

PUSTITE SE ZAPELJATI NOVEMU C3

NOVI C3 že za **9.900 €** z DDV.

Izbiraj med 36 barvnimi kombinacijami.

SPOZNAJ GA V ŽIVO

POSEBNA PONUDBA

Ob nakupu novega C3 za člane Zbornice - Zveze do konca septembra 2017 uredimo financiranje brez pologa in podarimo zavarovanje za prvo leto, pri ostalih vozilih podarimo dodatno opremo v višini 300 eur in uredimo financiranje brez pologa.

Preprosta jamba goriva: 3,2-4,9 l/100 km, emisije CO₂: 83-113 g/km, emisija stopenj EURO 6, specifične emisije sluzkovih oksidov: 0,0078-0,0332 (NOx). Pri dizelski motorji je vrednost specifične emisije trdnih delcev 0,00008-0,00203 g/km, številni trdnih delcev pa 0,01-20,7*10¹⁰. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogrejni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnetosti zraka iz prometa posebej prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo tudi k ozonski poškodbi koncentracijam ozonskega sloja, delcem PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.